

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

EĞİTİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ANABİLİM DALI
EĞİTİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME PROGRAMI

JACKSON MESLEKİ İLGİ ENVANTERİNİN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ
ÜZERİNDE BİR UYARLAMA ÇALIŞMASI

DOKTORA TEZİ

NİZAMETTİN KAYA

Ankara, Kasım, 2017

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

EĞİTİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ANABİLİM DALI
EĞİTİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME PROGRAMI

JACKSON MESLEKİ İLGİ ENVANTERİNİN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ
ÜZERİNDE BİR UYARLAMA ÇALIŞMASI

DOKTORA TEZİ

NİZAMETTİN KAYA

DANIŞMAN: PROF. DR. NÜKHET DEMİRTAŞLI

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Nizamettin KAYA'nın hazırladığı "Jackson Mesleki İlgi Envanterinin Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Uyarılama Çalışması" başlıklı bu çalışma, jürimiz tarafından Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalı Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Programı'nda Doktora Tezi Olarak Kabul Edilmiştir.

İmza

Başkan: Prof. Dr. Nükhet DEMİRTAŞLI (Danışman)

Üye: Prof. Dr. Seher S. AYDEMİR

Üye: Prof. Dr. Mehtap ÇAKAN

Üye: Doç. Dr. Şeref TAN

Üye: Yrd. Doç. Dr. Deha DOĞAN

ONAY

Bu tez Ankara Üniversitesi Lisansüstü Eğitim – Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki jüri üyeleri tarafından/...../20..... tarihinde uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulunca/...../20..... tarihinde kabul edilmiştir.

Prof. Dr. İsmail GÜVEN
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ETİK BİLDİRİM

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

Nizamettin KAYA

ÖZET

JACKSON MESLEKİ İLĞİ ENVANTERİNİN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDE BİR UYARLAMA ÇALIŞMASI

Kaya, Nizamettin

Doktora, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Nükhet Demirtaşlı

Kasım 2017, xiv + 166 sayfa

Bu araştırma ile uluslararası akademik standartlara uygun olduğu belirlenen Jackson Mesleki İlgi Envanterinin Türk kültüründe uygulamaya sunulması yönünde bir uyarlama çalışması gerçekleştirilmiştir. Envanter maddeleri, cevaplama ve uygulama yönergeleri uyarlamalı olarak Türkçeye çevrilmiştir. Çevirinin dilsel eşdeğerliği kanıtlanmış, maddeler analiz edilmiş, geçerlilik ve güvenilirlik kanıtları elde edilmiş, envanterin üniversite normları çıkarılmıştır.

Jackson Mesleki İlgi Envanteri 34 temel ilgi alanını ölçen ABD ve Kanada’da yaygın olarak uygulanan bir envanterdir. Envanter $289 \times 2 = 578$ madden oluşmakta olup uygulama süresi 40-50 dakikadır.

Uyarlamalı çevirisi yapılan envanter alt ölçeklerinin Türkçe ve İngilizce uygulamaları (N=83) arasındaki korelasyonlar ortalaması dilsel eşdeğerlik katsayısı olarak hesaplanmıştır. Alt ölçekler korelasyonlar ortalaması 0.77’dir. Jackson Mesleki İlgi Envanterinin Türkçe çevirisinin orijinal İngilizce formuyla dilsel eşdeğerliliği kabul edilebilir düzeydedir.

Envanter Ankara Üniversitesi lisans öğrencilerinden 1059 kişiye uygulanmıştır. Çalışma grubu 6 farklı alt gruptan oluşmaktadır: Fen, İngiliz Dili, Öğretmenlik, Rehberlik, Siyasal-Hukuk, Tıp-Biyoloji.

Verilere temel bileşenler faktör analizi uygulanmış, faktörlerin özdeğerleri incelenmiştir. Tüm alt ölçeklerde tek boyutluluk varsayımının karşılandığı kanıtlanmıştır. Çalışma grubunda 34 ilgi alanını 34 alt ölçekle ölçmeyi öngören envanterin yapısal eşitliği ve yapı geçerliliği sağlanmıştır. Ayrıca, ölçüt grup geçerliliği kanıtları da yeterli düzeyde elde edilmiştir.

Çalışma grubu verileri üzerinde klasik test kuramına ve madde tepki kuramına göre madde analizleri yapılmış, madde istatistikleri ve madde parametreleri çıkarılmıştır.

Sekiz alt ölçekte birer, altı alt ölçekte ikişer, bir alt ölçekte üç sorunlu madde gözlenmiştir. Toplam sorunlu madde sayısı 23'tür. Sorunsuz, uygun işlev gören madde sayısı 555'tir. Sorunlu maddeler envanterden çıkarılmamıştır. Bu maddeler başka çalışmalarda farklı örneklemelerde incelenebilir. Daha büyük, tüm branş ve meslekleri temsil edebilen örneklemelerde bu sorunların gözlenmeyeceği düşünülmektedir.

Güvenilirlik kapsamında Cronbach Alfa değerleri alt ölçeklerde 0.65'ten 0.90'a doğru değişmektedir. Değerler ortalaması 0.75'tir. Test tekrar test korelasyon katsayılarının; 20 alt ölçekte 0.71-0.79, 10 alt ölçekte 0.80-0.89 arasında olduğu gözlenmiştir. Korelasyonlar ortalaması olarak test tekrar test güvenilirlik katsayısı 0.78'dir. Bulgular, JMİE'nin çalışma grubunda oldukça güvenilir olduğunu göstermektedir.

JMİE Üniversite çalışma grubu normları çıkarılmıştır. Ham puanların çalışma grubundaki yüzdelik sırası karşılıkları 34 alt ölçek için verilmiştir. Ham puana karşılık gelen 0.70'in üzerindeki norm değeri, ilgili alt ölçeğin temsil ettiği ilgi alanına ilişkin yüksek ilgiyi göstermektedir.

Envanterin Türkçe olarak, kurumsal düzeyde çevrimiçi (on-line) uygulamaya sunulması konusunda bir projenin başlatılması, bu proje içinde envanterin bütüncül bir uyarlama çalışmasının gerçekleştirilmesi, çalışmaların ortaöğretim öğrencileri ile sürdürülmesi önerilmektedir.

Anahtar Sözcükler:

mesleki ilgi, ölçek, alt ölçek, norm

SUMMARY

AN ADAPTATION STUDY OF JACKSON VOCATIONAL INTEREST SURVEY ON UNIVERSITY STUDENTS

Kaya, Nizamettin

Doctor of Philosophy, Department of Measurement and Evaluation in Education

Supervisor: Prof. Dr. N kh t Demirta lı

November 2017, xiv + 166 pages

An adaptation study of Jackson Vocational Interest Survey which has coherence with international academic standards, to Turkish culture in the direction of presenting it to use, was accomplished in this research. Items and administrative directives were translated and adapted to Turkish language. Language equality of the translation was confirmed, items were analyzed, evidences of validity and reliability and university norms of the inventory were obtained.

Jackson Vocational Interest Survey, widely administrated in USA and Canada consists of $289 \times 2 = 589$ items that measure 34 basic vocational interests. Administration period is 40-50 minutes.

Completed adaptive translation and original inventory administered to a sample group ($N=83$). The mean of subscale correlation coefficients between two administrations is 0.77. This language equality coefficient of the inventory is in acceptable level.

Then, the inventory administered to research working group ($N=1059$) consists of Ankara University students. The working group divided in 6 subgroups: (1) Science, (2) English Language, (3) Candidate Teachers, (4) Law-Politics, (5) Medicine-Biology.

Principal component analysis was applied to the data and eigen values of the factors examined. Assumption of the one-dimension (unidimensionality) principle was confirmed in all 34 subscales. Structural equality and structural validity were ensured in 34 subscales, intended to measure 34 interests. In addition, other validity evidences like criterion group validity and content validity were obtained in suitable level.

Item analysis was applied to working group data within classical test theory and item response theory. Item statistics and item parameters were figured out. The number of items with problems is 23. The number of items function properly is 555. Items with problems weren't excluded from the inventory. These items can be examined within

different sample groups in other studies. It is thought that the number of items with problems would be less in large sample groups.

Within the scope of reliability, Cronbach Alfa values change from 0.65 to 0.90. The mean of the values is 0.75. Test-retest correlation coefficients change from 0.71 to 0.79 in 20 subscales and from 0.80 to 0.89 in 10 subscales. The mean of the correlation coefficients is 0.78. These results show that Jackson Vocational Interest Survey is mostly reliable in working group.

University working group norms were worked out. Norm values (percentages) of the row scores changing from 0 to 17 in each subscale were obtained. Norm value over 0.70 indicates high interest in related subscale.

As a suggestion, a project group that will adapt the inventory to Turkish culture by covering complete professional adaptation requirements and present the inventory to use online in Internet in Turkish, should be organized. These studies should proceed with secondary school students.

Key Words:

vocational interest, scale, subscale, norm

ÖNSÖZ

Bu çalışmada doktora programı ders sürecinde öğrendiğim birçok bilgi ve beceriyi kullandım. Parçalar halinde duran bu beceriler bütünleşti. Böylelikle daha bir anlam ve değer kazandı. Klasik test kuramı, madde tepki kuramı, madde analizleri, faktör analizleri, varyans analizleri, geçerlilik, güvenilirlik ve diğer psikometrik teknikler bir uygulamada bütüncül olarak kullanılmış oldu. Bunun hoşnutluğunu yaşıyorum. Aynı duyguları İngilizce ve bilgisayar becerilerim için de hissediyorum.

Doktora ders sürecinde bilgi ve deneyimlerinden yararlandığım Prof. Dr. Süleyman Çetin ÖZOĞLU, Prof. Dr. Nizamettin KOÇ, Prof. Dr. Ezel TAVŞANCIL, Yrd. Doç. Dr. Ömer KUTLU'yu her zaman saygıyla hatırlayacağım.

Tez izleme komitesinde uygun önerileriyle hataların azalmasına ve araştırmanın geliştirilmesine katkı sağlayan Prof. Dr. Seher Sevim AYDEMİR'e ve Doç Dr. Şeref TAN'a saygı ve teşekkürlerimi sunuyorum. Düzenleme önerileriyle tezin daha da iyileştirilmesini sağlayan tez jürisi üyeleri Prof. Dr. Mehtap ÇAKAN ve Yrd. Doç. Dr. Deha DOĞAN'a saygı ve teşekkürlerimi sunuyorum.

Araştırmayı şekillendiren, hem ders süreçlerinde hem de tez sürecinde “dilsel eşdeğerlik”, “madde tepki kuramı”, “geçerlilik”, “güvenilirlik” gibi teknik konularda yönlendiren böylelikle tezin değer ve kalitesini artıran, raporu titizlikle inceleyerek düzenlemeleriyle daha da iyileştiren, uygun çalışma ortamı sağlayan tez danışmanım Prof. Dr. Nükhet DEMİRTAŞLI'ya teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum.

Orijinal Jackson Mesleki İlgi Envanterinin bu uyarlama çalışmasında kullanılmasına izin veren, envanterin resmi dağıtıcı kurumu SIGMA yetkililerine ve izne ilişkin karşılıklı sözleşmeyi hazırlayan ve imzalayan başkan Ted JACKSON'a özellikle teşekkür ediyorum.

Uygulamalara gönüllü katılarak araştırmaya katkı sağlayan Ankara Üniversitesi lisans öğrencilerine teşekkür ediyorum.

Ayrıca, analiz ve rapor süreçlerinde daima yanımda olan, desteğini esirgemeyen annem Halime KAYA'ya saygı ve sevgilerimi sunuyorum.

Nizamettin KAYA

İÇİNDEKİLER

Tez Bildirimi	iii
Özet.....	iv
Summary	vi
Önsöz.....	viii
İçindekiler Dizini.....	ix
Çizelgeler Dizini.....	xii
Şekiller Dizini.....	xiv
BÖLÜM 1	
GİRİŞ.....	1
1.1. Problem	1
1.1.1. Türkiye’de Eğitim Alanlarına ve Mesleğe Yönlendirme Süreçleri ve İlgi.....	1
1.1.2. İlginin Tanımı ve Kuramsal Yaklaşımlar	3
1.1.3. Mesleki İlgiler ve Ölçülmesi.....	10
1.1.4. Mesleki İlgi Ölçeklerinin Gelişimi	12
1.1.5. Ölçek Uyarlama Süreçleri.....	15
1.1.6. Mesleki İlgi Envanteri Uyarlama İhtiyacı	17
1.2. Amaç.....	18
1.3. Önem	18
1.4. Sınırlılıklar.....	19
1.5. Kısaltmalar	20
BÖLÜM 2	
YÖNTEM	21
2.1. Araştırma Modeli.....	21
2.2. Çalışma Grubu	21
2.3. Ölçme Aracı.....	23
2.4. Veriler ve Toplanması	24
2.5 JMİE’nin Uyarlanması ile ilgili İşlemler	25
2.6. Verilerin Analizi	27
2.6.1. Dilsel Eşdeğerlik Analizleri	28
2.6.2. Cevaplayıcı Tutarlılık İndeksi Analizleri.....	29
2.6.3. Alt Ölçekler Test İstatistikleri.....	30
2.6.4. Alt Ölçekler Madde Analizleri ve Yapı Geçerliliği Analizleri	31

2.6.5. Diğer Geçerlilik analizleri.....	33
2.6.6. Alt Ölçekler Güvenilirlik Analizleri	35
2.6.7. Çalışma Grubu Normları.....	37

BÖLÜM 3

BULGULAR VE YORUMLAR	38
3.1. Dilsel Eşdeğerlik.....	38
3.2. Cevaplayıcı Tutarlılıkları.....	46
3.3. Alt Ölçekler Test İstatistikleri.....	46
3.4. Alt Ölçekler Madde Analizleri ve Yapı Geçerliliği Kanıtları.....	48
3.4.1. Yaratıcı Sanatlar.....	49
3.4.2. Performans Sanatları	51
3.4.3. Matematik	53
3.4.4. Fiziksel Bilimler.....	54
3.4.5. Mühendislik	56
3.4.6. Yaşam Bilimleri	58
3.4.7. Toplum Bilimleri.....	60
3.4.8. Macera.....	62
3.4.9. Doğa-Ziraat	64
3.4.10. El Sanatları.....	66
3.4.11. Kişisel Hizmetler.....	68
3.4.12. Aile Etkinlikleri.....	70
3.4.13. Tıp Hizmetleri	72
3.4.14. Başat Liderlik.....	74
3.4.15. Güvenli İş.....	76
3.4.16. Dayanıklılık.....	78
3.4.17. Sorumluluk.....	80
3.4.18. Öğretim	82
3.4.19. Toplumsal Hizmetler.....	84
3.4.20. Temel Eğitim.....	86
3.4.21. Finans	88
3.4.22. İşletme	90
3.4.23. Büro İşleri	92
3.4.24. Pazarlama	94
3.4.25. Yönetim-Denetim.....	96

3.4.26. İnsan İlişkileri Yönetimi	98
3.4.27. Hukuk.....	100
3.4.28. Profesyonel Danışmanlık	102
3.4.29. Yazarlık-Gazetecilik	104
3.4.30. Akademik Başarı.....	106
3.4.31. Teknik Yazılar.....	109
3.4.32. Bağımsızlık	110
3.4.33. Planlılık	112
3.4.34. Kişilerarası Güven.....	114
3.4.35. Madde Analizleri Genel Bulgular ve Genel Yorum	116
3.5. Diğer Geçerlilik Kanıtları	117
3.6. Alt Ölçekler Güvenilirlikleri.....	120
3.7. Çalışma Grubu Normları	122
BÖLÜM 4	
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	125
4.1. Sonuç	125
4.2. Öneriler	127
KAYNAKLAR.....	128
EKLER	134
Ek A. JMİE'nin Ölçtüğü Temel İlgiler ve İçerikleri	134
Ek B. JMİE Çeviri ve Uygulama İzni Sözleşmesi.....	136
Ek C. JMİE Uygulaması İçin Ankara Üniv. Fakülte Dekanlıklarının İzinleri.....	140
Ek D. Alt Ölçekler Özdeğer Grafikleri	146
Ek E. Madde Analizleri Genel Bulgular	163
Ek F. Çalışma Grubu Alt Grupları Alt Ölçek Ortalamaları Varyans Analizi.....	164

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 1: Çalışma Grubu Özellikleri	22
Çizelge 2: JMİE Kitapçığında Türk Kültürüne Uygun Hale Getirilen Maddeler	26
Çizelge 3: Türkçe ve İngilizce Uygulamaların Betimsel İstatistikleri	39
Çizelge 4: Türkçe ve İngilizce Uygulamaların Çarpıklık ve Basıklık Değerleri	41
Çizelge 5: Türkçe ve İngilizce Uygulamalarda Varyansların Homojenliği	44
Çizelge 6: Türkçe ve İngilizce Uygulamalara İlişkin Korelasyonlar	45
Çizelge 7: Cevaplayıcı Tutarlılık İndeksleri Frekansları.....	46
Çizelge 8: JMİE Alt Ölçekler Test İstatistikleri	47
Çizelge 9: Yaratıcı Sanatlar Maddeleri Faktör Yükleri.....	49
Çizelge 10: Yaratıcı Sanatlar Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri.....	50
Çizelge 11: Performans Sanatları Maddeleri Faktör Yükleri	51
Çizelge 12: Performans Sanatları Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri	52
Çizelge 13: Matematik Maddeleri Faktör Yükleri	53
Çizelge 14: Matematik Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri	54
Çizelge 15: Fiziksel Bilimler Maddeleri Faktör Yükleri.....	55
Çizelge 16: Fiziksel Bilimler Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri.....	56
Çizelge 17: Mühendislik Maddeleri Faktör Yükleri.....	58
Çizelge 18: Mühendislik Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri	58
Çizelge 19: Yaşam Bilimleri Maddeleri Faktör Yükleri	59
Çizelge 20: Yaşam Bilimleri Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri	60
Çizelge 21: Toplum Bilimleri Maddeleri Faktör Yükleri.....	61
Çizelge 22: Toplum Bilimleri Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri.....	62
Çizelge 23: Macera Maddeleri Faktör Yükleri.....	63
Çizelge 24: Macera Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri.....	64
Çizelge 25: Doğa-Ziraat Maddeleri Faktör Yükleri	65
Çizelge 26: Doğa-Ziraat Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri	66
Çizelge 27: El Sanatları Maddeleri Faktör Yükleri	67
Çizelge 28: El Sanatları Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri.....	68
Çizelge 29: Kişisel Hizmetler Maddeleri Faktör Yükleri.....	69
Çizelge 30: Kişisel Hizmetler Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri.....	70
Çizelge 31: Aile Etkinlikleri Maddeleri Faktör Yükleri.....	71
Çizelge 32: Aile Etkinlikleri Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri.....	72

Çizelge 33: Tıp Hizmetleri Maddeleri Faktör Yükleri	73
Çizelge 34: Tıp Hizmetleri Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri	74
Çizelge 35: Başat Liderlik Maddeleri Faktör Yükleri	75
Çizelge 36: Başat Liderlik Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri	76
Çizelge 37: Güvenli İş Maddeleri Faktör Yükleri	77
Çizelge 38: Güvenli İş Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri	78
Çizelge 39: Dayanıklılık Maddeleri Faktör Yükleri	79
Çizelge 40: Dayanıklılık Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri	80
Çizelge 41: Sorumluluk Maddeleri Faktör Yükleri	81
Çizelge 42: Sorumluluk Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri	82
Çizelge 43: Öğretim Maddeleri Faktör Yükleri	83
Çizelge 44: Öğretim Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri	84
Çizelge 45: Toplumsal Hizmetler Maddeleri Faktör Yükleri	85
Çizelge 46: Toplumsal Hizmetler Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri	86
Çizelge 47: Temel Eğitim Maddeleri Faktör Yükleri	87
Çizelge 48: Temel Eğitim Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri	88
Çizelge 49: Finans Maddeleri Faktör Yükleri	89
Çizelge 50: Finans Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri	90
Çizelge 51: İşletme Maddeleri Faktör Yükleri	91
Çizelge 52: İşletme Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri	92
Çizelge 53: Büro İşleri Maddeleri Faktör Yükleri	93
Çizelge 54: Büro İşleri Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri	94
Çizelge 55: Pazarlama Maddeleri Faktör Yükleri	95
Çizelge 56: Pazarlama Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri	96
Çizelge 57: Yönetim-Denetim Maddeleri Faktör Yükleri	97
Çizelge 58: Yönetim-Denetim Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri	98
Çizelge 59: İnsan İlişkileri Yönetimi Maddeleri Faktör Yükleri	99
Çizelge 60: İnsan İlişkileri Yönetimi Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri	100
Çizelge 61: Hukuk Maddeleri Faktör Yükleri	101
Çizelge 62: Hukuk Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri	102
Çizelge 63: Profesyonel Danışmanlık Maddeleri Faktör Yükleri	103
Çizelge 64: Profesyonel Danışmanlık Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri	104
Çizelge 65: Yazarlık-Gazetecilik Maddeleri Faktör Yükleri	105
Çizelge 66: Yazarlık-Gazetecilik Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri	106

Çizelge 67: Akademik Başarı Maddeleri Faktör Yükleri.....	107
Çizelge 68: Akademik Başarı Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri.....	108
Çizelge 69: Teknik Yazılar Maddeleri Faktör Yükleri.....	109
Çizelge 70: Teknik Yazılar Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri	110
Çizelge 71: Bağımsızlık Maddeleri Faktör Yükleri	111
Çizelge 72: Bağımsızlık Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri	112
Çizelge 73: Planlılık Maddeleri Faktör Yükleri	113
Çizelge 74: Planlılık Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri	114
Çizelge 75: Kişilerarası Güven Maddeleri Faktör Yükleri.....	115
Çizelge 76: Kişilerarası Güven Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri.....	116
Çizelge 77: Alt Ölçekler ile Lisans Alan Grupları İlişkileri.....	117
Çizelge 78: Alt Ölçekler Gözlenen Lisans Alan Grup Ortalamaları	119
Çizelge 79: Alt Ölçekler Cronbach Alfa ve Test Tekrar Test Güvenilirlik Değerleri ..	121
Çizelge 80: JMİE Çalışma Grubu Üniversite Normları	123

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1: Holland'ın 6'lı Kişilik ve Meslek Sistemi	6
--	---

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Bu bölümde; problem, amaç, önem, sınırlılıklar ve kısaltmalar belirtilmiştir.

1.1. Problem

Bu bölümde Türkiye’de eğitim ve meslek alanlarına yönlendirme süreçleri kapsamında psikolojik bir özellik olarak ilginin yeri değerlendirilmiştir. Mesleki ilgi kavramının tanımları ve kuramsal çerçevesi incelenmiştir. Ardından mesleki ilgilerin ölçülmesine ilişkin çalışmalar özetlenmiştir. Mesleki ilgi ölçeklerinin gelişim süreçleri açıklanarak uyarlama süreçleri belirtilmiştir. Ayrıca uluslararası akademik çevrelerce kabul gören standart mesleki ilgi envanterlerinin Türk kültürüne uyarlanması ve kullanıma sunulması konuları tartışılmıştır. Son olarak problem durumu belirtilmiştir.

1.1.1. Türkiye’de Eğitim Alanlarına ve Mesleğe Yönlendirme Süreçleri ve İlgi

Bilgi çağı olarak adlandırılan günümüzde meslek ve iş içerikleri çeşitlenmiştir. Bir tarafta çok farklı meslek alanları gelişirken diğer tarafta çok farklı alanlarda eğitilmiş, yetiştirilmiş insanlar bulunmaktadır. Uygun mesleklere uygun insanların seçimi ve yönlendirilmesi bir problem alanıdır. Eğitim sürecinde gerçekleşen, çeşitli dallara yönelmelerin ve yöneltmelerin bireylerin bilgi, beceri ve duyuşsal özelliklerine uygunluğu aynı problem alanının bir parçasıdır.

Farklı iş ve meslek görevlerini gerçekleştirmek için çalışanlarda bulunması gereken bilişsel, psikomotor ve duyuşsal özellikler eğitim planlarının bir girdisi olmuştur. Benzer şekilde birey açısından, kariyer planı kapsamında kendi bilişsel, duyuşsal ve psikomotor özellik ve becerilerine uygun alanlara yönelmesi bir ihtiyaçtır.

Uygun mesleklere uygun kişilerin yerleştirilmesi; eğitime harcanmış olan kaynakların verimli kullanılmış olması, ülkenin kültür ve ekonomisine katkıları, bireyin ve toplumun moral ve yaşam doyumu açısından gereklidir.

Türkiye’de Milli Eğitim sisteminde farklı alanlara ve mesleklere yöneltme işlemlerini değerlendirmek amacıyla aşağıdaki hukuksal metinler taranmıştır.

- 5 Ocak 1961 tarih ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu.
- 14 Haziran 1973 tarih ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu.
- 7 Eylül 2013 tarihli Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği.
- 17 Nisan 2001 tarihli Milli Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği.

- 8 Temmuz 2009 tarihli Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumlarında Tanıtım, Mezunları İzleme, İstihdam, Mesleki Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Yönergesi.

- 5 Ocak 2014 tarihli Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumlarına Geçiş Yönergesi.

Ayrıca, Edirne ilinde beş orta öğretim kurumunun 9 rehberlik ve psikolojik danışma uzmanıyla görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmelerde Türk Milli Eğitim sisteminde alanlara ve mesleklere yönlendirme uygulamalarına ilişkin görüşler toplanmıştır.

Anılan hukuksal metinlerde yöneltme süreçlerinde başarının ön planda olduğu belirtilmiştir. Örneğin öğrencinin fen ve matematik alanlarında başarılı olması onun fenle ilgili bölüm ve alanlara yerleştirilmesinde temel alınmaktadır. Başarıdan sonra yetenek ve daha sonra ilgi dile getirilmiştir. Ancak, yetenek ve ilginin hangi araçlarla ölçülüp değerlendirileceği ve kararlarda nasıl kullanılacağı belirtilmemiştir.

Anılan rehberlik uzmanlarına göre yüksek öğretim öncesi eğitimlerde okulların rehberlik servislerinde bazı ilgi ölçekleri kullanılmaktadır. Ancak yabancı kaynaklı ölçeklerin standardizasyon çalışmaları yetersiz görülmüştür. Elde edilen sonuçların geçerlilik ve güvenilirliklerinin sınırlı olduğu belirtilmiştir. Yükseköğretime geçişte öğrencilerin ve ailelerin ilgi ölçeği sonuçlarını daha fazla dikkate almaları gerektiği dile getirilmiştir. Geçerlik ve güvenilirliği uygun, uluslararası standartlarda, daha kaliteli ilgi ölçeklerinin kullanıma sunulmasının bu konuda faydalı olacağı değerlendirilmiştir.

Türkiye’de yükseköğretimde ve mezuniyet sonrasında yöneltme süreçlerini değerlendirmek amacıyla aşağıdaki hukuksal metinler taranmıştır.

- 4 Kasım 1981 tarih ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu.
- 18 Mart 2002 tarihli Kamu Görevlerine İlk Defa Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlar Hakkında Genel Yönetmelik.

Ayrıca, Ankara Üniversitesi, Trakya Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Uludağ Üniversitesi ve Namık Kemal Üniversitesi öğrenci ve mezunlarından oluşan 7-8'er kişilik gruplarla görüşmeler yapılmıştır.

Anılan hukuksal metinlerde yüksek öğretimde alan seçiminde ve mezuniyet sonrası işe girişlerde “ilgi” psikolojik özelliğinin yeterince dikkate alınmadığı gözlenmiştir. Önceki başarılar ile yöneltme ve işe kabul sınavlarında gösterilen başarılar dikkate alınmaktadır. Anılan gruplarla yapılan görüşmeler de bu gözlemi doğrulamıştır. Öğrenciler ve mezunlar, ilgilerini doğru tanımlayan ve yönlendirici yorumlar içeren ölçekler bulmaları halinde uygulayacaklarını ve sonuçları dikkate alacaklarını belirtmişlerdir.

Özet olarak; alanlara ve mesleklere yöneltmede başarı ve yeteneğin yanısıra ilginin de dikkate alınması bir problem alanıdır. Yükseköğretimde alan belirlemede ve işe girişlerde bireylerin ilgilerinin ölçülmesi ve tercihlerde kullanılması gerektiği değerlendirilmiştir. Ortaöğretimde rehberlik servislerinde ilgi ölçülmekle birlikte uluslararası standartlarda, Türk kültürüne uyarlanmış ilgi ölçeklerinin eksikliği hissedilmektedir.

1.1.2. İlginin Tanımı ve Kuramsal Yaklaşımlar

İlgi; çekici, doyurucu ve beğeni uyandıran meslek türlerini ve boş zaman etkinliklerini belirleyen, her birey için özgün bir psikolojik özelliktir. Bu özellik görece duranıdır (Lowman, 2010). İlgi, başarı ve yetenekte olduğu gibi maksimum performansı değil; çekicilik, doyuruculuk ve beğeni gibi tipik tepki davranışlarını içermektedir.

Bireyin ne kadar yaptığı başarı, neyi ne kadar yapabileceği yetenek, neyi ne kadar yapmak istediği veya yapmaktan hoşlandığı genel olarak bireyin ilgisi, ilgileri olarak ele alınır. Bu duyuşsal davranış seçici, seçilmiş bir özellik taşımakta ve bireyin belirli madde, eylem ve olgulara karşı hoşlanmasını ve yönelmesini sağlamaktadır. Bir psikolojik özellik olarak ilgiyi tanımlamak ilgiyi ölçmek ile başlamış görünmektedir. İlgi kavramları tanımlarının birçoğu işlevsel olup bireyin bir objeye, bir eyleme veya bir kimseye, olguya belirli bir süreklilikle bağlanması, ilişki kurması biçiminde ifadelendirilmektedir (Özoğlu, 1977).

Kuzgun (1988)'a göre ilgi, kişinin çevresindeki olay ve nesnelere yönelişini, tercihini ve bu tercih sonucunda haz almasını sağlayan psikolojik bir özelliktir. İnsan,

birtakım gizil güçlerle dünyaya gelir ve her insan kendine özgü bir varlıktır. Kişilik; yetenek, ilgi, değer, tutum gibi birbirinden ayrı ama birbiriyle etkileşim halinde bulunan bir takım özellik ya da faktörlerden meydana gelir. Bu özellikler, davranışları gözlemekle ya da test ve envanter gibi ölçme araçlarıyla saptanabilir.

Yukarıdaki tanımlara göre ilginin genel özellikleri:

- Psikolojik bir özelliktir.
- Tipik tepkidir.
- Görece duragandır.
- Bir kişilik özelliğidir.
- Çekici, doyurucu ve beğeni uyandıran süreç, olay ve etkinliklere yöneliş ve

seçimdir.

- Farklı özellik ve faktörlerden oluşur.
- Ölçülebilir, değerlendirilebilir.

Strong (1943) bir dizi sorular sorarak ilgiyi ve hangi unsurlardan oluştuğunu işlevsel olarak tanımlamıştır. Şu soruları sormuştur:

- İlgiler nelerdir?
- İlgilerin insan hayatında rolü nedir?
- Kişinin ilgileri bilindiğinde davranışları tahmin edilebilir mi?
- Farklı mesleklerdeki bireylerin ilgileri arasında ne farklar vardır? Varsa bu farklar anlamlı mıdır?

Strong (1943), ilgileri sınıflandırmış, adlandırmıştır. Başta, alan ve meslek tercihleri olmak üzere insan hayatında karar süreçlerinin bir girdisi olarak rol oynadıklarını belirtmiştir. İlgilerin ölçülerek bilinebileceğini ve bu bilgiye göre insan davranışlarının kestirilebileceğini söylemiştir. Geliştirdiği Strong Mesleki İlgi Envanterini kullanarak farklı mesleklerdeki bireylerin farklı ilgi örüntüsü taşıdığını, bu farkların anlamlı olduğunu göstermiştir.

Savickas (1999), ilginin tanımını Psikoloji biliminin kuram ve yaklaşımları bağlamında ele almış, Strong (1943)'un tanımından hareket ederek açıklamıştır. Savickas (1999), ilginin tanımını dört psikoloji yaklaşımıyla incelemiştir. Bunlar; çağrışıcılık, yapısalcılık, amaçsalcılık ve işlevselcilik.

Çağrışıcılık yaklaşımında ilginin odağında dikkat vardır. İlgi, çevrede bulunan kişi, obje ve etkinliklere dikkati ve farkındalığı gösterir. İlgi, zihnin dikkat yoluyla farkındalık oluşturmastır. İlginin bu yönü algı psikolojisi kuramcılar tarafından açıklanmıştır. Strong (1943)'e göre ilginin ilk özelliği farkındalık ve dikkattir.

Yapısalcılık yaklaşımında ilginin odağında duygu vardır. Strong (1955), ilginin farkındalık ve dikkatten sonra ikinci özelliğinin özel bir hoşnutluk duygusu olduğunu belirtmektedir. Morphy (1948)'ye göre ilgi, herhangi bir olguya katılımı ortaya çıkan tutum ve dikkate eşlik eden duygudur. Yapısalcı yaklaşıma göre ilgi, bilinçli hoşnutluk duygusudur.

Amaçsalcılık yaklaşımının odağında yönelme (direction) vardır. Strong (1955)'un ilgi tanımında üçüncü özellik, bir olguya doğru yöneliş veya kaçınma durumudur. Amaçsalcılık yaklaşımı taraftarları ilgiyi öngörü, istek ve eğilimden oluşan bir bütün olarak motivasyon terimleriyle açıklamışlardır (Allport, 1946).

İşlevselcilik yaklaşımın odağında etkinlik vardır. İşlevselci yaklaşım taraftarları ilginin eylem boyutuna ve özellikle davranışın işlevlerine odaklanmışlardır. Onlara göre ilgi, çevre ve kültür etkisiyle oluşur. Strong (1943)'e göre olguya ilişkin etkinlik ilginin dördüncü ve son özelliğidir.

Özetle ilgi; farkındalık ve dikkat, hoşnutluk duygusu, yöneliş ve eylem unsurlarından oluşmaktadır.

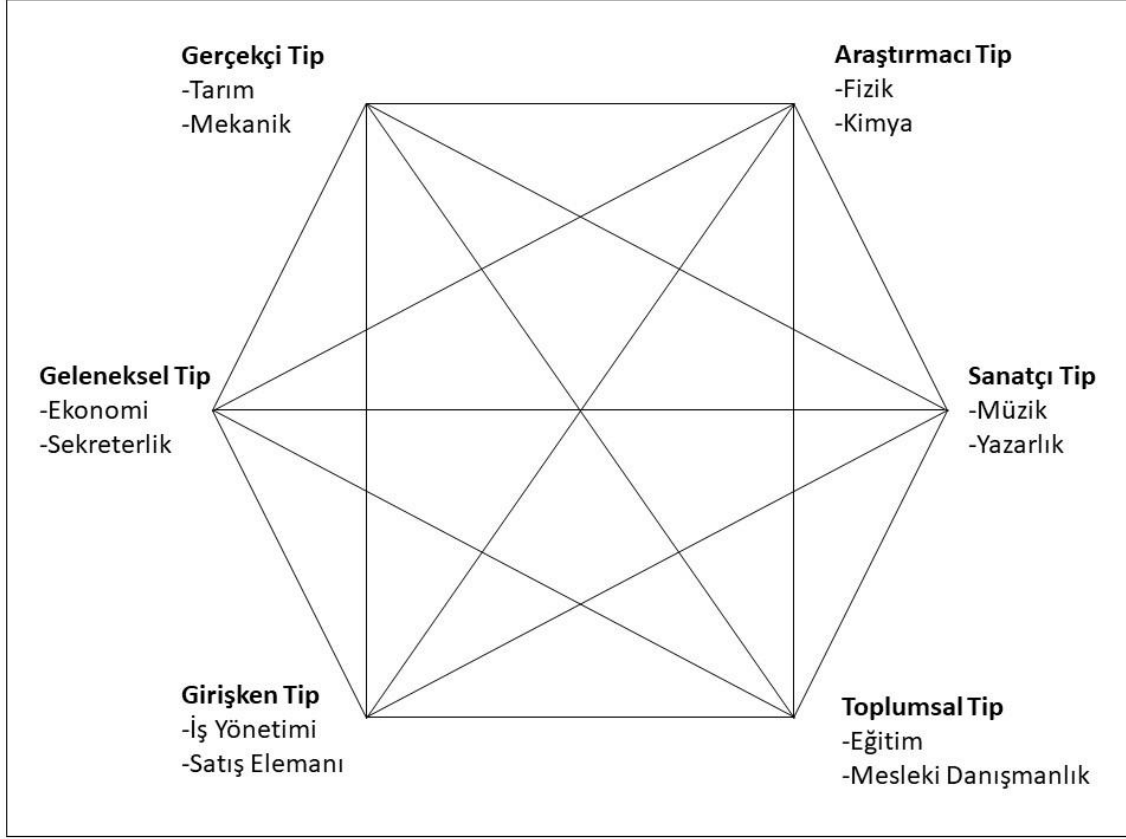
İlgi kavramı mesleki rehberlik ve kariyer danışmanlığı süreçlerinde önem kazanmıştır. İlgileri açıklayan kuramsal yaklaşımlar çoğunlukla kariyer kuramları kapsamında ele alınmaktadır. Bu kuramlar; özellik-faktör uyumlu kuramlar, psikodinamik yaklaşımlar, gelişimsel yaklaşımlar ve sosyal-bilişsel yaklaşımlar olmak üzere dört ana bölümde incelenmiştir.

Özellik-faktör uyumlu kuramlar ilgiyi kişilik özelliklerinden biri olarak kabul ederek ölçmeye, mesleklerin gerekleriyle karşılaştırmaya ve eşleştirmeye girişmişlerdir. Bu alanda Parsons (1908) ve Holland (1973) önde gelen isimlerindendir.

Parsons'ın özellik-etmen kuramı yirminci yüzyılın başında ortaya çıkmıştır. Bireyin zekası, yetenekleri, ilgileri gibi kişisel nitelikleri “özellik”, bu özelliklerin meslek performansı için gereken, beklenen nitelikleri ise “etmen” kavramı içindedir. Kuramın üç aşamalı meslek seçimi sürecinde birinci aşama bireyin kendi özelliklerini tanıması, ikinci aşama meslekler hakkında bilgi edinerek uygun ve aranan özelliklerin neler olduğunu öğrenmesi, üçüncü aşama bu iki bilgiyi karşılaştırarak kendi özellikleriyle en iyi eşleşen mesleği tercih etmesidir (Parsons, 1908). Bu süreçte ilgi, mesleki ilgi ve ölçülmesi, bireyin kendini tanıma aşamasında önem kazanmaktadır.

Holland (1973), Parsons'tan sonra kişilik özelliklerini altı kişilik tipi olarak sınıflandırmıştır. Ona göre her birey bu altı kişilik tipinden birine uygundur ve her kişilik tipinin uygun olduğu kendine özgü meslekler vardır.

Holland aslında bir kişilik kuramcısıdır, kuramı kişilik kuramıdır. Kişiliğin, belirli sayıda faktörlerden oluşan bir bütün olduğunu savunur. Holland, kişiliğin birbiriyle karşılıklı, doğrudan ve çapraz ilişkileri olan 6 boyuttan oluştuğunu savunmaktadır. Bu boyutlar ve ilişkiler Şekil 1’de sunulmaktadır.

(Cronbach, 1990, s. 464)

Şekil 1: Holland'ın 6'lı Kişilik ve Meslek Sistemi

Holland'ın kişilik ve meslek sistemindeki 6 kişilik tipinin özellikleri (Holland, 1973) aşağıda özetlenmiştir.

(1) **Gerçekçi Tip:** Dirençli, pratik, fiziksel olarak güçlü, gelişmiş psikomotor beceriler, kendini mekanik ve atletik olarak algılama, somut problemleri soyut problemlere tercih etme, geleneksel ve ekonomik amaçlar taşıma, araçlarla bir şeyler inşa etmeyi sevmeye, açık hava etkinliklerinden hoşlanma, büyük ve güçlü makinaları kullanmaktan hoşlanma.

(2) **Araştırmacı Tip:** Bilimselliğe uyum, görev odaklı, problemi çözmeye girişmeden önce düşünme, dünyayı anlamaya yönelik güçlü ihtiyaç, karmaşık

görevlerden hoşlanma, bağımsız çalışmayı tercih etme, sıra dışı tutumlar, entelektüel becerilerine güven, elektronik araçlara sahip olma isteği

(3) **Geleneksel Tip:** Düzenli çevreleri tercih etme, sistemli sözel ve sayısal etkinlikler, karmaşık durumlardan kaçınma, bilinçli, etkili, pratik, güç ile tanınma, statü ve sahipliklere değer verme, düzenli, ısrarcı, sakin, durağan, kontrollü, bağımlı, iyi tanımlanmış görevlerde etkili.

(4) **Sanatçı Tip:** Resim, müzik tiyatro ve diğer yaratıcı etkinliklerden hoşlanma, özgür ve yapılandırılmamış durumları tercih etme, bağımsız, kurallara karşı, güzelliğe ve estetiğe değer verme, etkileyici, orijinal, sezgisel, risk almaya istekli, özgür kıyafetleri tercih, duyarlı, duygusal.

(5) **Girişken Tip:** Gelişmiş sözel beceriler, ikna edici, örgütsel amaçları kazanmaya güçlü güdülenme, güce, statüye ve liderliğe ilgi, toplumsal, kendine güvenli, yüksek enerjili, maceracı, gerçekleştirci.

(6) **Toplumsal Tip:** Toplumsal, insancıl, gruplarla çalışmayı sevme, sözel ve kişilerarası ilişki becerileri gelişmiş, başkalarını aydınlatmayı sevme, anlayışlı, yardımsever, idealist, felsefeden hoşlanma, başkalarının iyi olmasına ilgi, işbirlikçi, arkadaş canlısı, cömert.

Uygun bir meslek seçiminde bu kişilik tipleri ile meslek özellikleri arasında uyum aranmalıdır.

Holland'a göre ilgi envanterleri aynı zamanda kişilik envanterleridir. İlgiler kişiliğin bir yönünü oluştururlar. İlgi envanteri sonuçları kişinin öz kavramını yansıtır. Eğer mesleki ilgiler kişiliğin bir yansıması ise ilgiler iş yaşamında, okul başarısında, hobileri gerçekleştirmede, eğlence ve benzeri etkinliklerde kendisini bulur, yani bireyin kişiliğini yansıtır. Meslek seçimi kişinin motivasyonunu, bilgisini yeteneğini ve kişiliğini yansıtan bir eylemdir. Belli bir meslek adı o mesleği yürüten kişiler hakkında belli bazı bilgileri temsil eder. Bir mesleğin üyeleri benzer kişilik özelliklerine ve özgeçmişe sahiptir (Bacanlı, 2014).

Kişilik özellikleri bilindiğinde bu kişiler için uygun mesleklerin önceden kestirilebileceğinden hareket eden Holland, geliştirdiği kişilik tipleri ile ilişkili olan mesleklerin/alanların bu kişilik tiplerine ilişkin ortak profillerini çıkarmıştır. Bireyin kişilik profili ile mesleklerin/alanların gerektirdiği profillerin uyumuna bakarak uygun tercihler yapılabileceğini ortaya koymuştur. Bu kapsamda kendini araştırma envanterini (self-directed research) geliştirmiştir (Holland, 1973).

Psikodinamik yaklaşımlar ilgiyi erken yaşlarda başlayan kişilik gelişimin bir parçası olarak görmektedirler. Aile içinde kişiler arası ilişkiler ve sosyal çevre önem kazanır. Freud, kuramında iş ve meslek seçimi konularına çok az değinmekle birlikte “sevebilen ve çalışabilen bir insan psikolojik olarak sağlıklıdır” açıklamasıyla işin insan yaşamındaki önemini altını çizmiştir. Adler’in aile bütünlüğü, doğum sırası, yaşam görevleri, yaşam tarzı, toplumsal ilgi gibi kavramlarında meslek tercihlerinin oluşumuna ilişkin açıklamalar vardır. Bu kavramların meslek seçimine ve kariyer danışmanlığına uyarlanması kuramın takipçileri tarafından yapılmıştır. (Güneri, 2014). Bu uyarlamalarda erken çocuklukta kişilik gelişimi ve durağanlaşmış kişilik özellikleri ile meslek seçim süreçleri arasındaki ilişkiler incelenmiştir.

Roe, çocuklukta başlayan ve temellenen kişilik gelişiminin mesleki ilgilerde ve tercihlerde etkili olduğunu savunmaktadır. Erken çocukluk çağında yaşanan aile içi deneyimler çocuğun insanlardan uzaklaşmasını veya insanlara yaklaşmasını yansıtan farklı kişilik özelliklerinin doğmasıyla sonuçlanır. Kişi bu sonuçlara göre insanlara yönelik mesleklere (hizmet, eğlence vb.) veya insanlara yönelik olmayan mesleklere (teknoloji, açık hava vb.) ilgi geliştirebilir (Roe, 1957).

Gelişimsel yaklaşımlar bireylerde meslek fikrinin nasıl doğup geliştiğini, kariyer seçimini, kariyer değişikliklerini, mesleğe uyum sağlama ve kariyeri bırakma üzerinde etkili olan psikolojik, sosyolojik ve kültürel faktörlere odaklanmışlardır. Bu yaklaşımlar meslek seçiminin belli bir zaman diliminde yapılan bir tercihten öte çocukluktan yetişkinliğe doğru süren dinamik bir süreç olduğunu savunmuşlardır (Siyez, 2014). Ginzberg (Ginsburg, Axelrad ve Herma, 1952) ve Super (1980), gelişimsel yaklaşımın önemli kuramcılarıdır.

Meslek seçimini bir gelişim süreci olarak gören Ginzberg ve arkadaşlarına göre, birey mesleğini bir anda verilen gelişigüzel bir karar sonucunda değil, hayat boyunca oluşan ve gelişen ve büyük ölçüde geri dönülemez davranış örüntüleri yoluyla seçer. Mesleki karar verme süreci hayal dönemi, geçici seçimler dönemi ve gerçekçi dönem olmak üzere birbirinden ayrı üç evreye ayrılır. Hayal dönemi 6-11 yaşlarını kapsar. Bu dönemde çocuk genellikle çevresindeki kimselere karşı geliştirdiği özdeşime göre bazı meslek tercihlerini ifade eder. Geçici seçim dönemi 11-17 yaşlarını kapsar. Bu dönem altı döneme ayrılır; seçimlerin ilgilere dayandığı ilgi dönemi, yeteneklerin dikkate alındığı yetenek dönemi, bireyin toplumda yer edinmeyi düşündüğü değer dönemi, bir iş veya eğitimin düşünülmeye başlandığı geçiş dönemi. Gerçekçi dönem 17 yaşından genç yetişkinliğe doğru bir alanı kapsamakta olup araştırma, billurlaşma ve belirleme olmak

üzere üç basamağa ayrılır (Kuzgun, 1988). Bu süreçlerde gelişen ve şekillenen ilgi meslek tercihleri şeklinde kendini gösterir.

Ginsberg'in öğrencisi olan Super'in kuramında gelişim psikolojisi; mesleki görev kavramlarının ortaya çıkmasında, kişilik kuramları; benlik kavramının ortaya çıkmasında sosyoloji; mesleki hareketlilik ve çevresel faktörlerin ortaya çıkmasında etkili olmuştur (Siyez, 2014). Super'e göre meslek seçimi benlik tasarımı mesleki bir terimle ifadesidir. Kişinin yaşam boyu ilgi duyduğu ve katıldığı etkinlikler, üstlendiği roller benlik tasarımıyla tutarlıdır. Benlik meslek seçimini etkiler; çünkü benlik aslında meslek seçimi, bireyin kendi hakkındaki tasarımı oldukça açık bir biçimde ifade etmeyi istediği bir yaşam noktasıdır. Yani birey meslek tercihini ifade ederken açıkça "ben şu ya da bu biçimde bir insanım" der. Mesleki tercihlerinde benlik tasarımıyla uyumlu olanları seçer. (Kuzgun, 1988). Benlik kavramıyla tutarlılığı koruma eğiliminde gelişen yaşam basamakları ve mesleki ilgiler ile mesleki tercihler aşağıda özetlenmiştir (Siyez, 2014):

-Büyüme dönemi: 4-13 yaşlar. Çevreyi algılama ve anlamaya çalışma.

-Kendini keşfetme: 14-24 yaşlar. Mesleklere ilişkin net fikirlerin oluşması, alternatifler arasından seçimler yapılması, bir meslekte çalışmaya başlanması. Billurlaşma, belirleme, uygulama basamaklarından oluşur.

-Yerleşme: 25-45 yaşlar. Benlik kavramının mesleki role uyarlanması. Karar kılma, sağlamlaştırma ve ilerleme basamaklarından oluşur.

-Sürdürme: 45-65 yaşlar. İlerlemenin olmaması, statünün korunması. Koruma, güncelleme, yenilik basamaklarından oluşur.

-Çöküş: 65 ve sonrası yaşlar. Mesleğe karşı ilgi ve enerjinin azalması. Yavaşlama, emeklilik planı ve emeklilik basamaklarından oluşur.

Sosyal-bilişsel yaklaşımlar sosyal koşullar, sosyal durum ve yaşam olaylarının kariyer seçimleri üzerinde anlamlı bir etkisi olduğunu savunmuşlardır. Kariyer seçim sürecinin anahtar öğeleri problem çözme ve karar verme becerileridir (Özyürek, 2014). Sosyal öğrenme (Krumboltz ve Baker, 1973) ve sosyal bilişsel kariyer kuramı (Lent, 2005) bu yaklaşımın belirgin kuramları arasındadır.

Krumboltz ve arkadaşları Bandura tarafından geliştirilen sosyal öğrenme kuramına dayalı olarak kariyer kararları vermenin de bireyin çevresi ile etkileşim süreci içinde oluşan bir öğrenme yaşantısı olduğunu kabul ederler. Buna göre meslek seçimi/mesleki tercihler bireyin sosyalleşme süreci içinde birçok etkenin karşılıklı etkileşimi ile oluşan karmaşık bir süreçtir. Bu süreci dört grup etken ortaya çıkarır. Bunlar; kalıtsal özellikler, öğrenme yaşantıları ve göreve yaklaşım becerileridir (Özyürek, 2014).

Lent, Brown ve Hacked, geliştirdikleri sosyal bilişsel kariyer kuramında bireyin değişmeyen, kalıcı özelliklerinin kariyer danışmanlığında yararlı bir biçimde kullanılabileceğini, bununla birlikte farklı durumlarda ve zaman içerisinde değişebileceğini savunmaktadırlar. İnsanların çevreleri daima aynı kalmaz, durmadan değişen yaşam koşulları çalışanların ve işsizlerin becerilerini geliştirmelerini, yeni ilgiler kazanmalarını gerektirmektedir. Bu kuramda mesleki ilgiler, insanların çeşitli meslek ve kariyerlere uygun etkinliklere karşı hoşlanma, hoşlanmama ve kayıtsız kalma tepkileri ile ilgili örüntüler şeklinde ele alınmaktadır. İnsanlar kendilerini bir etkinlikte yeterli gördüklerinde ve sonrasında bu etkinliğe karşı ilgi duyarlar. Etkinliklere yönelik ilginin oluşmasında; kalıtım, cinsiyet, köken, sağlık durumu, olumlu ya da olumsuz ortamlar, öğrenme yaşantıları, yetkinlik ve sonuç beklentisi etkilidir (Özyürek, 2014).

Özet olarak açıklanan mesleki rehberlik ve kariyer danışmanlığı kuramlarında ilgi genellikle ayrı bir özellik olarak alınmamış, kişilik özelliklerinin ve kişiliğin bir yansıması olarak görülmüştür. Bireyin ilgilerinin başarı, yetenek ve diğer kişilik özellikleriyle birlikte bütüncül olarak yorumlanması dikkat çekmektedir.

1.1.3. Mesleki İlgiler ve Ölçülmesi

İnsan yaşam sürecinde karar aşamalarının en önemlilerinden birisi mesleki kararlardır. Bu kararlar sonraları bireyin kişiliğinin ve toplumsal statüsünün bir parçası durumuna gelir. Birey açısından önemli olan bu karar, endüstri döneminde toplum açısından da önemli bir karar olmuştur. Bireyin mesleğinde göstereceği başarı veya başarısızlık şirketin, kurumun veya devletin ekonomik getirilerini etkileyecektir. Ülkenin geleceğini şekillendirecektir.

Meslek seçimi ve meslek seçiminde mesleki ilgi konusu endüstri çağında 18. Yüzyıldan itibaren hem endüstrinin hem devletlerin hem de akademik kurumların çalışmalarında kendini göstermeye başlamıştır. Okullarda mesleki rehberlik anlayışları oluşmaya başlamıştır. Günümüzde ilgi ve mesleki ilgi kavramları özdeşleşmiş durumdadır. İlgi ölçeği denilince mesleki ilgi ölçekleri anlaşılmaktadır.

İlgi testleri, sanayileşmeye/endüstri devrimine paralel bir gelişme göstermiştir. Amerika Birleşik Devletleri'nde yirminci yüzyılın başlarında meslek seçme, iş bulma gibi konulara olan ilgi artmıştır. "Mesleki rehberlik" faaliyetleri, işe ve mesleğe yöneltme önem kazanmıştır. Parson, 1908 yılında Boston'da ilk meslek bürosunu açtı ve meslek

seçme adlı eserinde meslek seçmenin temel ilkelerini ortaya koydu (Parson, 1908). Parson'un bu çalışmaları mesleki ilgi konusunda ilk bilimsel girişim olarak kabul edilir.

İlgi envanterleri okullarda genellikle öğrencilerin çeşitli mesleklere olan ilgilerini tanıma amacıyla, sanayi kesiminde ise personel seçimi ve işe yerleştirme alanlarında kullanılmaktadır. Genellikle, bireylerin ilgi alanlarına uygun bir mesleği seçtikleri zaman meslekte başarılı ve işinden memnun olacağına böylece de bireyin işinde ve genel yaşamında mutlu ve uyumlu bir kişi olacağına inanılmaktadır (Özgüven, 1998).

Mesleki ilgilerin ölçülmesinde meslek etkinlikleri ile ilişkili olduğu varsayılan çok sayıda maddenin olduğu envanterler kullanılır. Tüm mesleklerin tüm etkinliklerini temsil edebilecek şekilde belirlenen madde sayısı birçok envanterde 500'ün üzerindedir.

Kişilik türü özelliklerin ölçülmesinde kullanılan envanterler, kişinin kendi hakkında bildikleriyle yüzleşmesine yardım etme yoludur. Envanterler görüşmelerden daha yararlı olup bazen dolaylı yollardan çok sayıda soru içerir. Standardize edilmiş sorular objektif olarak puanlanır ve normlar belirlenir. Soruların birçoğu cevaplayıcının kişisel yaşantısında olan etkinliklerden hoşlanma derecesi ile ilgilidir. Çeşitli puanlama ölçekleri ve yorum materyalleri, cevaplayıcının dikkatini hiç düşünmediği birçok mesleğe çeker (Cronbach, 1990).

Jackson (2000)'a göre ilgi envanterleri de bu kapsamda kariyer seçeneklerini keşfe götüren araçlardır. Envanterlerden elde edilen puanlar bazen doğrudan belirli mesleklere olan ilgiyi tanımladığı gibi bazen de belirli mesleklere ait kişilerden oluşan grupların ilgi örüntüleriyle karşılaştırılarak bireyin ilgisinin hangi mesleklere uygun olduğuna karar verilir.

Belirli mesleklerde gerekli olan iş etkinlikleri ile kişilik ve ilgi örüntüleri arasında bir bağlantı vardır. O halde, mesleklerinde başarılı olmuş kimselerin özelliklerinin incelenmesi, meslek seçecek olan bireylere yardımcı olacak bilgiyi sağlayacaktır. Farklı okul programları ve farklı meslekler kendine özgü farklı yetenek ve ilgi örüntüsü gerektirecektir (Kuzgun, 1988).

Günümüzde kullanılan mesleki ilgi envanterlerinin birçoğunda [örneğin, Jackson Mesleki İlgi Envanteri (JMİE)] meslek grupları ve üniversite grupları genel profil örüntüleri çıkarılmıştır. Bireyin mesleki ilgi profili bu profil örüntülerinden hangisine daha yakınsa mesleki ilgisinin o mesleğe uygun olduğuna karar verilir (Jackson, 2000).

1.1.4. Mesleki İlgi Ölçeklerinin Gelişimi

İlk orijinal mesleki ilgi envanteri Strong tarafından 1930 yılında pratisyen doktorların uzmanlık alanlarına ilişkin ilgilerini ölçme amacıyla geliştirilmiştir. Strong daha sonra da üniversite düzeyindeki bireylerin genel meslek ilgilerine yönelik çalışmalarını sürdürmüştür. Strong, ilgilerin ölçülmesi konusundaki araştırmalarına 1920 yıllarında başlamış ve 1927 yılında Strong Mesleki İlgi Envanterini geliştirmiş ve daha sonra geliştirilen birçok envantere model olmuştur. Strong, önce ölçüt sayılacak referans grupları incelemekle işe başlamış, bu amaçla çeşitli mesleklerde başarılı olmuş olanları birer grup olarak ele alıp bunların o mesleğe özgü ortak ilgilerini, hoşlandıkları ve hoşlanmadıkları faaliyetleri saptamaya çalışmıştır (Özgüven, 1994).

Kişinin Strong Mesleki Envanteri alt ölçeklerinden aldığı ham puanların örüntüsü ölçüt gruplara yakınlığı bakımından değerlendirilmektedir. Puan örüntüsü hangi gruplarla daha iyi örtüşüyorsa bireyin o meslek gruplarına uygun ilgilere sahip olduğu kabul edilmektedir (Blustein, 2017). Strong'un revizyonlar yaparak geliştirdiği envanterler bugün de yaygın olarak kullanılmaktadır.

Strong İlgi Envanterinin son güncellenme tarihi 1994'tür. Envanterde 317 madde vardır. Son güncelleştirmeye göre 6 genel mesleki tema, 25 temel ilgi ölçeği, 211 mesleki ölçek, 4 kişilik tipi ölçeği, 3 uygulama endeksi sonuçlarından oluşmaktadır. 6 mesleki tema; gerçekçilik, araştırmacılık, sanat, toplumsallık, girişimcilik ve gelenekselliktir. Bu 6 temanın Holland'ın kuramından alındığı görülmektedir. 6 temanın alt alanları olan 25 temel ilgi ölçeği; gerçekçilik (ziraat, doğa, askeri etkinlikler, sporculuk, mekanik etkinlikler); araştırmacılık (fen, matematik, tıp bilimleri); sanat (müzik/drama, resim, uygulamalı sanatlar, yazım, mutfak sanatları); toplumsallık (öğretim, toplumsal hizmetler, tıp hizmetleri, dinsel etkinlikler); girişimcilik (toplum önünde konuşma, hukuk/politika, ticaret, pazarlama, organizasyon yönetimi); geleneksellik (veri yönetimi, bilgisayar etkinlikleri, büro hizmetleri) dir. 211 mesleki ölçek muhasebeci, reklamcı ve mimardan çevirmene, veterinerine doğru değişmektedir. Mesleki ölçekler, farklı meslek ölçüt gruplarından çıkarılmıştır. 4 kişilik tipi ölçeği; iş stili, öğrenme çevresi, liderlik stili, risk alma/maceradır. 3 uygulama endeksi; toplam cevap, cevaplama sıklığı (geçersiz veya kullanılmayacak profilleri ortaya çıkarmaktadır) ve hoşlanıyorum-kararsızım-hoşlanmıyorum cevaplarının 8 test bölümü için yüzdelerinden oluşmaktadır (Buros Institute, 2008).

Mesleki ölçme araçları tarihinde diğer önemli isim Frederic Kuder'dir. Kuder Tercih Envanteri 1940'lı yıllarda geliştirilmiştir. Envanter, 50'li yıllarda Remzi Öncül ve altmışlı yıllarda Hasan Tan tarafından Türkçeye çevrilmiştir (Tan, 1989).

Süleyman Çetin Özoğlu, Milli Eğitim Bakanlığı Test ve Araştırma biriminde Kuder İlgi Envanterinin ülkemizde geçerlilik ve güvenilirlik çalışmalarını yapmış ve el kitabını hazırlamıştır (Özoğlu, 1977).

Kuder Tercih Envanteri Kişisel Form A'yı Türk kültürüne uyarlamaya yönelik bir ön çalışma Koç (1987) tarafından yapılmıştır. Koç (1994), aynı envanterin psikometrik özelliklerine ilişkin başka bir araştırma daha yapmış, uygulama el kitabını Türkçeye çevirmiştir.

Öğrencilerin ilgilerini, meslek alanları yönünden kendilerine tanıtmak ve onların kararlarına yardımcı olmak amacıyla geliştirilmiş olan Kuder İlgi Alanları Envanterinde üçlü olmak üzere 168 grupta toplanmış 504 etkinliğe ilişkin ifade vardır. Her biri ayrı bir ilgi alanını belirleyen 10 alt test bulunur. Bunlar; açık hava, mekanik, hesaplama, bilimsel, ikna, sanat, edebi, müzik, sosyal servis ve büro işleridir (Öner, 1977).

Kuder İlgi Alanları envanterini cevaplandırmada bireylerin farklı meslek grupları ile ilişkili olarak verilen üç durumdan birini en çok hoşlandığı, diğerini en az hoşlandığı etkinlik olarak seçmesi istenmektedir. Üçüncü etkinliğe ilişkin madde ise boş bırakılmaktadır. İşaretlenen maddeler, puanlamada hangi meslek grubu ile ilişkili ise o gruba dahil edilerek sayılmaktadır. Meslek gruplarını temsil eden 10 mesleki ilgi ölçeğine ilişkin çeşitli meslekler sıralanmakta birey hangi ölçekten yüksek puan almışsa o ölçeğe ilişkin mesleklere ilgi duyduğu kabul edilmektedir. Örneğin kişi açık hava ölçeğinden yüksek puan almışsa test el kitabında bu ilgi alanı ile ilgili meslekler olarak açıklanan orman mühendisliği, ziraat mühendisliği, maden mühendisliği, ziraat teknisyenliği, pilotluk, deniz subaylığı gibi mesleklere ilgisinin olduğu kabul edilmektedir (Özoğlu, 1977).

Kuder Mesleki İlgi Alanları Envanteri ABD'de 1956 ve 1985 yılları arasında güncellenmiş olup halen 1985 revizyonu kullanılmaktadır (Buros Enstitute, 2008).

Mesleki ilgi ölçekleri gelişiminde Holland'ın (1973; 1994) kuramının önemli bir yeri vardır. Holland, kuramına dayalı ilgi envanterleri de geliştirmiştir. Kendini araştırma (self-directed research) bunlardan biridir. Bu ölçme aracında, kuramında açıkladığı 6 kişilik tipi özellikleri sıralanır. Cevaplayıcı bu özelliklerden kendine uygun olanları seçer. Tercihlerin yoğunlaştığı kişilik tipi o kişinin ilgilerini yansıtır (Holland, 1994). Holland'ın envanterlerinde dolaylı veya gizli sorular yoktur ve yorumlamada normlar

kullanılmamaktadır. Bu durumda envanterler görünüş geçerliliği olan alan referanslı prosedürlerdir. ABD’de liselerin rehberlik hizmetlerinde yaygın olarak kullanılan Amerikan Üniversite Test Programı (AÜTP) envanteri de Holland’ın çalışmasından alınmıştır, ancak bu envanter norm referanslıdır (Cronbach, 1990).

Holland’ın yöntemi, Kuder İlgi Alanları Envanteri, Strong İlgi Envanteri, JMİE gibi araçlarda madde gruplarının karşıt özellikte ilgileri gösterecek şekilde düzenlenmesinde temel alınmaktadır. Cevaplayıcıya birini tercih etmesi için sunulan seçenekler birbirinin karşıtı özellikleri temsil eden maddelerden oluşur.

İlgi envanterleri birçok kalıplar içinde yapılandırılırlar. Mesleki ilgi ölçümleri, Holland’ın ölçeğinde olduğu gibi basit meslek kontrol listeleriyle başlamış olup Strong’un geliştirdiği mesleki ilgi ölçeğinde kişinin hoşlandığı boş zaman etkinlikleri ve mesleklerle dolaylı olarak ilgili olan diğer tercihler sorularak ilgiler ölçülmeye çalışılmıştır. Bunun için Strong, cevaplayıcının ilgilerinin, örneğin bankacıların ilgilerine benzerliğinin yakınlık derecesini raporlayan bir puanlama sistemi geliştirmiştir. 1939’da G.F. Kuder, aynı içerikteki madde gruplarına faktör analizi uygulayarak Strong’un envanterinden çok farklı bir araç geliştirmiştir. Kullanılışının ve yorumunun kolaylığı ile Kuder tercih envanteri oldukça popüler olmuştur. 1970’lerin sonlarına doğru ilgi ölçülmesiyle ilgili gelişmelerde neredeyse tamamen Strong/Kuder terminolojisindeki farklılıklar konuşulur olmuştur (Cronbach, 1990).

ABD ve Kanada’da yaygın olarak kullanılan, son yıllarda geliştirilmiş olan, Holland’ın kuramını temel alan, Zihinsel Ölçme Yıllığında (Mental Measurement Yearbook) yer alan, Cronbach’ın (1990) kitabında yer verdiği diğer önemli bir envanter Jackson Mesleki İlgi Envanteri (JMİE) dir. JMİE ile ilgili bilgiler (2.) *Yöntem* bölümünde (2.3.) *Ölçme Aracı* başlığı altında verilmiştir.

Dünyada son 50 yıl içinde çok sayıda mesleki ilgi envanteri geliştirilmiştir. Zihinsel Ölçme Yıllığında (Bross Enstitute, 2008) 66 mesleki ilgi alanı envanterine rastlanmıştır.

Türkiye’de uluslararası akademik ortamlarda kabul gören, uyarlaması sağlıklı ve güncel, envanterin kurumuyla eşgüdümlü, yabancı kaynaklı mesleki ilgi envanter uygulamalarına rastlanmamıştır.

Türkiye’de günümüzde başta Milli Eğitim Bakanlığı okulları olmak üzere bir çok eğitim kurumunda ve çeşitli sektörlerde Kuzgun (2008) tarafından geliştirilmiş olan Kendini Değerlendirme Envanteri yaygın olarak kullanılmaktadır.

Kendini Değerlendirme Envanteri, bireylerin yetenek, ilgi ve değerlerini tanımlarını amaçlamaktadır. Çeşitli yetenek, ilgi ve değerleri yansıtan sorulardan oluşur.

Her soruda cevaplayıcıdan ilgili faaliyeti ne kadar sıklıkla yaptığı veya ne kadar önem verdiği sorulur. Cevaplar bazı maddeler için (a) hiçbir zaman, (b) ara sıra, (c) sık sık ve (d) her zaman seçeneklerinden birisinin tercih edilmesiyle verilir. Bazı maddeler için ise (a) hiç önemli değil, (b) pek önemli değil, (c) önemli ve (d) çok önemli seçeneklerinden birisinin tercih edilmesiyle verilir. Envanterde toplam 230 madde vardır (Kuzgun, 2008).

Puanlama sonunda üç yetenek (sözel, sayısal, şekil-uzay), 11 ilgi (temel bilim, sosyal bilim, canlı varlık, mekanik, ikna, ticaret, iş ayrıntıları, edebiyat, güzel sanatlar, müzik, sosyal yardım) ve 9 değer (yeteneği kullanma, yaratıcılık, yarışma, iş birliği, değişiklik, düzenli yaşam, liderlik, kazanç, ün sahibi olma) alanlarına ilişkin yüzdelik değerlerinin olduğu bir profil çıkarılır (Kuzgun, 2008). Çeşitli alanlarda elde edilen yüksek veya düşük puanlara bakılarak bu alanların özellikleri ile tercih edilecek eğitim ve meslek dalları karşılaştırılarak birey için hangi mesleklerin ilgi alanı açısından uygun olduğuna karar verilebileceği varsayılmıştır.

Türkiye’de geliştirilen diğer bir mesleki ilgi ölçeği Deniz (2008)’in geliştirdiği Mesleki Alan İlgi Envanteridir. Bu envanterde 14 meslek alanını ölçmek amaçlanmıştır. Bunlar; Eğitim, Ziraat-Açık Alan, Siyasal-Mali Bilimler, Sağlık, İletişim-Medya, Yabancı Dil, Türk Dili, Psikoloji, Hukuk, Bilgisayar, Matematik, Fen Bilimleri, Mühendislik ve Görsel Sanatlardır. Envanterde üçer seçenekli toplam 156 madde yer almaktadır.

1.1.5. Ölçek Uyarlama Süreçleri

Farklı kültürde geliştirilmiş bir ölçeğin başka bir kültürde uygun olarak kullanılmasını sağlamaya yönelik işlemler ölçek-test uyarlama olarak adlandırılır. Çeviri ile uyarlama farklı kavramlardır. Bir ölçeğin uygulanacağı kültürün diline çevrilmesi uyarlama sürecinin bir parçası olmakla birlikte tamamı değildir. Ölçeğin uyarlandığı kültürü temsil eden norm gruplarında geçerlilik, güvenilirlik gibi psikometrik özellikleri belirlenmeli, normları çıkarılmalıdır (International Test Commission, 2016).

İçinde yaşadığımız bilgi çağında kültürler arası iletişim hızla artmıştır. Dünyanın gelişmiş ülkelerinde popüler olan ölçme araçları bireysel düzeyde bile az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin bilgisayarlarına, mobil cihazlarına girebilmektedir. Birçok başarı, yetenek ve ilgi ölçeği çevrimiçi uygulanabilmektedir. Örneğin, Türkiye’de İngilizce bilen birisi uluslararası düzeyde çevrimiçi uygulanan ölçeklerden herhangi

birisini kolaylıkla uygulayıp sonuçları elde edebilmektedir. Bununla birlikte ölçeğin psikometrik özellikleri (geçerlilik, güvenilirlik, madde istatistikleri, madde parametreleri, normları) geliştirildiği kültürde elde edilmiş olduğundan sonuçlar şüpheyile karşılanmalıdır.

Cronbach (1990), Hambleton ve Patsula (1999), Berberoğlu (2000), Hambleton ve Jung (2003) farklı kültürlerde geliştirilmiş ölçeklerin başka kültürlerde uygulanmasının yaygınlaştığını dile getirmişler, çeviri ve uyarlama süreçlerine ilişkin teknik bilgiler, yorumlar ve öneriler sunmuşlardır.

Son 20-30 yılda ölçek uyarlamanın önemi artmıştır. Bu önem uluslararası düzeyde hissedilmiş, ölçek uyarlama süreçlerinin standartlarının belirlenmesi gerektiği düşünülmüştür. Uluslararası Test Komisyonu bu amaçla 1990'lı yıllardan başlayarak test çeviri ve uyarlamaları konularında rehber ilkeler yayınlamaktadır. Rehber ilkelerin son güncellemesi sürüm.2.3. olup 2016 yılında yayınlanmıştır (International Test Commission, 2016).

Uluslararası Test Komisyonunun rehber ilkeleri (International Test Commission, 2016) dikkate alınarak ölçek uyarlamada uyulması gereken ilkeler aşağıda sıralanmıştır.

- Ölçeğin kurumundan çeviri ve uyarlama izni alınması.
- Ölçeğin ölçtüğü içeriklerin ve yapıların yeni kültürde varlığı ve bu yapılara ilişkin yeterli puan elde edilmesi.
- Dil ve kültür farklarından kaynaklanan etkilerin en aza indirilmesi.
- Ölçek içi yönergelerin ve madde içeriklerinin benzer anlam taşıması.
- Madde formatlarının ve puanlama kategorilerinin gruba uygun olması.
- Madde analizi, güvenilirlik, geçerlilik ve normlar konularında kanıtlar sağlanması.
- Kültür ve dil farklılıklarından kaynaklanan problemleri en aza indirecek uygulama, yönerge ve cevaplama materyalleri hazırlanması.
- Gruplar arası puan farklarının belirli bir bilgiye referans verilerek yorumlanması.
- Uygulayıcılara ve yorumlayıcılara yönelik teknik dokümanlar sağlanması.

1.1.6. Mesleki İlgı Envanteri Uyarlama İhtiyacı

Gözlem ve kaynak inceleme süreçleri sonunda Türkiye’de günümüzde uluslararası akademik ve kurumsal ortamlarda kabul ve onay görmüş, olumlu uygulama birikimine sahip mesleki ilgi envanterlerinin hiç birisinin envanterin kurumıyla eşgüdümlü olarak, güncel uyarlamalarının yapıpı kullanıma sunulmadığı değeriendirilmiştir.

Bireylerin uygun mesleklere yönelişinde ilgi boyutunun da dikkate alınmasının, bunun için uluslararası akademik çevrelerce onay görmüş standart ilgi envanterlerinin uyarlanarak Türkiye’de de kullanıma sunulmasının bir ihtiyaç olduğu düşünölmüştür.

Zihinsel Ölçme Yıllığında (Bross Enstitute, 2008) yer alan 66 mesleki ilgi envanteri gözden geçirilmiş, psikometrik özellikleri değeriendirilmiş, kurumlarıyla eşgüdüm olanakları araştırılmış, kullanışlılık ve olası uyarlama süreçleri dikkate alınarak bir tarama çalışması yapılmıştır. Sonuç olarak JMİE’nin Türk Kültürüne uyarlanmasının ve uygulamaya sunulmasının uygun olacağına karar verilmiştir.

JMİE’nin seçilmesi kararında;

- Zihinsel Ölçme yıllığında yer alması,
- Kanada, ABD ve tüm dünyada yaygın kullanılıyor olması,
- Temel psikometri eserlerinde (Örneğin; Cronbach, 1990) yer alması, akademik standartları karşılaması,
- Kuder ve Strong ilgi envanterlerine göre daha yeni olması,
- Üç seçenekli ilgi envanterlerinden farklı olarak maddelerinin iki seçenekli olması nedeniyle daha kullanışlı olması, uygulama süresinin kısahğı,
- Puanlama süreçlerinin görece basitliğı,
- Kullanışlı olmasının yanısıra akademik alanlara ve mesleklere doğrudan yönlendiren kapsamlı sonuç raporları elde edilebilmesi etkili olmuştur.

JMİE envanteri ve orijinal psikometrik özelliklerine ilişkin bilgiler (2.3.) *Ölçme Aracı* başlığı altında sunulmaktadır.

Problem ifadesi; uluslararası akademik çevrelerce kabul gören standart bir mesleki ilgi envanterinin Türk kültüründe uygulamaya sunulmasıdır.

1.2. Amaç

Araştırmanın genel amacı, JMİE'nin Türk kültürüne uyarlanması çalışmalarına başlangıç oluşturacak şekilde, envanterin Türkçeye çevirisini yapmak, psikometrik özelliklerini belirlemek, üniversite öğrencileri çalışma grubu temelinde normlarını çıkarmaktır.

Bu genel amaca ulaşmak için şu aşamalar gerçekleştirilecektir:

- 1) Çevirinin dilsel eşdeğerliği var mıdır?
- 2) Uygulamada cevaplayıcılar tutarlı cevaplar vermişler midir?
- 3) Alt ölçek test istatistik değerleri olarak aritmetik ortalamalar, dizi genişlikleri, varyans ve standart sapmalar beklenen ölçütlere uygun mudur, dağılımlar standart normal dağılıma yakın mıdır?
- 4) Alt ölçek madde istatistikleri ve madde parametre değerleri dağılımı uygun mudur, madde tercih oranları (güçlük indeksi), madde toplam korelasyonları (ayırteçicilik indeksi), ayırt edicilik parametreleri (a), yer parametreleri (b), madde karakteristik eğrileri madde işlevselliğini yansıtmakta mıdır?
- 5) Alt ölçekler tek boyutluluk varsayımını karşılamakta mıdır, yapı geçerliliği sağlanmakta mıdır?
- 6) Çalışma grubu alt gruplarının alt ölçeklerden beklenen ortalamalar arası farkları nedir?
- 7) Geçerlilik kapsamında çalışma grubundaki alt grupların alt ölçek puan ortalamaları akademik özelliklerine uygun olarak manidar farklılık göstermekte midir, beklenen ortalamalar arası farklar karşılanmakta mıdır?
- 8) Alt ölçek maddelerinin iç tutarlılıkları ne düzeydedir?
- 9) Alt ölçeklerin test-tekrar test güvenilirlikleri yeterli midir?
- 10) Envanterin üniversite çalışma grubu normları nedir?

1.3. Önem

Uygun mesleğe ve eğitim dallarına, uygun kişilerin seçimi birey açısından moral, yaşam koşulları, statü ve verimlilik; toplumsal açıdan ekonomik, kültürel gelişme ve ülke kalkınması bakımlarından olumlu etkiler sağlamaktadır. Bu seçimde ilgi alanları önemli

bir boyuttur. Türkiye’de uluslararası standartlara uygun, güncel, evrensel olarak uygulanan, standart mesleki ilgi envanterleri kullanılmamaktadır.

Bu araştırma, uluslararası akademik ve diğer kurumlarca kabul gören ve geniş kitlelere uygulanmakta olan JMİE’nin Türk kültürüne uyarlanması çalışmalarına bir başlangıç oluşturması ve gelecekte bu temelde yapılacak çalışmalarla uygulamaya sunulması bakımından önemlidir.

Daha geçerli, güvenilir ve kullanışlı ilgi ölçeklerinin kullanılması; alanlara ve mesleklere yönelmede bireylere ve kurumlara daha uygun karar olanakları sağlaması, böylece bireyin iş doyumunu ve verimliliğini artırması, kurumun ve genelde ülkenin gelişmişlik düzeyine katkı sağlaması bakımından önemlidir.

1.4. Sınırlılıklar

Çalışmanın sonuçları, JMİE’nin 2014-2016 yıllarında, Ankara’da 1059 üniversite lisans öğrencisine uygulanmasıyla elde edilen 34 temel ilgi alanına ilişkin verilere dayanmaktadır. Uygulama grubu daha genel bir kitleyi temsil eden bir örneklem değil çalışma grubudur. Tüm meslekleri ve eğitim dallarını kapsadığı varsayılan, çok sayıda madde içeren mesleki ilgi envanterlerinin daha büyük gruplara, farklı ve çeşitli alanlarda öğrenim gören örneklemelere uygulanması gerekir.

Bu araştırmanın sınırlılığı, envanterin uygulama süresinin uzunluğu ve araştırmacının olanakları nedenleriyle çalışma grubunun küçük tutulmuş olmasıdır.

Ayrıca, orijinal JMİE sonuç raporlarında yer alan, büyük örneklemelerden elde edilen faktör analizi sonuçlarına göre belirlenen 10 mesleki tema ve akademik doyum sonuçları araştırmaya dahil edilmemiştir. 34 temel ilgi alanı ölçeği ile sınırlandırılmıştır.

1.5. Kısaltmalar ve Semboller

JMİE	Jackson Mesleki İlgi Envanteri
KTK	Klasik Test Kuramı
MTK	Madde tepki Kuramı
a	Madde Ayırt Edicilik Parametresi
b	Madde Yer Parametresi
2PL	İki Parametrelili Lojistik Model

BÖLÜM 2

YÖNTEM

Yöntem bölümünde araştırma modeli, çalışma grubu, ölçme aracı, veriler ve toplanması, JMİE'nin uyarlanmasıyla ilgili işlemler ve verilerin analizi açıklanmıştır.

2.1. Araştırma Modeli

Araştırma, JMİE'nin psikometrik özelliklerine ilişkin elde edilen sayısal veriler temelinde olması bakımından nicel bir araştırmadır. Türkiye'de kullanılmak üzere yeni bir mesleki ilgi ölçeği önermesi, ölçeğin Türkçeye uyarlamasını ortaya koyması, çalışma grubu psikometrik özelliklerini ve normlarını belirlemesi bakımından uygulamalı araştırmadır.

Envanterin üniversite çalışma grubuna uygulanmasından elde edilen veriler var olan özellikleri ortaya çıkarmış olmaktadır. Bu yönüyle tarama modeli bir araştırmadır.

Dilsel eşdeğerlik ve test-tekrar test güvenilirlik araştırma süreçleri ilişkisel tarama; iç tutarlılık, madde istatistikleri ve parametreleri, tek boyutluluk kanıtları, test istatistikleri, çalışma grubu norm süreçleri tekil (betimsel) tarama modeline uygundur. Çalışma grubu alt gruplarının envanter puan ortalamalarının incelenmesi, karşılaştırmalı tarama modeline uygundur.

Araştırma nicel ve uygulamalı bir araştırma olup tarama modelindedir (Karasar, 1994).

2.2. Çalışma Grubu

JMİE tüm mesleklere ve üniversite dallarına yönelik ilgiyi ölçmeyi amaçlayan bir ölçektir. Buna bağlı olarak hem madde sayısı fazla hem de uygulama süresi uzundur (578 madde, yaklaşık 50 dakika uygulama süresi). Envanterin tüm meslek ve üniversite alanlarını temsil edebilecek bir örnekleme uygulanması araştırmacının olanakları dışındadır. Bu nedenle, araştırmanın amaçlarını karşılayabilecek yeterlilikte bir çalışma grubu üzerinde yürütülmüştür.

Çalışma grubu, farklı ilgi profilleri yansıtmaması beklenen farklı lisans alanlarına ait öğrencilerden belirlenmiştir. Bu yönüyle çalışma grubunun belirlenmesi, “amaçlı örnekleme” ve “seçilen örneklem” türüne uygundur. Katılımcıların yaş ve cinsiyet bakımından farklı özelliklerde olması gözetilmiştir. Bu yönüyle çalışma grubu “maksimum çeşitlilik” örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir (Glinger, Morgan ve Leech, 2015).

Bireylerin gönüllü katılımı aranmış olup bu katılımcılardan oluşan çalışma grubu özellikleri örnekleme yöntemleri özelliklerini karşılamaktadır. Çalışma grubu 17-25 yaşları arasında yaklaşık eşit sayıda kadın ve erkeklerden oluşmaktadır. Araştırmanın sınırlılığından kaynaklanan örneklem küçülmesi nedeniyle yaş ve cinsiyet farklılıklarının sonuçlara etkisi araştırma kapsamına alınmamıştır.

Çalışma grubu özellikleri Çizelge 1’de sunulmaktadır.

Çizelge 1

Çalışma Grubu Özellikleri

Kod	Grup Adı	Fakülteler	Envanteri Dolduran Katılımcı Sayısı
1	Fen	Fen Fakültesi; Fizik, Kimya, Matematik, İstatistik Lisans Programları.	155
2	İngiliz Dili	Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi; İngiliz Dili ve Edebiyatı Lisans Programı.	132
3	Öğretmenlik	Eğitim Bilimleri Fakültesi; Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği, Okul Öncesi Öğretmenliği, Özel Eğitim Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programları.	258
4	Rehberlik	Eğitim Bilimleri Fakültesi; Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Lisans Programı.	222
5	Siyasal-Hukuk	Hukuk Fakültesi Lisans Programı. Siyasal Bilgiler Fakültesi; Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri, İktisat, İşletme, Maliye, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi, Uluslararası İlişkiler Lisans Programları.	166
6	Tıp-Biyoloji	Tıp Fakültesi. Fen Fakültesi; Biyoloji Lisans Programı.	126
TOPLAM			1059

2.3. Ölçme Aracı

Araştırmada kullanılan ölçme aracı JMİE'dir. JMİE iki seçenekli 578=289x2 maddeden oluşmaktadır. Envanter bireysel veya grup olarak uygulanabilmektedir. Tamamlanma süresi yaklaşık 40-50 dakikadır. Uygulamalarda süre sınırı konulmamaktadır.

Envanteri alan, A veya B seçeneklerinden kendisine uygun olanı cevap kağıdına işaretlemektedir. Her seçenek 0-tercih edilmeyen ve 1-tercih edilen olarak iki kategorili değerler almaktadır. Envanterin puanlanmasında her seçenek ayrı bir madde olarak kabul edilmektedir.

JMİE'nin madde örneği aşağıda sunulmaktadır.

1. A. Değişik cam vazolar yapmak.

B. Gelecek yıl okutulacak ders kitaplarına ait kararların alınacağı bir fakülte toplantısına katılmak.

Envanter maddeleri toplam 34 ilgi alanını ölçmektedir. Her ilgi alanı 17 madde ile temsil edilen alt ölçekler yoluyla ölçülmektedir. Envanterin ölçtüğü temel ilgi alanları ve bu alanların içeriklerinin özeti Ek A'da sunulmaktadır. Temel ilgi alanları maddeleri envanterin bütünü içine dağıtılmıştır. 34 temel ilginin 26'sı mesleki rol, 8'i mesleki tarz özelliği taşımaktadır.

Profil raporlarında 34 temel mesleki ilgi alanının ham puan ve yüzdelikleri verilmektedir. Ayrıca 10 mesleki tema (açımlayıcılık, mantıksallık, araştırmacılık, pratiklik, iddiacılık, toplumsallık, yardımseverlik, geleneksellik, girişkenlik, iletişim) ve akademik doyum puanları ile yüzdelikleri elde edilmektedir. 1999 normları kullanılmaktadır. Uygulama sonunda alt ölçeklerin sonuçlarından oluşan ham puan ve yüzdelik profillerinin yanı sıra bu profillerin yükseköğretim alanlarına (17 yükseköğretim tabakası) ait referans profilleriyle uyumlarına bakılarak bireyin hangi yükseköğretim alanlarına ilgisi olduğu belirlenmektedir. Benzer uyumluluklar meslek grupları (32 meslek tabakası) için de verilmektedir (Jackson, 2000).

JMİE El Kitabında (Jackson, 2000) iki ayrı örneklem için test-tekrar test yöntemiyle elde edilen tutarlılık katsayıları yer almaktadır. İlk örneklem olarak, 172 üniversite öğrencisine 1 hafta arayla uygulanmıştır. Test-tekrar test güvenilirliği 0.84'lük bir ortanca ile toplumsal hizmetler için 0.91'den bağımsızlık için 0.72'ye doğru değişmektedir. İkinci örneklem, 95 birinci sınıf üniversite öğrencisinden oluşmakta olup JMİE bu gruba 4 ile 6 hafta aralıklarla ayrı ayrı iki oturum halinde uygulanmıştır. Test-tekrar test güvenilirliği

0.82'lik bir ortanca ile toplumsal hizmetler için 0.92'den, bağımsızlık ve akademik başarı için 0.69'a doğru değişmektedir. JMİE temel ilgi ölçekleri için iç tutarlılık katsayıları da hesaplanmıştır. Katsayılar, JMİE'nin öğretim saatleri içinde 1573 lise öğrencisi örnekleme uygulanması sonucunda hesaplanmıştır. Bu değerler 0.81'lik bir ortanca ile 0.70'ten 0.91'e doğru değişmektedir. Ayrıca, 3500 kişilik standardizasyon örnekleme için de iç tutarlılık güvenilirlik değerleri hesaplanmıştır. Cronbach Alfa katsayı değerleri, 0.72'lik bir ortanca ile matematik ve tıp hizmetleri için 0.88'den, profesyonel danışmanlık için 0.54'e doğru değişmektedir.

JMİE'nin geçerlilik çalışmaları, meslek gruplarının JMİE profillerinde yüksek puan gösteren alt testlerin içeriklerinin bu meslek grubu içerikleriyle karşılaştırılması yoluyla belirlenmiştir. Meslek gruplarının ayrı ayrı JMİE profili ortalamaları listelenmiştir. Bu listelerde meslek grubuna ilişkin alt testlerin ortalamalarının yüksek olduğu görülmektedir.

Ayrıca, Strong Mesleki İlgi Envanteri ile korelasyonları ölçüt geçerliliği kapsamında değerlendirilmiştir. 110 ve 123 kişiden oluşan iki ayrı grup üzerinde uygulanmıştır. Strong'un ölçtüğü ilgi yapıları JMİE'nin ölçtüğü ilgi yapılarının bir kısmında yüksek bir kısmında düşük korelasyonlar göstermiştir. Bu sonuçlar Strong'un ölçtüğü ilgi boyutlarıyla birlikte JMİE'nin daha güncel ilgi boyutlarını da ölçtüğü şeklinde yorumlanmıştır. Yapı geçerliliğinin sağlanması envanterin geliştirilme süreçlerinde faktör analizi yöntemleriyle gerçekleştirilmiştir (Jackson, 2000).

2.4. Veriler ve Toplanması

Araştırmada kullanılan temel veri toplama aracı JMİE'dir. JMİE'nin kullanılması için gerekli olan iznin alınması amacıyla envanterin resmi geliştirici ve uygulayıcı kurumu olan SIGMA Assessment Systems şirketi yetkilisi ile iletişim sağlanmış ve uygulama için gerekli izin karşılıklı bir sözleşme imzalanarak sağlanmıştır. Sözleşme Ek B'de sunulmaktadır. Sözleşmede JMİE'nin tüm formlarının Türkçeye çeviri izni araştırmacı (Nizamettin Kaya) ya verilmiştir. Bu sözleşmeyle çevirinin kullanım ve her türlü düzenleme hakları SIGMA'ya aittir. Bu sözleşme gereği araştırmacıya envanteri Türk kültürüne uyarlama sürecinde 1500 kişiye uygulama izni verilmiştir. Araştırmacı çalışma sürecinde elde ettiği verileri SIGMA'ya bildirecektir. Nizamettin Kaya envanter

maddelerinin gizliliğini sağlayacak, izinsiz kullanımları önleyecek, gerekli tedbirleri alacaktır. Envanterin asıl uygulama ve kullanım hakları SIGMA şirketine aittir.

JMİE'nin çalışma grubunda uygulanması için gerekli izin Ankara Üniversitesi Rektörlüğü ile iletişim kurularak sağlanmıştır. Eğitim Bilimleri Enstitüsünce Rektörlüğe envanterin uygulanacağı bildirilmiş, Rektörlük ilgili fakültelerden görüş istemiş, ilgili fakülteler cevaplarını Rektörlüğe bildirmişlerdir. Rektörlük bu cevapları Enstitüye bildirmiştir. Fakültelerin uygulamaya izin verdiklerine ilişkin yazılar Enstitü tarafından araştırmacıya iletilmiştir. JMİE'nin uygulanmasına ilişkin fakülte dekanlıklarının izin yazıları Ek C'de sunulmaktadır.

Uygulamanın ilgili fakültelerin akademik programlarında, ayrılan saatlerde ve dersliklerde grup uygulaması şeklinde yapılması planlanmıştır. Öğrencilere birer envanter formu ve birer optik cevap kağıdı dağıtılmış, uygulama sonrası toplanmıştır. Cevaplar optik okuyucuyla okunmuştur.

Optik okuyucudan gelen verilerden ham puanların hesaplanması işlemlerini gerçekleştiren Excel VBA (Visual Basic Applications) yazılımı araştırmacı tarafından geliştirilmiş ve kullanılmıştır.

2.5. JMİE'nin Uyarlanması ile ilgili İşlemler

Dağıtıcı kurumundan çeviri ve uyarlama izni alınan JMİE, Uluslararası Test Komisyonunun ölçek uyarlamaya ilişkin ilgili rehber ilkeleri (International Test Commission, 2016) temel alınarak araştırmacı tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Bu çeviride;

- Dil ve kültür farklarından kaynaklanan etkilerin en aza indirilmesi,
- Ölçek içi yönergelerin ve madde içeriklerinin benzer anlam taşıması gözetilmiş,
- Kültür ve dil farklılıklarından kaynaklanan problemleri en aza indirecek uygulama, yönerge ve cevaplama materyalleri hazırlanmıştır.

Çevirinin uygunluğunu denetlemek ve gerekli düzenlemeleri yapmak amacıyla bu çeviri tekrar İngilizceye çevrilmek üzere Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği bölümünden 3 öğretim üyesine verilmiştir. Ayrıca aynı fakültenin Türkçe Öğretmenliği Bölümünden İngilizce sınav puanları yüksek olan 3 öğretim üyesine İngilizceden Türkçeye çevrilmek üzere verilmiştir. Araştırmacının yaptığı çeviri, bu altı

uzmandan gelen çalışmalar doğrultusunda yeniden düzenlenmiştir. Bu 6 kişiyle yapılan bir toplantıda Türk kültürüne uymadığı tespit edilen bazı maddeler maddenin ölçtüğü psikolojik özelliği bozmamaya özen gösterilerek değiştirilmiştir. Maddelerin orijinali ile değiştirilmiş şekli Çizelge 2’de sunulmaktadır. Envanter maddeleri ile uygulama yönerge ve cevaplama materyalleri ölçme değerlendirme alanından üç öğretim üyesince incelenmiştir.

Çizelge 2

JMİE Kitapçığında Türk Kültürüne Uygun Hale Getirilen Maddeler

MADDE NO	ALT ÖLÇEK	ORİJİNAL ENVANTER MADDESİ	UYARLANMIŞ HALİ
5-A	Performans Sanatları	Bir Hollywood filminde romantik bir başrol oyuncusunu oynamak.	Bir filmde romantik bir başrol oyuncusunu oynamak.
29-A	Performans Sanatları	Shakespear’ın bir oyununda rol almak.	Önemli bir tiyatro oyununda rol almak.
40-A	Yaratıcı Sanatlar	İpek (silk screen) tekniği ile kumaşlara desenler yapmak.	Kumaşlara desenler yapmak.
41-A	Performans Sanatları	Bir gece kulübü oyununda rol almak.	Mahalli bir tiyatro oyununda oynamak.
41-B	Teknik Yazılar	Kullanılan İngilizceye ait bir sözlük derlemek.	Kullanılan Türkçeye ait bir sözlük derlemek.
49-A	Yaratıcı Sanatlar	Mozaik (vitray) pencere süslemesi tasarlamak.	Pencere süslemesi tasarlamak.
62-B	Temel Eğitim	Basit aritmetiği göstermek için çocuk küpleri kullanmak.	Basit aritmetiği göstermek için çocuk küpleri (veya boncukları) kullanmak.
64-B	Finans	Belediye fonlarına yatırım yapıp yapmamaya karar vermek.	Devlet fonlarına yatırım yapıp yapmamaya karar vermek.
138-B	Pazarlama	Bir ev sahibini alüminyum dış kaplama satın almaya ikna etmek.	Bir ev sahibini dış kaplama satın almaya ikna etmek.
146-A	El Sanatları	Bir lokanta için masa örtüsü yapmak.	Bir lokanta için masa örtüsü ve perde yapmak.
147-A	Macera	Amazon nehrine giden bir sağlık ekibinin rehberliğini yapmak.	Uzak bölgelere giden bir sağlık ekibinin rehberliğini yapmak.

Çizelge 2

JMİE Kitapçığında Türk Kültürüne Uygun Hale Getirilen Maddeler (Devam Ediyor)

MADDE NO	ALT ÖLÇEK	ORJİNAL ENVANTER MADDESİ	UYARLANMIŞ HALİ
152-B	Profesyonel Danışmanlık	Bir spor kulübünde golf eğitimi vermek.	Bir spor kulübünde futbol eğitimi vermek.
190-B	İşletme	Devletin düşük kiralı ev programını yönetmek.	Devletin ucuz ev sahibi olma programlarını yönetmek.
225-B	Teknik Yazılar	Eski çağlardaki bir şairin çalışmasını İngilizceye çevirmek.	Eski çağlardaki bir şairin çalışmasını Türkçeye çevirmek.

Gözden geçirilen envanter, çoğu Trakya Üniversitesi öğrencisi olan 25 kişiye bireysel uygulanmış, bu kişilerin envanter maddelerinin anlaşılabilirliği ve ikilemli olup olmadıkları, uygulama yönerge ve cevaplama materyallerinin uygunluğu konusunda görüşleri alınmıştır. Elde edilen bilgiler doğrultusunda envanter çevirisi güncellenmiş son şekli verilmiştir.

Uluslararası Test Komisyonunun diğer rehber ilkelerinden (International Test Commission, 2016);

- Ölçeğin ölçtüğü içeriklerin ve yapıların yeni kültürde varlığı ve bu yapılara ilişkin yeterli puan elde edilmesi,
- Madde formatlarının ve puanlama kategorilerinin gruba uygun olması,
- Madde analizi, güvenilirlik, geçerlilik ve normlar konularında kanıtlar sağlanması araştırmanın tüm aşamalarında aranmış, elde edilen sonuçlar ilgili bölümlerde yorumlanmıştır.

2.6. Verilerin Analizi

Verilerin analizi bölümünde çevirinin dilsel eşdeğerlik kanıtlarının araştırılması, cevaplayıcı tutarlılık hesaplamaları, alt ölçek test istatistikleri, madde analizleri, geçerlilik analizleri, Cronbach Alfa iç tutarlılık anlamındaki güvenilirlik ve test-tekrar test güvenilirlik kanıtları elde etme ve çalışma grubu normlarının belirlenmesi işlemleri açıklanmıştır.

2.6.1. Dilsel Eşdeğerlik Analizleri

Ölçme ve değerlendirme alanında “eşdeğerlik” terimi, ölçme aracının güvenilirlik ölçüsü olarak kullanılmaktadır. Bu yöntemle hesaplanan güvenilirlik katsayısı, eşdeğer ya da paralel formlar güvenilirliğidir. Eşdeğer formlar metodunda aynı davranışları yoklayan (aynı gerçek puanın elde edilmesine yarayan) iki test geliştirilir. Bunlar bir testin iki formu olarak düşünülür. Aynı gruba uygulanan eşdeğer formlardan elde edilen puanlar arasındaki korelasyon, eşdeğerlik katsayısıdır (coefficient of equivalence) (Baykul, 2000). Bu araştırmada eşdeğerlik kavramı dilsel eşdeğerlik kapsamında geçerlilik kanıtı olarak değerlendirilmiştir. Dilsel eşdeğerlik kanıtı, hangi dilde uygulanırsa uygulansın ölçme aracının ölçtüğü özelliğin yapısının değişmediğinin kanıtını olarak düşünülmüştür.

Anılan yöntemle, JMİE İngilizce ve Türkçe formları eşdeğer form kabul edilmiş, tüm alt ölçekler için dil eşdeğerlik katsayıları hesaplanmıştır. Yüksek dil eşdeğerlik katsayısı JMİE’nin Türkçe çevirisinin geçerliliğini gösterecektir.

Alt ölçeklerin Türkçe ve İngilizce Form uygulamalarından elde edilen puanlar arasındaki ilişki, birlikte değişim, Pearson Momentler Çarpım Korelasyon katsayısı hesaplanarak belirlenmiştir.

Envanterin Türkçe ve İngilizce formları Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı son sınıf öğrencilerinden 83 kişiye uygulanmıştır. Parametrik analizler için istatistiksel örneklemelerin $n < 30$ küçük örneklem; $n > 30$ büyük örneklem kabul edilmesi (Richmond, 1964) dikkate alınarak, 83 öğrenciden oluşan örneklem yeterli kabul edilmiştir.

Alt ölçeklerin Türkçe ve İngilizce uygulamaları arasındaki korelasyonlar JMİE Türkçe çevirisinin dil eşdeğerlik kanıtı olarak kullanılmıştır.

Pearson korelasyon katsayısını hesaplamak için gerekli olan; dağılımların normal dağılıma yakın olması ve varyansların homojenliği varsayımlarının karşılanıp karşılanmadığı araştırılmıştır. Bu amaçla betimsel istatistikler, çarpıklık ve basıklık katsayıları, frekans dağılım grafikleri değerlendirilmiştir (Baykul, 2000).

Belirtilen işlemler JMİE Türkçe ve İngilizce formlarından elde edilen ham puanlar üzerinden, $34 \times 2 = 68$ alt ölçek için SPSS programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Varyansların homojenliği varsayımı, alt ölçeklerin İngilizce ve Türkçe uygulamalarının varyans oranlarının F-tablo değerleriyle karşılaştırılması yoluyla değerlendirilmiştir (Sanders ve Simith, 2000).

Her Alt Ölçek İçin Hipotezler:

$$H_0: Varyans_{TR} = Varyans_{ING}$$

$$H_1: Varyans_{TR} \neq Varyans_{ING}$$

Beklenen sonuç, Türkçe ve İngilizce uygulama puanları varyanslarının homojenliği yönündeki H_0 hipotezinin kabul edilmesidir.

Uygulanan Formüller ve Değerler:

$$F = \frac{\text{Büyük Varyans}}{\text{Küçük Varyans}}$$

$$n = 83$$

$$\text{Pay ve payda için Sd (Serbestlik Derecesi)} = n - 1$$

$$\text{Sd}_{\text{Pay-Payda}} = 82$$

Hesaplanan F değerleri 82 serbestlik derecesinde 0.05 manidarlık düzeyindeki tablo değerleriyle (4.88) karşılaştırılarak varyansların homojen olup olmadığına karar verilmiştir.

Alt ölçeklerin Türkçe ve İngilizce uygulama puanları arasındaki Pearson korelasyon katsayıları hesaplanmış, yorumlanmıştır.

2.6.2. Cevaplayıcı Tutarlılık İndeksi Analizleri

Envanterin madde sayısının fazla, uygulama süresinin uzun olması nedeniyle cevaplayıcıların tüm maddelere yeterli motivasyonla tutarlı cevap vermeleri zor olabilmektedir. JMİE orijinal uygulamasında envanterden alınan her bireysel puanın geçerli kabul edilip edilmeyeceğine karar vermek için cevaplayıcı tutarlılık indeksi olarak adlandırılan bir değer her cevaplayıcı için hesaplanmaktadır. Bu değer, elde edilen sonuçların bireysel anlamda, cevaplama sürecine ilişkin özel bir tutarlılık ölçüsüdür.

Envanterin orijinal cevaplayıcı tutarlılık indeksi hesaplama yöntemi (Jackson, 2000) doğrultusunda her bir cevaplayıcı için, 17'şer maddeden oluşan 34 alt ölçek için ayrı olmak üzere 17 madde tekler ve çiftler olarak iki gruba ayrılmıştır. Her alt ölçek için tekleri tercih etme sayısı ile çiftleri tercih etme sayısı olmak üzere iki değer elde belirlenmiştir. 34 adet tekler tercih sayıları ve 34 adet çiftler tercih sayıları elde edilmiştir. 34 alt ölçeğe ilişkin tekler ile çiftler arasındaki korelasyon katsayısı hesaplanmıştır. Bu korelasyon değeri cevaplayıcı tutarlılık indeksidir.

Herhangi bir alt ölçekte yüksek veya düşük tercih yapma oranlarının ölçeğin 17 maddesi için geçerli olması gerekir. Tekler ve çiftler olarak iki gruba ayrılan ölçek maddeleri arasındaki korelasyon, çoğunu tercih edenler için de azını tercih edenler için de yüksek olacaktır. Teklerde farklı, çiftlerde farklı tercih oranları tutarsız cevapları yansıtacaktır. Cevaplayıcı tutarlılık indeksi, envanterin tümüne ilişkin bir tutarlılık ölçüsü olmaktadır.

JMİE El kitabında (Jackson, 2000) genel olarak tutarsız cevap yargısı için kesin bir kritik değer verilmemiştir. Ancak, 0.50'den düşük değerli cevaplayıcılara şüpheyile yaklaşılması gerektiği belirtilmektedir. Değer düştükçe bu şüphe artmalıdır.

Araştırmada, 0.50'den düşük cevaplayıcı tutarlılık indeksine sahip cevaplayıcıların verileri analizlere alınmamıştır.

Envanter maddelerinin tümünün doldurulması gerekmektedir. 20'den fazla boş madde bırakan cevaplayıcıların verileri de tutarsız olabilir (Jackson, 2000). Araştırmada 20'den fazla boş cevap bırakan cevaplayıcıların verileri de analizlere alınmamıştır.

Belirtilen hesaplamalar Excel üzerinde XLSTAT ve VBA (Visual Basic Applications) yazılımları kullanılarak gerçekleştirilmiştir (Addinsoft, 2017).

2.6.3. Alt Ölçekler Test İstatistikleri

JMİE alt ölçeklerinin test istatistikleri envanterin çalışma grubunda uygun çalışıp çalışmadığına ilişkin yorumlarda başlangıç verileri anlamında önemlidir. Aritmetik ortalamalar, en büyük ve en küçük puanlar, dizi genişlikleri maddelerin tercihlerine ilişkin veriler olarak değerlendirilmiştir. Standart sapmalar, basıklık ve çarpıklık değerleri, frekans dağılımları grubun envanter alt ölçek ve maddelerine gösterdiği tepkileri yansıtmaktadır (Crocker ve Algina, 1995).

1059 uygulama verisi temelinde 34 alt ölçek için dizi genişlikleri, en düşük puanlar, en yüksek puanlar, aritmetik ortalamalar, standart sapmalar, çarpıklık ve basıklık değerleri, frekans dağılımları, frekans dağılım grafikleri SPSS programı ile hesaplanmıştır.

Dizi genişliklerinin 17 olması (her alt ölçek 17 maddeden oluştuğu için), en küçük puanın 0'a, en yüksek puanın 17'ye yakın olması, aritmetik ortalamaların $17/2=8.50$ civarında olması, en yüksek puan ve madde sayısı dikkate alındığında standart sapmaların 3.00 civarında olması, basıklık ve çarpıklık değerlerinin -1 ile +1 arasında olması, frekans

dağılım grafiklerinin normal dağılım eğrisine yakın olması beklenmiştir. Bu beklenti, envanter alt ölçeklerinin uygun çalıştığına, ölçülmesi amaçlanan örtük özellik olan ilgilerin varlığına, uygunluğuna ve ölçüldüğüne ilişkin ilk kanıtlar sağlama anlamındadır.

2.6.4. Alt Ölçekler Madde Analizleri ve Yapı Geçerliliği Analizleri

Çalışma grubu (N=1059) verileri üzerinde Klasik Test Kuramı (KTK) ve Madde Tepki Kuramı (MTK) ilkelerine göre madde analizleri gerçekleştirilmiştir. JMIE 34 adet alt ölçekten oluştuğundan analizler her alt ölçek için ayrı yapılmıştır. Hesaplamalarda IRTPRO4 (Scientific Software, 2016) ve Excel XLSTAT (Addinsoft, 2017) programları kullanılmıştır.

Madde istatistik değerleri ile madde parametre değerleri ve dağılımları incelenmiş, işleyen ve işlemeyen maddeler alt ölçeklere göre belirlenmiştir. Değerlendirilen madde sayısı $34 \times 17 = 578$ 'dir.

KTK'na göre madde güçlük ve madde ayırt edicilik değerleri hesaplanmıştır. Madde güçlük değeri o maddeyi tercih edenlerin toplam cevaplayıcı sayısına oranı olup maddenin tercih edilme oranını yansıtmaktadır. Madde ayırt edicilik değeri her maddenin ilgili alt ölçeğin toplam puanı ile ilişkisini yansıtmakta olup madde-toplam korelasyonudur (Horst, 1966).

Maddeler her alt ölçek için ayrı olmak üzere diğer maddelerin değerleriyle göreceli olarak karşılaştırılmıştır. Genel olarak çok fazla tercih edilen (0.80 ve daha yüksek tercih oranı) ve çok az tercih edilen (0.20 ve daha düşük tercih oranı) maddelerin sorunlu olabileceği düşünülmüş MTK parametreleriyle birlikte değerlendirilmiştir.

Madde ayırt edicilik değerleri de her alt ölçek için ayrı olmak üzere diğer maddelerin değerleriyle göreceli olarak değerlendirilmiştir. 0.20'den düşük ayırt edicilik değeri gösteren maddelerin sorunlu olabileceği düşünülmüştür. Genel olarak pozitif değerler uygun kabul edilmiştir.

34 alt ölçek, MTK temelinde analiz edilmiştir. Analizlerden önce verilerin MTK'nın gerektirdiği varsayımları karşılayıp karşılamadığı sorgulanmıştır. MTK analizi uygulanacak verilerin tek boyutlu olması, ölçeği yanıtlamada hız faktörünün etkili olmaması, madde ayırt edicilik değerlerinin homojen dağılım göstermesi, madde-model uyumunun bulunması gerekir (Ayala, 2009; Hambleton, Rogers ve Swaminathan, 1991; Embretson ve Reise, 2000).

Madde ayırt edicilik değerlerinin homojenliği, değerlerin genel olarak birbirine yakın olması, genel dağılımdan çok uzaklaşan değerlerin olmamasıdır (Horst, 1966).

Tek boyutluluk, her bir alt ölçeğin örtük özelliği yansıtan tek bir faktörden oluşmasıdır. JMİE'nin ölçtüğü ilgi yapıları 34 alt ölçeğe atanmış olan maddelerle belirlenmekte olup bu yapı aynı zamanda 34 faktörü temsil etmektedir. Her alt ölçeğin sadece tek bir ilgi boyutunu (faktörü) ölçtüğü varsayılmıştır (Jackson, 2000). Her alt ölçeğin tek boyutluluk varsayımını karşıladığı kanıtlandığında JMİE'nin, çalışma grubunda varlığı ve yapısal eşitliğinin de sağlandığı kanıtlanmış olacaktır. Bu aşamada, Uluslararası Test Komisyonunun uyarılama süreci ilkelerinden olan “ölçülen yapının yeni kültürde varlığı” (International Test Commission, 2016) gereğinin karşılanıp karşılanmadığı değerlendirilmiştir. Bu sonuçlar aynı zamanda envanterin yapı geçerliliği kapsamında yorumlanmıştır.

Tek boyutluluk (unidimensionality) varsayımının karşılanıp karşılanmadığı görmek için özdeğer grafiği kullanılması önerilmektedir. Temel Bileşenler Faktör Analizi yoluyla elde edilen özdeğer grafiklerinde örtük özelliği yansıtan ilk faktörün diğerlerinden çok farklı olarak yüksek değerler almış olması ölçeğin tek boyutluluğunun karşılandığını kanıtlar (Hambleton, Rogers ve Swaminathan, 1991). Örtük özelliği temsil eden birinci faktöre tüm maddelerden aktarılan pozitif değerlerin görece diğer faktörlerden yüksekliği ve birlikteliği de bu kanıtları destekler.

Tek boyutluluk varsayımını test etmek amacıyla 34 alt ölçeğe çalışma grubu verileri temelinde, polikorik korelasyonlara dayalı Temel Bileşenler Faktör Analizi uygulanmıştır. Özdeğer grafikleri çıkarılmış, faktörlere maddelerden aktarılan yükler belirlenmiştir.

Polikorik Korelasyon, sürekli değişkeni temsil ettiği varsayılan iki veya daha fazla kategorik değer alabilen iki değişken grubuna ait korelasyon değerini veren korelasyon türüdür. Polikorik korelasyon, tetrakorik korelasyonun genel türüdür (Addinsoft, 2017). Araştırma verileri 0 ve 1 olarak iki kategorili olduğu için faktör analizlerinde polikorik korelasyon matrisleri kullanılmıştır.

Alt ölçeklerin tek boyutluluk varsayımını karşılayıp karşılamadıkları değerlendirilmiştir. 34 alt ölçeğin tek boyutluluk varsayımının karşılanması, 34 özgün ilgi alanından oluşan envanterin yapı geçerliliği kanıtı olarak yorumlanmıştır.

Madde ayırt edicilik değerlerinin homojen dağılıp dağılmadığı, KTK analizleri ile elde edilen değerler incelenerek yapılmıştır.

MTK analizleri sürecinde model-veri uyumu değerlendirilmiştir. Verilerin;

- 1 Parametrelî,
- 2 Parametrelî ve
- 3 Parametrelî Lojistik Modele uyumu sınanmıştır.

Her modelin -2loglikelihood, Akaike Information Criterion (AIC) ve Bayesian Information Criterion (BIC) değerleri ve tüm maddelerin kay kare uyumluluk değerleri incelenmiş (Scientific Software, 2016), tek boyutlu yapıda en yüksek sayıda madde model uyumunu 2PL'in (2 Parametrelî lojistik model) sağladığı gözlenmiştir.

Model veri uyumu 2PL model için sağlanmıştır. Madde parametreleri olarak **a** (madde ayırt edicilik) ve **b** (madde yer) değerleri ile MKE (Madde Karakteristik Eğrileri) elde edilmiş, MTK ölçüt ve ilkeleri temelinde yorumlanmıştır. İyi çalışan ve iyi çalışmayan maddeler ve ilgili alt ölçekler belirlenmiştir.

2.6.5. Diğer Geçerlilik Analizleri

Geçerlik, bir ölçme aracının ölçmeyi amaçladığı özelliği, başka herhangi bir özellik ile karıştırmadan, doğru olarak ölçebilme derecesidir. Başka bir deyimle, bir ölçme aracının, geliştirilmiş bulunduğu konuda amaca hizmet etmesidir.

Geçerlik türleri genelde, kapsamla bağlantılı, ölçütle bağlantılı ve yapıyla bağlantılı olarak gruplandırılmaktadır (Tavşancıl, 2006). Bu kapsamda geçerlik türleri genel olarak şu başlıklar altında incelenmektedir:

- Yüzeysel (görünüş) geçerliği.
- Kapsam geçerliği.
- Ölçüt-eşzaman (halihazır) ve yordama geçerliği.
- Yapı geçerliği.

JMİE'nin orijinal geçerlik kanıtları, farklı ilgi düzeyleri yansıtmaları beklenen gruplarda alt ölçek ortalamalarının değerlendirilmesi yoluyla sunulmaktadır. 7 farklı meslek grubu örneklemelerinin alt ölçek ortalamaları arasındaki farklar değerlendirilmiştir. Örneğin öğretmenlerin, ilgili adı taşıyan alt ölçeklerdeki yüksek ortalamaları, daha az ilgili ad taşıyan alt ölçeklerde düşük ortalamaları geçerlilik kanıtları olarak kullanılmıştır. Ayrıca, Strong Mesleki İlgi Envanteri ile korelasyonları ölçüt

geçerliliği kapsamında değerlendirilmiştir. Yapı geçerliliğinin sağlanması envanterin geliştirilme süreçlerinde faktör analizi yöntemleriyle gerçekleştirilmiştir (Jackson, 2000).

Araştırmada JMİE'nin geçerlilik kanıtları yüzeysel geçerlilik, kapsam geçerliliği ve yapı geçerliliği bakımlarından değerlendirilmiştir.

Envanterin uygulandığı çalışma grubunun farklı akademik programlardan öğrenciler içermesi sağlanmıştır. Farklı akademik program gruplarının her bir alt ölçekte kendilerine özgü farklı ilgi düzeyleri taşıdıkları varsayılmıştır. Alt ölçeklerin bu farklılıkları ortaya çıkarabilmesinin geçerlik kanıtı olarak kullanılabileceği düşünülmüştür. Her bir alt ölçek kendi adıyla tanımlanan ilgi alanını farklı gruplarda farklı değerlerle yansıtmalıdır.

34 alt ölçeğin maddelerine içerik analizi uygulanmış, her ölçeğin kapsamını yansıtan anahtar kelimeler belirlenmiştir. Envanterin uygulandığı farklı 6 grubun, eğitim programı içerikleri, okul ve toplumsal yaşamları, mesleki beklentileri alt ölçek anahtar kelimeleri ölçütüyle gözlem ve içerik analizi yöntemleriyle değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır. Anahtar kelimeler ve uygulama gruplarındaki ilişki “düşük”, “orta” ve “yüksek” olmak üzere üç kategoriden birisiyle tanımlanmıştır.

Çalışma grubu alt gruplarının alt ölçek ortalamaları arasındaki farkların anlamlılığı SPSS programı kullanılarak Varyans analizi (ANOVA) ile test edilmiştir. Varyans analizi varsayımlarından varyansların homojenliği test edilmiş, test sonrası ortalamalar arası farklılıkların hangi gruplarda olduğunu görmek için Bonferroni post-hoc testi uygulanmıştır. Varyans analizi sonuçları 0.05 anlamlılık düzeyinde yorumlanmıştır.

Her Alt Ölçek İçin Hipotezler:

H_0 : Gruplar ortalamaları farklı değildir.

H_1 : Gruplar ortalamaları farklıdır.

Beklenen sonuç, çalışma grubu alt gruplarının alt ölçek ortalamalarının en az ikisi arasında farklı olması yönündeki H_1 hipotezidir.

Madde analizi süreçlerinde elde edilen tek boyutluluk kanıtları JMİE'nin yapı geçerliliği kanıtları olarak değerlendirilmiştir.

JMİE'nin ölçtüğü ilgi yapıları 34 alt ölçeğe atanmış olan maddelerle belirlenmekte olup bu yapı aynı zamanda 34 faktörü temsil etmektedir. Her alt ölçeğin sadece tek bir ilgi boyutunu (faktörü) ölçtüğü varsayılmıştır (Jackson, 2000). Her alt ölçeğin tek boyutluluk varsayımını karşıladığı kanıtlandığında JMİE'nin ölçtüğü ilgi alanlarının çalışma grubunda varlığının ve yapısal eşitliğinin sağlandığı kanıtlanmış olacaktır.

2.6.6. Alt Ölçekler Güvenilirlik Analizleri

Güvenilirlik bir ölçme aracının ölçtüğü özelliği ne derece tutarlı ve kararlı ölçtüğü ile ilgilidir. Güvenilirliği yüksek bir ölçme aracının ölçtüğü özelliğe verdiği ölçüm/sonuç farklı zamanlarda ve farklı ortamlarda aynı araçla aynı özelliğe ilişkin yapılan ölçme işlemlerinde değişmez.

Bir ölçme aracının güvenilirliği, ölçmek istediği değişkeni ne derece duyarlılıkla ölçtüğü, ya da ölçme sonuçlarının tesadüfi hatalardan arınlık derecesidir. Bu hatadan arınlık ölçme aracının aynı gruplara farklı zamanlarda uygulanması durumunda gerçek puan değişmedikçe aynı sonuçları vermesi düzeyiyle ilgilidir. Ölçülmek istenen özellikte ölçümleri etkileyen bütün özellikler değişmiyor ve tekrarlanan ölçmelerde hep aynı değerde ölçümler veriyorsa ölçme aracının güvenilirliği tamdır (Tavşancıl, 2006).

Güvenilirliğin ölçüsü olan güvenilirlik katsayısını hesaplamak için çeşitli yöntemler kullanılır. Bu yöntemleri, test-tekrar test, eşdeğer (paralel) formlar, test yarılama ve Cronbach Alfa olarak sınıflandırabiliriz.

Test-tekrar test yöntemi devamlılık katsayısı, eşdeğer formlar yöntemi eşdeğerlik katsayısı, test puanlarını yarılama yöntemi iç tutarlılık katsayısı olarak özelleştirilmiş olan güvenilirlik katsayılarını vermektedir (Baykul, 2000).

İç tutarlılık katsayısının en gelişmiş uygulaması Alfa katsayısı olarak bilinen Cronbach Alfa değeridir. Alfa katsayısı ölçeğin bileşenlerine/maddelerine ait puanların toplam puanla olan tutarlılığına ilişkin bir ölçüdür (Cronbach, 1990).

Araştırmada çalışma grubunu oluşturan 1059 kişinin JMİE'nin 34 alt ölçeğine ilişkin cevap verileri üzerinden Alfa iç tutarlılık güvenilirlik katsayıları IRTPRO4 programı (Scientific Software, 2016) kullanılarak hesaplanmıştır. Sonuçlar 34 alt ölçeğin her birinin kendi içinde maddelerinin tutarlı işeyip işlemediğini yansıtmaktadır.

Tavşancıl (2006), Özdamar (1999)'dan aktararak Alfa katsayısının yorumlanmasında kullanılabilecek ölçütleri şöyle vermiştir:

0.00 < alfa < 0.40 ise ölçek güvenilir değil.

0.40 < alfa < 0.60 ise ölçek düşük güvenilirlikte.

0.60 < alfa < 0.80 ise ölçek oldukça güvenilir.

0.80 < alfa < 1.00 ise ölçek yüksek güvenilirlikte.

Ölçütler madde sayısına göre değişebilir. Araştırmada elde edilen değerler belirtilen ölçütlerle birlikte JMİE'nin orijinal güvenilirlik bulguları dikkate alınarak yorumlanmıştır.

JMİE, test-tekrar test güvenilirlik hesaplamaları amacıyla, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesinde Okul Öncesi Öğretmenliği, Psikolojik Danışma ve Rehberlik, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümlerinden 110 öğrenciye bir hafta arayla iki kez uygulanmıştır. JMİE’ni oluşturan 34 alt ölçeğin bu iki uygulamadan elde edilen puanları arasındaki Pearson korelasyon katsayıları güvenilirlik ve devamlılık katsayıları olarak elde edilmiştir.

Pearson korelasyon katsayısını hesaplamak için gerekli olan; dağılımların normal dağılıma yakın olması ve varyansların homojenliği varsayımlarının karşılanıp karşılanmadığı araştırılmıştır. Bu amaçla betimsel istatistikler, çarpıklık ve basıklık katsayıları, frekans dağılım grafikleri değerlendirilmiştir (Baykul, 2000).

Belirtilen işlemler JMİE her iki uygulamadan elde edilen ham puanlar üzerinden, $34 \times 2 = 68$ alt ölçek için SPSS programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Varyansların homojenliği varsayımı, alt ölçeklerin varyans oranlarının F-tablo değerleriyle karşılaştırılması yoluyla değerlendirilmiştir (Sanders ve Simith, 2000).

Her Alt Ölçek İçin Hipotezler:

$$H_0: \text{Varyans}_{UYG-1} = \text{Varyans}_{UYG-2}$$

$$H_1: \text{Varyans}_{UYG-1} \neq \text{Varyans}_{UYG-2}$$

Beklenen sonuç, alt ölçeklerin her iki uygulama puanları için varyanslarının homojenliği yönündeki H_0 hipotezidir.

Uygulanan Formüller ve Değerler:

$$F = \frac{\text{Büyük Varyans}}{\text{Küçük Varyans}}$$

$$n = 110$$

$$\text{Pay ve payda için Sd (Serbestlik Derecesi)} = n - 1$$

$$\text{Sd}_{\text{Pay-Payda}} = 109$$

109 derecesinde, **.05** manidarlık düzeyinde **F** kritik tablo değeri **2.59**’dur.

Hesaplanan F değerleri kritik tablo değerleriyle karşılaştırılarak varyansların homojen olup olmadığına karar verilmiştir.

Alt ölçeklerin her iki uygulama puanları arasındaki Pearson korelasyon katsayıları hesaplanmış, yorumlanmıştır.

Tavşancıl (2006), Fink ve Kosecoff (1985) ile Anastasi (1988)’den aktararak devamlılık katsayısının en az 0.70 olması gerektiğini belirtmiştir. Araştırmada elde edilen değerler bu ölçüt dikkate alınarak yorumlanmıştır.

2.6.7. Çalışma Grubu Normları

Birçok mesleki ilgi envanterinde örneğin Kendini Değerlendirme Envanteri (Kuzgun, 2008), Kuder İlgi alanları Tercihi Envanteri (Özoğlu, 1955), JMİE (Jackson, 2000) ham puanların dönüştürülmesinde, ham puanlara karşılık gelen norm grubu yüzdelik sıraları kullanılır. Normlar, ölçek puanlarını yorumlamada kullanılır ve ölçek uyarlamasının en önemli çıktılarından biridir. JMİE alt ölçekler ham puanlarına karşılık gelen norm değerlerinin 0.70'ten yüksek olması ölçeğin temsil ettiği ilgi alanına ilişkin yüksek ilgiyi gösterir (Jackson 2000).

Araştırmada envanterin alt ölçeklerine ait normlar çalışma grubundan elde edilen puanlara dayalı olarak çıkarılmıştır. JMİE'ni oluşturan 34 alt ölçeğin 0-17 arasında değişen ham puanlarına karşılık gelen üniversite çalışma/norm grubu yüzdelik sıraları SPSS programı kullanılarak belirlenmiştir.

BÖLÜM 3

BULGULAR VE YORUMLAR

Bulgular ve yorumlar bölümünde, dilsel eşdeğerlik, cevaplayıcı tutarlılıkları, alt ölçekler test istatistikleri, alt ölçekler madde analizleri, alt ölçekler geçerlilik analizleri, alt ölçekler güvenilirlik analizleri, çalışma grubu normları konularında gerçekleştirilen işlemler sonunda elde edilen bulgular açıklanmış ve yorumlanmıştır.

3.1. Dilsel Eşdeğerlik

JMİE'nin Türkçe ve İngilizce uygulamalarından elde edilen betimsel istatistikler Çizelge 3'te sunulmaktadır. Aynı ilgi alanı alt ölçeklerine ait Türkçe ve İngilizce form uygulamalarının betimleyici istatistikleri birbirine yakın seyretmektedir.

Düşük aritmetik ortalama, mod ve medyan gösteren alt ölçeklere bakıldığında, bunların fen ve matematik ilgi alanlarını ölçtüğü, yüksek olanların ise daha çok sosyal bilimler ilgi alanlarına yönelik olduğu görülmektedir. Öğrenciler fen ve matematik ilgi alanlarına ilişkin alt ölçek maddelerini daha az tercih ederken, sosyal ilgi alanlarına ilişkin alt ölçek maddelerini daha çok tercih etmişlerdir. Gözlenen durumun uygulama grubunun özellikleriyle uyumlu olduğu değerlendirilmektedir. Bu sonuçlar, araştırmanın ilerleyen aşamalarında gerçekleştirilmiş olan JMİE ölçeğinin kapsam geçerliliği analizlerinde olumlu kanıtlar olarak ele alınmıştır.

Alt ölçeklerde aritmetik ortalama, mod ve medyan değerlerinin birlikte değişim gösterdiği gözlenmiştir. Gözlenen aritmetik ortalamalardan uzaklıkların dağılım ölçüsü olan standart sapmalar arasındaki farkların yüksek olmadığı gözlenmiştir. Bu durum alt ölçeklerin ve ölçek maddelerinin bireysel farklılıkları (bireyler arası puan değişiklikleri, varyans) istikrarlı yakaladığını göstermektedir.

Çizelge 3

Türkçe ve İngilizce Uygulamaların Betimsel İstatistikleri [N=83]

Sıra	Alt Ölçekler	Aritmetik Ortalama	Mod	Medyan	En Küçük	En Büyük	Genişlik	Standart Sapma
1	Yaratıcı Sanatlar (Türkçe)	9.00	9	9.00	1	17	16	3.90
	(İngilizce)	8.37	7	8.00	0	15	15	3.81
2	Performans Sanatları (Türkçe)	8.71	8	9.00	1	17	16	3.78
	(İngilizce)	8.03	10	8.00	0	17	17	4.11
3	Matematik (Türkçe)	5.92	6	6.00	0	16	16	4.15
	(İngilizce)	5.85	1	5.00	0	16	16	4.82
4	Fiziksel Bilimler (Türkçe)	5.90	3	5.00	0	15	15	4.15
	(İngilizce)	5.71	3	5.00	0	17	17	4.47
5	Mühendislik (Türkçe)	5.59	5	5.00	0	15	15	3.41
	(İngilizce)	5.95	1	6.00	0	15	15	3.72
6	Yaşam Bilimleri (Türkçe)	6.83	7	7.00	0	16	16	4.36
	(İngilizce)	6.29	1	5.00	0	16	16	4.64
7	Toplum Bilimleri (Türkçe)	10.53	10	10.00	4	16	12	2.67
	(İngilizce)	9.93	10	10.00	5	15	15	2.43
8	Macera (Türkçe)	10.49	13	11.00	1	17	10	3.79
	(İngilizce)	8.97	8	9.00	2	17	16	3.93
9	Doğa -Ziraat (Türkçe)	7.10	9	7.00	0	16	15	3.99
	(İngilizce)	5.36	5	5.00	0	16	16	4.10
10	El Sanatları (Türkçe)	5.29	3	5.00	0	13	16	3.52
	(İngilizce)	5.05	5	5.00	0	12	13	2.81
11	Kişisel Hizmetler (Türkçe)	8.56	7	8.00	2	15	12	3.24
	(İngilizce)	7.61	7	7.00	2	15	13	3.09
12	Aile Etkinlikleri (Türkçe)	10.12	11	11.00	2	16	13	3.63
	(İngilizce)	8.36	6	9.00	2	15	14	3.74
13	Tıp Hizmetleri (Türkçe)	4.95	3	4.00	0	14	13	3.99
	(İngilizce)	4.44	1	4.00	0	15	14	3.98
14	Başat Liderlik (Türkçe)	6.22	6	6.00	1	13	12	2.79
	(İngilizce)	6.00	3	6.00	1	12	11	2.94
15	Güvenli İş (Türkçe)	9.24	8	10.00	2	15	13	3.08
	(İngilizce)	8.44	7	8.00	0	15	15	3.47
16	Dayanıklılık (Türkçe)	7.76	9	8.00	0	17	17	3.67
	(İngilizce)	7.36	9	8.00	1	14	13	3.45
17	Sorumluluk (Türkçe)	11.36	12	12.00	5	15	10	2.36
	(İngilizce)	10.88	10	11.00	5	16	11	2.55

Çizelge 3

Türkçe ve İngilizce Uygulamaların Betimsel İstatistikleri [N=83] (Devam Ediyor)

Sıra	Alt Ölçekler	Aritmetik Ortalama	Mod	Medyan	En Küçük	En Büyük	Genişlik	Standart Sapma
18	Öğretim (Türkçe)	11.07	10	12.00	4	17	13	3.35
	(İngilizce)	11.46	14	12.00	2	17	15	3.53
19	Toplumsal Hizmetler (Türkçe)	10.32	13	11.00	2	17	15	3.87
	(İngilizce)	10.10	14	11.00	0	17	17	4.66
20	Temel Eğitim (Türkçe)	10.34	13	12.00	2	17	15	4.13
	(İngilizce)	11.00	13	12.00	1	17	16	4.62
21	Finans (Türkçe)	6.34	3	6.00	0	13	13	3.61
	(İngilizce)	7.03	2	7.00	1	17	16	4.37
22	İşletme (Türkçe)	7.93	7	8.00	1	16	15	3.48
	(İngilizce)	8.39	9	9.00	2	16	14	3.72
23	Büro İşleri (Türkçe)	7.31	7	7.00	1	14	13	3.20
	(İngilizce)	7.17	2	7.00	2	13	11	3.38
24	Pazarlama (Türkçe)	7.49	8	8.00	2	14	12	2.93
	(İngilizce)	7.71	10	8.00	0	15	15	3.57
25	Yönetim -Denetim (Türkçe)	8.37	7	8.00	2	15	13	3.42
	(İngilizce)	9.49	7	9.00	3	17	14	3.76
26	İnsan İlişkileri Yönetimi (Türkçe)	9.00	13	9.00	2	15	13	3.34
	(İngilizce)	9.86	9	10.00	3	16	13	3.37
27	Hukuk (Türkçe)	6.75	5	6.00	0	14	14	3.50
	Hukuk (İngilizce)	7.12	6	6.00	1	17	16	3.85
28	Profesyonel Danışmanl. (Türkçe)	8.83	9	9.00	2	14	12	2.88
	(İngilizce)	9.69	13	10.00	1	16	15	3.50
29	Yazarlık -Gazetecilik (Türkçe)	10.73	13	11.00	3	17	14	3.12
	(İngilizce)	11.49	15	13.00	1	17	16	3.93
30	Akademik Başarı (Türkçe)	10.39	11	11.00	4	16	12	3.11
	(İngilizce)	12.12	13	13.00	7	17	10	2.69
31	Teknik Yazılar (Türkçe)	8.90	8	9.00	2	16	14	2.90
	(İngilizce)	10.39	9	10.00	3	17	14	3.27
32	Bağımsızlık (Türkçe)	11.08	12	12.00	5	15	10	2.55
	(İngilizce)	10.90	10	12.00	2	16	14	3.22
33	Planlılık (Türkçe)	9.37	10	10.00	3	15	12	2.86
	(İngilizce)	10.63	12	11.00	4	17	13	3.08
34	Kişilerarası Güven (Türkçe)	11.14	13	12.00	3	15	12	2.84
	(İngilizce)	11.78	14	13.00	5	17	12	3.13

Hesaplanacak Pearson korelasyon katsayısı için sağlanması gereken varsayımlardan dağılımların standart normal dağılıma yakınlık kanıtları olarak kullanılan çarpıklık ve basıklık katsayıları Çizelge 4’te sunulmaktadır. Çarpıklık ve basıklık katsayıları genel olarak -1 ve +1 sınırları içinde gözlenmiştir. Dağılımlar genel olarak normal dağılıma yakındır.

Çizelge 4

Türkçe ve İngilizce Uygulamaların Çarpıklık ve Basıklık Değerleri [N=83]

Sıra	Alt Ölçekler	Çarpıklık	Çarpıklık S-Hata	Çarpıklık Z-Puanı	Basıklık	Basıklık S-Hata	Basıklık Z-Puanı
1	Yaratıcı Sanatlar (Türkçe)	-0.02	0.31	-0.08	-0.66	0.61	-1.07
	(İngilizce)	0.03	0.31	0.09	-0.76	0.61	-1.24
2	Performans Sanatları (Türkçe)	0.00	0.31	0.01	-0.54	0.61	-0.89
	(İngilizce)	0.08	0.31	0.27	-0.52	0.61	-0.85
3	Matematik (Türkçe)	0.37	0.31	1.19	-0.71	0.61	-1.16
	(İngilizce)	0.51	0.31	1.62	-0.99	0.61	-1.62
4	Fiziksel Bilimler (Türkçe)	0.74	0.31	2.37	-0.48	0.61	-0.78
	(İngilizce)	0.74	0.31	2.37	-0.47	0.61	-0.77
5	Mühendislik (Türkçe)	0.53	0.31	1.70	-0.06	0.61	-0.11
	(İngilizce)	0.30	0.31	0.97	-0.49	0.61	-0.80
6	Yaşam Bilimleri (Türkçe)	0.22	0.31	0.71	-0.73	0.61	-1.20
	(İngilizce)	0.45	0.31	1.44	-0.96	0.61	-1.57
7	Toplum Bilimleri (Türkçe)	0.01	0.31	0.04	-0.42	0.61	-0.69
	(İngilizce)	-0.01	0.31	-0.05	-0.35	0.61	-0.57
8	Macera (Türkçe)	-0.47	0.31	-1.51	-0.14	0.61	-0.23
	(İngilizce)	0.05	0.31	0.17	-0.64	0.61	-1.05
9	Doğa -Ziraat (Türkçe)	0.50	0.31	1.62	-0.29	0.61	-0.48
	(İngilizce)	0.90	0.31	2.88	0.09	0.61	0.14
10	El Sanatları (Türkçe)	0.51	0.31	1.63	-0.36	0.61	-0.58
	(İngilizce)	0.54	0.31	1.73	0.14	0.61	0.23
11	Kişisel Hizmetler (Türkçe)	0.11	0.31	0.36	-1.03	0.61	-1.67
	(İngilizce)	0.26	0.31	0.84	-0.33	0.61	-0.54
12	Aile Etkinlikleri (Türkçe)	-0.41	0.31	-1.31	-0.67	0.61	-1.09
	(İngilizce)	0.01	0.31	0.02	-1.10	0.61	-1.79
13	Tıp Hizmetleri (Türkçe)	0.83	0.31	2.66	-0.25	0.61	-0.41
	(İngilizce)	0.93	0.31	2.98	0.00	0.61	-0.01
14	Başat Liderlik (Türkçe)	0.36	0.31	1.15	-0.43	0.61	-0.70
	(İngilizce)	0.11	0.31	0.35	-0.86	0.61	-1.40

Çizelge 4

Türkçe ve İngilizce Uygulamaların Çarpıklık ve Basıklık Değerleri [N=83] (Devam Ediyor)

Sıra	Alt Ölçekler	Çarpıklık	Çarpıklık S-Hata	Çarpıklık Z-Puanı	Basıklık	Basıklık S-Hata	Basıklık Z-Puanı
15	Güvenli İş (Türkçe)	-0.39	0.31	-1.25	-0.08	0.61	-0.13
	(İngilizce)	-0.07	0.31	-0.23	-0.43	0.61	-0.71
16	Dayanıklılık (Türkçe)	-0.16	0.31	-0.50	-0.27	0.61	-0.44
	(İngilizce)	-0.17	0.31	-0.56	-0.83	0.61	-1.36
17	Sorumluluk (Türkçe)	-0.63	0.31	-2.02	-0.06	0.61	-0.09
	(İngilizce)	0.00	0.31	0.00	-0.35	0.61	-0.57
18	Öğretim (Türkçe)	-0.32	0.31	-1.03	-0.66	0.61	-1.08
	(İngilizce)	-0.58	0.31	-1.86	-0.23	0.61	-0.38
19	Toplumsal Hizmetler (Türkçe)	-0.35	0.31	-1.12	-0.83	0.61	-1.35
	(İngilizce)	-0.56	0.31	-1.81	-0.83	0.61	-1.35
20	Temel Eğitim (Türkçe)	-0.48	0.31	-1.54	-0.92	0.61	-1.50
	(İngilizce)	-0.66	0.31	-2.11	-0.69	0.61	-1.12
21	Finans (Türkçe)	0.24	0.31	0.76	-0.90	0.61	-1.46
	(İngilizce)	0.52	0.31	1.67	-0.61	0.61	-0.99
22	İşletme (Türkçe)	0.12	0.31	0.39	-0.46	0.61	-0.75
	(İngilizce)	0.14	0.31	0.43	-0.90	0.61	-1.46
23	Büro İşleri (Türkçe)	0.05	0.31	0.15	-0.66	0.61	-1.08
	(İngilizce)	-0.03	0.31	-0.11	-1.16	0.61	-1.90
24	Pazarlama (Türkçe)	0.15	0.31	0.49	-0.58	0.61	-0.95
	(İngilizce)	0.07	0.31	0.24	-0.79	0.61	-1.28
25	Yönetim -Denetim (Türkçe)	0.11	0.31	0.35	-1.00	0.61	-1.63
	(İngilizce)	0.15	0.31	0.47	-1.05	0.61	-1.72
26	İnsan İlişkileri Yönetimi (Türkçe)	-0.29	0.31	-0.92	-0.70	0.61	-1.14
	(İngilizce)	-0.21	0.31	-0.68	-0.70	0.61	-1.14
27	Hukuk (Türkçe)	0.06	0.31	0.19	-0.65	0.61	-1.05
	(İngilizce)	0.43	0.31	1.39	-0.41	0.61	-0.68
28	Profesyonel Danışmanlık (Türkçe)	-0.19	0.31	-0.62	-0.45	0.61	-0.73
	(İngilizce)	-0.40	0.31	-1.29	-0.38	0.61	-0.62
29	Yazarlık -Gazetecilik (Türkçe)	-0.34	0.31	-1.10	-0.46	0.61	-0.74
	(İngilizce)	-0.67	0.31	-2.17	-0.40	0.61	-0.65
30	Akademik Başarı (Türkçe)	-0.22	0.31	-0.71	-0.83	0.61	-1.36
	(İngilizce)	-0.30	0.31	-0.95	-0.76	0.61	-1.24
31	Teknik Yazılar (Türkçe)	0.19	0.31	0.60	0.24	0.61	0.38
	(İngilizce)	-0.23	0.31	-0.74	-0.53	0.61	-0.87

Çizelge 4

Türkçe ve İngilizce Uygulamaların Çarpıklık ve Basıklık Değerleri [N=83] (Devam Ediyor)

Sıra	Alt Ölçekler	Çarpıklık	Çarpıklık S-Hata	Çarpıklık Z-Puanı	Basıklık	Basıklık S-Hata	Basıklık Z-Puanı
32	Bağımsızlık (Türkçe) (İngilizce)	-0.56	0.31	-1.81	-0.47	0.61	-0.76
		-0.82	0.31	-2.62	0.32	0.61	0.53
33	Planlılık (Türkçe) (İngilizce)	-0.22	0.31	-0.70	-0.51	0.61	-0.84
		-0.10	0.31	-0.33	-0.81	0.61	-1.31
34	Kişilerarası Güven (Türkçe) (İngilizce)	-0.85	0.31	-2.72	0.37	0.61	0.60
		-0.53	0.31	-1.71	-0.84	0.61	-1.37

2x34=68 alt ölçeğe ait puanların, “gözlenen değer-beklenen değer” birlikte değişim ilişkisini gösteren “Normal Q-Q Plot” grafikleri SPSS’te çıkarılmış ve incelenmiştir. Dağılımların genel olarak 45 dereceye yakın bir açıda doğrusal olduğu gözlenmiş, standart normal dağılıma yakın olduğu değerlendirilmiştir.

Varyansların homojenlik kanıtları Çizelge 5’te sunulmaktadır. Dil eşdeğerlik uygulaması dağılımlarının, parametrik istatistiksel işlemler için “varyansların homojenliği” varsayımını karşıladığı sonucuna varılmıştır. F değerleri 0.05 düzeyinde anlamlı değildir. Beklendiği şekliyle H_0 hipotezi kabul H_1 hipotezi ret edilmiştir.

Çizelge 5

Türkçe ve İngilizce Uygulamalarda Varyansların Homojenliği (N=83)

Sıra	Alt Ölçekler	Varyans TR	Varyans İNG	F	F.05-82-82 Karar
1	YARATICI SANATLAR	15.21	14.48	1.05	Homojen
2	PERFORMANS SANATLARI	14.31	16.93	1.18	Homojen
3	MATEMATİK	17.18	23.27	1.35	Homojen
4	FİZİKSEL BİLİMLER	17.20	19.97	1.16	Homojen
5	MÜHENDİSLİK	11.66	13.84	1.19	Homojen
6	YAŞAM BİLİMLERİ	18.97	21.55	1.14	Homojen
7	TOPLUM BİLİMLERİ	7.12	5.93	1.20	Homojen
8	MACERA	14.36	15.45	1.08	Homojen
9	DOĞA-ZİRAAT	15.95	16.78	1.05	Homojen
10	EL SANATLARI	12.38	7.91	1.57	Homojen
11	KİŞİSEL HİZMETLER	10.53	9.55	1.10	Homojen
12	AİLE ETKİNLİKLERİ	13.14	13.96	1.06	Homojen
13	TİP HİZMETLERİ	15.91	15.84	1.00	Homojen
14	BAŞAT LİDERLİK	7.76	8.62	1.11	Homojen
15	GÜVENLİ İŞ	9.46	12.04	1.27	Homojen
16	DAYANIKLILIK	13.46	11.89	1.13	Homojen
17	SORUMLULUK	5.58	6.49	1.16	Homojen
18	ÖĞRETİM	11.24	12.49	1.11	Homojen
19	TOPLUMSAL HİZMETLER	14.95	21.71	1.45	Homojen
20	TEMEL EĞİTİM	17.09	21.34	1.25	Homojen
21	FİNANS	13.06	19.14	1.47	Homojen
22	İŞLETME	12.10	13.83	1.14	Homojen
23	BÜRO İŞLERİ	10.22	11.42	1.12	Homojen
24	PAZARLAMA	8.56	12.73	1.49	Homojen
25	YÖNETİM-DENETİM	11.72	14.15	1.21	Homojen
26	İNSAN İLİŞKİLERİ YÖNETİMİ	11.17	11.36	1.02	Homojen
27	HUKUK	12.23	14.80	1.21	Homojen
28	PROFESYONEL DANIŞMANLIK	8.28	12.28	1.48	Homojen
29	YAZARLIK-GAZETECİLİK	9.75	15.46	1.59	Homojen
30	AKADEMİK BAŞARI	9.69	7.24	1.34	Homojen
31	TEKNİK YAZILAR	8.44	10.72	1.27	Homojen
32	BAĞIMSIZLIK	6.49	10.37	1.60	Homojen
33	PLANLILIK	8.20	9.51	1.16	Homojen
34	KİŞİLERARASI GÜVEN	8.05	9.80	1.22	Homojen

Dilsel eşdeğerlik katsayısını gösteren Türkçe ve İngilizce uygulamaları arasında gözlenen korelasyonlar Çizelge 6'da sunulmaktadır. Korelasyonlar 0.57'den 0.89'a doğru değişmektedir. Korelasyon değerleri bir alt ölçekte 0.60'ın, beş alt ölçekte 0.70'in altındadır. Diğerlerinde 0.70'ten yüksektir. Düşük korelasyonların ranj daralmasından ileri geldiği gözlenmiştir. Örneğin, 0.57'lik korelasyon gösteren sorumluluk alt ölçeğinin

ranj beklenen değerleri 17 iken, gözlenen değerleri 11 ve 10'dur. Bu ölçekteki ranj daralması grubun ilgi yapısıyla ilgilidir.

Dilsel eşdeğerlik katsayısı olarak kullanılabilecek korelasyonlar ortalaması 0.77'dir.

Çizelge 6

Türkçe ve İngilizce Uygulamalara İlişkin Korelasyonlar (N=83)

Sıra	Alt Ölçekler	Pearson Korelasyon (r)
1	YARATICI SANATLAR	0.83
2	PERFORMANS SANATLARI	0.82
3	MATEMATİK	0.86
4	FİZİKSEL BİLİMLER	0.87
5	MÜHENDİSLİK	0.69
6	YAŞAM BİLİMLERİ	0.89
7	TOPLUM BİLİMLERİ	0.75
8	MACERA	0.83
9	DOĞA-ZİRAAT	0.84
10	EL SANATLARI	0.79
11	KİŞİSEL HİZMETLER	0.67
12	AİLE ETKİNLİKLERİ	0.72
13	TIP HİZMETLERİ	0.84
14	BAŞAT LİDERLİK	0.73
15	GÜVENLİ İŞ	0.62
16	DAYANIKLILIK	0.76
17	SORUMLULUK	0.57
18	ÖĞRETİM	0.82
19	TOPLUMSAL HİZMETLER	0.88
20	TEMEL EĞİTİM	0.86
21	FİNANS	0.82
22	İŞLETME	0.86
23	BÜRO İŞLERİ	0.74
24	PAZARLAMA	0.80
25	YÖNETİM-DENETİM	0.79
26	İNSAN İLİŞKİLERİ YÖNETİMİ	0.73
27	HUKUK	0.65
28	PROFESYONEL DANIŞMANLIK	0.79
29	YAZARLIK-GAZETECİLİK	0.88
30	AKADEMİK BAŞARI	0.70
31	TEKNİK YAZILAR	0.62
32	BAĞIMSIZLIK	0.81
33	PLANLILIK	0.69
34	KİŞİLERARASI GÜVEN	0.80

Bulgular, JMİE'nin Türkçe çevirisinin orijinal İngilizce formuyla dilsel eşdeğerliliğinin kabul edilebilir düzeyde olduğunu göstermektedir.

3.2. Cevaplayıcı Tutarlılıkları

JMİE 1221 kişiye uygulanmıştır. Bu uygulamaların cevaplayıcı güvenilirlik indeksleri hesaplanmıştır. Gözlenen cevaplayıcı güvenilirlik indeksi frekansları Çizelge 7'de sunulmaktadır.

Çizelge 7

Cevaplayıcı Tutarlılık İndeksleri Frekansları

İndeks	Sayı (F)
0.50'den düşük	162*
0.50 – 0.70	715
0.70'ten yüksek	344
Toplam	1221

* Analizlere alınmamıştır.

Cevaplayıcı tutarlılık indeksi özel bir değer olup 0.50'den yüksek olması tutarlı cevaplandırma kanıtı olarak kabul edilmektedir (Jackson 2000). Cevaplayıcı tutarlılık indeksi 0.50'den düşük 162 uygulama analizlere alınmamıştır. Ayrıca 20 maddeden fazla boş cevap bırakan uygulamalar da analize alınmamıştır. Boş cevabı 20'den fazla olan 58 katılımcı, tutarlılık indeksi 0.50'den düşük olan katılımcılar arasındadır. Çalışma grubu 1059 kişilik uygulama verisine dayalı olarak oluşturulmuştur.

3.3. Alt Ölçekler Test İstatistikleri

Çalışma grubu (N=1059) JMİE alt ölçekler test istatistikleri Çizelge 8'de sunulmaktadır.

Dizi genişlikleri yüksektir, genel olarak tüm alt ölçeklerde 17 maddenin tümünü kapsamaktadır. Hemen tüm alt ölçeklerde en düşük puan 0, en yüksek puan 17'dir. Bu gözlem, tüm maddelerin çalıştığını göstermektedir.

Çizelge 8

JMİE Alt Ölçekleri Test İstatistikleri

ALT ÖLÇEKLER	Dizi Genişliği	En Düşük Puan	En Yüksek Puan	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	Çarpıklık	Baskılık
1. YARATICI SANATLAR	17	0	17	8.98	3.93	-0.17	-0.57
2. PERFORMANS SANATLARI	17	0	17	7.88	3.76	0.2	-0.65
3. MATEMATİK	17	0	17	7.08	4.8	0.31	-0.99
4. FİZİKSEL BİLİMLER	17	0	17	6.9	4.33	0.38	-0.8
5. MUHENDİSLİK	17	0	17	6.39	3.94	0.39	-0.62
6. YASAM BİLİMLERİ	17	0	17	7.59	4.43	0.22	-0.87
7. TOPLUM BİLİMLERİ	16	1	17	10.57	3.06	-0.35	-0.13
8. MACERA	17	0	17	9.53	4.05	-0.32	-0.52
9. DOĞA-ZİRAAT	17	0	17	7.54	3.8	0.13	-0.69
10. EL SANATLARI	17	0	17	5.42	3.34	0.72	0.32
11. KİSİSEL HİZMETLER	17	0	17	7.86	3.64	0.04	-0.51
12. AİLE ETKİNLİKLERİ	17	0	17	9.46	4.15	-0.29	-0.77
13. TIP HİZMETLERİ	17	0	17	5.99	4.89	0.79	-0.45
14. BASAT LİDERLİK	17	0	17	6.6	3.35	0.36	-0.25
15. GÜVENLİ İS	17	0	17	8.71	3.08	-0.31	0.33
16. DAYANIKLILIK	17	0	17	6.95	3.39	0.24	-0.34
17. SORUMLULUK	17	0	17	10.52	3.07	-0.87	1.43
18. OGRETİM	17	0	17	10.27	3.48	-0.43	-0.37
19. TOPLUMSAL HİZMETLER	17	0	17	10.39	4.07	-0.49	-0.53
20. TEMEL EĞİTİM	17	0	17	9.81	3.95	-0.37	-0.6
21. FİNANS	17	0	17	6.59	3.78	0.56	-0.38
22. İŞLETME	17	0	17	7.96	3.22	0.16	-0.39
23. BÜRO İŞLERİ	17	0	17	7.39	3.41	0.22	-0.36
24. PAZARLAMA	17	0	17	7.13	3.3	0.39	-0.06
25. YÖNETİM-DENETİM	17	0	17	8.8	3.63	-0.02	-0.58
26. İNSAN İLİSKİLERİ	17	0	17	9.2	3.52	-0.13	-0.54
27. HUKUK	17	0	17	7.41	3.73	0.37	-0.37
28. PROFESYONEL DANIŞMANLIK	17	0	17	8.41	3.13	-0.07	-0.33
29. YAZARLIK-GAZETECİLİK	17	0	17	9.01	3.86	-0.21	-0.58
30. AKADEMİK BASARI	17	0	17	10.16	3.31	-0.37	-0.36
31. TEKNİK YAZILAR	17	0	17	8.38	3.43	-0.03	-0.54
32. BAĞIMSIZLIK	16	1	17	10.91	2.81	-0.47	0.37
33. PLANLILIK	17	0	17	9.56	3.16	-0.23	-0.49
34. KİSİLERARASI GÜVEN	16	1	17	11.27	3.12	-0.64	0.24

Tüm alt ölçekler için aritmetik ortalamalar $17/2 = 8.50$ değerinin bir miktar altında veya üstünde gözlenmiştir. Standart sapmalar 3 civarında seyretmektedir. Puan dağılımlarında ortalamanın 2 standart sapma, yani yaklaşık 6 puan altında ve üstünde olan puanların, dağılımın %95'ini kapsayabildiği görülmektedir.

Dağılımları değerlendirmede kullanılan ölçütlerden çarpıklık ve basıklık katsayıları normal dağılımda sıfırdır. -1 ve +1 aralığında gözlenen çarpıklık ve basıklık katsayıları dağılımların normale yakınlığının kanıtlarındandır. Sorumluluk alt ölçeği dışındaki tüm alt ölçeklerin çarpıklık ve basıklık katsayıları -1 ve +1 aralığı içinde gözlenmiştir.

Frekans değerleri, yüzdelik değerleri, frekans dağılım grafikleri, çarpıklık ve basıklık değerleri bir bütün olarak değerlendirilmiş tüm alt ölçek gözlenen puan dağılımlarının normal dağılıma yakın olduğu kabul edilmiştir.

Alt ölçek aritmetik ortalamaları arasında görülen farklar grubun farklı ilgi boyutlarında farklı ilgi düzeylerini yansıtmaktadır. Bu beklenen bir durumdur ve ölçeğin çalıştığının kanıtlarından biridir.

Bulgular, envanterin tüm alt ölçeklerinin ve maddelerinin çalışma grubunda uygun çalıştığına ve JMİE'nin ölçmeyi öngördüğü ilgi yapısının var olduğuna yönelik ilk kanıtlar anlamındadır.

3.4. Alt Ölçekler Madde Analizleri ve Yapı Geçerliliği Kanıtları

Bu bölümde çalışma grubundan elde edilen 1059 uygulama verisi üzerinde yapılan KTK ve MTK madde analizlerine ilişkin bulgular ve yorumlar her alt ölçek için ayrı olmak üzere aşağıda açıklanmıştır.

Toplam 34 alt ölçeğe ait polikorik korelasyonlar temelinde temel bileşenler faktör analizi sonuçlarına göre elde edilen özdeğer grafikleri Ek D'de sunulmaktadır. Faktörlerin özdeğerlerine bakıldığında örtük özelliği yansıtan birinci faktörün diğerlerinden çok yüksek olduğu görülmektedir. Birinci faktörün değerinin yüksek olması, bu faktöre maddelerin çoğundan varyans yüklendiğini göstermektedir. Faktör yükleri, Faktör-1 özdeğerleri ve açıklanan varyans değerleri bu bölümün alt başlıkları altında her alt ölçek için sunulmaktadır. Gözlenen değerler, envanterin tüm alt ölçeklerinde tek boyutluluk varsayımının karşılandığını göstermektedir.

Ayrıca, alt ölçeklerin maddelerinin işlevselliği ve tek boyutluluğu konusunda başka kanıtlar elde etmek amacıyla her alt ölçek için doğrulayıcı faktör analizi uygulanmıştır.

"Kaykare model uyumluluk" ve RMSEA değerleri alt ölçeklerde genel olarak tek boyutluluğun sağlandığını göstermektedir." Sorunlu maddeler genel olarak alt ölçek madde analizleri konularında belirtilen sorunlu maddelerle aynı maddelerdir. Bu maddeler analizlerden hariç tutulduğunda uyumluluk daha uygun değerlerde elde edilmektedir

Çalışma grubunda 34 ilgi alanını 34 alt ölçekle ölçmeyi öngören envanterin yapısal eşitliği ve yapı geçerliliği sağlanmıştır.

3.4.1. Yaratıcı Sanatlar

Madde faktör yükleri Çizelge 9’da sunulmaktadır. Örtük özelliği yansıtan birinci faktörde tüm maddelerden pozitif yüklemeler vardır. Bununla birlikte madde-16, birinci faktöre en düşük varyans göndermektedir.

Çizelge 9

Yaratıcı Sanatlar Maddeleri Faktör Yükleri

Madde No	Faktör-1	Faktör-2	Faktör-3	Faktör-4	Faktör-5
1	0.62	0.42	-0.08	0.06	0.42
2	0.25	0.54	0.59	-0.03	-0.08
3	0.23	-0.25	0.68	-0.04	0.47
4	0.71	-0.40	-0.24	-0.04	0.12
5	0.75	-0.34	-0.12	-0.19	0.04
6	0.74	-0.26	0.04	0.16	0.38
7	0.75	-0.24	-0.08	-0.22	-0.12
8	0.85	-0.03	-0.12	-0.03	-0.16
9	0.63	0.36	0.19	-0.27	-0.06
10	0.66	0.27	0.17	-0.21	-0.36
11	0.68	-0.32	0.08	-0.34	-0.16
12	0.27	0.26	-0.26	0.46	0.17
13	0.60	0.49	-0.13	0.14	0.05
14	0.75	0.22	-0.07	-0.06	0.11
15	0.60	-0.15	-0.03	0.46	-0.21
16	0.11	-0.43	0.47	0.47	-0.17
17	0.56	0.06	0.06	0.49	-0.28
Özdeğer	6.44				
Açıklanan Varyans	0.37				

Yaratıcı Sanatlar alt ölçeği madde istatistikleri (KTK) ve madde parametreleri (MTK) Çizelge 10’da sunulmaktadır.

Madde tercih/uygulama sayısı oranları 0,31 ile 0,74 arasında değişmektedir. Tüm maddeler ölçeğin bütünü temelinde iyi çalışmıştır.

Madde/Toplam korelasyonları genel olarak homojen bir dağılım göstermektedir. Madde-16, 0.07’lik bir değerle en düşük korelasyonu vermiştir. Bu maddenin ölçtüğü özelliğin farklı bir boyutu temsil edebileceği değerlendirilmiştir. Madde/toplam korelasyon değerleri, alt ölçek maddelerinin genel olarak homojen ayırt edicilik değerlerine sahip olduğunu göstermektedir.

Çizelge 10

Yaratıcı Sanatlar Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri

Madde No	Tercih/ N (Tercih Oranı)	Madde/Toplam Korelasyonu (Ayırtedicilik İndeksi)	(a) Ayırtedicilik Parametresi	(b) Yer Parametresi
1	0.51	0.42	0.98	-0.21
2	0.50	0.18	0.33	0.56
3	0.41	0.16	0.46	1.08
4	0.67	0.46	2.24	-0.70
5	0.69	0.49	2.45	-0.68
6	0.83	0.45	1.92	-1.42
7	0.74	0.49	2.40	-0.84
8	0.52	0.61	2.62	-0.12
9	0.45	0.43	1.10	0.20
10	0.46	0.47	1.20	0.21
11	0.52	0.45	1.68	-0.01
12	0.50	0.17	0.47	-0.07
13	0.37	0.40	0.88	0.75
14	0.58	0.52	1.65	-0.48
15	0.39	0.40	1.15	0.45
16	0.51	0.07	0.10	0.31
17	0.31	0.37	0.80	1.15

Maddelerin ayırtedicilik (a) parametre değerlerinde dikkat çeken, madde-16’nın en düşük değeri vermiş olmasıdır. Bu bulgu önceki bulgularla benzerlik göstermektedir. Diğer maddelerin değerleri kabul edilebilir düzeydedir. Madde yer (b) parametre değerleri uygun değerlerdedir.

Madde karakteristik eğrileri incelenmiş, madde-16 dışındaki maddelerin MTK psikolojik özellik (ilgi) ölçeğinde, tercih edilme olasılıkları temelinde uygun şekillerde

yerleştiği kabul edilmiştir. Madde-16'nın tercih edilme olasılığı ise MTK ilgi ölçeği boyunca paralel bir düz doğru şeklinde ortaya çıkmıştır. Madde-16'nın çalışma grubunda yaratıcı sanatlar ilgi alanını ölçmede bir katkı sağlamadığı sonucuna varılmıştır.

Madde-16 dışındaki tüm maddelerin KTK ve MTK analiz değerleri uygun kabul edilmiştir. Madde-16'nın sözel içeriği incelenmiş, diğer maddelerden farklı ve daha genel bir ilgi boyutunu ölçtüğü değerlendirilmiştir. Madde 16, "taslak hazırlamak" şeklinde genel bir ifade içermektedir. Diğer maddeler yaratıcı sanatlara ilişkin daha özel ilgi boyutlarını tanımlamaktadır.

3.4.2. Performans Sanatları

Madde faktör yükleri Çizelge 11'de sunulmaktadır. Örtük özelliği yansıtan birinci faktörde tüm maddelerden pozitif yüklemeler vardır. Bununla birlikte madde-12, birinci faktöre en düşük varyans göndermektedir.

Çizelge 11

Performans Sanatları Maddeleri Faktör Yükleri

Madde No	Faktör-1	Faktör-2	Faktör-3	Faktör-4	Faktör-5
1	0.55	-0.64	-0.17	-0.02	0.24
2	0.47	-0.47	-0.41	0.00	-0.05
3	0.59	-0.44	-0.31	-0.23	0.03
4	0.42	0.63	0.16	0.07	-0.04
5	0.49	0.40	-0.08	-0.33	-0.46
6	0.60	0.29	0.17	-0.37	0.31
7	0.54	0.46	0.23	0.00	0.46
8	0.75	0.43	0.09	-0.03	-0.05
9	0.62	0.15	-0.17	0.53	-0.20
10	0.66	0.29	-0.22	0.27	0.19
11	0.68	-0.14	-0.23	0.23	0.08
12	0.01	-0.42	0.70	0.19	0.21
13	0.56	-0.28	0.44	0.12	-0.32
14	0.59	0.06	-0.12	0.18	-0.03
15	0.50	-0.42	0.47	0.05	-0.13
16	0.74	-0.20	-0.18	-0.28	0.05
17	0.62	-0.14	0.41	-0.22	-0.18
Özdeğer	5.72				
Açıklanan Varyans	0.33				

Performans Sanatları alt ölçeği madde istatistikleri ve madde parametreleri Çizelge 12’de sunulmaktadır. Madde tercih/uygulama sayısı oranları 0,24 ile 0,78 arasında değişmektedir. Tüm maddeler ölçeğin bütünü temelinde iyi çalışmıştır.

Madde/Toplam korelasyonları genel olarak homojen bir dağılım göstermektedir. Madde-12, 0.00’lik bir değerle en düşük korelasyonu vermiştir. Bu maddenin sözel içeriği bir müzik aleti çalmak ile ilgilidir. Çalışma grubu özelliklerine bağlı olarak bu maddeyi tercih edenlerin diğer maddeleri tercih edenlerle ilişkisiz olduğu görülmüştür. Daha özel bir ilgi boyutunu ölçmektedir. Madde/toplam korelasyon değerleri, alt ölçek maddelerinin genel olarak homojen ayırt edicilik değerlerine sahip olduğunu göstermektedir.

Maddelerin ayırtedicilik (a) parametre değerlerinde dikkat çeken, madde-12 ve madde-15’in en düşük değeri vermiş olmasıdır. Bu bulgu önceki bulgularla benzerlik göstermektedir. Her iki maddenin de sözel içeriği bir müzik aleti çalmakla ilgilidir. Bu maddeler çalışma grubunda temel örtük özelliğin dışında daha özel farklı bir ilgi boyunu ölçmektedir. Diğer maddeler daha çok tiyatro ve sinema alanlarıyla ilişkilidir.

Çizelge 12

Performans Sanatları Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri

Madde No	Tercih/ N (Tercih Oranı)	Madde/Toplam Korelasyonu (Ayırtedicilik İndeksi)	(a) Ayırtedicilik Parametresi	(b) Yer Parametresi
1	0.29	0.37	0.83	1.27
2	0.33	0.29	0.98	1.19
3	0.36	0.40	0.94	0.58
4	0.66	0.25	0.75	-1.41
5	0.31	0.28	0.77	1.45
6	0.52	0.39	1.28	-0.32
7	0.78	0.33	1.03	-1.69
8	0.51	0.52	1.95	-0.12
9	0.48	0.41	1.15	0.24
10	0.57	0.43	1.62	-0.29
11	0.58	0.46	1.15	-0.27
12	0.68	0.00	0.03	-34.16
13	0.31	0.38	0.80	1.10
14	0.58	0.39	1.15	-0.38
15	0.31	0.34	0.71	1.18
16	0.36	0.50	1.60	0.41
17	0.24	0.40	1.04	1.19

Madde karakteristik eğrileri incelenmiş madde-12 dışındaki maddelerin MTK psikolojik özellik (ilgi) ölçeğinde, tercih edilme olasılıkları temelinde uygun şekillerde yerleştiği kabul edilmiştir. Madde-12'nin tercih edilme olasılığı ise MTK ilgi ölçeği boyunca paralel bir düz doğru şeklinde ortaya çıkmıştır.

Madde-12 dışındaki tüm maddelerin KTK ve MTK analiz değerleri uygun kabul edilmiştir. Madde-12'nin sözel içeriği incelenmiş, diğer maddelerden farklı ve daha özel bir ilgi boyutunu yansıtan, bir müzik aleti çalmakla ilgili olduğu görülmüştür. Çalışma grubunda performans sanatları kapsamında tiyatro ve sinema ile ilgili maddeler tercih edilmiş, müzik aleti çalmak ayrı ve özel bir ilgi olarak yansıtılmıştır.

3.4.3. Matematik

Madde faktör yükleri Çizelge 13'te sunulmaktadır. Örtük özelliği yansıtan birinci faktörde tüm maddelerden pozitif yüklemeler vardır.

Çizelge 13

Matematik Maddeleri Faktör Yükleri

Madde No	Faktör-1	Faktör-2	Faktör-3	Faktör-4	Faktör-5
1	0.70	0.39	-0.04	-0.08	-0.24
2	0.57	0.54	0.23	0.08	0.15
3	0.63	0.44	-0.30	-0.04	-0.00
4	0.66	-0.39	-0.08	-0.08	-0.26
5	0.82	0.00	0.13	-0.07	-0.12
6	0.65	-0.00	0.60	-0.23	0.05
7	0.74	0.15	0.40	-0.00	0.12
8	0.77	-0.20	0.17	0.03	-0.21
9	0.63	-0.29	-0.19	0.18	0.57
10	0.80	-0.23	-0.09	-0.15	0.08
11	0.73	-0.46	-0.03	-0.22	-0.01
12	0.62	0.32	-0.42	-0.17	-0.01
13	0.73	-0.03	-0.35	-0.09	0.07
14	0.81	0.09	-0.11	-0.18	0.11
15	0.63	-0.01	-0.09	0.61	-0.21
16	0.76	-0.12	-0.01	0.22	-0.21
17	0.76	0.00	0.15	0.29	0.20
Özdeğer	8.67				
Açıklanan Varyans	0.51				

Matematik alt ölçeği madde istatistikleri ve madde parametreleri Çizelge 14'te sunulmaktadır. Madde tercih/uygulama sayısı oranları 0,20 ile 0,54 arasında değişmektedir. Tüm maddeler ölçeğin bütünü temelinde iyi çalışmıştır. Madde/Toplam korelasyonları genel olarak homojen bir dağılım göstermektedir.

Madde ayırtedicilik (a) ve madde yer (b) parametreleri alt ölçeğin tüm maddelerinin işlevsel olduğunu ve uygun çalıştığını göstermektedir. Madde karakteristik eğrileri incelenmiş, tüm maddelerin MTK psikolojik özellik (ilgi) ölçeğinde ilgili ilgi düzeyinde tercih edilme olasılıklarını temsil edecek şekilde uygun yerleştikleri gözlenmiştir.

Matematik alt ölçeğinin tüm maddeleri çalışma gurubunda uygun işlevselliğe sahiptir.

Çizelge 14

Matematik Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri

Madde No	Tercih/ N (Tercih Oranı)	Madde/Toplam Korelasyonu (Ayırtedicilik İndeksi)	(a) Ayırtedicilik Parametresi	(b) Yer Parametresi
1	0.46	0.52	1.56	0.13
2	0.23	0.38	1.15	1.55
3	0.38	0.45	1.36	0.57
4	0.53	0.48	1.42	-0.20
5	0.48	0.64	2.43	0.05
6	0.51	0.47	1.35	-0.19
7	0.54	0.55	1.50	-0.10
8	0.47	0.58	1.99	0.11
9	0.51	0.46	1.05	-0.15
10	0.53	0.61	1.89	-0.13
11	0.49	0.54	1.61	0.09
12	0.36	0.44	1.34	0.75
13	0.40	0.54	1.89	0.21
14	0.43	0.62	1.87	0.27
15	0.24	0.42	1.63	1.29
16	0.20	0.50	1.94	1.17
17	0.32	0.55	1.55	0.68

3.4.4. Fiziksel Bilimler

Madde faktör yükleri Çizelge 15'te sunulmaktadır. Örtük özelliği yansıtan birinci faktörde tüm maddelerden pozitif yüklemeler vardır.

Çizelge 15

Fiziksel Bilimler Maddeleri Faktör Yükleri

Madde No	Faktör-1	Faktör-2	Faktör-3	Faktör-4	Faktör-5
1	0.70	-0.39	0.14	-0.21	-0.12
2	0.62	-0.54	0.23	-0.38	-0.03
3	0.75	-0.43	-0.09	-0.23	0.00
4	0.69	0.16	-0.26	-0.04	0.10
5	0.41	0.71	0.22	-0.20	0.08
6	0.75	0.26	-0.23	0.08	-0.11
7	0.73	0.26	-0.24	-0.29	0.15
8	0.88	0.09	-0.15	-0.03	-0.05
9	0.78	0.23	-0.09	-0.09	0.14
10	0.58	0.14	0.18	0.03	-0.32
11	0.40	0.13	0.72	-0.13	-0.18
12	0.61	0.15	0.43	0.28	0.14
13	0.70	-0.25	-0.25	0.09	0.04
14	0.49	-0.27	0.21	0.23	0.67
15	0.54	-0.11	0.11	0.58	-0.05
16	0.59	-0.14	-0.14	0.34	-0.37
17	0.77	0.13	-0.12	0.11	-0.03
Özdeğer	7.51				
Açıklanan Varyans	0.44				

Fiziksel bilimler alt ölçeği madde istatistikleri ve madde parametreleri Çizelge 16'da sunulmaktadır.

Madde tercih/uygulama sayısı oranları 0,18 ile 0,62 arasında değişmektedir. Tüm maddeler ölçeğin bütünü temelinde iyi çalışmıştır. Madde/Toplam korelasyonları genel olarak homojen bir dağılım göstermektedir. Her madde diğer madde tercihleriyle yeterli pozitif ilişkiye sahiptir.

Madde ayırtedicilik (a) ve madde yer (b) parametreleri alt ölçeğin tüm maddelerinin işlevsel olduğunu ve uygun çalıştığını göstermektedir. Madde karakteristik eğrileri incelenmiş, tüm maddelerin MTK psikolojik özellik (ilgi) ölçeğinde ilgili ilgi düzeyinde tercih edilme olasılıklarını temsil edecek şekilde uygun yerleştikleri gözlenmiştir. Fiziksel Bilimler alt ölçeğinin tüm maddeleri çalışma gurubunda uygun işlevselliğe sahiptir.

Çizelge 16

Fiziksel Bilimler Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri

Madde No	Tercih/ N (Tercih Oranı)	Madde/Toplam Korelasyonu (Ayırtedicilik İndeksi)	(a) Ayırtedicilik Parametresi	(b) Yer Parametresi
1	0.35	0.50	1.31	0.74
2	0.18	0.39	1.19	1.90
3	0.34	0.53	1.68	0.78
4	0.51	0.49	1.45	-0.04
5	0.62	0.28	0.56	-1.02
6	0.51	0.54	1.95	-0.04
7	0.62	0.50	1.57	-0.43
8	0.41	0.68	3.25	0.44
9	0.34	0.57	2.06	0.72
10	0.57	0.40	1.09	-0.36
11	0.39	0.28	0.56	1.29
12	0.49	0.44	1.11	0.18
13	0.31	0.48	1.50	0.89
14	0.44	0.33	0.57	0.85
15	0.22	0.35	1.01	1.90
16	0.31	0.40	0.87	1.16
17	0.28	0.55	1.80	0.85

3.4.5. Mühendislik

Madde faktör yükleri Çizelge 17’de sunulmaktadır. Örtük özelliği yansıtan birinci faktörde tüm maddelerden pozitif yüklemeler vardır.

Çizelge 17

Mühendislik Maddeleri Faktör Yükleri

Madde No	Faktör-1	Faktör-2	Faktör-3	Faktör-4	Faktör-5
1	0.62	-0.50	-0.15	-0.29	0.07
2	0.53	-0.38	-0.13	-0.22	-0.43
3	0.54	-0.49	0.03	-0.31	-0.16
4	0.53	0.53	-0.12	-0.04	-0.08
5	0.64	0.13	0.21	-0.21	0.01
6	0.69	-0.18	0.26	0.16	-0.28
7	0.82	0.23	-0.02	0.05	0.11
8	0.52	0.44	0.17	-0.07	-0.37
9	0.74	0.03	-0.27	-0.02	0.25
10	0.65	0.23	0.16	-0.29	0.04
11	0.75	-0.09	0.00	0.15	0.03
12	0.52	-0.47	-0.20	0.46	-0.03
13	0.53	-0.13	-0.37	0.16	0.34
14	0.52	0.40	-0.44	0.00	-0.04
15	0.56	-0.00	0.43	0.57	-0.12
16	0.35	-0.17	0.61	-0.16	0.49
17	0.69	0.27	0.00	0.02	0.16
Özdeğer	6.41				
Açıklanan Varyans	0.37				

Mühendislik alt ölçeği madde istatistikleri ve madde parametreleri Çizelge 18’de sunulmaktadır.

Madde tercih/uygulama sayısı oranları 0,13 ile 0,52 arasında değişmektedir. Tüm maddeler ölçeğin bütünü temelinde iyi çalışmıştır. Madde/Toplam korelasyonları genel olarak homojen bir dağılım göstermektedir. Her madde diğer madde tercihleriyle yeterli pozitif ilişkiye sahiptir.

Madde ayırtedicilik (a) ve madde yer (b) parametreleri alt ölçeğin tüm maddelerinin işlevsel olduğunu ve uygun çalıştığını göstermektedir. Madde karakteristik eğrileri incelenmiş, tüm maddelerin MTK psikolojik özellik (ilgi) ölçeğinde ilgili ilgi düzeyinde tercih edilme olasılıklarını temsil edecek şekilde uygun yerleştikleri gözlenmiştir. Mühendislik alt ölçeğinin tüm maddeleri çalışma gurubunda uygun işlevselliğe sahiptir.

Çizelge 18

Mühendislik Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri

Madde No	Tercih/ N (Tercih Oranı)	Madde/Toplam Korelasyonu (Ayırtedicilik İndeksi)	(a) Ayırtedicilik Parametresi	(b) Yer Parametresi
1	0.13	0.35	1.17	2.25
2	0.47	0.36	0.74	0.24
3	0.40	0.36	0.83	0.82
4	0.45	0.37	0.78	0.42
5	0.51	0.44	1.32	-0.01
6	0.41	0.47	1.30	0.60
7	0.52	0.60	2.55	0.01
8	0.42	0.35	0.89	0.49
9	0.41	0.52	1.65	0.41
10	0.48	0.46	1.24	0.08
11	0.39	0.53	1.76	0.63
12	0.26	0.31	0.95	1.56
13	0.14	0.30	0.91	2.37
14	0.29	0.32	0.86	1.42
15	0.14	0.32	0.85	2.41
16	0.47	0.22	0.42	-0.12
17	0.49	0.48	1.48	0.10

3.4.6. Yaşam Bilimleri

Madde faktör yükleri Çizelge 19’da sunulmaktadır. Örtük özelliği yansıtan birinci faktörde tüm maddelerden pozitif yüklemeler vardır.

Çizelge 19

Yaşam Bilimleri Maddeleri Faktör Yükleri

Madde No	Faktör-1	Faktör-2	Faktör-3	Faktör-4	Faktör-5
1	0.55	-0.56	0.24	-0.02	-0.09
2	0.54	-0.49	-0.05	-0.45	0.15
3	0.53	-0.05	-0.28	-0.37	0.48
4	0.63	0.58	-0.16	0.07	0.10
5	0.81	0.21	-0.16	0.05	-0.03
6	0.73	-0.19	-0.28	-0.05	-0.31
7	0.74	-0.05	-0.34	0.04	-0.32
8	0.66	0.45	0.08	-0.29	0.07
9	0.76	0.12	0.17	-0.19	-0.04
10	0.79	0.26	-0.04	0.03	-0.15
11	0.71	0.20	0.31	-0.23	0.02
12	0.56	-0.31	0.41	-0.13	-0.02
13	0.60	-0.03	0.49	0.40	0.04
14	0.73	0.08	0.09	0.10	-0.28
15	0.54	-0.42	-0.40	0.31	0.07
16	0.53	0.06	0.04	0.46	0.41
17	0.72	-0.22	-0.04	0.27	0.22
Özdeğer	7.54				
Açıklanan Varyans	0.44				

Yaşam Bilimleri alt ölçeği madde istatistikleri ve madde parametreleri Çizelge 20’de sunulmaktadır. Madde tercih/uygulama sayısı oranları 0,26 ile 0,74 arasında değişmektedir. Tüm maddeler ölçeğin bütünü temelinde iyi çalışmıştır. Madde/Toplam korelasyonları genel olarak homojen bir dağılım göstermektedir. Her madde diğer madde tercihleriyle yeterli pozitif ilişkiye sahiptir.

Madde ayırtedicilik (a) ve madde yer (b) parametreleri alt ölçeğin tüm maddelerinin işlevsel olduğunu ve uygun çalıştığını göstermektedir. Madde karakteristik eğrileri incelenmiş, tüm maddelerin MTK psikolojik özellik (ilgi) ölçeğinde ilgili ilgi düzeyinde tercih edilme olasılıklarını temsil edecek şekilde uygun yerleştikleri gözlenmiştir. Yaşam Bilimleri alt ölçeğinin tüm maddeleri çalışma gurubunda uygun işlevselliğe sahiptir.

Çizelge 20

Yaşam Bilimleri Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri

Madde No	Tercih/ N (Tercih Oranı)	Madde/Toplam Korelasyonu (Ayırtedicilik İndeksi)	(a) Ayırtedicilik Parametresi	(b) Yer Parametresi
1	0.50	0.39	0.92	0.11
2	0.26	0.36	1.03	1.63
3	0.44	0.37	0.80	0.46
4	0.74	0.40	1.19	-1.23
5	0.59	0.60	2.19	-0.30
6	0.51	0.53	1.52	0.15
7	0.59	0.54	1.83	-0.24
8	0.48	0.47	1.33	0.08
9	0.44	0.56	1.72	0.31
10	0.56	0.58	2.18	-0.21
11	0.34	0.50	1.47	0.83
12	0.30	0.39	1.05	1.41
13	0.48	0.42	1.07	0.09
14	0.52	0.53	1.62	-0.11
15	0.28	0.35	0.86	1.37
16	0.31	0.35	0.65	1.14
17	0.26	0.49	1.35	1.22

3.4.7. Toplum Bilimleri

Madde faktör yükleri Çizelge 21’de sunulmaktadır. Örtük özelliği yansıtan birinci faktörde genel olarak maddelerden yüksek pozitif yüklemeler vardır. Madde-2 ve Madde-14 en düşük yüke sahiptir. Madde-14’ün faktör yükü negatiftir. Bu maddelerin sözel içeriği toplum bilimleri ilgi alanının şehircilik ve çalışma ortamları ile ilgilidir. Diğer maddeler genel toplumsal yapılar ve kültürle ilişkilidir. Çalışma grubunda madde-2 ve madde-14’ün daha özel, ayrı bir ilgi boyutunu ölçtüğü değerlendirilmiştir.

Çizelge 21

Toplum Bilimleri Maddeleri Faktör Yükleri

Madde No	Faktör-1	Faktör-2	Faktör-3	Faktör-4	Faktör-5
1	0.26	0.58	-0.57	0.20	0.03
2	0.07	0.57	-0.10	-0.38	-0.40
3	0.22	0.70	0.02	0.01	0.08
4	0.64	-0.37	0.13	-0.00	0.05
5	0.36	0.33	-0.10	0.22	0.43
6	0.56	0.21	0.16	-0.36	0.41
7	0.67	-0.00	-0.13	-0.24	0.22
8	0.70	-0.19	-0.28	-0.03	-0.31
9	0.62	-0.38	-0.06	0.12	-0.09
10	0.65	-0.09	-0.16	-0.09	-0.25
11	0.56	-0.22	-0.01	0.54	-0.20
12	0.28	0.43	0.02	0.42	-0.32
13	0.51	-0.08	0.39	-0.29	-0.1
14	-0.00	0.18	0.63	0.50	0.094
15	0.15	0.33	0.52	-0.18	-0.39
16	0.65	-0.07	0.07	0.04	0.21
17	0.50	0.25	0.23	0.00	0.12
Özdeğer	4.14				
Açıklanan Varyans	0.24				

Toplum Bilimleri alt ölçeği madde istatistikleri ve madde parametreleri Çizelge 22’de sunulmaktadır. Madde tercih/uygulama sayısı oranları 0,33 ile 0,79 arasında değişmektedir. Tüm maddeler ölçeğin bütünü temelinde iyi çalışmıştır. Maddeler yüksek oranda tercih edilmiştir. Madde/Toplam korelasyonları genel olarak homojen bir dağılım göstermektedir. Genel olarak maddeler diğer madde tercihleriyle yeterli pozitif ilişkiye sahiptir. Madde-2 ve madde-14 düşük korelasyon vermiştir. Çalışma grubu için bu maddelerin farklı bir toplum bilimleri ilgi boyutunu yansıtabileceği düşünülmüştür.

Madde ayırtedicilik (a) ve madde yer (b) parametreleri alt ölçeğin genel olarak tüm maddelerinin işlevsel olduğunu ve uygun çalıştığını göstermektedir. Madde-14’ün yer parametre değeri çok düşüktür. Değer, sınırların dışında olduğundan anlamsızdır.

Madde-2 ve madde-14 karakteristik eğrileri dışındaki maddelerin MTK psikolojik özellik (ilgi) ölçeğinde ilgili ilgi düzeyinde tercih edilme olasılıklarını temsil edecek şekilde uygun yerleştikleri gözlenmiştir. İki madde MTK ilgi ölçeği boyunca sabit bir çizgi (ölçeğe paralel düz doğru) göstermiştir. Cevaplandırılma olasılıkları tüm ilgi düzeyleri için sabittir. Ayırtedicilik işlevleri çok düşüktür.

Toplum Bilimleri alt ölçeğinin maddeleri, madde-2 ve madde-14 dışında çalışma grubunda uygun işlevselliğe sahiptir. Bu iki maddenin genel toplumsal yapılar ve kültürden çok şehircilik ve iş yaşamı alanlarıyla ilgili olduğu, çalışma grubunda diğer maddelerden farklı ve daha özel bir ilgi boyutunu ölçtüğü değerlendirilmiştir.

Çizelge 22

Toplum Bilimleri Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri

Madde No	Tercih/ N (Tercih Oranı)	Madde/Toplam Korelasyonu (Ayırtedcilik İndeksi)	(a) Ayırtedcilik Parametresi	(b) Yer Parametresi
1	0.35	0.18	0.34	1.84
2	0.53	0.09	-0.04	-2.30
3	0.56	0.22	0.39	-1.25
4	0.71	0.30	1.60	-0.90
5	0.59	0.23	0.42	-1.07
6	0.78	0.32	1.06	-1.85
7	0.78	0.34	1.31	-1.44
8	0.60	0.37	1.39	-0.38
9	0.62	0.29	1.53	-0.75
10	0.72	0.35	1.35	-1.00
11	0.79	0.29	1.23	-1.44
12	0.74	0.21	0.30	-3.69
13	0.71	0.27	1.02	-1.45
14	0.71	0.02	0.01	-152.12
15	0.56	0.13	0.23	-1.19
16	0.50	0.35	0.82	-0.36
17	0.33	0.31	0.68	1.14

3.4.8. Macera

Madde faktör yükleri Çizelge 23'te sunulmaktadır. Örtük özelliği yansıtan birinci faktörde genel olarak maddelerden yüksek pozitif yüklemeler vardır.

Çizelge 23

Macera Maddeleri Faktör Yükleri

Madde No	Faktör-1	Faktör-2	Faktör-3	Faktör-4	Faktör-5
1	0.4	0.52	-0.28	-0.11	-0.04
2	0.512	0.55	-0.00	-0.11	-0.34
3	0.50	0.27	-0.11	-0.45	-0.37
4	0.66	-0.42	0.30	-0.06	-0.15
5	0.66	-0.00	0.07	0.25	-0.20
6	0.60	-0.30	-0.04	-0.17	0.14
7	0.60	0.11	0.56	0.07	0.21
8	0.76	0.37	0.02	-0.23	0.09
9	0.61	0.44	0.17	0.31	0.19
10	0.41	-0.49	0.24	0.09	-0.40
11	0.74	0.17	0.13	0.29	-0.02
12	0.51	0.00	-0.50	0.25	0.30
13	0.47	-0.45	-0.46	0.10	-0.27
14	0.69	-0.09	-0.22	0.46	-0.08
15	0.69	-0.29	0.07	-0.24	0.15
16	0.68	-0.17	-0.11	-0.29	0.11
17	0.59	-0.27	-0.08	-0.23	0.42
Özdeğer	6.33				
Açıklanan Varyans	0.37				

Macera alt ölçeği madde istatistikleri ve madde parametreleri Çizelge 24'te sunulmaktadır. Madde tercih/uygulama sayısı oranları 0,36 ile 0,82 arasında değişmektedir. Tüm maddeler ölçeğin bütünü temelinde iyi çalışmıştır. Maddeler yüksek oranda tercih edilmiştir. Madde/Toplam korelasyonları genel olarak homojen bir dağılım göstermektedir. Tüm maddeler diğer madde tercihleriyle yeterli pozitif ilişkiye sahiptir.

Madde ayırtedicilik (a) ve madde yer (b) parametreleri alt ölçeğin tüm maddelerinin işlevsel olduğunu ve uygun çalıştığını göstermektedir. Madde karakteristik eğrileri incelenmiş, tüm maddelerin MTK psikolojik özellik (ilgi) ölçeğinde ilgili ilgi düzeyinde tercih edilme olasılıklarını temsil edecek şekilde uygun yerleştikleri gözlenmiştir.

Macera alt ölçeğinin tüm maddeleri çalışma gurubunda uygun işlevselliğe sahiptir.

Çizelge 24

Macera Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri

Madde No	Tercih/ N (Tercih Oranı)	Madde/Toplam Korelasyonu (Ayırtedicilik İndeksi)	(a) Ayırtedicilik Parametresi	(b) Yer Parametresi
1	0.40	0.32	1.11	0.36
2	0.36	0.33	0.79	0.91
3	0.43	0.34	0.84	0.54
4	0.82	0.40	1.40	-1.74
5	0.53	0.45	1.24	-0.12
6	0.63	0.40	1.30	-0.70
7	0.75	0.38	0.96	-1.46
8	0.57	0.55	1.96	-0.19
9	0.59	0.41	1.11	-0.42
10	0.53	0.26	0.41	-0.79
11	0.68	0.51	1.60	-0.75
12	0.45	0.35	0.85	0.14
13	0.39	0.31	0.64	0.23
14	0.56	0.49	1.38	-0.42
15	0.74	0.46	1.23	-1.23
16	0.56	0.47	1.30	-0.37
17	0.54	0.40	0.98	-0.40

3.4.9. Doğa-Ziraat

Madde faktör yükleri Çizelge 25’de sunulmaktadır. Örtük özelliği yansıtan birinci faktörde genel olarak maddelerden yüksek pozitif yüklemeler vardır.

Çizelge 25

Doğa-Ziraat Maddeleri Faktör Yükleri

Madde No	Faktör-1	Faktör-2	Faktör-3	Faktör-4	Faktör-5
1	0.59	0.26	0.24	-0.26	0.23
2	0.31	0.69	-0.21	-0.11	-0.00
3	0.39	0.52	-0.30	-0.45	-0.07
4	0.64	-0.49	-0.22	-0.22	-0.22
5	0.25	-0.27	0.69	-0.21	-0.21
6	0.64	-0.27	0.08	0.00	-0.05
7	0.54	0.27	0.37	0.06	0.05
8	0.77	-0.01	0.04	-0.29	0.20
9	0.67	0.10	0.32	-0.12	0.03
10	0.75	-0.26	-0.17	-0.10	-0.19
11	0.77	-0.05	-0.01	0.27	0.14
12	0.30	0.59	0.06	0.42	-0.20
13	0.57	-0.25	-0.39	0.15	-0.12
14	0.74	0.06	-0.17	0.06	-0.19
15	0.50	-0.15	-0.00	0.42	0.53
16	0.55	-0.09	-0.14	0.07	0.28
17	0.44	0.10	0.16	0.45	-0.44
Özdeğer	5.75				
Açıklanan Varyans	0.33				

Doğa-Ziraat alt ölçeği madde istatistikleri ve madde parametreleri Çizelge 26’da sunulmaktadır.

Madde tercih/uygulama sayısı oranları 0,21 ile 0,69 arasında değişmektedir. Tüm maddeler ölçeğin bütünü temelinde iyi çalışmıştır. Maddeler yüksek oranda tercih edilmiştir. Madde/Toplam korelasyonları genel olarak homojen bir dağılım göstermektedir. Tüm maddeler diğer madde tercihleriyle yeterli pozitif ilişkiye sahiptir.

Madde ayırtedicilik (a) ve madde yer (b) parametreleri alt ölçeğin tüm maddelerinin işlevsel olduğunu ve uygun çalıştığını göstermektedir. Madde karakteristik eğrileri incelenmiş, tüm maddelerin MTK psikolojik özellik (ilgi) ölçeğinde ilgili ilgi düzeyinde tercih edilme olasılıklarını temsil edecek şekilde uygun yerleştikleri gözlenmiştir. Doğa-Ziraat alt ölçeğinin tüm maddeleri çalışma gurubunda uygun işlevselliğe sahiptir.

Çizelge 26

Doğa-Ziraat Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri

Madde No	Tercih/ N (Tercih Oranı)	Madde/Toplam Korelasyonu (Ayırtedicilik İndeksi)	(a) Ayırtedicilik Parametresi	(b) Yer Parametresi
1	0.52	0.40	1.09	-0.10
2	0.41	0.21	0.39	0.76
3	0.32	0.26	0.57	1.20
4	0.69	0.38	1.28	-1.06
5	0.58	0.14	0.30	-1.07
6	0.48	0.42	1.49	-0.05
7	0.53	0.36	0.85	-0.01
8	0.42	0.54	1.91	0.16
9	0.57	0.47	1.18	-0.42
10	0.60	0.51	1.87	-0.44
11	0.38	0.52	1.76	0.44
12	0.27	0.20	0.38	3.44
13	0.61	0.35	0.92	-0.94
14	0.41	0.52	1.57	0.18
15	0.21	0.28	0.81	1.78
16	0.29	0.34	0.94	1.13
17	0.24	0.27	0.85	1.66

3.4.10. El Sanatları

Madde faktör yükleri Çizelge 27’de sunulmaktadır. Örtük özelliği yansıtan birinci faktörde genel olarak maddelerden yüksek pozitif yüklemeler vardır.

Çizelge 27

El Sanatları Maddeleri Faktör Yükleri

Madde No	Faktör-1	Faktör-2	Faktör-3	Faktör-4	Faktör-5
1	0.58	-0.06	0.54	0.23	-0.09
2	0.57	-0.34	0.45	-0.23	-0.19
3	0.62	-0.30	0.49	-0.11	-0.08
4	0.58	0.06	-0.40	0.12	0.12
5	0.33	-0.38	-0.26	0.54	0.31
6	0.50	-0.46	-0.23	-0.15	-0.21
7	0.39	-0.15	-0.13	0.50	-0.32
8	0.47	-0.50	-0.21	0.15	0.16
9	0.69	0.10	-0.13	-0.22	-0.00
10	0.56	0.04	-0.34	-0.14	-0.39
11	0.30	0.50	0.00	0.48	-0.31
12	0.48	0.39	0.24	0.05	-0.12
13	0.60	-0.08	-0.10	-0.33	0.27
14	0.62	0.37	-0.30	-0.26	-0.05
15	0.43	0.64	0.18	0.05	0.26
16	0.49	0.23	-0.26	-0.11	0.09
17	0.62	0.04	0.30	0.12	0.47
Özdeğer	4.85				
Açıklanan Varyans	0.28				

El Sanatları alt ölçeği madde istatistikleri ve madde parametreleri Çizelge 28’de sunulmaktadır.

Madde tercih/uygulama sayısı oranları 0,15 ile 0,56 arasında değişmektedir. Tüm maddeler ölçeğin bütünü temelinde iyi çalışmıştır. Maddelerin tercih oranları diğer alt ölçeklere göre daha düşüktür. Çalışma grubunda el sanatları ilgisinin düşük olduğunu göstermektedir. Ölçek bu durumu yakalamıştır. Madde/Toplam korelasyonları genel olarak homojen bir dağılım göstermektedir. Tüm maddeler diğer madde tercihleriyle yeterli pozitif ilişkiye sahiptir.

Madde ayırteçicilik (a) ve madde yer (b) parametreleri alt ölçeğin tüm maddelerinin işlevsel olduğunu ve uygun çalıştığını göstermektedir. El Sanatları alt ölçeğinin tüm maddeleri çalışma gurubunda uygun işlevselliğe sahiptir.

Çizelge 28

El Sanatları Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri

Madde No	Tercih/ N (Tercih Oranı)	Madde/Toplam Korelasyonu (Ayırtedicilik İndeksi)	(a) Ayırtedicilik Parametresi	(b) Yer Parametresi
1	0.22	0.33	0.77	2.07
2	0.23	0.31	0.86	1.80
3	0.17	0.34	0.96	1.87
4	0.37	0.38	1.10	0.69
5	0.32	0.21	0.52	1.38
6	0.34	0.31	1.04	0.86
7	0.56	0.25	0.47	-0.68
8	0.43	0.30	0.94	0.21
9	0.32	0.44	1.40	0.70
10	0.35	0.36	1.00	0.70
11	0.39	0.19	0.31	1.38
12	0.32	0.28	0.51	1.61
13	0.38	0.36	0.89	0.58
14	0.41	0.40	1.24	0.21
15	0.17	0.23	0.59	2.86
16	0.29	0.30	0.73	1.28
17	0.15	0.34	1.17	1.89

3.4.11. Kişisel Hizmetler

Madde faktör yükleri Çizelge 29’da sunulmaktadır. Örtük özelliği yansıtan birinci faktörde genel olarak maddelerden yüksek pozitif yüklemeler vardır.

Çizelge 29

Kişisel Hizmetler Maddeleri Faktör Yükleri

Madde No	Faktör-1	Faktör-2	Faktör-3	Faktör-4	Faktör-5
1	0.43	0.44	0.14	-0.45	-0.08
2	0.20	0.64	-0.32	0.15	-0.08
3	0.14	0.72	-0.10	0.05	0.10
4	0.66	-0.11	0.06	0.08	-0.12
5	0.73	-0.19	0.33	0.03	-0.05
6	0.28	0.27	0.53	-0.51	-0.22
7	0.70	-0.17	0.35	0.17	-0.17
8	0.75	0.00	0.05	0.05	0.23
9	0.74	-0.29	-0.10	-0.15	-0.03
10	0.35	-0.40	-0.18	-0.19	0.45
11	0.63	-0.23	-0.36	-0.29	0.04
12	0.73	-0.05	-0.37	-0.08	-0.20
13	0.60	0.18	-0.22	-0.04	0.31
14	0.61	0.13	-0.11	0.19	-0.23
15	0.45	-0.00	-0.08	0.59	-0.25
16	0.35	0.09	0.49	0.36	0.47
17	0.26	0.5	0.02	-0.00	0.21
Özdeğer	5.14				
Açıklanan Varyans	0.30				

Kişisel Hizmetler alt ölçeği madde istatistikleri ve madde parametreleri Çizelge 30'da sunulmaktadır. Madde tercih/uygulama sayısı oranları 0,22 ile 0,70 arasında değişmektedir. Tüm maddeler ölçeğin bütünü temelinde iyi çalışmıştır. Madde/Toplam korelasyonları genel olarak homojen bir dağılım göstermektedir. Tüm maddeler diğer madde tercihleriyle yeterli pozitif ilişkiye sahiptir.

Gözlenen madde ayırtedicilik (a) ve madde yer (b) parametre değerleri alt ölçeğin tüm maddelerinin işlevsel olduğunu ve uygun çalıştığını göstermektedir. Madde-3, madde-6 yer parametre düzeyleri oldukça yüksektir. Bu maddelerin sözel içerikleri gemicilik ve giyim mağazası ile ilgili olup çalışma grubunda bu alt ölçekte sadece ilgisi çok yüksek olanlar tarafından tercih edilmişlerdir. Madde-16'nın yer düzeyi çok düşüktür. İlgisi düşük olanlar tarafından tercih edilmiştir.

Çizelge 30

Kişisel Hizmetler Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri

Madde No	Tercih/ N (Tercih Oranı)	Madde/Toplam Korelasyonu (Ayırtedicilik İndeksi)	(a) Ayırtedicilik Parametresi	(b) Yer Parametresi
1	0.22	0.28	0.48	2.52
2	0.49	0.16	0.03	2.87
3	0.40	0.13	0.05	8.60
4	0.56	0.41	1.25	-0.26
5	0.57	0.47	1.72	-0.44
6	0.29	0.17	0.25	3.48
7	0.55	0.45	1.30	-0.48
8	0.53	0.51	1.46	-0.31
9	0.57	0.47	1.80	-0.36
10	0.56	0.18	0.43	-0.62
11	0.46	0.38	1.17	0.08
12	0.42	0.47	1.61	0.31
13	0.34	0.39	0.84	0.88
14	0.49	0.41	1.00	0.04
15	0.39	0.27	0.63	0.45
16	0.70	0.21	0.43	-3.08
17	0.33	0.19	0.23	2.55

Madde karakteristik eğrileri incelenmiş, tüm maddelerin MTK psikolojik özellik (ilgi) ölçeğinde ilgili ilgi düzeyinde tercih edilme olasılıklarını temsil edecek şekilde uygun yerleştikleri gözlenmiştir.

Kişisel Hizmetler alt ölçeğinin tüm maddeleri çalışma gurubunda uygun işlevselliğe sahiptir.

3.4.12. Aile Etkinlikleri

Madde faktör yükleri Çizelge 31’de sunulmaktadır. Örtük özelliği yansıtan birinci faktörde genel olarak maddelerden yüksek pozitif yüklemeler vardır. Madde-2 en düşük faktör yüküne sahiptir. Ayrı ve daha özel bir ilgi boyutunu temsil edebileceği değerlendirilmiştir.

Çizelge 31

Aile Etkinlikleri Maddeleri Faktör Yükleri

Madde No	Faktör-1	Faktör-2	Faktör-3	Faktör-4	Faktör-5
1	0.49	-0.03	0.24	-0.23	0.39
2	0.13	0.83	-0.12	0.18	-0.12
3	0.45	0.65	0.15	0.00	0.00
4	0.65	-0.38	-0.21	0.20	-0.22
5	0.54	-0.05	-0.20	0.51	0.23
6	0.28	-0.14	0.74	0.42	0.10
7	0.72	-0.23	-0.13	0.18	-0.04
8	0.74	0.01	0.05	0.08	-0.35
9	0.71	0.05	0.00	0.08	-0.35
10	0.74	0.00	-0.17	0.20	0.00
11	0.70	-0.08	-0.28	-0.38	-0.04
12	0.75	-0.03	-0.08	0.05	0.36
13	0.73	-0.13	0.11	-0.31	-0.29
14	0.62	0.04	-0.05	-0.35	0.22
15	0.76	0.05	0.03	-0.07	0.29
16	0.50	0.01	0.58	-0.20	-0.20
17	0.68	0.21	-0.07	-0.03	0.08
Özdeğer	6.73				
Açıklanan Varyans	0.39				

Aile Etkinlikleri alt ölçeği madde istatistikleri ve madde parametreleri Çizelge 32’de sunulmaktadır. Madde tercih/uygulama sayısı oranları 0,27 ile 0,74 arasında değişmektedir. Tüm maddeler ölçeğin bütünü temelinde iyi çalışmıştır. Maddeler yüksek oranlarda tercih edilmiştir.

Madde/Toplam korelasyonları genel olarak homojen bir dağılım göstermektedir. Maddeler genel olarak diğer madde tercihleriyle yeterli pozitif ilişkiye sahiptir. Madde-2’nin değeri düşüktür. Bahçe temizliği sözel içeriğine sahip bu madde çalışma grubunda diğer maddelerden ayrı daha özel bir ilgi boyutu yansıtmaktadır. Bu maddenin tercih oranı (güçlük) da düşüktür.

Gözlenen madde ayırtedicilik (a) ve madde yer (b) parametre değerleri alt ölçeğin maddelerinin işlevsel olduğunu ve uygun çalıştığını göstermektedir. Madde-2 yer düzeyi çok yüksektir. Madde-6 yer düzeyi çok çok düşüktür. Madde-2 bahçe işleriyle ilgili, madde-6 akşam yemeği menüsü hazırlamakla ilgilidir. Bu maddelerin daha özel farklı ilgi boyutlarını ölçtükleri değerlendirilmiştir.

Çizelge 32

Aile Etkinlikleri Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri

Madde No	Tercih/ N (Tercih Oranı)	Madde/Toplam Korelasyonu (Ayırtedicilik İndeksi)	(a) Ayırtedicilik Parametresi	(b) Yer Parametresi
1	0.47	0.33	0.72	-0.01
2	0.27	0.09	0.16	6.99
3	0.47	0.32	0.57	-0.27
4	0.74	0.41	1.29	-1.25
5	0.73	0.35	0.69	-1.62
6	0.68	0.17	0.19	-4.47
7	0.67	0.49	1.39	-0.88
8	0.61	0.53	1.74	-0.57
9	0.55	0.51	1.47	-0.36
10	0.69	0.52	1.48	-0.89
11	0.55	0.48	1.57	-0.43
12	0.65	0.53	1.53	-0.82
13	0.47	0.52	1.83	-0.11
14	0.58	0.42	0.94	-0.38
15	0.51	0.55	1.53	-0.33
16	0.36	0.34	0.78	0.61
17	0.45	0.49	1.32	0.09

Madde karakteristik eğrileri incelenmiş, madde-2 ve madde-6 dışındaki maddelerin MTK psikolojik özellik (ilgi) ölçeğinde ilgili ilgi düzeyinde tercih edilme olasılıklarını temsil edecek şekilde uygun yerleştikleri gözlenmiştir. Madde 2 ve madde 6 çalışma grubunda uygun işlev görmemiştir.

Aile Etkinlikleri alt ölçeğinin madde-2 ve madde-6 dışındaki maddeleri çalışma gurubunda uygun işlevselliğe sahiptir.

3.4.13. Tıp Hizmetleri

Madde faktör yükleri Çizelge 33'te sunulmaktadır. Örtük özelliği yansıtan birinci faktörde genel olarak maddelerden yüksek pozitif yüklemeler vardır.

Çizelge 33

Tıp Hizmetleri Maddeleri Faktör Yükleri

Madde No	Faktör-1	Faktör-2	Faktör-3	Faktör-4	Faktör-5
1	0.63	0.07	0.54	-0.33	-0.01
2	0.68	-0.41	0.28	-0.07	-0.25
3	0.59	-0.45	0.10	0.01	0.54
4	0.70	0.28	-0.15	-0.00	0.44
5	0.51	-0.36	-0.53	-0.43	-0.18
6	0.80	-0.06	-0.20	-0.06	0.01
7	0.86	0.08	-0.12	-0.03	0.07
8	0.67	0.56	-0.01	-0.24	-0.09
9	0.83	0.17	-0.06	-0.02	0.04
10	0.75	0.00	-0.25	0.33	0.03
11	0.90	-0.05	-0.17	0.01	-0.12
12	0.80	-0.31	0.12	0.03	0.00
13	0.84	0.10	0.05	0.04	0.04
14	0.70	-0.03	0.12	0.48	-0.19
15	0.80	0.15	0.07	0.10	-0.24
16	0.69	0.05	0.28	-0.11	0.08
17	0.86	0.00	-0.03	0.07	-0.10
Özdeğer	9.69				
Açıklanan Varyans	0.57				

Tıp Hizmetleri alt ölçeği madde istatistikleri ve madde parametreleri Çizelge 34'te sunulmaktadır.

Madde tercih/uygulama sayısı oranları 0,22 ile 0,49 arasında değişmektedir. Tüm maddeler ölçeğin bütünü temelinde iyi çalışmıştır. Madde/Toplam korelasyonları genel olarak homojen bir dağılım göstermektedir. Tüm maddeler diğer madde tercihleriyle yeterli pozitif ilişkiye sahiptir.

Gözlenen madde ayırteedicilik (a) ve madde yer (b) parametre değerleri alt ölçeğin maddelerinin işlevsel olduğunu ve uygun çalıştığını göstermektedir. Tıp Hizmetleri alt ölçeğinin tüm maddeleri çalışma gurubunda uygun işlevselliğe sahiptir.

Çizelge 34

Tıp Hizmetleri Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri

Madde No	Tercih/ N (Tercih Oranı)	Madde/Toplam Korelasyonu (Ayırtedicilik İndeksi)	(a) Ayırtedicilik Parametresi	(b) Yer Parametresi
1	0.35	0.46	1.10	0.70
2	0.31	0.50	1.35	1.11
3	0.51	0.42	0.84	-0.15
4	0.48	0.51	1.32	-0.00
5	0.43	0.35	0.75	0.53
6	0.35	0.62	2.07	0.46
7	0.40	0.68	2.76	0.32
8	0.50	0.48	1.16	-0.13
9	0.28	0.64	1.96	0.75
10	0.49	0.55	1.63	0.09
11	0.28	0.71	2.95	0.85
12	0.27	0.61	1.64	1.19
13	0.28	0.64	1.75	0.84
14	0.30	0.51	1.33	1.02
15	0.27	0.60	1.51	1.00
16	0.27	0.50	1.22	1.12
17	0.22	0.64	2.23	1.01

3.4.14. Başat Liderlik

Madde faktör yükleri Çizelge 35’te sunulmaktadır. Örtük özelliği yansıtan birinci faktörde genel olarak maddelerden yüksek pozitif yüklemeler vardır. Madde-6 en düşük yüklemeye sahiptir. Madde-6’nın daha genel ve bağımsız bir ilgi boyutunu ölçtüğü değerlendirilmiştir.

Çizelge 35

Başat Liderlik Maddeleri Faktör Yükleri

Madde No	Faktör-1	Faktör-2	Faktör-3	Faktör-4	Faktör-5
1	0.48	-0.19	-0.29	-0.06	-0.00
2	0.81	-0.24	0.08	-0.15	0.09
3	0.60	0.01	0.08	-0.42	0.21
4	0.46	0.25	0.03	0.47	0.49
5	0.19	0.56	0.03	0.35	-0.03
6	0.08	0.77	-0.05	-0.12	0.18
7	0.70	-0.18	0.23	0.28	-0.13
8	0.71	-0.18	0.15	0.13	-0.03
9	0.49	0.19	0.48	0.00	-0.42
10	0.47	0.23	-0.41	0.02	0.04
11	0.12	0.39	0.62	-0.22	-0.01
12	0.65	0.30	-0.24	-0.13	-0.40
13	0.40	-0.06	0.09	0.43	0.04
14	0.46	0.19	-0.59	0.02	-0.32
15	0.58	0.09	0.03	-0.43	0.23
16	0.71	-0.22	-0.10	-0.03	0.40
17	0.67	-0.25	0.07	0.04	-0.24
Özdeğer	5.12				
Açıklanan Varyans	0.30				

Başat Liderlik alt ölçeği madde istatistikleri ve madde parametreleri Çizelge 36’da sunulmaktadır. Madde tercih/uygulama sayısı oranları 0,13 ile 0,78 arasında değişmektedir. Tüm maddeler ölçeğin bütünü temelinde iyi çalışmıştır.

Madde/Toplam korelasyonları genel olarak homojen bir dağılım göstermektedir. Tüm maddeler diğer madde tercihleriyle yeterli pozitif ilişkiye sahiptir. Madde-6 ve madde-11’in madde-toplam korelasyonları diğerlerine göre düşüktür. Madde-6 ve madde 11’in sözel içeriği kurallara uymayanları uyarmakla ilgili olup daha genel bir ilgi boyutunu temsil ettikleri değerlendirilmiştir.

Gözlenen madde ayırtedicilik (a) ve madde yer (b) parametre değerleri alt ölçeğin maddelerinin işlevsel olduğunu ve uygun çalıştığını göstermektedir. Madde-6’nın (b) yer düzeyi çok yüksektir. Önceki bulgularla birlikte bu maddenin daha genel ve bağımsız bir ilgi boyutunu ölçtüğü değerlendirilmiştir.

Madde karakteristik eğrileri incelenmiş, maddelerin genel olarak MTK psikolojik özellik (ilgi) ölçeğinde ilgili ilgi düzeyinde tercih edilme olasılıklarını temsil edecek şekilde uygun yerleştikleri gözlenmiştir. Madde-6 ve madde-11 karakteristik eğrilerinin

görece MTK parametrelerinin ilgi değişimine bağlı değişimini uygun temsil edemediği gözlenmiştir.

Çizelge 36

Başat Liderlik Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri

Madde No	Tercih/ N (Tercih Oranı)	Madde/Toplam Korelasyonu (Ayırtedicilik İndeksi)	(a) Ayırtedicilik Parametresi	(b) Yer Parametresi
1	0.23	0.25	0.70	2.01
2	0.33	0.52	2.47	0.77
3	0.55	0.37	1.01	-0.09
4	0.31	0.30	0.67	1.52
5	0.52	0.15	0.14	-1.52
6	0.78	0.09	-0.17	7.32
7	0.20	0.40	1.19	1.58
8	0.26	0.42	1.84	0.98
9	0.13	0.26	0.87	2.61
10	0.58	0.30	0.61	-0.57
11	0.51	0.08	0.02	-1.70
12	0.44	0.44	1.00	0.28
13	0.29	0.23	0.46	1.78
14	0.56	0.29	0.80	-0.48
15	0.31	0.37	1.27	0.79
16	0.29	0.43	1.71	0.98
17	0.33	0.39	1.27	0.81

Başat Liderlik alt ölçeğinin maddeleri genel olarak çalışma gurubunda uygun işlevselliğe sahiptir. Madde-6 ve madde-11 kurallara uymayı denetlemekle ilgili daha genel ve bağımsız bir ilgi boyutunu ölçmektedir.

3.4.15. Güvenli İş

Madde faktör yükleri Çizelge 37’de sunulmaktadır. Örtük özelliği yansıtan birinci faktörde genel olarak maddelerden yüksek pozitif yüklemeler vardır.

Çizelge 37

Güvenli İş Maddeleri Faktör Yükleri

Madde No	Faktör-1	Faktör-2	Faktör-3	Faktör-4	Faktör-5
1	0.42	-0.51	-0.02	0.07	0.25
2	0.42	-0.42	0.36	-0.02	-0.06
3	0.44	-0.29	-0.18	0.53	-0.10
4	0.44	0.42	-0.09	0.00	0.43
5	0.34	0.35	-0.27	0.04	-0.33
6	0.39	0.19	0.53	-0.21	0.22
7	0.53	0.37	0.09	-0.05	-0.36
8	0.55	0.23	0.36	-0.19	0.22
9	0.53	0.26	-0.07	0.40	0.21
10	0.47	-0.10	-0.13	-0.50	-0.18
11	0.37	0.52	-0.19	0.28	0.03
12	0.60	-0.41	-0.07	0.24	-0.03
13	0.40	-0.09	-0.51	-0.26	-0.30
14	0.54	0.02	0.19	-0.15	-0.31
15	0.31	-0.15	-0.23	-0.33	0.38
16	0.24	-0.23	0.60	0.19	-0.20
17	0.32	-0.31	-0.42	-0.12	0.21
Özdeğer	3.36				
Açıklanan Varyans	0.19				

Güvenli İş alt ölçeği madde istatistikleri ve madde parametreleri Çizelge 38’de sunulmaktadır. Madde tercih/uygulama sayısı oranları 0,25 ile 0,77 arasında değişmektedir. Tüm maddeler ölçeğin bütünü temelinde iyi çalışmıştır.

Madde/Toplam korelasyonları genel olarak homojen bir dağılım göstermektedir. Tüm maddeler diğer madde tercihleriyle yeterli pozitif ilişkiye sahiptir. İlişkiler diğer alt ölçeklere göre görece düşük değerlerdedir. Bu durum alt ölçeğin ölçtüğü özellikten kaynaklanıyor olabilir. Bu özelliğin etkisi tüm maddelere homojen yansımıştır.

Gözlenen madde ayırtedicilik (a) ve madde yer (b) parametre değerleri alt ölçeğin maddelerinin işlevsel olduğunu ve uygun çalıştığını göstermektedir. Madde-6’nın yer parametre değeri görece çok düşüktür. Bu maddenin sözel içeriği incelenmiş maddenin uzun ve karmaşık olduğu bu yüzden zor anlaşılabilirdiği değerlendirilmiştir.

Madde karakteristik eğrileri incelenmiş, maddelerin genel olarak MTK psikolojik özellik (ilgi) ölçeğinde ilgili ilgi düzeyinde tercih edilme olasılıklarını temsil edecek şekilde uygun yerleştikleri gözlenmiştir. Madde-6 karakteristik eğrisinin görece MTK parametrelerinin ilgi değişimine bağlı değişimini uygun temsil edemediği gözlenmiştir.

Çizelge 38

Güvenli İş Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri

Madde No	Tercih/ N (Tercih Oranı)	Madde/Toplam Korelasyonu (Ayırtedicilik İndeksi)	(a) Ayırtedicilik Parametresi	(b) Yer Parametresi
1	0.43	0.23	0.89	0.33
2	0.61	0.23	0.84	-0.47
3	0.37	0.23	0.74	0.90
4	0.54	0.23	0.35	-0.80
5	0.58	0.18	0.28	-1.58
6	0.68	0.20	0.16	-6.64
7	0.64	0.28	0.26	-2.26
8	0.77	0.28	0.27	-5.72
9	0.41	0.29	0.76	0.52
10	0.55	0.25	0.38	-0.66
11	0.40	0.19	0.13	2.30
12	0.50	0.35	1.15	0.04
13	0.52	0.22	0.36	-0.06
14	0.58	0.29	0.63	-0.58
15	0.33	0.16	0.30	2.31
16	0.55	0.12	0.36	-1.05
17	0.25	0.16	0.73	2.09

Güvenli İş alt ölçeğinin maddeleri genel olarak çalışma gurubunda uygun işlevsellğe sahiptir. Madde-6'nın sözel içeriği uzun ve karmaşıktır, çalışma grubunda tam anlaşılamadığı için uygun çalışmamıştır.

3.4.16. Dayanıklılık

Madde faktör yükleri Çizelge 39'da sunulmaktadır. Örtük özelliği yansıtan birinci faktörde genel olarak maddelerden yüksek pozitif yüklemeler vardır.

Çizelge 39

Dayanıklılık Maddeleri Faktör Yükleri

Madde No	Faktör-1	Faktör-2	Faktör-3	Faktör-4	Faktör-5
1	0.27	-0.57	-0.28	0.31	-0.21
2	0.50	-0.37	0.17	-0.14	0.14
3	0.53	-0.43	0.14	-0.19	-0.32
4	0.39	0.56	-0.22	-0.18	-0.25
5	0.76	0.32	-0.14	0.16	-0.11
6	0.68	-0.13	-0.21	-0.00	-0.07
7	0.49	-0.55	-0.11	-0.19	-0.04
8	0.60	0.14	0.00	-0.39	-0.33
9	0.56	0.04	0.05	-0.36	0.30
10	0.46	0.28	-0.22	0.10	0.63
11	0.62	0.48	-0.04	-0.03	-0.19
12	0.41	-0.04	0.29	0.67	-0.12
13	0.36	-0.27	-0.43	-0.01	0.39
14	0.64	0.11	0.09	0.42	-0.04
15	0.42	0.13	0.49	0.06	0.24
16	0.38	-0.10	-0.19	0.08	0.12
17	0.39	-0.11	0.67	-0.16	0.15
Özdeğer	4.56				
Açıklanan Varyans	0.26				

Dayanıklılık alt ölçeği madde istatistikleri ve madde parametreleri Çizelge 40'ta sunulmaktadır. Madde tercih/uygulama sayısı oranları 0,12 ile 0,65 arasında değişmektedir. Tüm maddeler ölçeğin bütünü temelinde iyi çalışmıştır.

Madde/Toplam korelasyonları genel olarak homojen bir dağılım göstermektedir. Tüm maddeler diğer madde tercihleriyle yeterli pozitif ilişkiye sahiptir. İlişkiler diğer alt ölçeklere göre görece düşük değerlerdedir. Bu durum alt ölçeğin ölçtüğü özellikten kaynaklanıyor olabilir. Bu özelliğin etkisi tüm maddelere homojen yansımıştır.

Gözlenen madde ayırtedicilik (a) ve madde yer (b) parametre değerleri alt ölçeğin maddelerinin işlevsel olduğunu ve uygun çalıştığını göstermektedir. Madde-7 ve madde-13'ün görece yer parametreleri yüksek değerdedir. Bu maddeler MTK ilgi ölçeğinde yüksek puan alan cevaplayıcılar tarafından daha çok tercih edilmiştir. Bu maddeler baskı altında ve yoğun çalışmakla ilgilidir. Çalışma grubunca az tercih edilmiştir.

Çizelge 40

Dayanıklılık Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri

Madde No	Tercih/ N (Tercih Oranı)	Madde/Toplam Korelasyonu (Ayırtedicilik İndeksi)	(a) Ayırtedicilik Parametresi	(b) Yer Parametresi
1	0.50	0.15	0.21	-0.36
2	0.41	0.32	0.50	1.32
3	0.42	0.32	0.67	0.76
4	0.65	0.21	0.74	-1.13
5	0.40	0.51	1.81	0.24
6	0.32	0.42	1.22	0.81
7	0.12	0.25	0.85	2.65
8	0.41	0.35	1.32	0.32
9	0.46	0.34	0.85	0.07
10	0.49	0.27	0.81	-0.12
11	0.64	0.38	1.62	-0.64
12	0.53	0.25	0.45	-0.54
13	0.17	0.19	0.50	3.25
14	0.29	0.40	1.13	1.11
15	0.38	0.25	0.65	0.79
16	0.44	0.22	0.37	0.49
17	0.33	0.23	0.52	1.61

Madde karakteristik eğrileri incelenmiş, maddelerin genel olarak MTK psikolojik özellik (ilgi) ölçeğinde ilgili ilgi düzeyinde tercih edilme olasılıklarını temsil edecek şekilde uygun yerleştikleri gözlenmiştir.

Dayanıklılık alt ölçeğinin maddeleri genel olarak çalışma grubunda uygun işlevselliğe sahiptir. Madde-7 ve Madde-13 çalışma grubunda az tercih edilmiştir.

3.4.17. Sorumluluk

Madde faktör yükleri Çizelge 41’de sunulmaktadır. Örtük özelliği yansıtan birinci faktörde genel olarak maddelerden yüksek pozitif yüklemeler vardır.

Çizelge 41

Sorumluluk Maddeleri Faktör Yükleri

Madde No	Faktör-1	Faktör-2	Faktör-3	Faktör-4	Faktör-5
1	0.43	-0.15	0.21	-0.18	-0.51
2	0.40	0.15	0.52	0.21	-0.09
3	0.17	0.47	0.26	0.42	0.08
4	0.72	0.09	-0.33	-0.02	0.02
5	0.30	-0.28	0.13	-0.18	0.71
6	0.66	0.46	0.03	-0.32	0.15
7	0.62	-0.37	-0.02	-0.24	0.16
8	0.13	-0.36	0.47	0.20	0.26
9	0.44	-0.39	0.31	-0.14	-0.33
10	0.49	-0.42	-0.07	0.12	-0.07
11	0.52	0.24	0.40	-0.36	-0.06
12	0.36	-0.00	0.07	0.59	0.17
13	0.46	0.27	-0.03	0.18	-0.04
14	0.64	0.22	-0.23	0.20	-0.22
15	0.51	-0.16	-0.04	0.19	-0.03
16	0.68	0.33	-0.22	-0.18	0.20
17	0.55	-0.42	-0.40	0.20	-0.05
Özdeğer	4.37				
Açıklanan Varyans	0.25				

Sorumluluk alt ölçeği madde istatistikleri ve madde parametreleri Çizelge 42’de sunulmaktadır. Madde/Toplam korelasyonları genel olarak homojen bir dağılım göstermektedir. Madde tercih/uygulama sayısı oranları 0,16 ile 0,87 arasında değişmektedir. Tüm maddeler ölçeğin bütünü temelinde iyi çalışmıştır. Madde-8 en düşük tercih oranına sahiptir. Bu madde “diğerleri üzerinde yükümlülükleri uygulamak şeklinde bir ifade içermekte” olup anlaşılabilir olmadığı bu yüzden tercih edilmediği düşünülmüştür.

Gözlenen madde ayırtedicilik (a) ve madde yer (b) parametre değerleri alt ölçeğin maddelerinin işlevsel olduğunu ve uygun çalıştığını göstermektedir. Madde-8’in yer düzeyi çok düşüktür. Çalışma grubunca MTK ölçeği düşük ilgi düzeylerinde çok az tercih edilmiştir. Bu maddenin sözel içeriği incelenmiş zor anlaşıldığı bu yüzden tercih edilmediği düşünülmüştür.

Çizelge 42

Sorumluluk Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri

Madde No	Tercih/ N (Tercih Oranı)	Madde/Toplam Korelasyonu (Ayrırtedicilik İndeksi)	(a) Ayrırtedicilik Parametresi	(b) Yer Parametresi
1	0.68	0.24	0.41	-2.13
2	0.58	0.25	0.28	-0.85
3	0.55	0.09	-0.22	1.74
4	0.86	0.37	1.90	-1.66
5	0.46	0.17	0.24	0.61
6	0.83	0.34	0.73	-2.87
7	0.74	0.36	1.24	-1.08
8	0.16	0.09	-0.15	-11.46
9	0.53	0.27	0.62	-0.15
10	0.67	0.30	0.83	-1.10
11	0.65	0.30	0.39	-2.07
12	0.66	0.22	0.22	-3.55
13	0.51	0.25	0.33	-0.42
14	0.74	0.35	0.86	-1.74
15	0.50	0.31	0.73	-0.02
16	0.87	0.33	0.97	-2.80
17	0.53	0.31	0.99	-0.17

Madde karakteristik eğrileri incelenmiş, maddelerin genel olarak MTK psikolojik özellik (ilgi) ölçeğinde ilgili ilgi düzeyinde tercih edilme olasılıklarını temsil edecek şekilde uygun yerleştikleri gözlenmiştir. Madde-8 düşük yer(b) parametre değeri nedeniyle tüm MTK ilgi ölçeği boyutlarında yeterli tercih olasılıklarını tam olarak yansıtamamıştır.

Sorumluluk alt ölçeğinin maddeleri genel olarak çalışma grubunda uygun işlevselliğe sahiptir. Madde-8 zor anlaşılması nedeniyle çalışma grubunda az tercih edilmiştir.

3.4.18. Öğretim

Madde faktör yükleri Çizelge 43'te sunulmaktadır. Örtük özelliği yansıtan birinci faktörde genel olarak maddelerden yüksek pozitif yüklemeler vardır.

Çizelge 43

Öğretim Maddeleri Faktör Yükleri

Madde No	Faktör-1	Faktör-2	Faktör-3	Faktör-4	Faktör-5
1	0.52	0.45	0.09	0.12	-0.17
2	0.45	0.39	-0.15	-0.18	0.33
3	0.58	-0.14	-0.05	0.15	-0.21
4	0.71	-0.35	-0.02	0.06	-0.25
5	0.78	-0.33	0.03	0.03	0.10
6	0.67	-0.16	0.16	-0.00	-0.39
7	0.61	-0.14	-0.07	0.45	0.13
8	0.66	-0.06	-0.08	-0.11	0.43
9	0.40	0.20	0.28	0.57	0.09
10	0.54	0.14	-0.43	-0.13	-0.33
11	0.57	0.53	-0.14	-0.03	0.21
12	0.12	0.69	0.25	0.06	0.16
13	0.61	0.38	-0.26	-0.11	-0.27
14	0.48	-0.18	-0.05	-0.54	0.21
15	0.44	-0.18	0.59	-0.08	0.16
16	0.48	-0.51	0.02	-0.07	0.21
17	0.20	0.24	0.63	-0.4	-0.30
Özdeğer	5.13				
Açıklanan Varyans	0.30				

Öğretim alt ölçeği madde istatistikleri ve madde parametreleri Çizelge 44'te sunulmaktadır. Madde tercih/uygulama sayısı oranları 0,31 ile 0,87 arasında değişmektedir. Tüm maddeler ölçeğin bütünü temelinde iyi çalışmıştır. Tercih oranları alt ölçekler geneli içinde yüksektir. Madde/Toplam korelasyonları genel olarak homojen bir dağılım göstermektedir. Tüm maddeler diğer madde tercihleriyle yeterli pozitif ilişkiye sahiptir.

Gözlenen madde ayırtedicilik (a) ve madde yer (b) parametre değerleri alt ölçeğin maddelerinin işlevsel olduğunu ve uygun çalıştığını göstermektedir. Madde-17'nin yer düzeyi çok yüksektir. Çalışma grubunca MTK ilgi ölçeğinde yüksek değere sahip olanlar tarafından çok az tercih edilmiştir. Bu maddenin sözel içeriği öğrencilerle ders dışı informal tartışmalarla ilgilidir. İçeriği nedeniyle çalışma grubunca öğretim ilgisinin dışında bir ilgi alanı olarak yansıtılmıştır.

Madde karakteristik eğrileri incelenmiş, maddelerin genel olarak MTK psikolojik özellik (ilgi) ölçeğinde ilgili ilgi düzeyinde tercih edilme olasılıklarını temsil edecek şekilde uygun yerleştikleri gözlenmiştir. Madde-17 yüksek yer (b) parametre değeri

nedeniyle tüm MTK ilgi ölçeği boyutlarında yeterli tercih olasılıklarını tam olarak yansıtamamıştır.

Çizelge 44

Öğretim Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri

Madde No	Tercih/ N (Tercih Oranı)	Madde/Toplam Korelasyonu (Ayırtedcilik İndeksi)	(a) Ayırtedcilik Parametresi	(b) Yer Parametresi
1	0.49	0.37	0.71	0.26
2	0.71	0.28	0.67	-1.51
3	0.54	0.35	0.92	-0.20
4	0.65	0.43	1.49	-0.70
5	0.87	0.42	1.88	-1.72
6	0.50	0.42	1.24	-0.09
7	0.65	0.37	1.21	-0.64
8	0.60	0.42	1.25	-0.33
9	0.48	0.27	0.53	0.17
10	0.78	0.30	0.65	-2.38
11	0.77	0.37	0.76	-1.71
12	0.51	0.09	0.12	0.04
13	0.63	0.41	1.07	-0.72
14	0.76	0.28	0.65	-2.15
15	0.55	0.27	0.57	-0.44
16	0.48	0.26	0.64	0.15
17	0.31	0.14	0.16	5.46

Öğretim alt ölçeğinin maddeleri genel olarak çalışma gurubunda uygun işlevselliğe sahiptir. Madde-17 farklı bir boyutu ölçmesi nedeniyle çalışma grubunca az tercih edilmiştir.

3.4.19. Toplumsal Hizmetler

Madde faktör yükleri Çizelge 45'te sunulmaktadır. Örtük özelliği yansıtan birinci faktörde genel olarak maddelerden yüksek pozitif yüklemeler vardır.

Çizelge 45

Toplumsal Hizmetler Maddeleri Faktör Yükleri

Madde No	Faktör-1	Faktör-2	Faktör-3	Faktör-4	Faktör-5
1	0.61	-0.25	-0.05	0.07	-0.07
2	0.42	-0.32	-0.22	0.44	0.33
3	0.59	0.53	-0.18	-0.09	0.18
4	0.82	0.27	-0.17	-0.10	0.04
5	0.65	0.43	-0.05	-0.07	0.16
6	0.74	0.38	-0.18	-0.16	-0.01
7	0.55	-0.07	0.36	-0.15	-0.45
8	0.73	-0.37	-0.11	-0.13	0.00
9	0.70	-0.44	-0.11	-0.28	0.09
10	0.70	-0.32	-0.25	-0.33	0.11
11	0.55	-0.31	0.32	0.32	-0.06
12	0.71	-0.27	0.08	-0.08	-0.14
13	0.60	0.25	-0.19	0.44	-0.30
14	0.62	0.00	-0.14	0.42	-0.03
15	0.43	0.06	0.51	0.21	0.50
16	0.67	0.25	0.29	0.06	-0.30
17	0.44	0.12	0.57	-0.21	0.22
Özdeğer	6.80				
Açıklanan Varyans	0.40				

Toplumsal Hizmetler alt ölçeği madde istatistikleri ve madde parametreleri Çizelge 46'da sunulmaktadır. Madde tercih/uygulama sayısı oranları 0,38 ile 0,82 arasında değişmektedir. Tüm maddeler ölçeğin bütünü temelinde iyi çalışmıştır. Tercih oranları alt ölçekler geneli içinde yüksektir. Madde/Toplam korelasyonları genel olarak homojen bir dağılım göstermektedir. Tüm maddeler diğer madde tercihleriyle yeterli pozitif ilişkiye sahiptir.

Gözlenen madde ayırtedicilik (a) ve madde yer (b) parametre değerleri alt ölçeğin maddelerinin işlevsel olduğunu ve uygun çalıştığını göstermektedir.

Madde karakteristik eğrileri incelenmiş, maddelerin MTK psikolojik özellik (ilgi) ölçeğinde ilgili ilgi düzeyinde tercih edilme olasılıklarını temsil edecek şekilde uygun yerleştikleri gözlenmiştir.

Toplumsal Hizmetler alt ölçeğinin maddeleri çalışma gurubunda uygun işlevselliğe sahiptir.

Çizelge 46

Toplumsal Hizmetler Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri

Madde No	Tercih/ N (Tercih Oranı)	Madde/Toplam Korelasyonu (Ayırtedicilik İndeksi)	(a) Ayırtedicilik Parametresi	(b) Yer Parametresi
1	0.50	0.42	1.08	-0.20
2	0.67	0.27	0.62	-1.72
3	0.77	0.37	0.99	-1.73
4	0.82	0.54	1.81	-1.50
5	0.53	0.43	1.03	-0.19
6	0.74	0.50	1.48	-1.30
7	0.47	0.37	0.95	-0.11
8	0.64	0.52	1.53	-0.58
9	0.58	0.50	1.71	-0.25
10	0.76	0.46	1.57	-1.21
11	0.49	0.38	0.89	-0.11
12	0.71	0.49	1.30	-1.12
13	0.68	0.40	0.91	-1.43
14	0.66	0.42	1.18	-1.07
15	0.38	0.29	0.91	0.45
16	0.58	0.47	0.99	-0.75
17	0.41	0.29	0.77	0.34

3.4.20. Temel Eğitim

Madde faktör yükleri Çizelge 47’de sunulmaktadır. Örtük özelliği yansıtan birinci faktörde genel olarak maddelerden yüksek pozitif yüklemeler vardır.

Çizelge 47

Temel Eğitim Maddeleri Faktör Yükleri

Madde No	Faktör-1	Faktör-2	Faktör-3	Faktör-4	Faktör-5
1	0.51	0.20	0.40	-0.41	0.05
2	0.52	-0.10	-0.49	-0.07	0.33
3	0.42	-0.46	0.58	0.17	-0.11
4	0.79	0.05	0.28	-0.08	-0.07
5	0.63	0.29	0.08	-0.16	0.30
6	0.41	0.43	-0.30	-0.37	-0.03
7	0.57	0.18	0.07	-0.16	-0.38
8	0.73	-0.13	0.09	-0.25	0.08
9	0.62	-0.38	-0.33	-0.32	-0.04
10	0.69	-0.47	0.00	-0.09	0.12
11	0.66	-0.01	-0.19	0.22	-0.18
12	0.55	-0.36	-0.39	0.21	-0.12
13	0.39	-0.02	0.18	0.33	0.66
14	0.40	0.48	-0.15	0.44	0.10
15	0.59	0.00	-0.10	0.38	-0.30
16	0.70	0.03	0.18	0.27	-0.07
17	0.55	0.54	0.03	0.11	-0.08
Özdeğer	5.88				
Açıklanan Varyans	0.34				

Temel Eğitim alt ölçeği madde istatistikleri ve madde parametreleri Çizelge 48’de sunulmaktadır.

Madde tercih/uygulama sayısı oranları 0,44 ile 0,83 arasında değişmektedir. Tüm maddeler ölçeğin bütünü temelinde iyi çalışmıştır. Madde/Toplam korelasyonları genel olarak homojen bir dağılım göstermektedir. Tüm maddeler diğer madde tercihleriyle yeterli pozitif ilişkiye sahiptir.

Gözlenen madde ayırteedicilik (a) ve madde yer (b) parametre değerleri alt ölçeğin maddelerinin işlevsel olduğunu ve uygun çalıştığını göstermektedir.

Madde karakteristik eğrileri incelenmiş, maddelerin MTK psikolojik özellik (ilgi) ölçeğinde ilgili ilgi düzeyinde tercih edilme olasılıklarını temsil edecek şekilde uygun yerleştikleri gözlenmiştir.

Çizelge 48

Temel Eğitim Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri

Madde No	Tercih/ N (Tercih Oranı)	Madde/Toplam Korelasyonu (Ayırtedicilik İndeksi)	(a) Ayırtedicilik Parametresi	(b) Yer Parametresi
1	0.59	0.33	0.87	-0.63
2	0.64	0.34	0.94	-0.59
3	0.62	0.24	0.48	-1.29
4	0.66	0.56	1.78	-0.77
5	0.60	0.43	1.20	-0.64
6	0.56	0.26	0.76	-0.49
7	0.44	0.38	0.89	0.62
8	0.56	0.50	1.60	-0.36
9	0.67	0.40	1.13	-0.71
10	0.83	0.41	1.20	-1.60
11	0.59	0.46	1.10	-0.45
12	0.51	0.36	0.89	0.20
13	0.47	0.25	0.41	0.28
14	0.44	0.26	0.56	0.14
15	0.62	0.39	0.86	-0.80
16	0.57	0.49	1.22	-0.49
17	0.43	0.38	0.97	0.47

Temel Eğitim alt ölçeğinin maddeleri çalışma gurubunda uygun işlevselliğe sahiptir.

3.4.21. Finans

Madde faktör yükleri Çizelge 49'da sunulmaktadır. Örtük özelliği yansıtan birinci faktörde genel olarak maddelerden yüksek pozitif yüklemeler vardır.

Çizelge 49

Finans Maddeleri Faktör Yükleri

Madde No	Faktör-1	Faktör-2	Faktör-3	Faktör-4	Faktör-5
1	0.60	0.34	-0.07	0.06	0.25
2	0.68	-0.03	-0.41	0.03	0.18
3	0.42	0.45	0.29	-0.25	0.47
4	0.51	0.44	0.32	-0.08	0.18
5	0.55	0.49	0.25	0.16	-0.38
6	0.78	0.23	-0.08	0.05	-0.32
7	0.71	0.09	-0.41	0.05	-0.10
8	0.61	-0.02	-0.25	0.49	-0.06
9	0.78	-0.14	-0.14	0.00	-0.01
10	0.64	-0.09	0.10	-0.29	-0.45
11	0.47	-0.42	0.12	-0.49	-0.11
12	0.79	-0.05	-0.01	-0.06	0.04
13	0.66	-0.12	0.28	-0.20	-0.00
14	0.07	-0.14	0.68	0.45	-0.05
15	0.43	-0.40	0.31	0.34	0.08
16	0.54	-0.38	0.25	-0.07	0.11
17	0.62	-0.35	-0.16	0.12	0.36
Özdeğer	6.30				
Açıklanan Varyans	0.37				

Finans alt ölçeği madde istatistikleri ve madde parametreleri Çizelge 50’de sunulmaktadır.

Madde tercih/uygulama sayısı oranları 0,12 ile 0,68 arasında değişmektedir. Tüm maddeler ölçeğin bütünü temelinde iyi çalışmıştır. Madde-17 en düşük tercih oranına sahiptir. Bu madde finansal güvence sözel içeriğine sahiptir.

Madde/Toplam korelasyonları genel olarak homojen bir dağılım göstermektedir. Tüm maddeler diğer madde tercihleriyle yeterli pozitif ilişkiye sahiptir.

Gözlenen madde ayırtedicilik (a) ve madde yer (b) parametre değerleri alt ölçeğin maddelerinin işlevsel olduğunu ve uygun çalıştığını göstermektedir. Madde-14’ün yer düzeyi çok düşüktür. Maddenin sözel içeriği devletin ucuz ev sahibi olma programlarını yönetmekle ilgilidir. Çalışma grubunda MTK ilgi ölçeğinde düşük puanlılarca tercih edilmiştir. Bu maddenin ayırtedicilik değeri de düşüktür.

Madde karakteristik eğrileri incelenmiş, maddelerin MTK psikolojik özellik (ilgi) ölçeğinde ilgili ilgi düzeyinde tercih edilme olasılıklarını temsil edecek şekilde uygun yerleştikleri gözlenmiştir.

Finans alt ölçeğinin maddeleri çalışma gurubunda uygun işlevselliğe sahiptir.

Çizelge 50

Finans Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri

Madde No	Tercih/ N (Tercih Oranı)	Madde/Toplam Korelasyonu (Ayırtedicilik İndeksi)	(a) Ayırtedicilik Parametresi	(b) Yer Parametresi
1	0.33	0.40	1.10	1.02
2	0.34	0.44	1.53	0.87
3	0.47	0.29	0.58	0.38
4	0.49	0.36	0.72	0.06
5	0.55	0.38	0.78	-0.41
6	0.26	0.53	1.89	0.97
7	0.28	0.45	1.89	0.85
8	0.18	0.35	1.39	1.75
9	0.30	0.52	2.39	0.80
10	0.62	0.41	1.38	-0.60
11	0.43	0.30	0.76	0.37
12	0.25	0.53	1.98	1.02
13	0.50	0.46	1.13	-0.00
14	0.68	0.06	0.07	-12.67
15	0.44	0.29	0.34	0.82
16	0.34	0.37	1.06	0.87
17	0.12	0.34	0.97	2.49

3.4.22. İşletme

Madde faktör yükleri Çizelge 51’de sunulmaktadır. Örtük özelliği yansıtan birinci faktörde genel olarak maddelerden yüksek pozitif yüklemeler vardır.

Çizelge 51

İşletme Maddeleri Faktör Yükleri

Madde No	Faktör-1	Faktör-2	Faktör-3	Faktör-4	Faktör-5
1	0.54	0.23	-0.47	0.25	0.12
2	0.31	0.15	-0.51	-0.02	0.60
3	0.54	-0.35	0.21	-0.16	0.19
4	0.57	-0.34	-0.13	0.24	-0.25
5	0.53	-0.32	-0.23	-0.24	-0.20
6	0.64	0.01	-0.23	-0.13	0.14
7	0.38	-0.50	-0.07	-0.12	0.07
8	0.37	0.45	-0.10	-0.38	-0.03
9	0.71	-0.08	0.05	0.21	-0.22
10	0.56	-0.07	0.00	-0.17	-0.19
11	0.18	0.71	-0.04	0.15	-0.19
12	0.44	0.28	-0.14	0.29	-0.41
13	0.42	-0.32	0.44	0.15	0.14
14	0.27	0.23	0.37	0.55	0.30
15	0.21	0.37	0.31	-0.53	-0.17
16	0.45	0.15	0.57	0.05	0.03
17	0.49	0.33	0.2	-0.24	0.30
Özdeğer	3.80				
Açıklanan Varyans	0.22				

İşletme alt ölçeği madde istatistikleri ve madde parametreleri Çizelge 52’de sunulmaktadır. Madde tercih/uygulama sayısı oranları 0,26 ile 0,69 arasında değişmektedir. Tüm maddeler ölçeğin bütünü temelinde iyi çalışmıştır.

Madde/Toplam korelasyonları genel olarak homojen bir dağılım göstermektedir. Tüm maddeler diğer madde tercihleriyle yeterli pozitif ilişkiye sahiptir.

Gözlenen madde ayırtedicilik (a) ve madde yer (b) parametre değerleri alt ölçeğin maddelerinin işlevsel olduğunu ve uygun çalıştığını göstermektedir. Madde karakteristik eğrileri incelenmiş, maddelerin genel olarak MTK psikolojik özellik (ilgi) ölçeğinde ilgili ilgi düzeyinde tercih edilme olasılıklarını temsil edecek şekilde uygun yerleştikleri gözlenmiştir.

İşletme alt ölçeğinin maddeleri çalışma gurubunda uygun işlevselliğe sahiptir.

Çizelge 52

İşletme Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri

Madde No	Tercih/ N (Tercih Oranı)	Madde/Toplam Korelasyonu (Ayırtedicilik İndeksi)	(a) Ayırtedicilik Parametresi	(b) Yer Parametresi
1	0.31	0.31	1.05	1.05
2	0.69	0.15	0.59	-1.81
3	0.52	0.29	0.56	-0.14
4	0.38	0.30	0.98	0.64
5	0.49	0.28	0.84	0.03
6	0.41	0.39	0.90	0.49
7	0.41	0.17	0.49	0.92
8	0.46	0.22	0.47	0.26
9	0.41	0.43	1.52	0.28
10	0.66	0.30	0.87	-0.91
11	0.41	0.10	0.24	2.11
12	0.26	0.24	0.62	1.76
13	0.55	0.22	0.30	-1.21
14	0.47	0.15	0.19	1.07
15	0.41	0.13	0.14	3.09
16	0.58	0.28	0.55	-0.55
17	0.53	0.32	0.69	-0.23

3.4.23. Büro İşleri

Madde faktör yükleri Çizelge 53'te sunulmaktadır. Örtük özelliği yansıtan birinci faktörde genel olarak maddelerden yüksek pozitif yüklemeler vardır. Madde-17 en düşük yüklemeye sahiptir. Bu durum maddenin tercih oranının düşük olmasından kaynaklanmaktadır.

Çizelge 53

Büro İşleri Maddeleri Faktör Yükleri

Madde No	Faktör-1	Faktör-2	Faktör-3	Faktör-4	Faktör-5
1	0.61	-0.16	-0.06	0.03	-0.33
2	0.62	-0.41	-0.10	0.02	-0.26
3	0.71	0.23	0.26	-0.01	0.06
4	0.68	0.30	0.25	-0.14	-0.33
5	0.59	0.54	0.15	-0.35	0.14
6	0.71	0.41	0.07	-0.23	-0.08
7	0.54	-0.44	0.16	-0.32	0.02
8	0.67	-0.28	-0.30	-0.04	-0.15
9	0.35	0.04	-0.51	0.39	-0.44
10	0.33	0.08	-0.59	0.15	0.22
11	0.47	-0.06	-0.54	-0.02	0.51
12	0.50	-0.48	-0.19	-0.35	0.22
13	0.50	0.43	-0.02	0.25	0.29
14	0.35	-0.34	0.32	0.52	-0.05
15	0.41	-0.21	0.60	0.18	0.11
16	0.42	0.29	0.10	0.55	0.22
17	0.19	-0.52	0.29	0.10	0.37
Özdeğer	4.83				
Açıklanan Varyans	0.28				

Büro İşleri alt ölçeği madde istatistikleri ve madde parametreleri Çizelge 54'te sunulmaktadır. Madde tercih/uygulama sayısı oranları 0,15 ile 0,70 arasında değişmektedir. Tüm maddeler ölçeğin bütünü temelinde iyi çalışmıştır. Madde-17'nin tercih oranı görece düşüktür.

Madde/Toplam korelasyonları genel olarak homojen bir dağılım göstermektedir. Tüm maddeler diğer madde tercihleriyle yeterli pozitif ilişkiye sahiptir. Madde-17'nin toplam korelasyonu görece düşüktür. Bu madde bilgileri dosyalamak ile ilgilidir. Çalışma grubunca fazla tercih edilmemiştir.

Gözlenen madde ayırtedicilik (a) ve madde yer (b) parametre değerleri alt ölçeğin maddelerinin işlevsel olduğunu ve uygun çalıştığını göstermektedir. Madde-17'nin yer düzeyi çok yüksektir. Sadece toplamda çok yüksek tercih puanına sahip cevaplayıcılar tarafından tercih edilmiştir. Bu madde çalışma grubunca çok az tercih edilmiştir.

Madde karakteristik eğrileri incelenmiş, maddelerin genel olarak MTK psikolojik özellik (ilgi) ölçeğinde ilgili ilgi düzeyinde tercih edilme olasılıklarını temsil edecek

şekilde uygun yerleştikleri gözlenmiştir. Bilgileri dosyalamakla ilgili madde-17, (b) parametresinin çok yüksek olması nedeniyle yeterince temsil edici değildir.

Çizelge 54

Büro İşleri Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri

Madde No	Tercih/ N (Tercih Oranı)	Madde/Toplam Korelasyonu (Ayırtedicilik İndeksi)	(a) Ayırtedicilik Parametresi	(b) Yer Parametresi
1	0.17	0.33	0.96	2.18
2	0.48	0.39	1.02	0.37
3	0.48	0.47	1.38	0.19
4	0.49	0.43	1.32	0.04
5	0.59	0.36	1.30	-0.60
6	0.49	0.46	1.32	-0.17
7	0.22	0.30	0.92	2.03
8	0.36	0.44	1.57	0.63
9	0.51	0.21	0.45	0.11
10	0.65	0.21	0.60	-1.31
11	0.70	0.29	1.02	-1.03
12	0.30	0.29	0.69	1.38
13	0.64	0.31	0.95	-0.73
14	0.21	0.20	0.29	4.44
15	0.31	0.24	0.41	2.71
16	0.66	0.26	0.48	-1.67
17	0.15	0.10	0.12	16.32

Büro İşleri alt ölçeğinin maddeleri madde-17 dışında çalışma gurubunda uygun işlevsellğe sahiptir.

3.4.24. Pazarlama

Madde faktör yükleri Çizelge 55'te sunulmaktadır. Örtük özelliği yansıtan birinci faktörde tüm maddelerden genel olarak pozitif yüklemeler vardır. Madde-11 en düşük yüklemeye sahiptir. Bu maddenin farklı bir ilgi boyutunu (elektronik ilgisi) ölçtüğü değerlendirilmiştir.

Çizelge 55

Pazarlama Maddeleri Faktör Yükleri

Madde No	Faktör-1	Faktör-2	Faktör-3	Faktör-4	Faktör-5
1	0.74	0.21	-0.25	-0.25	0.01
2	0.39	0.38	-0.44	-0.32	-0.08
3	0.59	-0.33	-0.17	0.14	-0.26
4	0.73	-0.18	-0.14	0.31	-0.08
5	0.74	-0.28	-0.11	0.16	-0.11
6	0.79	-0.13	-0.16	0.04	0.08
7	0.59	0.12	-0.23	-0.04	0.08
8	0.51	0.15	0.03	-0.20	0.35
9	0.53	-0.19	-0.02	-0.27	0.45
10	0.62	0.10	0.22	-0.01	-0.11
11	0.02	0.63	0.30	-0.32	-0.10
12	0.34	0.65	0.27	-0.02	-0.38
13	0.55	-0.06	0.38	-0.03	-0.44
14	0.22	-0.43	0.63	-0.10	0.00
15	0.31	0.40	0.19	0.68	0.18
16	0.24	-0.52	0.44	-0.31	0.03
17	0.34	0.35	0.45	0.15	0.47
Özdeğer	4.82				
Açıklanan Varyans	0.28				

Pazarlama alt ölçeği madde istatistikleri ve madde parametreleri Çizelge 56'da sunulmaktadır. Madde tercih/uygulama sayısı oranları 0,22 ile 0,79 arasında değişmektedir. Tüm maddeler ölçeğin bütünü temelinde iyi çalışmıştır.

Madde/Toplam korelasyonları genel olarak homojen bir dağılım göstermektedir. Tüm maddeler diğer madde tercihleriyle yeterli pozitif ilişkiye sahiptir.

Madde-14'ün tercih oranı yüksek, madde-toplam korelasyonu düşüktür. Bu madde yeni ev aletlerini tanıtmakla ilgilidir. Farklı bir ilgi boyutunu temsil ediyor olabilir. Madde-11'in tercih oranı normal, madde-toplam korelasyonu düşüktür. Kamera parçalarını tanıtmakla ilgili bu madde ayrı bir ilgi boyutunu temsil ediyor olabilir.

Gözlenen madde ayırtedicilik (a) ve madde yer (b) parametre değerleri alt ölçeğin maddelerinin işlevsel olduğunu ve uygun çalıştığını göstermektedir. Madde-11 ve madde 14'in yer parametre değerleri düşüktür. Çalışma grubunca düşük MTK ilgi düzeylerinde tercih edilmişlerdir.

Çizelge 56

Pazarlama Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri

Madde No	Tercih/ N (Tercih Oranı)	Madde/Toplam Korelasyonu (Ayırtedicilik İndeksi)	(a) Ayırtedicilik Parametresi	(b) Yer Parametresi
1	0.26	0.46	1.28	1.14
2	0.22	0.21	0.53	2.91
3	0.46	0.33	1.11	0.11
4	0.38	0.45	1.95	0.39
5	0.48	0.45	1.60	-0.01
6	0.41	0.50	2.10	0.23
7	0.22	0.33	1.13	1.57
8	0.24	0.29	0.69	1.89
9	0.46	0.31	0.98	0.01
10	0.43	0.41	0.77	0.44
11	0.43	0.04	-0.09	-5.40
12	0.31	0.24	0.17	5.35
13	0.58	0.35	0.76	-0.66
14	0.79	0.12	0.23	-6.57
15	0.34	0.20	0.31	1.94
16	0.87	0.11	0.30	-6.76
17	0.25	0.24	0.27	3.89

Madde karakteristik eğrileri incelenmiş, maddelerin genel olarak MTK psikolojik özellik (ilgi) ölçeğinde ilgili ilgi düzeyinde tercih edilme olasılıklarını temsil edecek şekilde uygun yerleştikleri gözlenmiştir.

Pazarlama alt ölçeğinin maddeleri çalışma gurubunda uygun işlevselliğe sahiptir.

3.4.25. Yönetim-Denetim

Madde faktör yükleri Çizelge 57’de sunulmaktadır. Örtük özelliği yansıtan birinci faktörde tüm maddelerden genel olarak pozitif yüklemeler vardır.

Çizelge 57

Yönetim-Denetim Maddeleri Faktör Yükleri

Madde No	Faktör-1	Faktör-2	Faktör-3	Faktör-4	Faktör-5
1	0.69	-0.25	-0.21	0.19	-0.10
2	0.56	-0.36	-0.38	0.26	-0.10
3	0.63	0.35	-0.11	0.20	0.01
4	0.55	0.69	-0.13	-0.09	-0.12
5	0.53	0.37	-0.24	-0.07	0.23
6	0.60	-0.06	-0.12	-0.09	0.50
7	0.63	0.08	0.09	0.37	0.19
8	0.53	0.34	-0.05	-0.42	-0.39
9	0.67	-0.29	0.04	-0.31	0.16
10	0.75	0.04	-0.18	-0.19	-0.04
11	0.37	-0.64	0.07	0.02	-0.04
12	0.45	-0.48	0.22	-0.10	-0.39
13	0.69	-0.18	0.13	-0.15	-0.02
14	0.07	0.10	0.65	-0.45	-0.09
15	0.32	0.22	0.30	0.50	-0.49
16	0.27	0.17	0.61	0.38	0.16
17	0.37	-0.0	0.66	-0.00	0.30
Özdeğer	5.03				
Açıklanan Varyans	0.29				

Yönetim-Denetim alt ölçeği madde istatistikleri ve madde parametreleri Çizelge 58’de sunulmaktadır. Madde tercih/uygulama sayısı oranları 0,21 ile 0,83 arasında değişmektedir. Tüm maddeler ölçeğin bütünü temelinde iyi çalışmıştır. Madde-17’nin tercih oranı yüksektir. İşleri koordine etmekle ilgili bir maddedir.

Madde/Toplam korelasyonları genel olarak homojen bir dağılım göstermektedir. Tüm maddeler diğer madde tercihleriyle yeterli pozitif ilişkiye sahiptir.

Gözlenen madde ayırtedicilik (a) ve madde yer (b) parametre değerleri alt ölçeğin maddelerinin işlevsel olduğunu ve uygun çalıştığını göstermektedir. (b) parametre değerleri madde-15’te yüksek olup madde az tercih edilmiştir, madde-17’de düşük olup madde çok tercih edilmiştir.

Madde karakteristik eğrileri incelenmiş, maddelerin genel olarak MTK psikolojik özellik (ilgi) ölçeğinde ilgili ilgi düzeyinde tercih edilme olasılıklarını temsil edecek şekilde uygun yerleştikleri gözlenmiştir.

Çizelge 58

Yönetim-Denetim Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri

Madde No	Tercih/ N (Tercih Oranı)	Madde/Toplam Korelasyonu (Ayırtedicilik İndeksi)	(a) Ayırtedicilik Parametresi	(b) Yer Parametresi
1	0.48	0.45	1.63	0.11
2	0.49	0.33	1.10	0.15
3	0.53	0.41	1.07	-0.16
4	0.59	0.34	0.60	-1.12
5	0.58	0.32	0.78	-0.55
6	0.52	0.38	1.01	-0.11
7	0.40	0.41	0.96	0.47
8	0.41	0.34	0.64	0.39
9	0.56	0.44	1.55	-0.19
10	0.56	0.50	2.19	-0.14
11	0.46	0.23	0.49	0.68
12	0.38	0.29	0.74	0.99
13	0.49	0.48	1.28	0.11
14	0.73	0.05	-0.19	6.20
15	0.21	0.19	0.20	7.64
16	0.58	0.17	0.13	-2.43
17	0.83	0.23	0.21	-8.54

Yönetim-Denetim alt ölçeğinin maddeleri çalışma gurubunda uygun işlevselliğe sahiptir.

3.4.26. İnsan İlişkileri Yönetimi

Madde faktör yükleri Çizelge 59'da sunulmaktadır. Örtük özelliği yansıtan birinci faktörde tüm maddelerden genel olarak pozitif yüklemeler vardır. Madde-14 en düşük yüke sahiptir.

Çizelge 59

İnsan İlişkileri Yönetimi Maddeleri Faktör Yükleri

Madde No	Faktör-1	Faktör-2	Faktör-3	Faktör-4	Faktör-5
1	0.47	-0.40	0.34	0.15	0.10
2	0.51	-0.41	0.10	-0.08	0.27
3	0.58	0.41	0.21	-0.31	-0.18
4	0.54	0.66	0.18	-0.00	-0.03
5	0.63	0.38	-0.05	0.42	0.03
6	0.65	0.17	0.23	0.01	0.43
7	0.31	0.06	0.65	-0.39	-0.05
8	0.43	-0.09	-0.11	0.45	0.24
9	0.62	0.07	-0.09	0.34	-0.36
10	0.52	-0.54	-0.12	0.19	0.03
11	0.58	-0.42	0.15	-0.42	-0.16
12	0.60	-0.39	-0.04	-0.02	-0.36
13	0.67	0.12	-0.07	-0.05	0.27
14	0.18	0.17	-0.52	-0.44	0.29
15	0.35	0.00	-0.56	-0.22	0.08
16	0.52	0.19	-0.31	0.03	-0.34
17	0.30	-0.10	-0.50	-0.23	-0.06
Özdeğer	4.60				
Açıklanan Varyans	20.7				

İnsan İlişkileri Yönetimi alt ölçeği madde istatistikleri ve madde parametreleri Çizelge 60'ta sunulmaktadır. Madde tercih/uygulama sayısı oranları 0,38 ile 0,86 arasında değişmektedir. Tüm maddeler ölçeğin bütünü temelinde iyi çalışmıştır. Madde-14'ün tercih oranı yüksektir.

Madde/Toplam korelasyonları genel olarak homojen bir dağılım göstermektedir. Tüm maddeler diğer madde tercihleriyle yeterli pozitif ilişkiye sahiptir. Tercih oranı yüksek gözlenen madde-14'ün madde-toplam korelasyon değeri düşüktür. Bu madde çalışanları daha fazla üretime güdülemekle ilgili olup ayrı bir ilgi boyutunu ölçmüş olabileceği düşünülmüştür.

Gözlenen madde ayırtedicilik (a) ve madde yer (b) parametre değerleri alt ölçeğin maddelerinin işlevsel olduğunu ve uygun çalıştığını göstermektedir. (b) parametre değeri madde-14'te çok düşük olup madde çok fazla tercih edilmiştir. Buna karşın ayırtedicilik değeri düşüktür. Bu maddenin motivasyona ilişkin ayrı bir ilgi boyutunu ölçtüğü sonucuna varılmıştır.

Madde karakteristik eğrileri incelenmiş, maddelerin genel olarak MTK psikolojik özellik (ilgi) ölçeğinde ilgili ilgi düzeyinde tercih edilme olasılıklarını temsil edecek şekilde uygun yerleştikleri gözlenmiştir. Madde-14 çok düşük (a) ve (b) parametre değerleri nedeniyle yeterince temsil edilememiştir.

İnsan İlişkileri Yönetimi alt ölçeğinin maddeleri madde-14 dışında çalışma gurubunda uygun işlevselliğe sahiptir.

Çizelge 60

İnsan İlişkileri Yönetimi Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri

Madde No	Tercih/ N (Tercih Oranı)	Madde/Toplam Korelasyonu (Ayırtedicilik İndeksi)	(a) Ayırtedicilik Parametresi	(b) Yer Parametresi
1	0.55	0.29	0.92	-0.23
2	0.52	0.33	0.69	-0.36
3	0.49	0.36	1.03	0.15
4	0.66	0.33	1.03	-1.05
5	0.59	0.39	1.18	-0.49
6	0.56	0.41	1.18	-0.39
7	0.38	0.17	0.45	1.89
8	0.39	0.25	0.57	0.71
9	0.41	0.38	1.20	0.42
10	0.67	0.31	0.91	-0.92
11	0.42	0.38	0.79	0.60
12	0.43	0.39	0.79	0.54
13	0.71	0.41	1.06	-1.07
14	0.86	0.09	0.03	-67.82
15	0.58	0.22	0.27	-1.36
16	0.53	0.32	0.52	-0.10
17	0.46	0.19	0.41	0.21

3.4.27. Hukuk

Madde faktör yükleri Çizelge 61’de sunulmaktadır. Örtük özelliği yansıtan birinci faktörde tüm maddelerden genel olarak pozitif yüklemeler vardır.

Çizelge 61

Hukuk Maddeleri Faktör Yükleri

Madde No	Faktör-1	Faktör-2	Faktör-3	Faktör-4	Faktör-5
1	0.56	0.04	0.06	0.37	-0.08
2	0.51	0.07	-0.31	0.52	-0.25
3	0.54	0.40	0.15	-0.15	0.11
4	0.39	0.53	-0.40	-0.02	-0.01
5	0.45	0.65	-0.15	-0.33	0.08
6	0.66	0.47	0.10	-0.08	-0.04
7	0.39	0.20	-0.30	0.31	-0.07
8	0.52	-0.10	0.18	0.06	-0.13
9	0.78	-0.16	0.25	0.24	-0.01
10	0.46	-0.13	0.23	0.22	0.63
11	0.62	-0.23	0.18	-0.06	-0.06
12	0.79	-0.29	0.13	0.10	-0.01
13	0.45	0.20	0.51	-0.37	-0.10
14	0.40	-0.38	0.10	-0.32	-0.53
15	0.47	-0.30	-0.47	-0.18	-0.12
16	0.46	-0.33	-0.49	-0.34	0.1
17	0.55	-0.36	-0.22	-0.23	0.460
Özdeğer	5.00				
Açıklanan Varyans	0.29				

Hukuk alt ölçeği madde istatistikleri ve madde parametreleri Çizelge 62’de sunulmaktadır. Madde tercih/uygulama sayısı oranları 0,28 ile 0,63 arasında değişmektedir. Tüm maddeler ölçeğin bütünü temelinde iyi çalışmıştır. Madde/Toplam korelasyonları genel olarak homojen bir dağılım göstermektedir. Tüm maddeler diğer madde tercihleriyle yeterli pozitif ilişkiye sahiptir.

Gözlenen madde ayırtedicilik (a) ve madde yer (b) parametre değerleri alt ölçeğin maddelerinin işlevsel olduğunu ve uygun çalıştığını göstermektedir.

Madde karakteristik eğrileri incelenmiş, maddelerin genel olarak MTK psikolojik özellik (ilgi) ölçeğinde ilgili ilgi düzeyinde tercih edilme olasılıklarını temsil edecek şekilde uygun yerleştikleri gözlenmiştir.

Hukuk alt ölçeğinin maddeleri çalışma gurubunda uygun işlevselliğe sahiptir.

Çizelge 62

Hukuk Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri

Madde No	Tercih/ N (Tercih Oranı)	Madde/Toplam Korelasyonu (Ayırtedicilik İndeksi)	(a) Ayırtedicilik Parametresi	(b) Yer Parametresi
1	0.54	0.35	1.16	-0.23
2	0.43	0.32	0.79	0.47
3	0.47	0.35	0.80	0.22
4	0.43	0.25	0.58	0.58
5	0.51	0.31	0.62	-0.08
6	0.43	0.46	1.09	0.33
7	0.28	0.24	0.59	1.83
8	0.45	0.33	0.87	0.41
9	0.38	0.52	2.27	0.40
10	0.63	0.26	0.84	-0.79
11	0.42	0.39	1.22	0.27
12	0.30	0.52	2.41	0.71
13	0.50	0.28	0.51	-0.23
14	0.40	0.23	0.43	0.91
15	0.44	0.30	0.56	0.46
16	0.49	0.30	0.72	0.13
17	0.31	0.34	1.05	0.91

3.4.28. Profesyonel Danışmanlık

Madde faktör yükleri Çizelge 63'te sunulmaktadır. Örtük özelliği yansıtan birinci faktörde tüm maddelerden genel olarak pozitif yüklemeler vardır. Madde-4 düşük, madde 17 negatif yüke sahiptir. Madde-4'ün sözel içeriği yüzme takımı kaptanlığı, madde-17'nin sözel içeriği kirli sular konusunda halkı uyarmakla ilgilidir. Bu maddeler çalışma grubunca ayrı ilgi boyutu olarak yansıtılmıştır.

Çizelge 63

Profesyonel Danışmanlık Maddeleri Faktör Yükleri

Madde No	Faktör-1	Faktör-2	Faktör-3	Faktör-4	Faktör-5
1	0.56	0.04	0.06	0.37	-0.08
2	0.51	0.07	-0.31	0.52	-0.25
3	0.54	0.40	0.15	-0.15	0.11
4	0.39	0.53	-0.40	-0.02	-0.01
5	0.45	0.65	-0.15	-0.33	0.08
6	0.66	0.47	0.10	-0.08	-0.04
7	0.39	0.20	-0.30	0.31	-0.07
8	0.52	-0.10	0.18	0.06	-0.13
9	0.78	-0.16	0.25	0.24	-0.01
10	0.46	-0.13	0.23	0.22	0.63
11	0.62	-0.23	0.18	-0.06	-0.06
12	0.79	-0.29	0.13	0.10	-0.01
13	0.45	0.20	0.51	-0.37	-0.10
14	0.40	-0.38	0.10	-0.32	-0.53
15	0.47	-0.30	-0.47	-0.18	-0.12
16	0.46	-0.33	-0.49	-0.34	0.10
17	0.55	-0.36	-0.22	-0.23	0.46
Özdeğer	3.79				
Açıklanan Varyans	0.22				

Profesyonel Danışmanlık alt ölçeği madde istatistikleri ve madde parametreleri Çizelge 64’te sunulmaktadır. Madde tercih/uygulama sayısı oranları 0,33 ile 0,71 arasında değişmektedir. Tüm maddeler ölçeğin bütünü temelinde iyi çalışmıştır.

Madde/Toplam korelasyonları genel olarak homojen bir dağılım göstermektedir. Tüm maddeler diğer madde tercihleriyle yeterli pozitif ilişkiye sahiptir. Madde-4 ve madde-17’nin madde-toplam korelasyon değerleri düşüktür. Bu maddeler farklı ilgi boyutlarını ölçüyor olabilir.

Gözlenen madde ayırtedicilik (a) ve madde yer (b) parametre değerleri alt ölçeğin maddelerinin işlevsel olduğunu ve uygun çalıştığını göstermektedir. Madde-17’nin (a) ayırtedicilik parametresi negatiftir. Bu maddenin farklı ve bağımsız bir ilgi boyutunu ölçtüğü değerlendirilmiştir.

Madde karakteristik eğrileri incelenmiş, maddelerin genel olarak MTK psikolojik özellik (ilgi) ölçeğinde ilgili ilgi düzeyinde tercih edilme olasılıklarını temsil edecek şekilde uygun yerleştikleri gözlenmiştir.

Profesyonel Danışmanlık alt ölçeği maddeleri madde-17 dışında çalışma gurubunda uygun işlevselliğe sahiptir.

Çizelge 64

Profesyonel Danışmanlık Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri

Madde No	Tercih/ N (Tercih Oranı)	Madde/Toplam Korelasyonu (Ayırtedicilik İndeksi)	(a) Ayırtedicilik Parametresi	(b) Yer Parametresi
1	0.54	0.35	1.16	-0.23
2	0.43	0.32	0.79	0.47
3	0.47	0.35	0.80	0.22
4	0.43	0.25	0.58	0.58
5	0.51	0.31	0.62	-0.08
6	0.43	0.46	1.09	0.33
7	0.28	0.24	0.59	1.83
8	0.45	0.33	0.87	0.41
9	0.38	0.52	2.27	0.40
10	0.63	0.26	0.84	-0.79
11	0.42	0.39	1.22	0.27
12	0.30	0.52	2.41	0.71
13	0.50	0.28	0.51	-0.23
14	0.40	0.23	0.43	0.91
15	0.44	0.30	0.56	0.46
16	0.49	0.30	0.72	0.13
17	0.31	0.34	1.05	0.91

3.4.29. Yazarlık-Gazetecilik

Madde faktör yükleri Çizelge 65'te sunulmaktadır. Örtük özelliği yansıtan birinci faktörde tüm maddelerden genel olarak pozitif yüklemeler vardır.

Çizelge 65

Yazarlık-Gazetecilik Maddeleri Faktör Yükleri

Madde No	Faktör-1	Faktör-2	Faktör-3	Faktör-4	Faktör-5
1	0.49	0.29	-0.46	0.33	-0.07
2	0.37	0.24	-0.16	0.40	0.66
3	0.60	-0.11	0.54	0.02	0.02
4	0.56	-0.31	0.21	0.54	-0.16
5	0.62	-0.56	0.09	0.10	-0.08
6	0.69	-0.06	0.33	0.24	-0.17
7	0.32	-0.17	-0.47	0.44	-0.05
8	0.56	0.16	0.34	-0.07	0.35
9	0.68	-0.15	-0.21	-0.19	-0.33
10	0.68	0.37	0.18	-0.14	-0.14
11	0.42	0.72	0.11	-0.00	-0.25
12	0.31	0.70	0.00	0.03	-0.08
13	0.68	0.01	0.01	0.03	0.01
14	0.68	-0.08	-0.36	-0.35	0.04
15	0.71	-0.29	-0.12	-0.29	0.16
16	0.73	-0.07	0.09	-0.30	0.23
17	0.54	0.01	-0.45	-0.18	-0.02
Özdeğer	5.85				
Açıklanan Varyans	0.34				

Yazarlık-Gazetecilik alt ölçeği madde istatistikleri ve madde parametreleri Çizelge 66'da sunulmaktadır. Madde tercih/uygulama sayısı oranları 0,32 ile 0,74 arasında değişmektedir. Tüm maddeler ölçeğin bütünü temelinde iyi çalışmıştır. Madde/Toplam korelasyonları genel olarak homojen bir dağılım göstermektedir. Tüm maddeler diğer madde tercihleriyle yeterli pozitif ilişkiye sahiptir.

Gözlenen madde ayırtedicilik (a) ve madde yer (b) parametre değerleri alt ölçeğin maddelerinin işlevsel olduğunu ve uygun çalıştığını göstermektedir.

Madde karakteristik eğrileri incelenmiş, maddelerin genel olarak MTK psikolojik özellik (ilgi) ölçeğinde ilgili ilgi düzeyinde tercih edilme olasılıklarını temsil edecek şekilde uygun yerleştikleri gözlenmiştir.

Yazarlık-Gazetecilik alt ölçeği maddeleri çalışma gurubunda uygun işlevselliğe sahiptir.

Çizelge 66

Yazarlık-Gazetecilik Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri

Madde No	Tercih/ N (Tercih Oranı)	Madde/Toplam Korelasyonu (Ayırtedicilik İndeksi)	(a) Ayırtedicilik Parametresi	(b) Yer Parametresi
1	0.50	0.34	0.66	0.05
2	0.32	0.25	0.68	1.60
3	0.64	0.38	0.99	-0.92
4	0.51	0.36	0.72	-0.25
5	0.74	0.38	1.30	-1.26
6	0.70	0.45	1.36	-1.19
7	0.26	0.19	0.35	3.23
8	0.53	0.37	0.88	-0.13
9	0.71	0.43	1.13	-1.40
10	0.66	0.47	1.26	-0.79
11	0.57	0.29	0.38	-0.91
12	0.33	0.21	0.38	2.38
13	0.72	0.44	1.17	-1.45
14	0.54	0.46	1.30	-0.24
15	0.49	0.47	1.24	-0.04
16	0.46	0.49	1.52	0.21
17	0.33	0.35	0.83	1.06

3.4.30. Akademik Başarı

Madde faktör yükleri Çizelge 67’de sunulmaktadır. Birinci faktörde tüm maddelerden genel olarak pozitif yüklemeler vardır. Sadece madde-7 negatif yüke sahiptir. Bu madde çalışma grubunda daha özel ve farklı bir boyutu ölçmüştür.

Çizelge 67

Akademik Başarı Maddeleri Faktör Yükleri

Madde No	Faktör-1	Faktör-2	Faktör-3	Faktör-4	Faktör-5
1	0.66	-0.36	-0.30	-0.06	-0.17
2	0.42	-0.01	-0.62	0.04	0.35
3	0.44	0.34	0.10	-0.21	0.40
4	0.57	0.59	0.02	-0.13	0.07
5	0.62	0.43	0.10	-0.01	-0.11
6	0.60	0.10	0.00	-0.28	0.01
7	-0.15	-0.43	-0.09	0.52	0.03
8	0.59	-0.25	-0.08	0.11	0.28
9	0.66	-0.48	-0.11	-0.05	-0.08
10	0.74	-0.04	-0.11	0.06	-0.18
11	0.62	-0.05	0.07	0.18	-0.11
12	0.69	-0.44	0.09	-0.06	-0.25
13	0.62	0.36	0.20	0.00	-0.13
14	0.33	0.21	-0.11	0.62	0.37
15	0.28	-0.35	0.69	-0.09	0.09
16	0.17	0.38	0.25	0.65	-0.36
17	0.17	-0.30	0.61	0.10	0.42
Özdeğer	4.80				
Açıklanan Varyans	0.28				

Akademik Başarı alt ölçeği madde istatistikleri ve madde parametreleri Çizelge 68’te sunulmaktadır. Madde tercih/uygulama sayısı oranları 0,28 ile 0,86 arasında değişmektedir. Tüm maddeler ölçeğin bütünü temelinde iyi çalışmıştır. Madde-5 ve madde 16 yüksek tercih oranına sahiptir. Madde-5 boş zamanları yeni bir şeyler öğrenmekle doldurmak, madde-16 bir görevi bitirinceye kadar çalışmak konusyla ilgilidir.

Madde/Toplam korelasyonları genel olarak homojen bir dağılım göstermektedir. Madde-7 ve madde-16 dışındaki maddeler diğer madde tercihleriyle yeterli pozitif ilişkiye sahiptir. Madde-7, düşük ve negatif korelasyon göstermiştir. Madde-16’nın tercih oranı yüksek olmakla birlikte madde-toplam korelasyon değeri düşüktür. Bu maddeler çalışma grubunca akademik başarıdan farklı kendilerine özgü ayrı boyutlar olarak görülmüştür.

Gözlenen madde ayırtedicilik (a) ve madde yer (b) parametre değerleri alt ölçeğin maddelerinin genel olarak işlevsel olduğunu ve uygun çalıştığını göstermektedir. Madde-7 ve madde-16 negatif (a) ayırtedicilik parametre değerine sahiptir. Bu maddeler farklı

bir ilgi boyutunu ölçmüştür. Madde-7'nin (b) yer parametresi çok düşük olup az sayıda cevaplayıcı tarafından tercih edilmiştir. Madde-16'nın (b) yer parametresi yüksek olup çok sayıda cevaplayıcı tarafından tercih edilmiştir. Bu maddelerin ayrı ayrı farklı ilgi boyutlarını ölçtükleri değerlendirilmiştir.

Çizelge 68

Akademik Başarı Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri

Madde No	Tercih/ N (Tercih Oranı)	Madde/Toplam Korelasyonu (Ayırtedicilik İndeksi)	(a) Ayırtedicilik Parametresi	(b) Yer Parametresi
1	0.63	0.42	1.36	-0.56
2	0.69	0.22	0.72	-1.19
3	0.60	0.26	0.41	-0.65
4	0.69	0.32	0.69	-1.52
5	0.86	0.31	0.77	-2.70
6	0.52	0.35	0.95	-0.10
7	0.28	-0.07	-0.03	-43.48
8	0.60	0.38	1.13	-0.15
9	0.38	0.42	1.58	0.67
10	0.60	0.47	1.25	-0.46
11	0.65	0.38	1.00	-0.77
12	0.52	0.46	1.43	0.10
13	0.71	0.35	0.81	-1.39
14	0.70	0.21	0.34	-2.41
15	0.46	0.19	0.45	0.05
16	0.82	0.09	-0.06	25.54
17	0.47	0.13	0.39	0.36

Madde karakteristik eğrileri incelenmiş, maddelerin genel olarak MTK psikolojik özellik (ilgi) ölçeğinde ilgili ilgi düzeyinde tercih edilme olasılıklarını temsil edecek şekilde uygun yerleştikleri gözlenmiştir. Madde-7 ve madde-16'da düzensizlikler gözlenmiştir.

Akademik Başarı alt ölçeği maddeleri madde-7 ve madde-16 dışında çalışma gurubunda uygun işlevselliğe sahiptir.

3.4.31. Teknik Yazılar

Madde faktör yükleri Çizelge 69'da sunulmaktadır. Örtük özelliği yansıtan birinci faktörde tüm maddelerden genel olarak pozitif yüklemeler vardır.

Çizelge 69

Teknik Yazılar Maddeleri Faktör Yükleri

Madde No	Faktör-1	Faktör-2	Faktör-3	Faktör-4	Faktör-5
1	0.36	0.63	0.02	0.11	0.17
2	0.38	0.14	-0.01	0.65	-0.32
3	0.25	0.08	0.76	-0.03	0.09
4	0.55	-0.16	0.47	-0.04	-0.19
5	0.57	0.30	0.32	-0.01	-0.47
6	0.35	0.58	0.40	-0.12	0.14
7	0.43	-0.23	0.04	0.58	0.48
8	0.63	0.35	-0.21	0.02	0.06
9	0.55	0.34	-0.29	-0.17	0.15
10	0.72	0.20	-0.25	-0.18	0.03
11	0.48	-0.08	-0.52	-0.24	-0.23
12	0.75	-0.29	-0.20	-0.05	-0.06
13	0.60	-0.23	0.20	-0.27	-0.02
14	0.62	-0.43	-0.28	-0.01	0.10
15	0.24	-0.50	0.12	0.24	-0.38
16	0.17	-0.54	0.35	-0.36	0.21
17	0.59	-0.28	0.07	0.17	0.30
Özdeğer	4.53				
Açıklanan Varyans	0.26				

Teknik Yazılar alt ölçeği madde istatistikleri ve madde parametreleri Çizelge 70'te sunulmaktadır. Madde tercih/uygulama sayısı oranları 0,29 ile 0,71 arasında değişmektedir. Tüm maddeler ölçeğin bütünü temelinde iyi çalışmıştır. Madde/Toplam korelasyonları genel olarak homojen bir dağılım göstermektedir. Tüm maddeler diğer madde tercihleriyle yeterli pozitif ilişkiye sahiptir.

Gözlenen madde ayırteçicilik (a) ve madde yer (b) parametre değerleri alt ölçeğin maddelerinin genel olarak işlevsel olduğunu ve uygun çalıştığını göstermektedir. Madde-16 yüksek (b) yer parametre değerine sahip olup çok sayıda cevaplayıcı tarafından tercih edilmiştir.

Madde karakteristik eğrileri incelenmiş, maddelerin genel olarak MTK psikolojik özellik (ilgi) ölçeğinde ilgili ilgi düzeyinde tercih edilme olasılıklarını temsil edecek

şekilde uygun yerleştikleri gözlenmiştir. Madde-16'da yüksek (b) değerinden kaynaklanan düzensizlikler gözlenmiştir.

Teknik Yazılar alt ölçeği maddeleri çalışma gurubunda uygun işlevselliğe sahiptir.

Çizelge 70

Teknik Yazılar Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri

Madde No	Tercih/ N (Tercih Oranı)	Madde/Toplam Korelasyonu (Ayırtedcilik İndeksi)	(a) Ayırtedcilik Parametresi	(b) Yer Parametresi
1	0.42	0.21	0.48	1.16
2	0.42	0.22	0.64	0.59
3	0.57	0.17	0.09	-3.84
4	0.55	0.36	0.83	-0.63
5	0.71	0.36	0.65	-1.78
6	0.48	0.22	0.29	0.41
7	0.29	0.26	0.68	1.74
8	0.43	0.38	1.07	0.50
9	0.57	0.32	0.47	-0.44
10	0.58	0.46	1.23	-0.21
11	0.50	0.26	0.75	-0.05
12	0.41	0.47	1.60	0.28
13	0.68	0.37	1.14	-1.13
14	0.43	0.36	1.36	0.34
15	0.41	0.14	0.13	2.63
16	0.70	0.10	0.08	12.39
17	0.24	0.34	0.89	1.70

3.4.32. Bağımsızlık

Madde faktör yükleri Çizelge 71'de sunulmaktadır. Örtük özelliği yansıtan birinci faktörde tüm maddelerden genel olarak pozitif yüklemeler vardır.

Çizelge 71

Bağımsızlık Maddeleri Faktör Yükleri

Madde No	Faktör-1	Faktör-2	Faktör-3	Faktör-4	Faktör-5
1	0.56	0.02	0.38	-0.23	-0.22
2	0.21	0.22	0.50	-0.01	0.37
3	0.36	-0.20	0.18	0.66	-0.00
4	0.67	-0.41	0.07	-0.07	0.14
5	0.66	-0.54	0.05	-0.19	-0.18
6	0.61	-0.45	0.22	-0.10	0.13
7	0.14	0.02	-0.10	-0.04	0.86
8	0.19	0.11	0.48	-0.38	-0.05
9	0.60	0.39	0.02	-0.10	-0.18
10	0.52	0.45	-0.18	0.43	-0.09
11	0.14	0.51	-0.17	-0.43	0.07
12	0.25	0.70	0.23	-0.12	0.03
13	0.54	0.21	0.18	0.46	-0.04
14	0.34	-0.38	-0.37	-0.11	0.15
15	0.38	-0.05	-0.49	-0.17	-0.20
16	0.48	0.21	-0.38	0.22	0.11
17	0.47	0.22	-0.48	-0.21	0.02
Özdeğer	3,58				
Açıklanan Varyans	0.21				

Bağımsızlık alt ölçeği madde istatistikleri ve madde parametreleri Çizelge 72’de sunulmaktadır. Madde tercih/uygulama sayısı oranları 0,25 ile 0,86 arasında değişmektedir. Tüm maddeler ölçeğin bütünü temelinde iyi çalışmıştır. Madde-5 tercih oranı çok yüksektir.

Madde/Toplam korelasyonları genel olarak homojen bir dağılım göstermektedir. Madde-7, Madde-8 madde-toplam korelasyonları düşüktür. Bu alt ölçeğin madde-toplam korelasyonları genel olarak görece düşüktür. Bu durumun alt ölçeğin ölçtüğü ilgi alanından kaynaklandığı değerlendirilmiştir. Maddeler genellikle çok farklı bağımsızlık alanlarından kesitler içermektedir. Çalışma grubunda bunlar genel bağımsızlık ilgisi olarak algılanmak yerine özel algılanmıştır.

Gözlenen madde ayırtedicilik (a) ve madde yer (b) parametre değerleri alt ölçeğin maddelerinin genel olarak işlevsel olduğunu ve uygun çalıştığını göstermektedir. Madde-7’nin yer parametre değeri çok yüksek, ayırtedicilik parametre değeri sıfırdır. Bu madde işlev görmemiştir. Madde-8’de de daha az olmakla birlikte benzer durum gözlenmiştir.

Madde karakteristik eğrileri incelenmiş, maddelerin genel olarak MTK psikolojik özellik (ilgi) ölçeğinde ilgili ilgi düzeyinde tercih edilme olasılıklarını temsil edecek şekilde uygun yerleştikleri gözlenmiştir. Madde-7 ve madde-2’de yüksek (b) değerinden, düşük (a) değerinden kaynaklanan düzensizlikler gözlenmiştir.

Çizelge 72

Bağımsızlık Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri

Madde No	Tercih/ N (Tercih Oranı)	Madde/Toplam Korelasyonu (Ayırtedicilik İndeksi)	(a) Ayırtedicilik Parametresi	(b) Yer Parametresi
1	0.61	0.30	0.67	-0.69
2	0.69	0.13	0.24	-3.11
3	0.76	0.12	0.59	-2.69
4	0.78	0.33	2.04	-1.29
5	0.86	0.28	1.33	-1.76
6	0.72	0.29	1.33	-1.02
7	0.44	0.09	0.00	56.11
8	0.25	0.08	0.17	6.90
9	0.78	0.34	0.84	-1.73
10	0.81	0.28	0.70	-2.48
11	0.60	0.11	0.09	-2.76
12	0.48	0.19	0.21	1.71
13	0.72	0.29	0.85	-1.47
14	0.68	0.14	0.36	-2.16
15	0.65	0.18	0.53	-1.34
16	0.61	0.27	0.47	-1.03
17	0.49	0.27	0.50	0.03

Bağımsızlık alt ölçeği maddeleri madde-7 ve madde-8 dışında çalışma gurubunda uygun işlevselliğe sahiptir.

3.4.33. Planlılık

Madde faktör yükleri Çizelge 73’te sunulmaktadır. Örtük özelliği yansıtan birinci faktörde tüm maddelerden genel olarak pozitif yüklemeler vardır. Madde-1 ve madde-17 çok düşük faktör yükü sergilemiştir. Bu maddelerin farklı ve daha özel bir ilgi boyutunu temsil ettiği değerlendirilmiştir.

Çizelge 73

Planlılık Maddeleri Faktör Yükleri

Madde No	Faktör-1	Faktör-2	Faktör-3	Faktör-4	Faktör-5
1	0.06	0.05	0.49	-0.55	0.02
2	0.62	0.13	0.06	0.18	-0.28
3	0.59	-0.14	0.20	-0.03	0.12
4	0.69	-0.19	0.27	-0.16	-0.02
5	0.57	0.45	0.27	0.07	-0.20
6	0.57	-0.17	0.19	-0.33	0.20
7	0.48	0.51	-0.05	-0.33	0.14
8	0.70	-0.18	-0.11	-0.14	-0.21
9	0.65	-0.19	-0.18	-0.20	-0.17
10	0.33	-0.39	-0.46	-0.00	0.37
11	0.52	0.54	-0.38	-0.06	-0.02
12	0.55	-0.12	-0.44	0.26	-0.03
13	0.60	-0.35	-0.08	0.24	0.07
14	0.16	-0.28	0.41	0.59	-0.25
15	0.35	0.27	0.33	0.44	0.10
16	0.25	0.10	0.26	0.28	0.71
17	0.05	0.57	-0.24	0.28	0.07
Özdeğer	4.32				
Açıklanan Varyans	0.25				

Planlılık alt ölçeği madde istatistikleri ve madde parametreleri Çizelge 74'te sunulmaktadır. Madde tercih/uygulama sayısı oranları 0,12 ile 0,79 arasında değişmektedir. Tüm maddeler ölçeğin bütünü temelinde iyi çalışmıştır. Madde-17 tercih oranı çok düşüktür.

Madde/Toplam korelasyonları genel olarak homojen bir dağılım göstermektedir. Madde-1, madde-14 ve madde-17 madde-toplam korelasyonları düşüktür. Madde-1, madde-14 ve madde-17 sözel içerikleri geç kalma ve iş aletleriyle ilgilidir. Çalışma grubu geç kalmama çabasını ayrı bir boyut olarak görmüştür. Aletleri düzenlemek maddesi, çoğu öğrenci olduğundan ve gündemlerinde olmadığından az tercih edilmiştir. Buna bağlı olarak madde-toplam korelasyonu düşük elde edilmiştir.

Gözlenen madde ayırtedicilik (a) ve madde yer (b) parametre değerleri alt ölçeğin maddelerinin genel olarak işlevsel olduğunu ve uygun çalıştığını göstermektedir. Madde-1'in ayırtedicilik (a) parametre değeri negatiftir. Bu maddenin işlevselliğinde sorunlar vardır. Madde-14'ün yer ve ayırtedicilik parametre değerleri çok düşüktür. İşlevselliğinde

sorunlar vardır. Madde-17'nin yer parametre değeri çok düşük, ayırtedicilik parametre değeri negatiftir. Bu madde işlev görmemiştir.

Çizelge 74

Planlılık Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri

Madde No	Tercih/ N (Tercih Oranı)	Madde/Toplam Korelasyonu (Ayırtedicilik İndeksi)	(a) Ayırtedicilik Parametresi	(b) Yer Parametresi
1	0.49	0.02	-0.16	0.19
2	0.63	0.37	1.16	-0.49
3	0.79	0.33	0.70	-2.24
4	0.69	0.42	1.48	-0.82
5	0.52	0.37	0.98	0.06
6	0.69	0.33	0.97	-0.84
7	0.50	0.29	0.82	0.36
8	0.43	0.41	1.41	0.36
9	0.70	0.37	1.37	-0.88
10	0.70	0.16	0.59	-1.53
11	0.29	0.29	0.76	1.87
12	0.62	0.30	0.80	-0.59
13	0.72	0.34	0.98	-1.31
14	0.70	0.09	0.06	-19.88
15	0.44	0.22	0.48	0.79
16	0.55	0.16	0.31	-0.59
17	0.12	0.03	-0.09	-25.35

Madde karakteristik eğrileri incelenmiş, maddelerin genel olarak MTK psikolojik özellik (ilgi) ölçeğinde ilgili ilgi düzeyinde tercih edilme olasılıklarını temsil edecek şekilde uygun yerleştikleri gözlenmiştir. Madde-1, madde-14 ve madde-17'de düzensizlikler gözlenmiştir.

Planlılık alt ölçeğinde madde-1, madde-14 ve madde-17 dışındaki maddeler çalışma gurubunda uygun işlevselliğe sahiptir.

3.4.34. Kişilerarası Güven

Madde faktör yükleri Çizelge 75'te sunulmaktadır. Örtük özelliği yansıtan birinci faktörde tüm maddelerden genel olarak pozitif yüklemeler vardır.

Çizelge 75

Kişilerarası Güven Maddeleri Faktör Yükleri

Madde No	Faktör-1	Faktör-2	Faktör-3	Faktör-4	Faktör-5
1	0.32	0.24	-0.07	0.20	0.22
2	0.38	-0.03	-0.16	0.39	0.66
3	0.35	-0.57	-0.22	-0.22	-0.27
4	0.68	-0.24	-0.42	-0.27	-0.26
5	0.59	-0.33	-0.23	0.13	-0.15
6	0.80	-0.24	0.02	-0.29	0.10
7	0.52	0.01	-0.16	-0.37	0.54
8	0.34	-0.03	-0.26	0.27	0.19
9	0.69	0.23	0.24	-0.07	0.06
10	0.51	-0.04	0.02	0.50	-0.30
11	0.33	-0.16	0.20	0.50	-0.06
12	0.31	0.74	-0.33	0.10	-0.16
13	0.67	-0.06	0.12	0.20	-0.18
14	0.25	-0.11	0.76	0.00	-0.04
15	0.49	0.09	0.45	-0.37	0.12
16	0.46	0.34	0.37	0.00	-0.11
17	0.33	0.75	-0.20	-0.20	-0.25
Özdeğer	4.28				
Açıklanan Varyans	0.25				

Kişilerarası Güven alt ölçeği madde istatistikleri ve madde parametreleri Çizelge 76'da sunulmaktadır. Madde tercih/uygulama sayısı oranları 0,45 ile 0,84 arasında değişmektedir. Maddeler genel olarak yüksek oranlarda tercih edilmiştir. Tüm maddeler ölçeğin bütünü temelinde iyi çalışmıştır. Madde/Toplam korelasyonları genel olarak homojen bir dağılım göstermektedir. Korelasyonlar genel olarak pozitif olup yeterli düzeydedir

Gözlenen madde ayırtedicilik (a) ve madde yer (b) parametre değerleri alt ölçeğin maddelerinin genel olarak işlevsel olduğunu ve uygun çalıştığını göstermektedir.

Madde karakteristik eğrileri incelenmiş, maddelerin genel olarak MTK psikolojik özellik (ilgi) ölçeğinde ilgili ilgi düzeyinde tercih edilme olasılıklarını temsil edecek şekilde uygun yerleştikleri gözlenmiştir.

Kişilerarası Güven alt ölçeği maddeleri çalışma gurubunda uygun işlevselliğe sahiptir.

Çizelge 76

Kişilerarası Güven Madde İstatistikleri-Madde Parametreleri

Madde No	Tercih/ N (Tercih Oranı)	Madde/Toplam Korelasyonu (Ayırtedicilik İndeksi)	(a) Ayırtedicilik Parametresi	(b) Yer Parametresi
1	0.69	0.18	0.22	-3.67
2	0.76	0.21	0.57	-1.93
3	0.68	0.16	0.73	-1.15
4	0.72	0.40	1.74	-0.87
5	0.51	0.33	1.21	-0.11
6	0.74	0.49	2.92	-0.88
7	0.67	0.28	0.74	-1.04
8	0.45	0.20	0.29	1.18
9	0.75	0.44	1.13	-1.36
10	0.84	0.27	0.75	-2.63
11	0.66	0.17	0.11	-5.08
12	0.53	0.20	0.26	-0.36
13	0.77	0.38	0.92	-1.67
14	0.65	0.11	0.21	-3.57
15	0.74	0.27	0.66	-2.27
16	0.66	0.28	0.41	-2.01
17	0.46	0.21	0.25	0.59

3.4.35. Madde Analizleri Genel Bulgular ve Genel Yorum

17'şer maddeden oluşan 34 alt ölçeğe ait 34x17=578 madde KTK ve MTK temellerinde analiz edilmiştir. Elde edilen genel bulgular Ek E'de sunulmaktadır. 34 alt ölçekten 19'unda sorunlu madde gözlenmemiştir. Sekiz alt ölçekte birer, altı alt ölçekte ikişer, bir alt ölçekte üç sorunlu madde gözlenmiştir. Araştırmanın değerlendirme ölçüt ve yaklaşımlarına göre 23 sorunlu madde saptanmıştır. Sorunsuz, uygun işlev gören madde sayısı 555'tir. Farklı yaklaşımlarla değerlendirmeler yapıldığında sorunlu madde sayısı değişebilir.

Sorunlu maddeler genel olarak çalışma grubunca ilgi alanları dışında veya farklı ilgi boyutlarında algılanmıştır. Araştırmanın temel sınırlılığı olan çalışma grubunun küçük olmasının bu sorunlarda etkili olduğu değerlendirilmiştir. Bu maddeler envanterden çıkarılmamıştır. Daha büyük, tüm alan ve meslekleri temsil edebilen örneklemelerde bu sorunların gözlenmeyeceği düşünülmektedir.

3.5. Diğer Geçerlilik Kanıtları

JMİE alt ölçekler test istatistikleri (Çizelge 8) incelendiğinde farklı ilgi boyutlarını ölçmeyi öngören alt ölçeklerin her birinde farklı ortalamalar gözlenmektedir. Çalışma grubunda farklı ilgi boyutlarında farklı puanlar sergilenmesi beklenen bir durumdur. Ölçek puanlarında bu farklılıkların bulunması envanterin ölçüt gruplara dayalı olarak ortaya konan geçerlilik kanıtları niteliğindedir.

Alt ölçeklerin anahtar kelimeleri çıkarılmış, bu anahtar kelimeler temelinde belirlenen alt ölçek içerikleri ile lisans alan gruplarının ilişkisi Çizelge 77’de sunulmaktadır. İlişkiler her grup için alt ölçeklerden beklenen puanları yansıtmaktadır.

Çizelge 77

Alt Ölçekler ile Lisans Alan Grupları İlişkileri

ALT ÖLÇEKLER	1. FEN	2. İNGİLİZ DİLİ	3. ÖĞRETMENLİK	4. REHBERLİK	5. SİYASAL-HUKUK	6. TIP-BİYOLOJİ
1. YARATICI SANATLAR	Yüksek	Yüksek	Yüksek	Yüksek	Orta	Yüksek
2. PERFORMANS SANATLARI	Orta	Yüksek	Yüksek	Yüksek	Orta	Orta
3. MATEMATİK	Yüksek	Düşük	Düşük	Orta	Düşük	Yüksek
4. FİZİKSEL BİLİMLER	Yüksek	Düşük	Düşük	Düşük	Düşük	Yüksek
5. MUHENDİSLİK	Yüksek	Düşük	Düşük	Düşük	Düşük	Orta
6. YASAM BİLİMLERİ	Yüksek	Düşük	Orta	Orta	Düşük	Yüksek
7. TOPLUM BİLİMLERİ	Orta	Yüksek	Yüksek	Yüksek	Yüksek	Orta
8. MACERA	Orta	Orta	Orta	Orta	Orta	Orta
9. DOĞA-ZİRAAT	Orta	Düşük	Yüksek	Orta	Orta	Orta
10. EL SANATLARI	Düşük	Düşük	Düşük	Düşük	Düşük	Düşük
11. KİSİSEL HİZMETLER	Düşük	Orta	Orta	Orta	Düşük	Düşük
12. AİLE ETKİNLİKLERİ	Yüksek	Yüksek	Yüksek	Yüksek	Yüksek	Yüksek
13. TIP HİZMETLERİ	Orta	Düşük	Düşük	Düşük	Düşük	Yüksek
14. BASAT LİDERLİK	Orta	Düşük	Düşük	Düşük	Orta	Orta
15. GÜVENLİ İŞ	Yüksek	Orta	Orta	Orta	Orta	Yüksek

Çizelge 77

Alt Ölçekler ile Lisans Alan Grupları İlişkileri (Devam Ediyor)

ALT ÖLÇEKLER	1. FEN	2. İNGİLİZ DİLİ	3. ÖĞRETMENLİK	4. REHBERLİK	5. SİYASAL-HUKUK	6. TIP-BİYOLOJİ
16. DAYANIKLILIK	Yüksek	Orta	Orta	Orta	Düşük	Yüksek
17. SORUMLULUK	Yüksek	Yüksek	Yüksek	Yüksek	Yüksek	Yüksek
18. OGRETİM	Yüksek	Yüksek	Yüksek	Yüksek	Orta	Orta
19. TOPLUMSAL HİZMETLER	Orta	Yüksek	Yüksek	Yüksek	Orta	Orta
20. TEMEL EGİTİM	Orta	Yüksek	Yüksek	Yüksek	Orta	Orta
21. FINANS	Düşük	Düşük	Düşük	Düşük	Yüksek	Düşük
22. İŞLETME	Orta	Orta	Orta	Orta	Orta	Orta
23. BÜRO İŞLERİ	Düşük	Orta	Orta	Orta	Yüksek	Düşük
24. PAZARLAMA	Düşük	Orta	Orta	Orta	Yüksek	Düşük
25. YÖNETİM-DENETİM	Orta	Orta	Yüksek	Orta	Yüksek	Orta
26. İNSAN İLİSKİLERİ	Orta	Yüksek	Yüksek	Yüksek	Yüksek	Yüksek
27. HUKUK	Orta	Orta	Orta	Orta	Yüksek	Orta
28. PROFESYONEL DANIŞMANLIK	Düşük	Orta	Orta	Düşük	Yüksek	Düşük
29. YAZARLIK-GAZETECİLİK	Orta	Yüksek	Yüksek	Yüksek	Yüksek	Orta
30. AKADEMİK BASARI	Yüksek	Yüksek	Yüksek	Yüksek	Yüksek	Yüksek
31. TEKNİK YAZILAR	Yüksek	Yüksek	Yüksek	Yüksek	Yüksek	Yüksek
32. BAĞIMSIZLIK	Orta	Orta	Orta	Orta	Orta	Orta
33. PLANLILIK	Yüksek	Yüksek	Yüksek	Yüksek	Yüksek	Yüksek
34. KİSİLERARASI GÜVEN	Yüksek	Yüksek	Yüksek	Yüksek	Yüksek	Yüksek

Lisans alan gruplarında gözlenen ortalamalar Çizelge 78’de sunulmaktadır. Ortalamalar yaklaşık 5 ile 11 arasında değişmektedir. Beklenti tablosu ile gözlenen ortalamalar genel olarak tutarlıdır. Alt ölçekler, farklı ilgi alanlarına sahip gruplarda uygun farklı puanlar ortaya çıkarmıştır.

Çizelge 78

Alt Ölçekler Gözlenen Lisans Alan Grup Ortalamaları

ALT ÖLÇEKLER	1. FEN	2. İNGİLİZ DİLİ	3. ÖĞRETMENLİK	4. REHBERLİK	5. SİYASAL- HUKUK	6. TIP-BİYOLOJİ
1. YARATICI SANATLAR	9.04	8.48	9.72	9.36	7.66	8.95
2. PERFORMANS SANATLARI	7.74	8.42	8.20	8.07	7.45	7.02
3. MATEMATİK	10.01	5.42	6.91	7.26	4.88	8.20
4. FİZİKSEL BİLİMLER	9.52	5.68	6.48	5.91	5.95	8.79
5. MUHENDİSLİK	8.74	5.63	6.38	5.40	5.05	7.84
6. YASAM BİLİMLERİ	9.59	6.53	7.64	7.09	5.89	9.29
7. TOPLUM BİLİMLERİ	9.76	10.34	10.09	11.63	10.93	10.47
8. MACERA	9.79	9.58	9.81	9.82	8.34	9.67
9. DOĞA-ZİRAAT	7.83	6.24	8.01	7.65	7.46	7.48
10. EL SANATLARI	6.29	5.07	5.53	5.50	4.77	5.21
11. KİSİSEL HİZMETLER	7.50	8.13	8.29	8.46	7.22	6.89
12. AİLE ETKİNLİKLERİ	8.94	9.20	9.79	10.42	8.76	8.93
13. TIP HİZMETLERİ	8.27	4.51	5.72	5.10	4.14	9.32
14. BASAT LİDERLİK	7.50	6.17	6.54	5.69	7.02	7.15
15. GÜVENLİ İŞ	9.07	8.89	8.27	8.50	9.09	8.83
16. DAYANIKLILIK	7.70	7.29	6.43	6.82	6.67	7.39
17. SORUMLULUK	10.48	10.92	10.23	10.74	10.57	10.27
18. ÖĞRETİM	8.56	11.33	10.60	10.86	10.17	9.66
19. TOPLUMSAL HİZMETLER	8.33	10.03	10.86	12.40	9.57	9.93
20. TEMEL EĞİTİM	7.91	10.59	10.71	10.57	9.20	8.93
21. FİNANS	6.47	6.75	6.35	5.60	8.58	6.21
22. İŞLETME	7.34	8.15	8.11	7.67	9.13	7.21
23. BÜRO İŞLERİ	6.92	7.42	7.60	7.25	8.13	6.80
24. PAZARLAMA	6.00	7.70	7.30	7.20	8.13	6.14
25. YÖNETİM-DENETİM	7.92	9.09	8.58	8.69	10.24	8.27
26. İNSAN İLİSKİLERİ	7.82	9.57	9.26	9.55	10.34	8.28
27. HUKUK	6.28	7.19	7.22	6.64	10.66	6.52
28. PROFESYONEL DANIŞMANLIK	7.23	9.30	8.26	8.43	9.53	7.71
29. YAZARLIK-GAZETECİLİK	7.14	11.21	9.37	9.26	8.93	7.94
30. AKADEMİK BASARI	9.10	11.26	9.69	10.10	11.11	10.13
31. TEKNİK YAZILAR	7.08	9.94	7.91	8.05	9.69	8.17
32. BAĞIMSIZLIK	10.00	11.30	11.03	11.04	11.21	10.78
33. PLANLILIK	9.01	9.86	9.39	9.31	10.31	9.74
34. KİŞİLERARASI GÜVEN	9.70	11.73	11.28	11.66	12.06	10.93

Ayrıca alt grupların ölçekler arası puanları da grupların özelliklerine uygun değişimler göstermektedir. Var olduğu varsayılan ilgi ile ölçülen ilgi uyumludur.

Her alt ölçek için 6 farklı alt grup aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıkların anlamlılığı varyans analizi (ANOVA) sonuçları Ek F’de sunulmaktadır. Çalışma grubunun alt gruplara bölünmesi sonucu alt grup uygulama sayılarının küçülmesi nedeniyle grupların varyanslarının homojenliği tüm alt ölçeklerde genel olarak sağlanamamıştır. Sorumluluk alt ölçeği dışındaki bütün alt ölçeklerde F değerleri 0.05 düzeyinde anlamlı elde edilmiştir. Beklendiği şekliyle H_1 hipotezi sorumluluk alt ölçeği dışındaki tüm ölçeklerde kabul edilmiştir. Bu sonuç, genel olarak tüm alt ölçeklerin farklı gruplarda gözlenen ortalamaları arasındaki farkların en az iki grup ortalaması için manidar olduğunu göstermektedir. Farklılığın hangi gruplarda anlamlı olduğunu anlamak için Bonferroni post-hoc testi uygulanmıştır. Gözlenen sonuçlar beklenti tablosuyla genel olarak uyumludur.

Sonuç olarak, JMİE alt ölçekleri kendi adlarıyla tanımlanan ilgi alanlarını grupların varsayılan sahip olma derecesine uygun olarak ölçebilmektedir. Farklı ilgi boyutlarındaki yüksekliği veya düşüklüğü puanlara yansıtabilmektedir. JMİE’nin ölçüt grup ve yapı geçerliliğinin yeterli olduğu değerlendirilmiştir.

Envanterin ölçtüğü ilgi yapısı 34 alt ölçekle tanımlanan 34 faktörden oluşmaktadır. Her alt ölçeğe ilişkin tek boyutluluk varsayımlarının karşılandığı (3.4.) *Madde Analizleri ve Yapı Geçerliliği Kanıtları* başlığı altında açıklanmıştır. Her alt ölçek başka ilgi boyutlarını karıştırmadan yalnızca kendine ilişkin tek bir boyutu ölçmektedir. Çalışma grubunda ölçeğin yapısal karşılığının bulunduğu ve envanterle ölçülebildiği değerlendirilmiştir. JMİE’nin yapı geçerliliğinin uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

3.6. Alt Ölçekler Güvenilirlikleri

JMİE alt ölçekler hesaplanan Cronbach Alfa değerleri (N=1059) ve test tekrar test (N=110) güvenilirlikleri Çizelge 79’da sunulmaktadır.

Cronbach Alfa değerleri 0.65’ten 0.90’a doğru değişmektedir. Değerler ortalaması 0.75’tir. Hesaplanan değerler, envanterin orijinal Cronbach Alfa güvenilirlik katsayılarına çok yakındır (Jackson, 2000). Bulgular, JMİE’nin çalışma grubu içinde oldukça güvenilir olduğunu göstermektedir. Alt ölçek maddeleri ilgili ilgi alanlarını birbirileriyle tutarlı olarak ölçmektedir.

Çizelge 79

Alt Ölçekler Cronbach Alfa ve Test Tekrar Test Güvenilirlik Değerleri

Sıra	Alt Ölçekler	Cronbach Alfa (N=1059)	Test-Tekrar Test (r) (N=110)
1	YARATICI SANATLAR	0.79	0.79
2	PERFORMANS SANATLARI	0.78	0.81
3	MATEMATİK	0.88	0.89
4	FİZİKSEL BİLİMLER	0.85	0.80
5	MÜHENDİSLİK	0.81	0.76
6	YAŞAM BİLİMLERİ	0.85	0.82
7	TOPLUM BİLİMLERİ	0.68	0.84
8	MACERA	0.80	0.80
9	DOĞA-ZİRAAT	0.78	0.76
10	EL SANATLARI	0.73	0.81
11	KİŞİSEL HİZMETLER	0.74	0.72
12	AİLE ETKİNLİKLERİ	0.82	0.80
13	TIP HİZMETLERİ	0.90	0.82
14	BAŞAT LİDERLİK	0.72	0.71
15	GÜVENLİ İŞ	0.67	0.81
16	DAYANIKLILIK	0.71	0.75
17	SORUMLULUK	0.69	0.75
18	ÖĞRETİM	0.73	0.83
19	TOPLUMSAL HİZMETLER	0.82	0.78
20	TEMEL EĞİTİM	0.79	0.74
21	FİNANS	0.79	0.78
22	İŞLETME	0.66	0.74
23	BÜRO İŞLERİ	0.73	0.76
24	PAZARLAMA	0.71	0.75
25	YÖNETİM-DENETİM	0.75	0.72
26	İNSAN İLİŞKİLERİ YÖNETİMİ	0.72	0.74
27	HUKUK	0.75	0.73
28	PROFESYONEL DANIŞMANLIK	0.66	0.71
29	YAZARLIK-GAZETECİLİK	0.79	0.81
30	AKADEMİK BAŞARI	0.70	0.76
31	TEKNİK YAZILAR	0.71	0.78
32	BAĞIMSIZLIK	0.65	0.74
33	PLANLILIK	0.68	0.79
34	KİŞİLERARASI GÜVEN	0.67	0.80

Test tekrar test güvenilirliği için gözlenen puanların Pearson korelasyon katsayısı hesaplama varsayımlarını karşıladığı saptanmıştır. Test tekrar test korelasyon katsayıları 0.71'den 0.89'a doğru değişmektedir. Değerler, 21 ölçekte 0.71-0.79, 13 ölçekte 0.80-0.89 arasında gözlenmiştir. Test tekrar test korelasyonlar ortalaması olarak JMİE test

tekrar test güvenilirlik (devamlılık) katsayısı 0.78'dir. Hesaplanan değerler, envanterin orijinal test-test tekrar güvenilirlik katsayılarına çok yakındır (Jackson, 2000). Elde edilen bulgulara göre JMİE çalışma grubunda oldukça güvenilirdir.

3.7. Çalışma Grubu Normları

JMİE Üniversite çalışma grubu normları Çizelge 80'de sunulmaktadır. 0-17 arasında değişen ham puanların çalışma grubundaki yüzdelik sırası karşılıkları 34 alt ölçek için verilmiştir. Çalışma grubu normlarının JMİE'ne ilişkin yapılacak başka çalışmalarda kullanılabileceği değerlendirilmiştir. 0.70'in üzerinde gözlenen norm değerleri, ilgili alt ölçeğin temsil ettiği ilgi alanına ilişkin yüksek ilgiyi göstermektedir.

Çizelge 80

JMİE Çalışma Grubu Üniversite Normları [N=1059]

ALT ÖLÇEKLER	HAM PUANLAR / KARŞILIK GELEN YİĞİLMALİ YÜZDELİKLER																	
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1. YARATICI SANATLAR	2	4	6	10	13	18	26	37	46	54	64	72	78	86	92	96	99	100
2. PERFORMANS SANATLARI	1	4	7	13	19	30	39	49	59	67	73	80	86	93	96	98	99	100
3. MATEMATİK	6	15	21	29	37	42	50	56	62	67	73	79	83	88	90	95	98	100
4. FİZİKSEL BİLİMLER	3	10	18	28	35	43	51	58	65	73	77	83	87	92	94	97	100	100
5. MUHENDİSLİK	4	12	18	26	35	47	56	63	71	77	82	88	92	95	98	99	100	100
6. YASAM BİLİMLERİ	3	9	13	21	29	36	45	52	58	65	73	78	83	88	92	95	99	100
7. TOPLUM BİLİMLERİ	0	0	1	2	3	6	10	17	24	35	48	59	70	83	91	96	99	100
8. MACERA	1	3	7	10	13	17	22	28	36	49	56	66	74	83	87	94	98	100
9. DOĞA-ZİRAAT	1	6	10	15	22	32	42	52	60	69	76	83	88	93	97	99	100	100
10. EL SANATLARI	3	11	20	31	44	57	67	75	83	88	92	94	97	98	99	99	100	100
11. KİŞİSEL HİZMETLER	2	4	8	11	20	29	36	47	56	65	75	83	90	94	97	98	99	100
12. AİLE ETKİNLİKLERİ	2	3	6	9	14	20	26	33	39	49	56	64	71	80	89	95	99	100
13. TIP HİZMETLERİ	7	19	31	40	48	58	63	68	72	76	80	83	86	88	91	93	96	100
14. BASAT LİDERLİK	2	5	10	18	29	41	53	63	71	78	88	92	95	97	99	100	100	100
15. GÜVENLİ İS	2	2	3	5	9	15	21	32	42	62	73	84	89	95	97	100	100	100
16. DAYANIKLILIK	2	4	9	15	25	36	47	57	69	77	85	90	94	96	98	100	100	100
17. SORUMLULUK	2	2	2	3	4	6	9	14	22	31	44	60	75	85	93	98	99	100
18. ÖĞRETİM	0	1	2	3	7	10	14	23	30	40	49	58	71	79	90	97	99	100

Çizelge 80

JMİE Çalışma Grubu Üniversite Normları [N=1059] (Devam Ediyor)

ALT ÖLÇEKLER	HAM PUANLAR / KARŞILIK GELEN YİĞİLMALI YÜZDELİKLER																	
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
19. TOPLUMSAL HİZMETLER	0	2	5	8	10	14	19	24	29	38	46	56	64	74	84	91	97	100
20. TEMEL EĞİTİM	1	2	5	8	10	16	21	28	37	45	52	62	71	80	88	95	98	100
21. FİNANS	1	6	13	23	34	46	55	64	72	76	83	87	92	94	97	98	100	100
22. İŞLETME	0	1	4	9	15	24	34	45	56	69	78	86	91	96	97	99	100	100
23. BÜRO İŞLERİ	1	3	7	13	20	32	41	53	65	73	82	86	92	96	98	99	100	100
24. PAZARLAMA	1	3	6	12	23	34	45	57	67	77	85	90	93	96	98	99	99	100
25. YÖNETİM-DENETİM	1	2	3	7	13	20	28	37	48	56	67	76	82	89	95	97	99	100
26. İNSAN İLİSKİLERİ	1	2	2	6	10	15	23	33	42	52	63	72	80	88	93	98	99	100
27. HUKUK	1	5	8	14	23	33	45	56	64	72	78	85	89	93	96	97	99	100
28. PROFESYONEL DANIŞMANLIK	0	1	3	7	12	17	26	39	51	63	75	82	91	95	98	99	100	100
29. YAZARLIK-GAZETECİLİK	2	3	5	9	15	20	25	34	44	53	62	72	80	87	92	97	99	100
30. AKADEMİK BAŞARI	0	1	2	2	7	10	15	20	29	40	51	64	73	83	91	97	100	100
31. TEKNİK YAZILAR	1	2	4	9	14	21	30	41	52	62	71	81	86	93	97	99	100	100
32. BAĞIMSIZLIK	0	1	1	1	1	3	6	12	20	31	41	54	70	83	90	97	99	100
33. PLANLILIK	0	0	1	3	5	14	20	27	34	45	58	71	82	90	95	98	100	100
34. KİŞİLERARASI GÜVEN	0	0	1	2	3	5	7	13	18	27	36	47	60	75	88	93	98	100

BÖLÜM 4

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, ulaşılan sonuç ve öneriler belirtilmiştir.

4.1. Sonuç

Araştırma ile JMİE'nin Türk Kültürüne uyarlanması kapsamında üniversite öğrencileri üzerinde bir uyarlama çalışması gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada JMİE'nin Türk kültüründe uygulanabileceğine ilişkin kanıtlar elde edilmiştir.

JMİE'nin Türkçeye uyarlamalı çevirisi yapılmış, Türkçe çevirinin dilsel eşdeğerlik taşıdığı sonucuna ulaşılmıştır. Uyarlaması yapılan uygulama ve cevaplama yönergelerinin yeterli ve uygun olduğu gözlenmiştir.

Dilsel eşdeğerlik korelasyon katsayıları (N=83) alt ölçeklerde 0.57'den 0.89'a doğru değişmektedir. Korelasyon değerleri bir alt ölçekte 0.60'ın, beş alt ölçekte 0.70'in altındadır. Diğerlerinde 0.70'ten yüksektir. Korelasyonlar ortalaması 0.77'dir. Bulgular, JMİE'nin Türkçe çevirisinin orijinal İngilizce formuyla eşdeğerliliğinin kabul edilebilir düzeyde olduğunu desteklemektedir.

Uygulama sürecinde katılımcıların çoğunun envanteri istekli olarak sonuna kadar doldurdukları gözlenmiştir. Uygulama 1221 kişi üzerinde gerçekleştirilmiş, cevaplayıcı tutarlılık indeksi düşük ve 20'den fazla boş cevap bırakan katılımcı sayısı 162 olmuştur. Bu sayının görece düşük olması katılımcıların motivasyonlarının uygun olduğunu ve cevaplama işleminin sonuna kadar sürdüğünü göstermektedir. Bu sonuç, ölçeğin uygulamada çalıştığına yönelik olumlu bir göstergedir.

Alt ölçekler test istatistikleri (N=1059) envanterin çalışma grubunda uygun çalıştığı ve ölçülmek istenen ilgi yapısının varlığı konusunda olumlu göstergeler vermiştir. Dağılımlar normal dağılıma yakındır. Dizi genişlikleri tüm maddeleri kapsayacak şekilde yüksektir. Ortalamalar 6.39'dan 11.27'ye doğru değişmektedir. Alt ölçek ortalamaları arasında gözlenen farkların grubun farklı ilgi boyutlarını yansıttığı değerlendirilmiş, olumlu ve beklenen bir durum olarak görülmüştür.

Alt ölçeklerin kendi adlarıyla tanımlanan ilgiyi ilgili maddelerle tek boyutlu ölçtüğüne ilişkin destekleyici kanıtlar elde edilmiştir. Temel bileşenler faktör analizi

sonuçlarına göre elde edilen özdeğerler ve madde faktör yükleri tüm alt ölçeklerde tek boyutluluğun varlığını desteklemiştir. Faktörlerin özdeğerlerine bakıldığında örtük özelliği (ölçülmek istenen ilgi alanı) yansıtan birinci faktörün diğerlerinden çok yüksek olduğu, bu faktöre maddelerin çoğundan varyans yüklendiği görülmektedir.

KTK ve MTK analizleri (N=1059) temelinde maddelerin genel olarak işlevsel olduğu sonucuna varılmıştır. Araştırmanın değerlendirme ölçüt ve yaklaşımlarına göre 23 sorunlu madde saptanmıştır. Farklı yaklaşımlarla değerlendirmeler yapıldığında sorunlu madde sayısı değişebilir. Planlılık alt ölçeğinde 3; toplum bilimleri, aile etkinlikleri, başat liderlik, dayanıklılık, akademik başarı ve bağımsızlık alt ölçeklerinde 2'şer; yaratıcı sanatlar, performans sanatları, güvenli iş, sorumluluk, büro işleri, insan ilişkileri yönetimi ve profesyonel danışmanlık alt ölçeklerinde 1'er sorunlu madde saptanmıştır. Diğer ölçeklerde sorunlu madde gözlenmemiştir. Toplam 578 madde arasında sorunlu 23 madde envanterden çıkarılmamıştır. Bu maddeler başka çalışmalarda farklı örneklemelerde incelenebilir. Daha büyük, tüm alan ve meslekleri temsil edebilen örneklemelerde bu sorunların gözlenmeyeceği düşünülmektedir.

Alt ölçek maddelerinin ilgili tek boyutu ölçtüğü, alt ölçek yapılarının orijinal kültürdeki karşılıklarının Türk kültüründe benzer olarak var olduğu desteklenmiştir. Envanterin, alt ölçeklerin adlarıyla tanımlanan ilgi alanlarını ölçebilecek düzeyde yapı, görünüş, kapsam ve ölçüt geçerlilik nitelikleri taşıdığı değerlendirilmiştir.

İç tutarlılık (Cronbach Alfa) ve test tekrar test güvenilirlik değerleri temelinde JMİE'nin oldukça güvenilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Cronbach Alfa değerleri (N=1059) 0.65'ten 0.90'a doğru değişmektedir. Değerler ortalaması 0.75'tir. Alt ölçek maddelerinin ilgili ilgi alanlarını birbirleriyle tutarlı olarak ölçtüğü değerlendirilmiştir.

Test tekrar test güvenilirlik değerleri (N=110), 0.71'den 0.89'a doğru değişmektedir. Değerler, 21 ölçekte 0.71-0.79, 13 ölçekte 0.80-0.89 arasında gözlenmiştir. Test tekrar test korelasyonlar ortalaması olarak JMİE test tekrar test güvenilirlik (devamlılık) katsayısı 0.78 olarak elde edilmiştir.

Envanterin üniversite çalışma grubu normları (N=1059) belirlenerek, resmi geliştirici ve uygulayıcı kurumyla eşgüdümlü çalışılarak bundan sonra yapılabilecek daha kapsamlı uyarlama çalışmalarına ve envanteri Türkiye'de kullanıma sunma yönünde ilk adımlar atılmıştır.

4.2. Öneriler

- JMİE'nin bu uyarlama çalışmasının, tüm akademik alan gruplarını temsil edebilecek daha büyük çalışmalarla sürdürülmesi,
- Benzer çalışmaların meslek gruplarını temsil eden örneklemeler üzerinde de gerçekleştirilmesi,
- Norm gruplarının ortaöğretim öğrencilerini de temsil edebilecek özellikte olması,
- Uyarlama çalışmalarının büyük veriler gerektirmesi nedeniyle bu çalışmaların devlet veya özel kuruluşların kurumsal düzeyde desteğiyle ve ekipler yoluyla gerçekleştirilmesi,
- Envanterin Türkçe olarak, kurumsal düzeyde çevrimiçi (on-line) uygulamaya sunulması konusunda bir projenin başlatılması, bu proje içinde envanterin bütüncül bir uyarlama çalışmasının gerçekleştirilmesi önerilmektedir.

Ayrıca:

- Bu araştırma ile elde edilen envanter maddelerinin bilgisayar ortamında bireye uyarlanmış test olarak uygulanabilirliği araştırılabilir,
- Daha az sayıda olmak üzere belirli psikometrik özelliklere odaklanarak farklı çalışma gruplarında daha ayrıntılı araştırmalar yapılabilir,
- Envanterin genel bulguları başka ilgi, yetenek veya başarı bulgularıyla karşılaştırılabilir,
- Envanterin benzer amaçlarla uygulanan ölçeklerle ilişkilerine bakılarak yeni geçerlilik kanıtları elde edilebilir.
- Envanterin olası uygulama kitlesini daha çok ortaöğretim öğrencilerinin oluşturacağı düşünüldüğünden çalışmaların ortaöğretim öğrencileri ile sürdürülmesi önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Addinsoft (2017). *XLSTAT getting started manuel*. www.xlstat.com adresinden alınmıştır.
- Allport. G.W. (1946). *Effect: a secondary principle of learning*. Psychological Review, 53,335-347.
- Anastasi, A. (1988). *Psychological testing*. New York: McMillan Publishing.
- Ayala, R.J. (2009). *The theory and practice of item response theory*. USA: The Guilford Press.
- Bacanlı, F. (2014). Özellik-faktör uyumlu kuramlar. Binnur Yeşilyaprak (Ed.) *Mesleki rehberlik ve kariyer danışmanlığı kuramdan uygulamaya* (s.88-133). Ankara: PEGEM Akademi.
- Baker, F.B. (2001). *The basics of item response theory*. USA: ERIC Clearinhouse on Assessment and Evaluation.
- Baykul, Y. (2000). *Eğitimde ve psikolojide ölçme: klasik test teorisi ve uygulaması*. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- Blustein, D.L. (2017). *The psychology of working*. New York and London: Routledge.
- Buros Institute. (2008). *Test reviews online (Mental Measurement Yearbook)*. <http://buros.unl.edu/> adresinden alınmıştır.
- Büyüköztürk, Ş. (2003). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Geliştirilmiş Üçüncü Basım. Ankara: PEGEM Yayıncılık.
- Chiristensen, L.B., Johnson, R.B., Turner, L.A. (2015). *Araştırma yöntemleri desen ve analiz* (Ahmet Aypay, Çev). Ankara: Anı Yayıncılık.

- Creswell, J.W. (2016). *Araştırma deseni nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları (Selçuk Beşir Demir Çev.)*. Ankara: Eğiten Kitap.
- Crocker, L., Algina, J. (1995). *Intriduction to classical and modern test theory*. USA: Rinehard and Winston.
- Cronbach, J.L. (1990). *Essentials of psychological testing*. USA:Harper Collins Publishers.
- Deniz, K. Z. (2008). *Uzmanlık gerektiren mesleklere yönelik bir ilgi envanteri geliştirme çalışması (yayımlanmamış doktora tezi)*. Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Embretson, S.E., Reise, S.P. (2000). *Item response theory for psychologists*. USA: Psychology Press.
- Fink, A., Kosecoff, J. (1985). *How to conduct surveys: a step guide*. Baverly Hills: Sage Publications.
- Fowler, F.J. (1993). *Survey research methods*. London: SAGE publications.
- Gates, R. (2017). *Kuder's approach to career assessment research and evaluation FAQ*. www.kuder.com adresinden alınmıştır.
- Ginsburg, M. D., Axelrad, S., Herma, J. L. (1952). *Occupational choice: an approach to a general theory*, by Eli Ginzberg, Sol W. USA: Columbia University Press.
- Glinger, J.A., Morgan, G.A., Leech, N.L. (2015). *Uygulamada araştırma yöntemleri desen ve analizi bütünleştiren yaklaşım (Selahattin Turan, Çev.)*. Anakara: Nobel.
- Gottfredson, L. S. (2002). Gottfredson's theory of cirmscription and compromise and self-creation. (D. Brown, Ed.) *Career choice and development* (s. 85-184). 4th Edition. USA: Jossey-Bass.
- Güneri, O. Y. (2014). Psikodinamik yaklaşımlar. Binnur Yeşilyaprak (Ed.) *Mesleki rehberlik ve kariyer danışmanlığı kuramdan uygulamaya* (s.135-169). Ankara: PEGEM Akademi.

- Hambleton, R.K.; Swaminathan, H., Rogers, H.J. (1991). *Fundamentals of item response theory*. USA: SAGE Publication.
- Holland, J. L. (1973). *Making vocational choices: a theory of careers*. New Jersey, Prentice-Hall Inc., Englowood Cliffs.
- Holland, J. L. (1994). *The self-directed search*. Odessa. FL: Psychological Assesment Resources.
- Horst, P. (1966). *Psychological measurement and prediction*. California: Wadswort publishing.
- International Test Commission. (2016). *The ITC guidelines for translating and adapting tests*. (Second Edition). www.InTestCom.org adresinden alınmıştır.
- Jackson, N.D. (2000). *JVIS vocational interest survey Manual*. Port Huron: SİGMA Assessment Systems, inc.
- Jackson, N.D. (2008). *JVIS psychometric properties*.
<http://www.jvis.com/about/psychomet.htm> adresinden alınmıştır.
- Kalaycı, Ş. (2008). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Karasar, N. (1981). *Araştırmalarda rapor hazırlama yöntemleri*. Üçüncü Baskı. Ankara: Niyazi Karasar.
- Karasar, N. (1994). *Bilimsel araştırma yöntemi, kavramlar, ilkeler, teknikler*. Beşinci Baskı. Ankara: Niyazi Karasar.
- Kline, P. (1994). *An easy guide to factor analysis*. London: Routledge.
- Koç, N. (1987). *Kuder tercih envanteri kişisel form a'nın uyarlaması, güvenirliği ve geçerliğine ilişkin bir ön çalışma*. Eğitim ve Bilim, 12 (63).
- Koç, N. (1994). *Kuder tercih envanteri kişisel formun teknik niteliklerine ilişkin bir araştırma*. Eğitim ve Bilim, 18 (93).

- Koç, N. (1997). *Kuder tercih envanteri kişisel form a uygulayıcı el kitabı (Çeviri)*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Krumboltz, J. D., Baker, R.D. (1973). Behavioral counseling for vocational decisions. H. Borrow (Ed.) *Career guidance for new age* (s.235-284). Boston:Houghton Mifflin.
- Kuzgun, Y. (1982). *Mesleki rehberliğin bireylerin yetenek ve ilgilerine uygun meslekleri tanımalarına etkisi*. Doçentlik Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Kuzgun, Y. (1988). *Kendini değerlendirme envanteri el kitabı*. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- Kuzgun, Y. (1988). *Rehberlik ve psikolojik danışma*. Ankara: ÖSYM Eğitim Yayınları.
- Kuzgun, Y. (2000). *Meslek danışmanlığı*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kuzgun, Y. (2004). *Meslek rehberliği ve danışmanlığına giriş*. 2. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kuzgun, Y. (2008). *Kendini değerlendirme envanteri el kitabı*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Lent, R.W. (2005). A social cognitive view of career develepment and counseling. S. D. Brown, R.W. Lent (Ed.) *Career development and counseling: Putting theory and research to work* (s. 101-127). New York: Wiley
- Lowman, R. L. (2010). *Corsini encyclopedia of psychology*. USA, New Jersey: John Wiley & Sons, Inc
- Michel, S., Lewis, B. (1989). *Factor analysis & related techniques*. United Kingdom: SAGE Publications.
- Murphy, G. (1948). *Personality: a biosocial approach to origins and structure*. New York: Harper & Row.

- Öner, N. (1997). *Türkiye’de kullanılan psikolojik testler*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi.
- Özçelik, D.A. (1992). *Ölçme ve değerlendirme*. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- Özdamar, K. (199). *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi*. Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- Özgüven, İ.E. (1994). *Psikolojik testler*. Ankara: Yeni Doğu Matbaası.
- Özgüven, İ.E. (1998). *Bireyi tanıma teknikleri*. Ankara: Sistem Ofset.
- Özoğlu, S. Ç. (1977). *Kuder ilgi alanları tercihi envanteri mesleki form CH elkitabı*. Ankara: A.Ü: Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Özoğlu, S. Ç. (1997). *Eğitimde rehberlik ve psikolojik danışma*. Ankara: A.Ü: Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Özyürek, R. (2014). Sosyal-bilişsel yaklaşımlar. Binnur Yeşilyaprak (Ed.) *Mesleki rehberlik ve kariyer danışmanlığı kuramdan uygulamaya* (s.219-271). Ankara: PEGEM Akademi.
- Palland, J. (2001). *SPSS survival manual*. Philadelphia: Open University Press.
- Parsons, F. (1908). *Choosing a vocation*. USA: Parsons Frank.
- Richmond, S.B. (1964). *Statistical analysis*. New York: The Ronald Press Company.
- Roe, A. (1957). *Early determinants of vocational choice*. Journal of Counseling Psychology, 4, 3, 217-218.
- Samuel, B., Salkind, N.J. (1997). *Using SPSS for windows: analyzing and understanding data*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Sanders, D.H., Simidt, R.K. (2000). *Statistics*. USA: McGraw-Hill.

- Savickas, M.L.(1999). Psychology of interest. M.L. Savickas ve A.R.Spokane (Ed) *Meaning, measurement and counseling use: vocational interests.* (s.19-56). USA: Consulting Psychologists Press.
- Scientific Software. (2016). *IRTPRO guide.* www.ssicentral.com adresinden alınmıştır.
- Siyez, D. M. (2014). Gelişimsel yaklaşımlar. Binnur Yeşilyaprak (Ed.) *Mesleki rehberlik ve kariyer danışmanlığı kuramdan uygulamaya* (s.171-217). Ankara: PEGEM Akademi.
- Strong, E.K., Jr. (1943). *Vocational interests of man and woman.* Stanford, CA: Stanford University Press.
- Strong, E.K., Jr. (1955). *Vocational interests 18 years after college.* Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Super, D. (1980). *A life span, life space approach to career development.* Journal of Vocational Behaviour, 16,282-289.
- Şimşek, Ö.F. (2007). *Yapısal eşitlik modellemesine giriş- temel ilkeler ve LISREL uygulamaları.* Ankara: Ekinoks.
- Tan, H. (1989). *Psikolojik danışma ve rehberlik.* Ankara: M.E.G.S. Bakanlığı Yayınları.
- Tavşancıl, E. (2006). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tekin, H. (1979). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme.* Ankara: Yargı Yayınları.

EK A.1. JMİE’NİN ÖLÇTÜĞÜ TEMEL İLGİLER VE İÇERİKLERİ

NO	TEMEL İLGİLER	İLGİ TÜRÜ	AÇIKLAMA
1	Yaratıcı Sanatlar	Mesleki Rol	Materyalleri, estetik ve hoş bir şekilde düzenlemeye ilgi duyar; müzik, resim ve dekorasyon gibi güzel sanatlarda ve uygulamalı sanatlarda yaratıcı ve orijinal olmaktan hoşlanır.
2	Performans Sanatları	Mesleki Rol	Bir izleyici grubu önünde performans sergilemekten hoşlanır.
3	Matematik	Mesleki Rol	Matematiksel formüllerle ve sayısal kavramlarla çalışmaktan hoşlanır; hesaplamalar yapmaya ve problemlerin çözümünde matematiksel yöntemleri planlamaya ve uygulamaya ilgi duyar.
4	Fiziksel Bilimler	Mesleki Rol	Kimya, fizik, jeoloji veya astronomi gibi cansız doğanın çeşitli boyutlarında sistemli araştırmalar yapmaya ilgi duyar.
5	Mühendislik	Mesleki Rol	Geniş bir çeşitlilikteki ürünlerin tasarlanmasına, test edilmesine ve üretilmesine ilgi duyar; pratik problemlerin çözümünde bilimsel ilkeleri uygular.
6	Yaşam Bilimleri	Mesleki Rol	Yaşayan organizmaların çeşitli boyutlarını araştırmaya ilgi duyar.
7	Toplum Bilimleri	Mesleki Rol	Toplumsal organizasyonların çeşitli boyutlarını, insan davranışlarını ve toplumsal etkileşimleri araştırmaya ve öğrenmeye ilgi duyar.
8	Macera	Mesleki Rol	Yeni ve alışılmışın dışındaki durumlardan hoşlanır; olağan dışılık ve tehlike arar.
9	Doğa-Ziraat	Mesleki Rol	Dışarıda, hayvanlarla ve bitkilerle çalışmaktan hoşlanır.
10	El Sanatları	Mesleki Rol	Genellikle bazı ürünleri icat ederek veya tamir ederek, makinelerle ve elleriyle çalışmayı tercih eder.
11	Kişisel Hizmetler	Mesleki Rol	Gezi rehberliği, kozmetiklik gibi bireylere doğrudan hizmet sağlamaktan hoşlanır.
12	Aile Etkinlikleri	Mesleki Rol	Ev içi etkinliklerinden hoşlanır; aile yaşantısında ve çocuk bakımında, evin ve bahçenin bakımında ve dekorasyonunda, misafirleri ağırlamada ve benzeri etkinliklerde aktif rol üstlenir.
13	Tıp Hizmetleri	Mesleki Rol	Bireylerin sağlıklarının geliştirilmesi ve hastalıklarının tedavisi işlerine ilgi duyar.
14	Başat Liderlik	Mesleki Tarz	Güce dayanan saldırgan liderlik tipini tercih eder. Diğer bireylerin katıldığı işlerin aktif olarak, doğrudan denetimini ve eleştirisini içeren otoriter bir pozisyonda olmaktan hoşlanır.
115	Güvenli İş	Mesleki Tarz	Belirli ve tahmin edilebilir geleceği olan işleri tercih eder. İşinde toplumsal ve ekonomik riskler almaktan kaçınır.
16	Dayanıklılık	Mesleki Tarz	Bir iş üzerinde, işin zorluğuna katlanarak hiç dinlenmeden saatlerce çalışmaya istek gösterir. Zorluklara karşı sebat eder. Görevindeki zorluklara karşı durmaya isteklidir.
17	Sorumluluk	Mesleki Tarz	Geleneksel değerlere, dürüstlüğe yüksek derecede gereksinim gösteren iş çevrelerinde çalışmayı tercih eder.
18	Öğretim	Mesleki Rol	Belirli konuları öğretmeye ilgi duyar.

EK A.2. JMİE’NİN ÖLÇTÜĞÜ TEMEL İLGİLER VE İÇERİKLERİ
(Devam Ediyor)

NO	TEMEL İLGİLER	İLGİ TÜRÜ	AÇIKLAMA
19	Toplumsal Hizmetler	Mesleki Rol	Zor durumdaki insanların problemlerinin çözümüne yardım etmek ister.
20	Temel Eğitim	Mesleki Rol	Küçük çocuklara bakmaktan ve onlara bir şeyler öğretmekten hoşlanır.
21	Finans	Mesleki Rol	Halkın finansal gereksinimlerini karşılamaktan, finansal problemleri çözmekten, yatırım ve ticaretten hoşlanır.
22	İşletme	Mesleki Rol	İşletme ve ticari organizasyonların günlük işlevlerine ilgi duyar.
23	Büro İşleri	Mesleki Rol	Sekreterlik işlerine ve genellikle işletmelerde görülen ayrıntılı işlere ilgi duyar.
24	Pazarlama	Mesleki Rol	Satışa ilgi duyar; diğer insanları etkileyecek girişimlerde bulunmaktan ve onlarla çalışmaktan hoşlanır.
25	Yönetim-Denetim	Mesleki Rol	Diğer insanların etkinliklerini planlamaya, organize etmeye ve koordine etmeye ilgi duyar. Yönetim sorumluluğu pozisyonu almaktan hoşlanır.
26	İnsan İlişkileri Yönetimi	Mesleki Rol	İnsanlar arasındaki çatışmalarda ortadaki kişi olma rolünden hoşlanır; zor ve duygusal olarak yüklenmiş kişilerarası durumların çözümünden hoşlanır.
27	Hukuk	Mesleki Rol	Kanunlarla ilgili konulara ilgi duyar.
28	Profesyonel Danışmanlık	Mesleki Rol	Uzman öğütleri vermekten ve danışmanlıktan hoşlanır.
29	Yazarlık-Gazetecilik	Mesleki Rol	Yazılarında orijinal ve yaratıcı olmayı sever; genel bir okuyucu kitlesine yazı yazmaktan hoşlanır.
30	Akademik Başarı	Mesleki Tarz	Özellikle sözel yapıdaki bilim etkinliklerine ilgi duyar. Sistematiik çalışma alışkanlığı gösterir.
31	Teknik Yazılar	Mesleki Rol	Bilimsel, teknik, hukuksal veya tarihi konularla ilgili ayrıntılı yazı yazmaktan, durum raporları, el kitapları ve düz yazılar hazırlamaktan hoşlanır.
32	Bağımsızlık	Mesleki Tarz	Kısıtlamalardan ve yakın denetimlerden bağımsız çevrelerde çalışmayı tercih eder. Kurallardan ve yönergelerden sıkılır. Problemlerin çözümünde başkalarının öğütleri yerine kendi çözümlerini kendisi bulmayı tercih eder.
33	Planlılık	Mesleki Tarz	İş göreneklerini organize eder, meydana gelen etkinliklerin beklenen bir dizide olduğu çevrelerde çalışmayı tercih eder.
34	Kişilerarası Güven	Mesleki Tarz	Diğerleri ile olan ilişkilerde, kendine güvenin yüksek derecede olması gereken çevrelerdeki işlerde çalışmaktan hoşlanır. Yabancılarla karşılaşmaktan ve çeşitli konularda kendine güvenerek konuşmaktan korkmaz. Üzerine aldığı birçok ortak görevi başarmada kendi yeteneğine inanır.

EK B.1. JMİE ÇEVİRİ VE UYGULAMA İZNİ SÖZLEŞMESİ

TRANSLATION AGREEMENT

This translation agreement is dated and effective April, 2017 (**Effective Date**) and is between **SIGMA Assessment Systems, Inc. ("SIGMA")** of 127 Albert Street, London, Ontario N6A 1L9, and **NIZAMETTİN KAYA** of Kocasinan Mahallesi, Kırklareli Caddesi, Avrupakent Sitesi, 30-D1-16 Edirne-TURKEY

BACKGROUND

- A. SIGMA has developed and owns and distributes various psychological assessments and related materials, including the Jackson Vocational Interest Survey ("JVIS")
- B. NIZAMETTİN KAYA has already translated the JVIS into the Turkish language and wishes to seek permission for this translation according to the terms and conditions below
- C. NIZAMETTİN KAYA wishes to reproduce the JVIS so that it may administered to test subjects as part of the process of adapting the JVIS for the country of Turkey.

AGREEMENT

The parties agree as follows:

1. **Translation Rights.** Subject to this agreement, SIGMA grants NIZAMETTİN KAYA a limited, non-exclusive licence to, solely at NIZAMETTİN KAYA's own cost and expense, translate and adapt the JVIS (including all scoring keys, scales, profiles, interpretive information and related materials) into Turkish (collectively the "Translation").
2. **Reproduction Rights.** Permission to reproduce the JVIS for research use is only applicable to the specific research study described below and is only valid for 1500 administrations of the JVIS.
3. **Description of Study.** "This research is a part of my doctorate thesis. The purpose is to start an adaptation process of JVIS to Turkey culture. Translation of JVIS to Turkish is completed. This translation and the original JVIS will be administered to the same group. Correlations between two administrations will be interpreted. This will show the degree of language equality of the original JVIS with Turkish translation. Then the translated JVIS will be administered to a working group which consists of Ankara University Students. Item analysis will be applied to the results. Classical test theory and item response theory techniques will be used. These results will show how the items and scales function in working group which consists of 1221 university students.
The hypothesis of the research is that JVIS can be adapted to Turkish culture and used with Turkish sample of norm group.
This hypothesis will be evaluated by research results."

EK B.2. JMİE ÇEVİRİ VE UYGULAMA İZNİ SÖZLEŞMESİ (Devam Ediyor)

- 2 -

4. **Delivery.** NIZAMETTİN KAYA will promptly deliver electronic copies of the following to SIGMA upon completion, or earlier (in whatever stage of completion it might be) upon SIGMA's request from time to time:

- (a) Translations of the JVIS items;
- (b) Translations of the JVIS report, if any translation is completed;
- (c) Normative Data Files, including comprehensive description of norms in English. Anonymous data (with nothing that could identify individuals) should include test subject gender, age, ethnicity, and any other personal and job-related data collected.
- (d) Description of the translation process, in English

NIZAMETTİN KAYA will not provide the Translation, or any part of it, to any third party without SIGMA's prior written consent (which will be in SIGMA's sole discretion).

5. **NIZAMETTİN KAYA's Obligations.** NIZAMETTİN KAYA will:

- (a) not modify the JVIS when making the Translation, except as SIGMA explicitly permits in writing;
- (b) not use, exploit, license, sell, share, commercialize, or deal with the JVIS or the Translation, or permit any third party to do so, except as SIGMA explicitly permits in writing;
- (c) not allow any third party to access, view, or otherwise take any benefit from the JVIS or the Translation without SIGMA's prior written consent;
- (d) not use, or permit any third party to use, the JVIS or the Translation for the development, validation or evaluation of any other psychological assessment tool except as SIGMA explicitly permits in writing;
- (e) employ and maintain stringent security mechanisms (including physical and electronic mechanisms) to protect the JVIS and the Translation from unauthorised access, viewing, use and exploitation;
- (f) not publish or otherwise display the physical form of the JVIS or any of the Translation in any publication, on the internet, or any other public access medium, except as SIGMA explicitly permits in writing;
- (g) display all trademark and copyright notices in and on the Translation, as and how directed by SIGMA from time-to-time;
- (h) comply with all applicable laws when making the Translation;
- (i) not infringe, or cause SIGMA to infringe, any third party's rights (including intellectual property rights) in connection with the Translation;
- (j) be solely responsible for the Translation's quality and accuracy; and
- (k) indemnify and hold harmless SIGMA and its directors, officers, employees and agents from and against all damages, liabilities, costs and expenses (including legal fees and costs) claimed against or incurred by any of them in connection with any claims by a third party arising from NIZAMETTİN KAYA 's breach of this agreement.

EK B.3. JMİE ÇEVİRİ VE UYGULAMA İZNİ SÖZLEŞMESİ (Devam Ediyor)

- 3 -

6. **Proprietary Rights.** All right, title and interest throughout the world in and associated with the Translation, including copyright and all other intellectual property rights, will be SIGMA's exclusive property automatically upon generation or creation. As between SIGMA, NIZAMETTIN KAYA and any contractors NIZAMETTIN KAYA engages to develop the Translation, SIGMA owns all right, title and interest in the JVIS and the Translation, and all modifications, customizations and additions thereto, and all intellectual property rights therein.

7. **Moral Rights.** SIGMA may use, copy, display, transmit, alter, vary, adapt, license, sell and exploit the Translation as it sees fit, and may indicate that the Translation was translated by NIZAMETTIN KAYA. NIZAMETTIN KAYA, on its own behalf and as agent for each individual that contributed to making the Translation (the "NIZAMETTIN KAYA Personnel"), waives in favour of SIGMA all "moral rights" and "droits d'auteurs" that NIZAMETTIN KAYA or any of the NIZAMETTIN KAYA Personnel may have in the Translation.

8. **Copyright Notice.** Any copy, reproduction, or other use authorized hereby shall be accompanied by full reference to the source of the translated material. The reference shall include the following statements:

**"Copyright SIGMA Assessment Systems, Inc.
P.O. Box 610757, Port Huron, MI 48061-0757
Reproduced by special permission of the publisher.
All rights reserved.**

"This assessment was translated by NIZAMETTIN KAYA under license from SIGMA Assessment Systems, Inc. SIGMA has not reviewed this translation and is not responsible for its quality. SIGMA disclaims all liability associated with this translated work."

9. **Further Assurances.** NIZAMETTIN KAYA will, at SIGMA's reasonable expense:

- (a) execute and deliver to SIGMA all instruments and take any other actions that SIGMA may reasonably require to effect, perfect, register, or record its interest in the Translation, or record the waivers and give full effect to its rights under sections 5 and 6 at any time before or after this agreement terminates; and
- (b) cause the NIZAMETTIN KAYA Personnel to do the same; promptly upon SIGMA's request.

10. **Termination.** Either party may terminate this agreement for convenience upon giving the other party 30 days' written notice of termination. Either party may also terminate the agreement immediately if the other party breaches any obligation in this agreement and does not remedy the breach within 10 days after receiving written notice of the breach.

11. **Effect of Termination.** Upon termination of this agreement, NIZAMETTIN KAYA will immediately return the JVIS and all copies of all versions of the Translation to SIGMA, and will permanently delete the JVIS and all versions of the Translation from all electronic media in NIZAMETTIN KAYA's possession or control.

12. **Representations/Disclaimer.** SIGMA represents and warrants that to the best of its knowledge it has the right to grant the licence set out in section 1. EXCEPT FOR THE FOREGOING, THE JVIS IS PROVIDED ON AN "AS IS" AND "AS AVAILABLE" BASIS, AND IS TRANSLATED AT NIZAMETTIN KAYA'S SOLE RISK. SIGMA DISCLAIMS AND WILL NOT BE BOUND BY ANY EXPRESS, IMPLIED, STATUTORY OR OTHER REPRESENTATION, WARRANTY, CONDITION OR GUARANTEE IN RESPECT OF THE JVIS.

EK B.4. JMİE ÇEVİRİ VE UYGULAMA İZNİ SÖZLEŞMESİ (Devam Ediyor)

- 4 -

13. **Limitation of Liability.** SIGMA WILL NOT BE LIABLE FOR ANY SPECIAL, CONSEQUENTIAL OR INCIDENTAL DAMAGES ARISING DIRECTLY OR INDIRECTLY FROM THE TRANSLATION OR USE OF THE JVIS, EVEN IF SIGMA IS EXPRESSLY ADVISED OF THE POSSIBILITY OF SUCH LOSS, INJURY OR DAMAGES AND EVEN IF SUCH DAMAGES ARE FORESEEABLE. NOTWITHSTANDING ANYTHING IN THIS AGREEMENT, SIGMA'S MAXIMUM LIABILITY (IF ANY) TO NIZAMETTIN KAYA UNDER THIS AGREEMENT OR OTHERWISE IN CONNECTION WITH THE TRANSLATION OR THE JVIS WILL UNDER NO CIRCUMSTANCES EXCEED \$100.

14. **Notice.** All notices under this agreement will be in writing and may be delivered by hand, registered mail, overnight courier or pre-paid courier to the addresses set out on this agreement's first page. Proof of delivery in the above manner will constitute proof of receipt unless delivery occurred after the addressee's normal business hours or on a day that is not a business day, in which cases it will be deemed to be received on the next following business day. Either party may designate different contact information by giving the other party written notice of the new information.

15. **General. Entire Agreement.** This agreement constitutes the entire agreement between the parties regarding its subject-matter and supersedes all prior agreements, understandings, negotiations and discussions between the parties regarding that subject-matter. **Independent Contractors.** The parties are independent contractors, and nothing in this agreement creates a partnership, joint venture or agency relationship between them. **Waiver.** A party's failure to insist on the strict performance of any term of this agreement or to exercise any right or remedy in this agreement will not be construed as a waiver of that term, right or remedy. **Severability.** If any portion of this agreement is invalid or unenforceable, the invalidity or unenforceability will attach only to that portion of the agreement, and the remainder of the agreement will remain in full force and effect. **Assignment and Sublicensing.** NIZAMETTIN KAYA may not assign or sublicense this agreement or any of its rights under this agreement without SIGMA's prior written consent, which may be withheld without cause. **Successors.** This agreement will bind and benefit each party and its lawful successors and permitted assigns. **Amendment.** This agreement may only be modified in writing signed by both parties. **Counterparts.** This agreement may be signed in counterparts, and all signed counterparts taken together will constitute this agreement. Any party may deliver a signed counterpart signature page electronically.

The parties are signing this translation agreement as of the Effective Date:

RESEARCH PSYCHOLOGISTS PRESS, INC.
By:

Ted Jackson, President

NIZAMETTIN KAYA By:

EK C.1. JMİE UYGULAMASI İÇİN ANKARA ÜNİVERSİTESİ FAKÜLTE DEKANLIKLARININ İZİNLERİ

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Fen Fakültesi Dekanlığı

Sayı : 13541506-302.08.01[302.08.01]/E.1853

06.04.2016

Konu : Nizamettin KAYA'nın "Jackson Mesleki
İlgi Envanterinin Ank. Üniv. Öğrencileri
Üzerinde Bir Uygulama Çalışması" konulu
tez çalışması kapsamında Fakültemiz
öğrencileri ile çalışma yapma isteği hk.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : Ankara Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı'nın 05.04.2016 tarih,
14267719-302.08.01/E.19418 sayılı yazısı.

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalı doktora programı 01620602 numaralı öğrencisi Nizamettin KAYA'nın Prof. Dr. Nükhet DEMİRTAŞLI danışmanlığında yürüttüğü "Jackson Mesleki İlgi Envanterinin Ankara Üniversitesi Öğrencileri Üzerinde Bir Uygulama Çalışması" konulu tez çalışması kapsamında Fakültemiz son sınıf ve son sınıf öncesi öğrencileri ile 2015-2016 Eğitim-Öğretim yılı bahar yarıyılında çalışma yapma isteği Dekanlığımızca uygun bulunmuştur.

Bilgilerinize saygılarımla arz ederim.

e-imzalıdır

Prof.Dr. Hüseyin BEREKETOĞLU
Dekan

Not: 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu gereği bu belge elektronik imza ile imzalanmıştır.

Tandoğan Yerleşkesi Döğol Caddesi 06100 Tandoğan/Ankara /ANKARA
Telefon No: 0312 212 67 20/1404 Belge Geçer No: 0312 223 23 95
e-posta: - internet adresi: -

Bilgi için:Eren TOPÇUOĞLU
Bilgisayar İşletmeni

**EK C.2. JMİE UYGULAMASI İÇİN ANKARA ÜNİVERSİTESİ FAKÜLTE
DEKANLIKLARININ İZİNLERİ (Devam Ediyor)**

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Hukuk Fakültesi Dekanlığı

Sayı : 98441590-302.08.01/E.986
Konu : Bilimsel ve Eğitim Amaçlı

28.04.2016

ANKARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi: 05.04.2016 tarih ve 14267719-302.8.01/E.19418 sayılı yazınız.

İlgi yazıyla Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalı doktora programı 0120602 numaralı öğrencisi Nizamettin KAYA'nın Prof. Dr. Nükhet DEMİRTAŞLI danışmanlığında yürüttüğü "Jackson Mesleki İlgi Envanterinin Ankara Üniversitesi Öğrencileri Üzerinde Bir Uygulama Çalışması" konulu tez çalışması kapsamında Fakültemiz son sınıf ve son sınıf öncesi öğrencileri ile 2015-2016 Eğitim-Öğretim yılı bahar yarıyılında çalışma yapma isteğinin, uygulama yapılacak öğrencilerin rızasına bağlı olarak uygun görülmüştür.

Bilgilerinize saygılarımla arz ederim.

e-imzalıdır

Prof. Dr. Muharrem ÖZEN
Dekan V.

Not: 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu gereği bu belge elektronik imza ile imzalanmıştır.

Cemal Gürsel Cad. No: 58 06590 Kurtuluş-Çankaya/ANKARA /ANKARA
Telefon No: 0312 595 51 93 Belge Geçer No: 0312 595 50 13
e-posta: - internet adresi: -

Bilgi için:Sakine AKÇAY
ŞEF

**EK C.3. JMİE UYGULAMASI İÇİN ANKARA ÜNİVERSİTESİ FAKÜLTE
DEKANLIKLARININ İZİNLERİ (Devam Ediyor)**

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekanlığı

Sayı : 68678451-302.08.01/E.738

07.04.2016

Konu : Nizamettin KAYA'nın Uygulama İzni Hk.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : 05.04.2016 tarihli ve 14267719-302.08.01/E.19418 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazı gereğince, Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü doktora öğrencilerinden Nizamettin KAYA'nın doktora tez çalışması kapsamında Fakültemiz son sınıf ve son sınıf öncesi öğrencileri ile 2015-2016 eğitim-öğretim yılı bahar yarıyılında çalışma yapma isteği Dekanlığımızca uygun bulunmuştur.

Bilgilerinize saygılarımla arz ederim.

e-imzalıdır

Prof.Dr. Serpil SANCAR
Dekan

Not: 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu gereği bu belge elektronik imza ile imzalanmıştır.

A.Ü Siyasal Bilgiler Fakültesi Cemal Gürsel cad. 06590 Cebeci Kampüs
Çankaya/ANKARA /ANKARA
Telefon No: 0312 595 12 00 Belge Geçer No: 0312 362 53 08
e-posta: sbf@politics.ankara.edu.tr internet adresi: -

Bilgi için: Serap ÖZTÜRK POLAT
Bilgisayar İşletmeni

**EK C.4. JMİE UYGULAMASI İÇİN ANKARA ÜNİVERSİTESİ FAKÜLTE
DEKANLIKLARININ İZİNLERİ (Devam Ediyor)**

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Tıp Fakültesi Dekanlığı

Sayı : 93984376-044/E.18285

11.04.2016

Konu : Nizamettin KAYA'nın Uygulama İzni

ANKARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi : 05.04.2016 tarihli ve 14267719-302.08.01/E.19418 sayılı yazınız.

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalı doktora programı 01620602 numaralı öğrencisi Nizamettin KAYA'nın Prof. Dr. Nükhet DEMİRTAŞLI danışmanlığında yürüttüğü "Jackson Mesleki İlgi Envanterinin Ankara Üniversitesi Öğrencileri Üzerinde Bir Uygulama Çalışması" konulu tez çalışması kapsamında Fakültemiz son sınıf ve son sınıf öncesi öğrencileri ile 2015-2016 eğitim-öğretim yılı bahar yarıyılında çalışma yapma isteği uygun görülmüştür.

Bilgilerinize saygılarımla arz ederim.

e-imzalıdır

Prof.Dr. ŞEHİSUVAR ERTÜRK
Dekan

Not: 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu gereği bu belge elektronik imza ile imzalanmıştır.

Kızılay Sokak Blok-001 06100 Sıhhiye / Altındağ / Ankara /ANKARA
Telefon No: 0312 595 82 01 Belge Geçer No: 0312 310 63 70
e-posta: yazi@medicine.ankara.edu.tr internet adresi: -

Bilgi için: Esra TOPÇUOĞLU
MEMUR
Telefon No: (312) 595 82 01

**EK C.5. JMİE UYGULAMASI İÇİN ANKARA ÜNİVERSİTESİ FAKÜLTE
DEKANLIKLARININ İZİNLERİ (Devam Ediyor)**

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dekanlığı

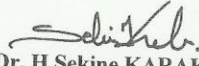
SAYI : B.30.2.ANK.0.14.00.01/8-311 /1521
KONU : Tez Araştırması Hk.

01.09.2008

ANKARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi : 25.08.2008 tarih ve 58/4364 sayılı yazınız.

İlgi sayılı yazınızla Nizamettin KAYA'nın Fakültemiz öğrencilerine yönelik tez araştırması yapma isteği Dekanlığımızca uygun görülmüştür.
Bilgilerinize saygılarımla arz ederim.

Prof. Dr. H. Sekine KARAKAŞ
Dekan

Tarih	05/09/2008
Sayı	6780
Dosya No	60.01

**EK C.6. JMİE UYGULAMASI İÇİN ANKARA ÜNİVERSİTESİ FAKÜLTE
DEKANLIKLARININ İZİNLERİ (Devam Ediyor)**

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ
DEKANLIĞI

26.08.08 • 2950

Ankara / / 200....

Sayı :

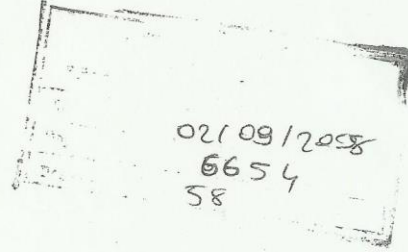
ANKARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE,

İlgi:25.08.2008 tarih ve 58/4364-26653 sayılı yazınız.

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalı Doktora öğrencisi Nizamettin Kaya'nın "Ankara Üniversitesi öğrencilerinin fakülte ve bölümlere yerleştirilmesinin mesleki ilgi alanlarına uygun olup olmadığının belirlenmesi" konulu tez çalışması ile ilgili Fakültemizde anket uygulaması yapma isteği uygun bulunmuştur.

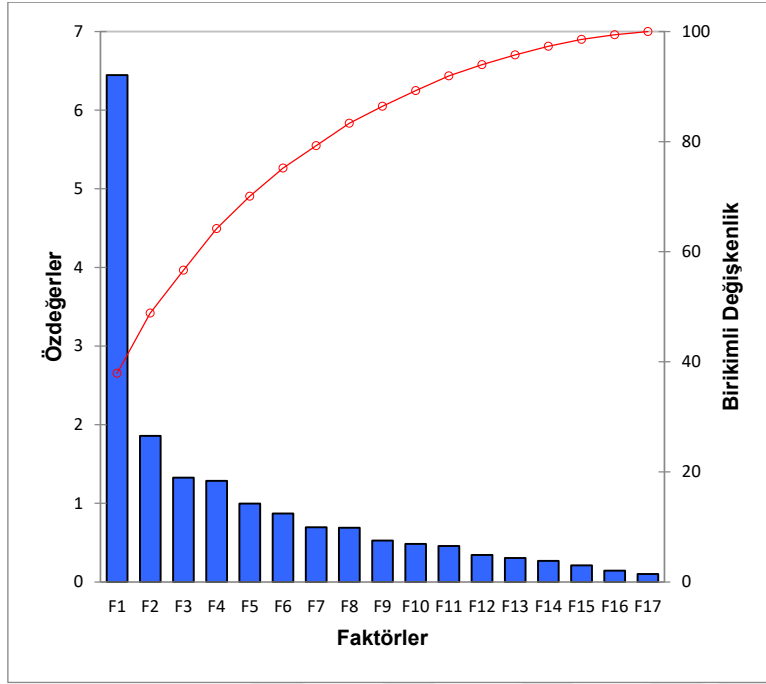
Bilgilerinizi ve gereğini saygılarımla arz ederim.

Yrd. Doç. Dr. M. Cem BABADOĞAN
Dekan V.

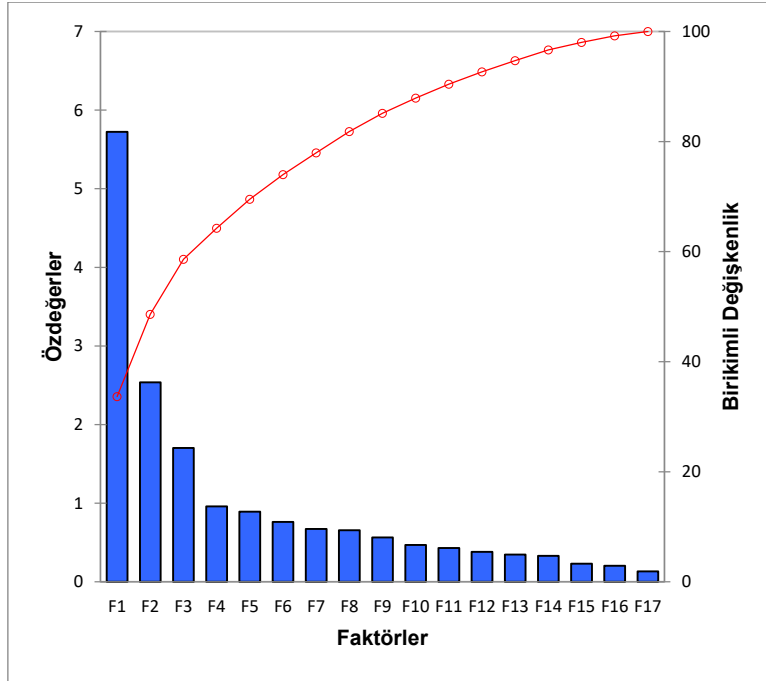

EK D.1. ALT ÖLÇEKLER ÖZDEĞER GRAFİKLERİ

1. Yaratıcı Sanatlar

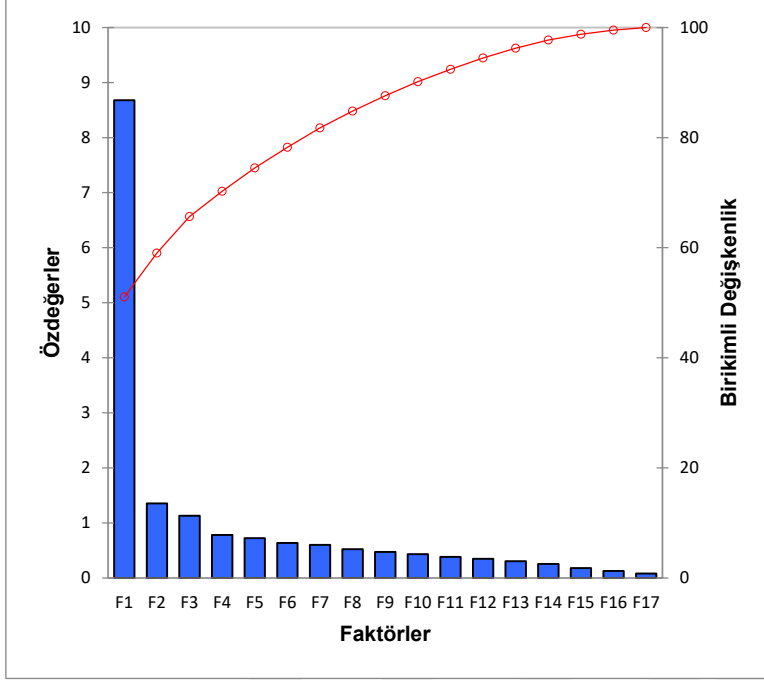

2. Performans Sanatları

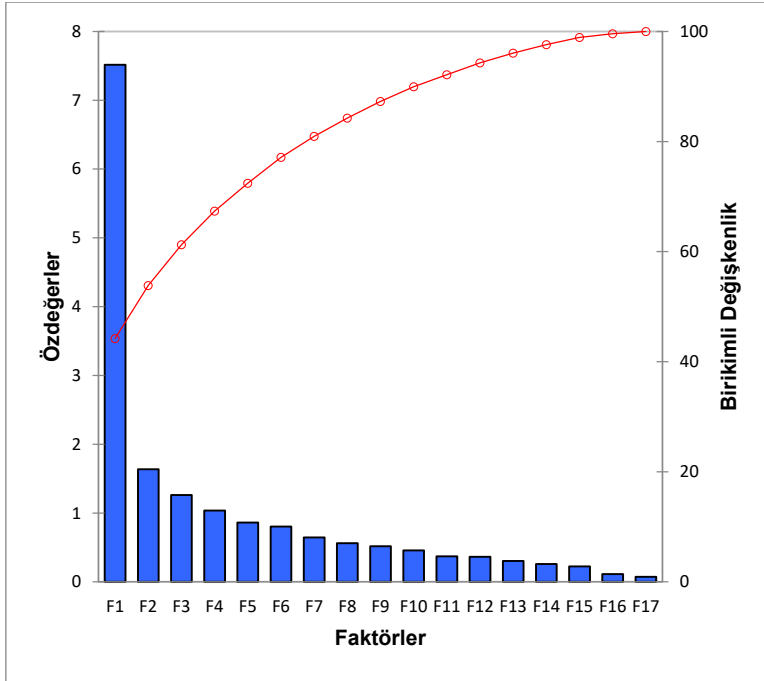

EK D.2. ALT ÖLÇEKLER ÖZDEĞER GRAFİKLERİ (Devam Ediyor)

3. Matematik

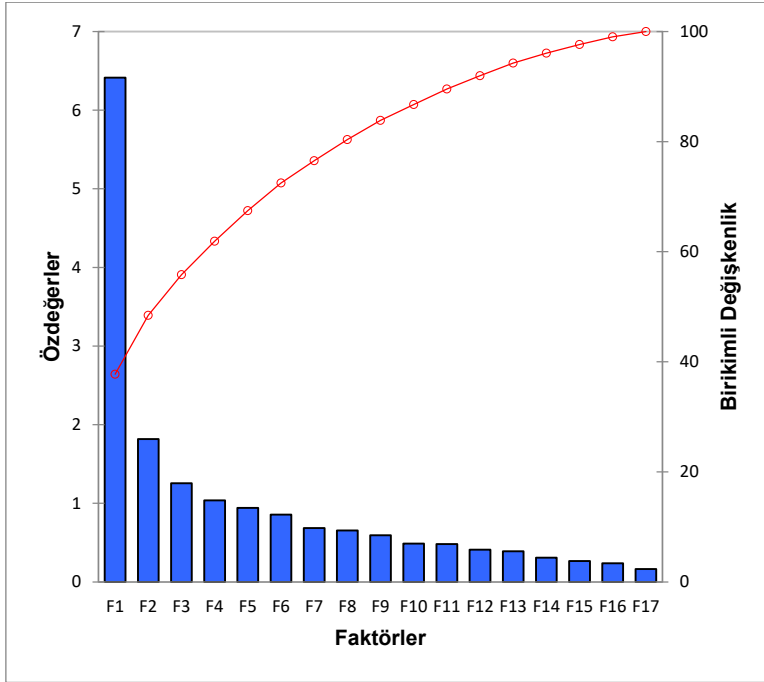

4. Fiziksel Bilimler

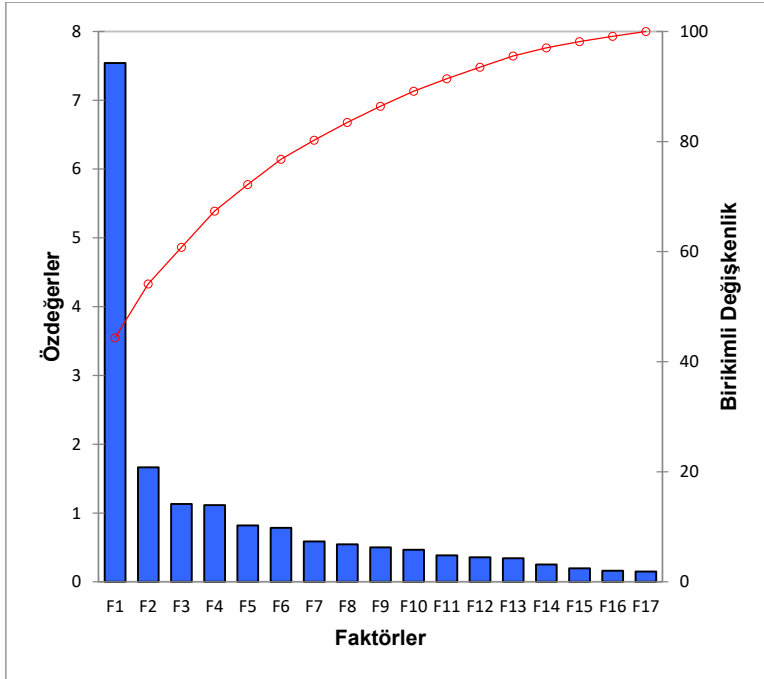

EK D.3. ALT ÖLÇEKLER ÖZDEĞER GRAFİKLERİ (Devam Ediyor)

5. Mühendislik

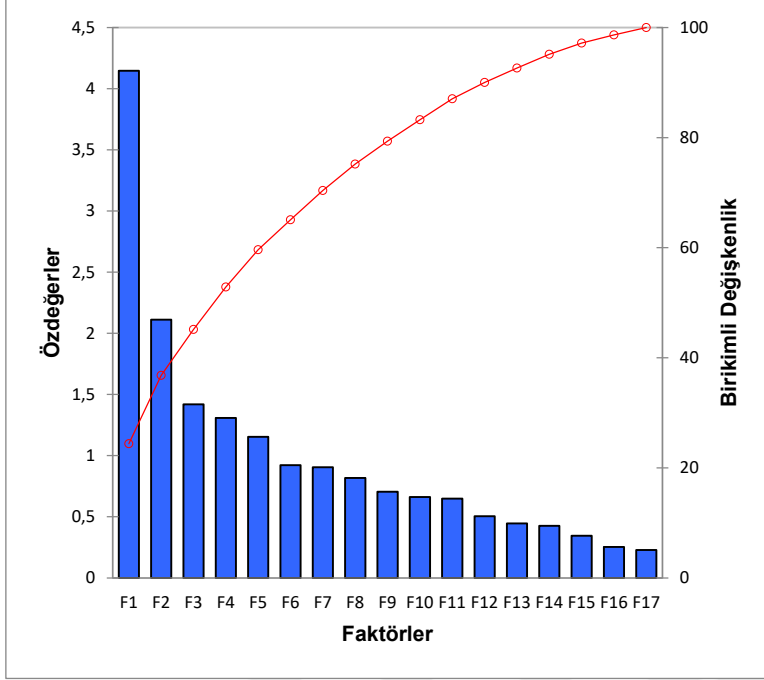

6. Yaşam Bilimleri

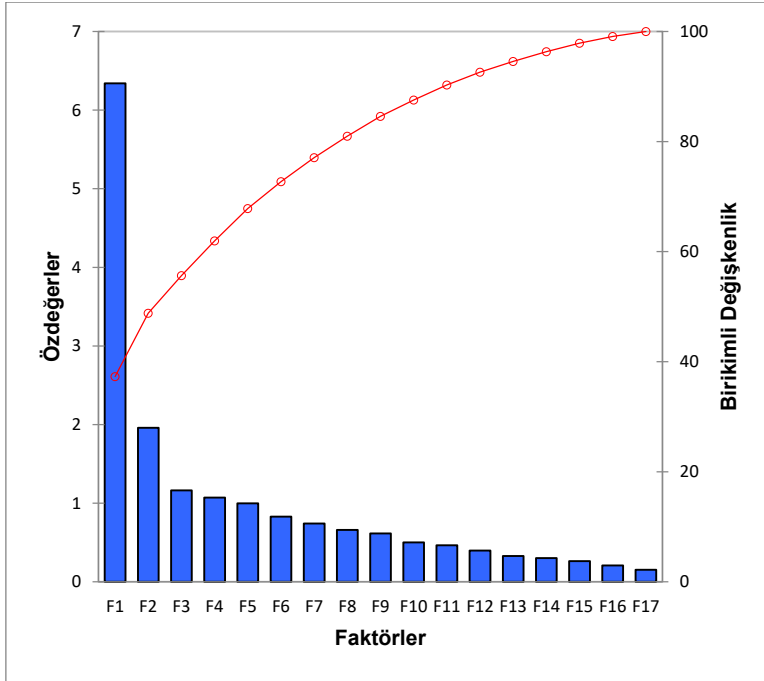

EK D.4. ALT ÖLÇEKLER ÖZDEĞER GRAFİKLERİ (Devam Ediyor)

7. Toplum Bilimleri

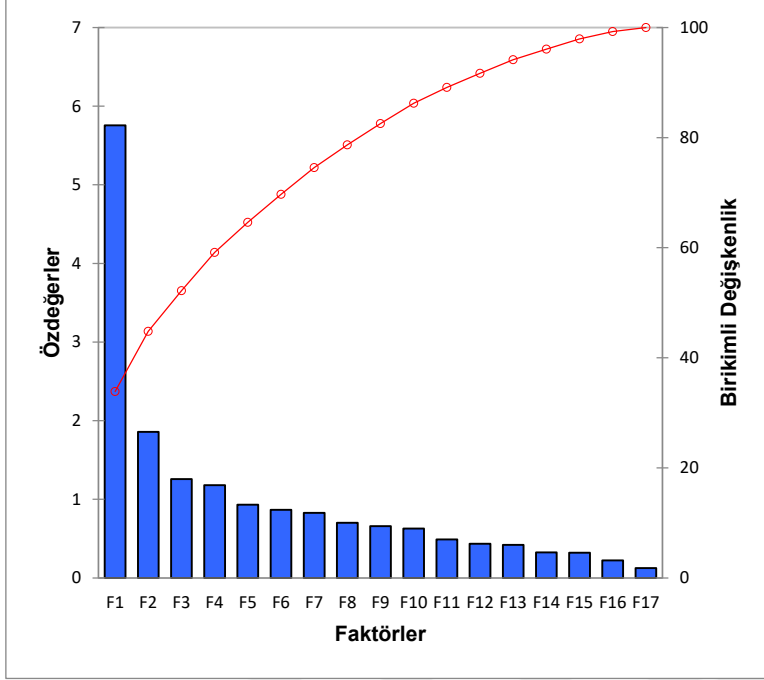

8. Macera

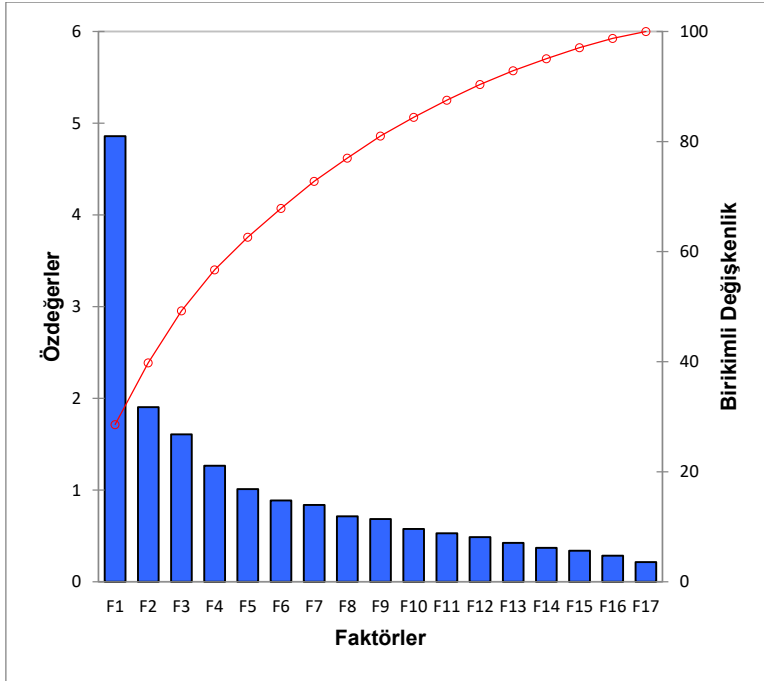

EK D.5. ALT ÖLÇEKLER ÖZDEĞER GRAFİKLERİ (Devam Ediyor)

9. Doğa-Ziraat

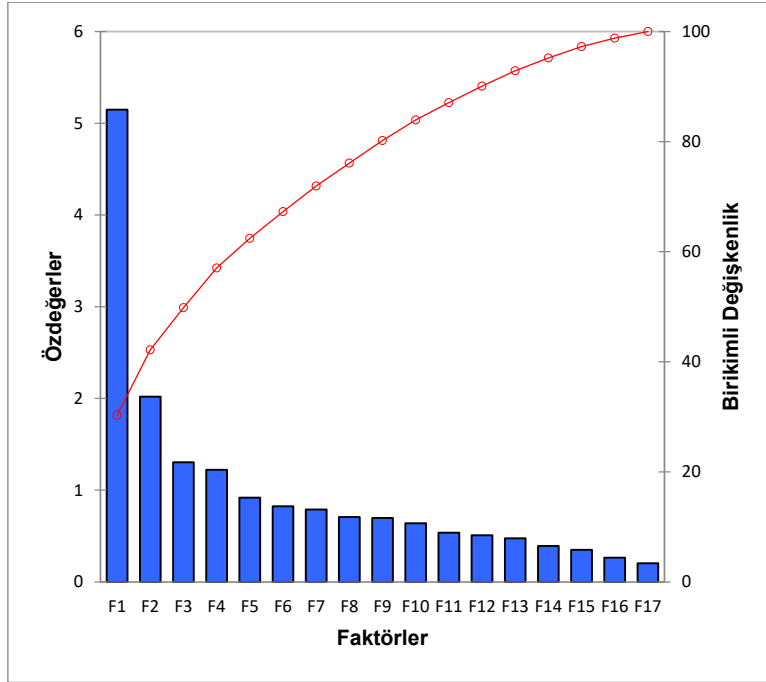

10. El Sanatları

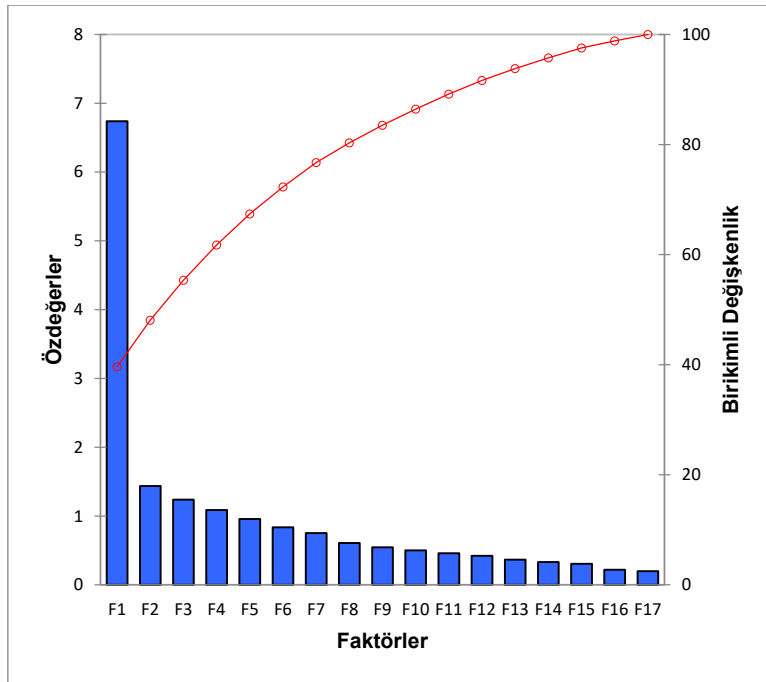

EK D.6. ALT ÖLÇEKLER ÖZDEĞER GRAFİKLERİ (Devam Ediyor)

11. Kişisel Hizmetler

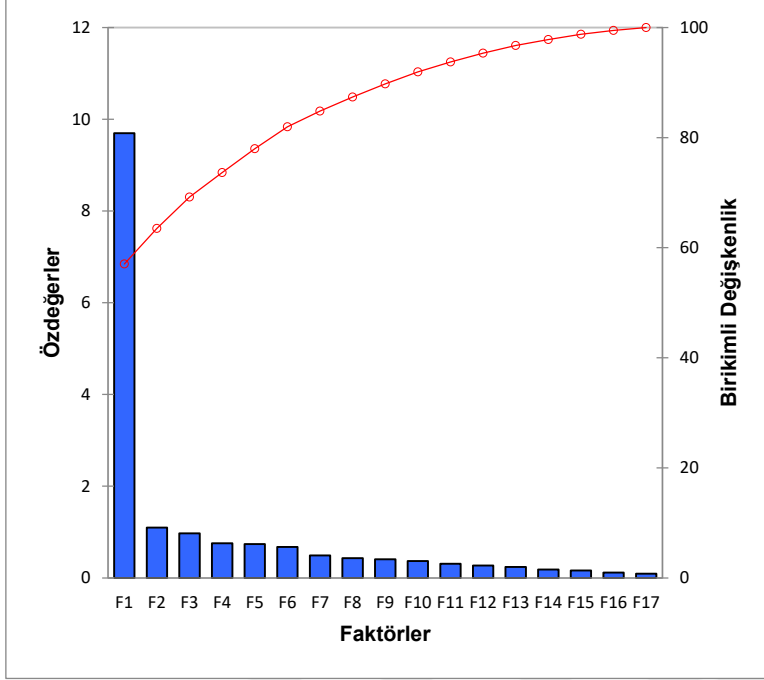

12. Aile Etkinlikleri

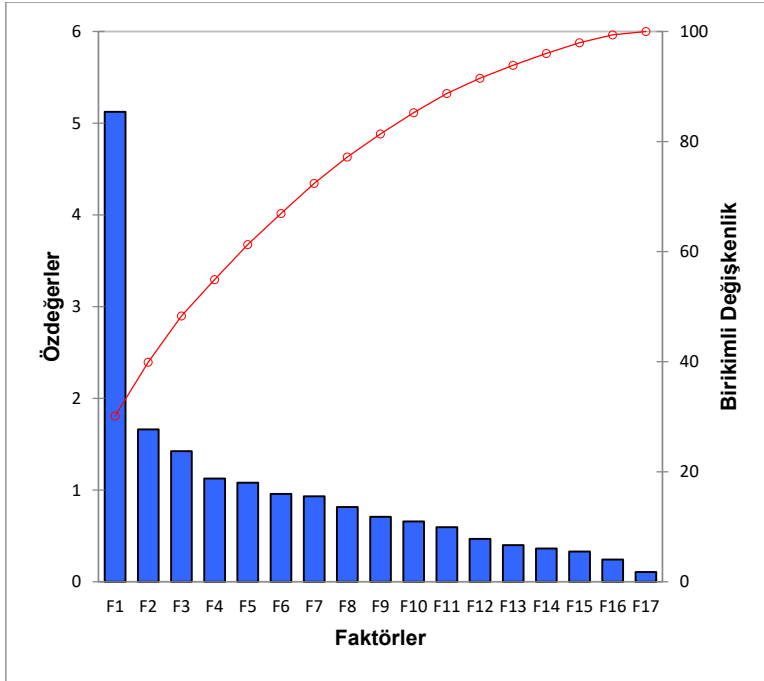

EK D.7. ALT ÖLÇEKLER ÖZDEĞER GRAFİKLERİ (Devam Ediyor)

13. Tıp Hizmetleri

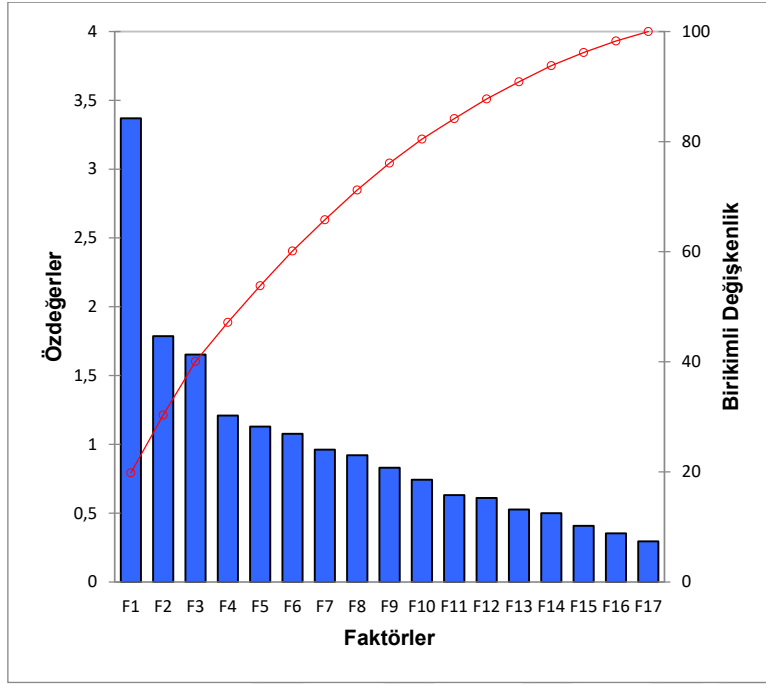

14. Başat Liderlik

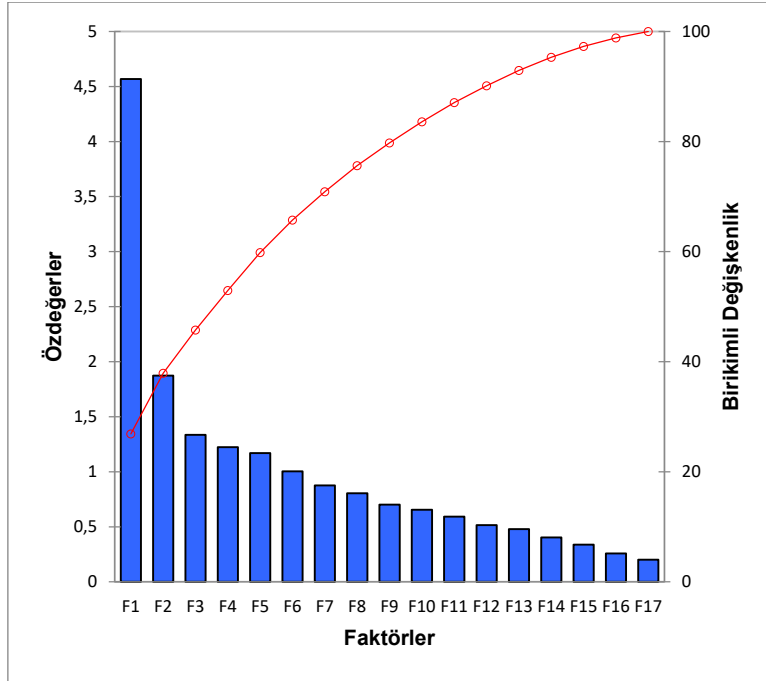

EK D.8. ALT ÖLÇEKLER ÖZDEĞER GRAFİKLERİ (Devam Ediyor)

15. Güvenli İş

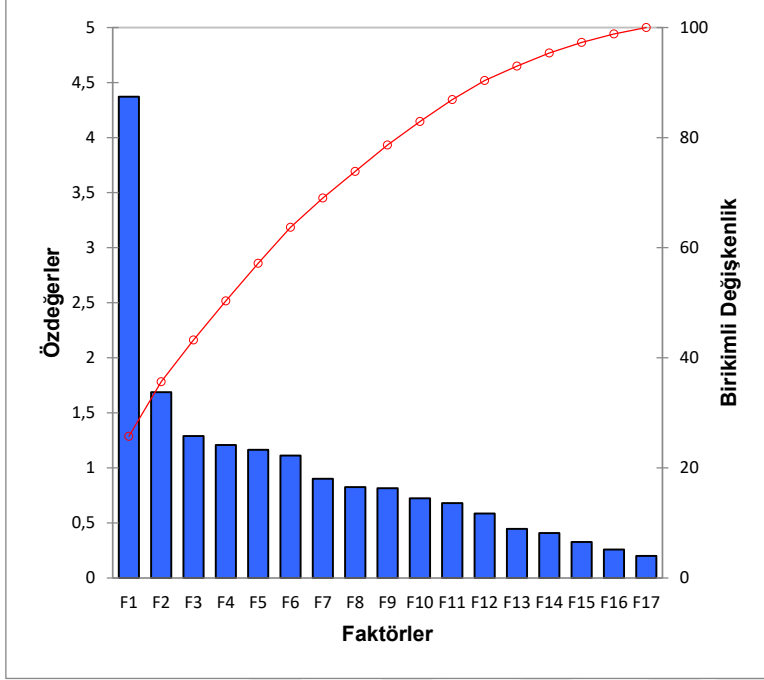

16. Dayanıklılık

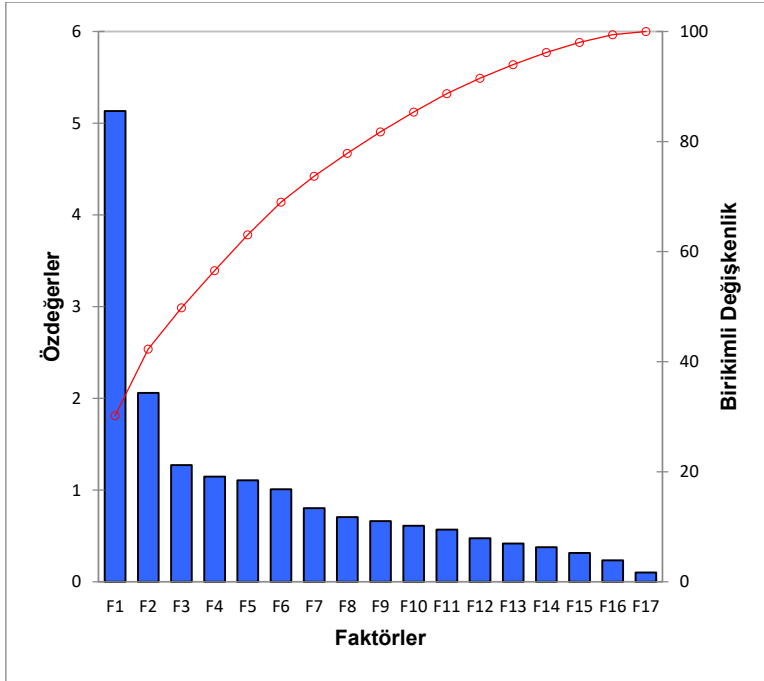

EK D.9. ALT ÖLÇEKLER ÖZDEĞER GRAFİKLERİ (Devam Ediyor)

17. Sorumluluk

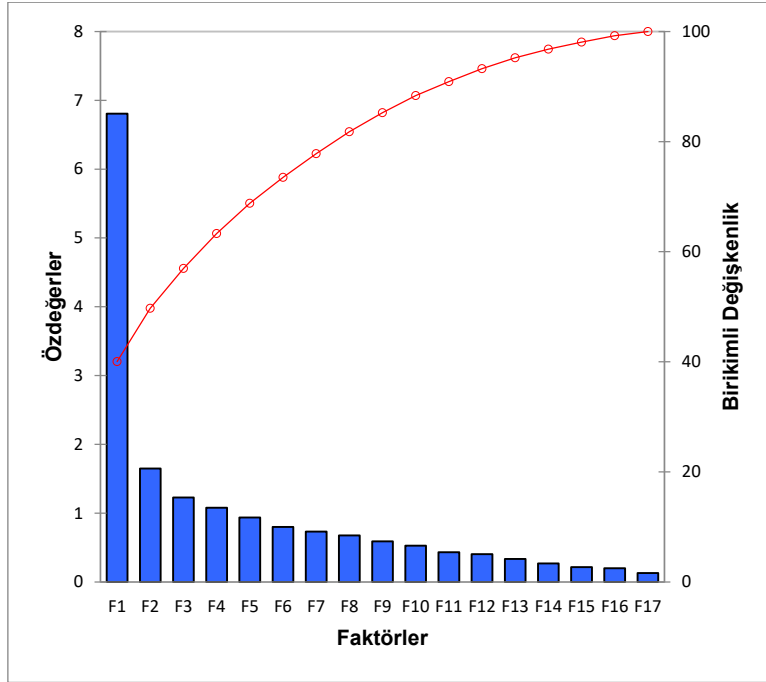

18. Öğretim

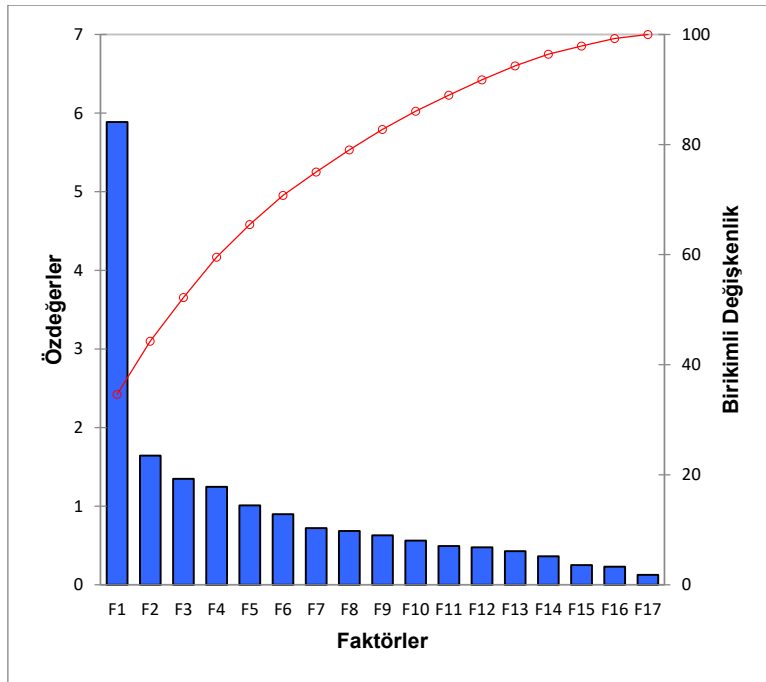

EK D.10. ALT ÖLÇEKLER ÖZDEĞER GRAFİKLERİ (Devam Ediyor)

19. Toplumsal Hizmetler

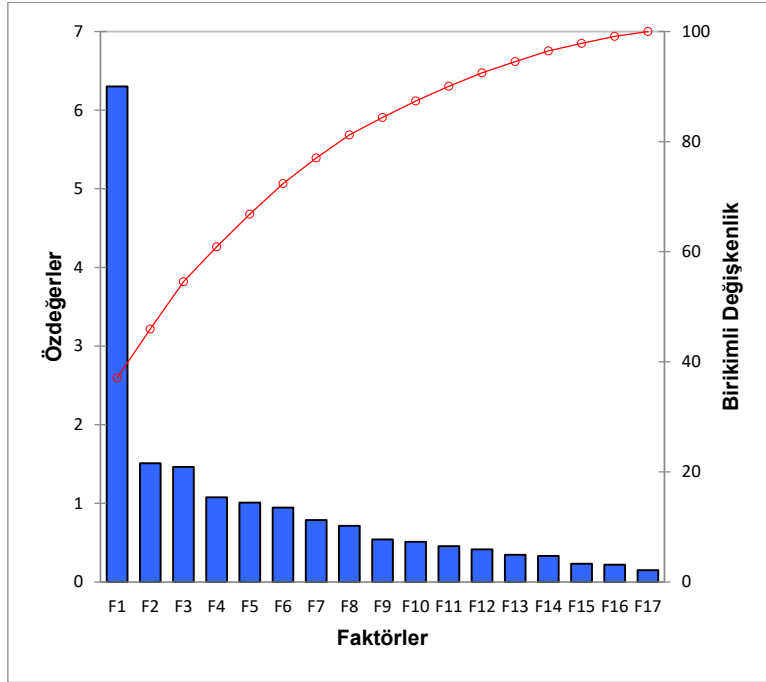

20. Temel Eğitim

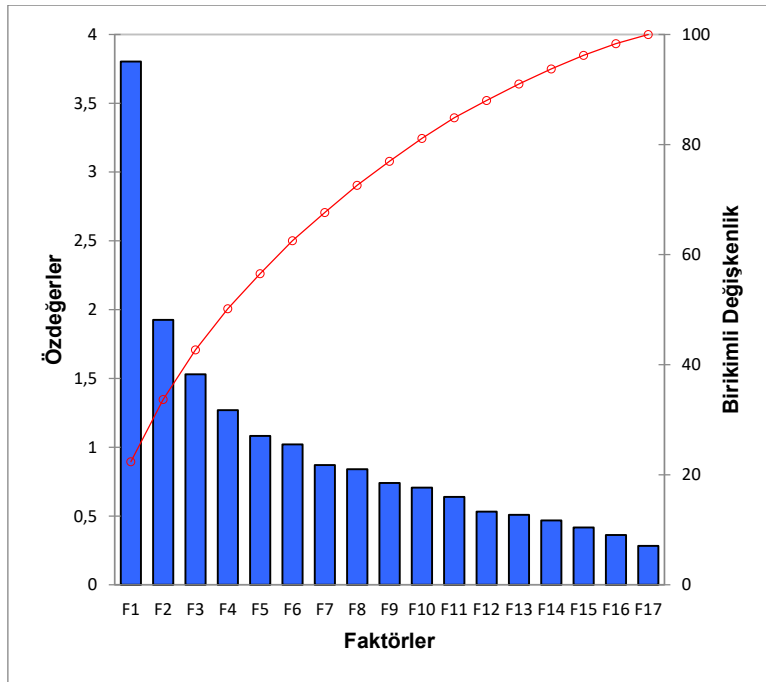

EK D.11. ALT ÖLÇEKLER ÖZDEĞER GRAFİKLERİ (Devam Ediyor)

21. Finans

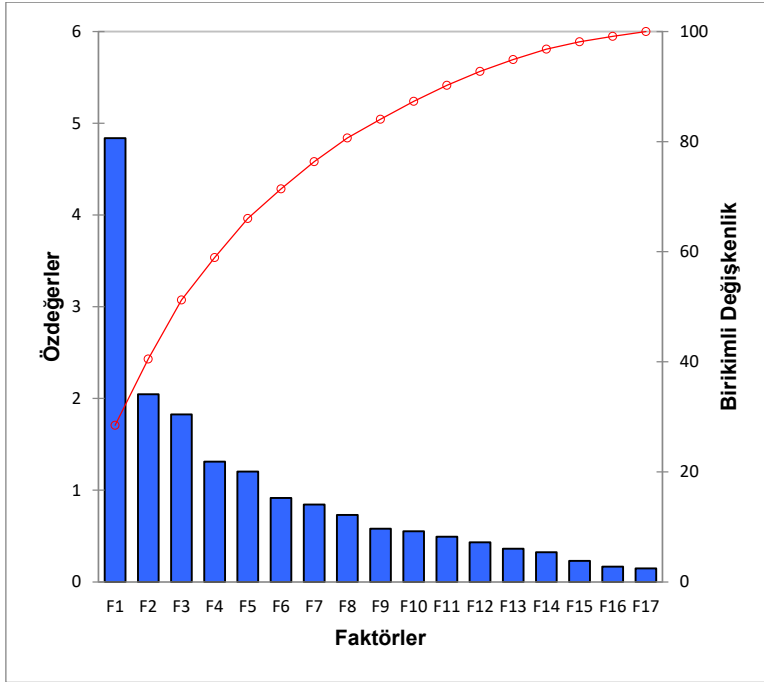

22. İşletme

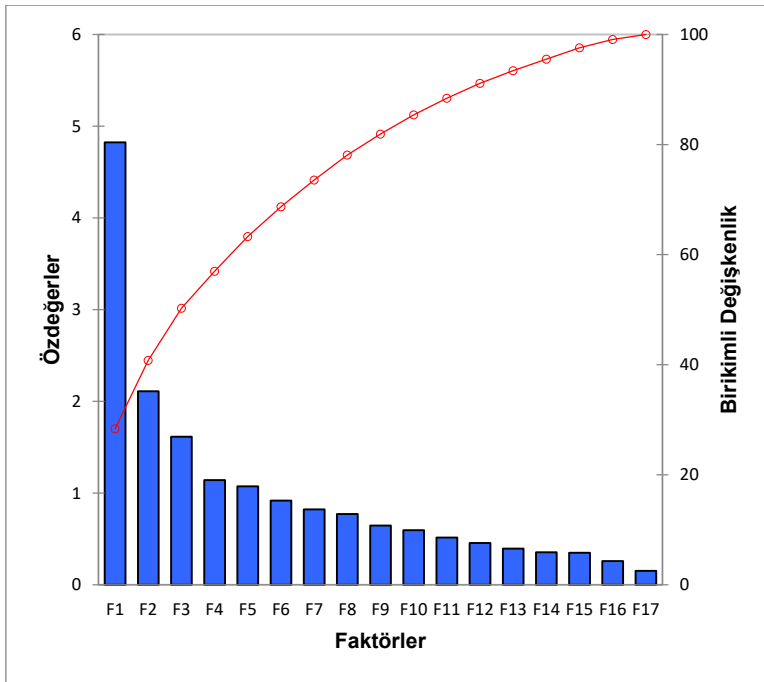

EK D.12. ALT ÖLÇEKLER ÖZDEĞER GRAFİKLERİ (Devam Ediyor)

23. Büro İşleri

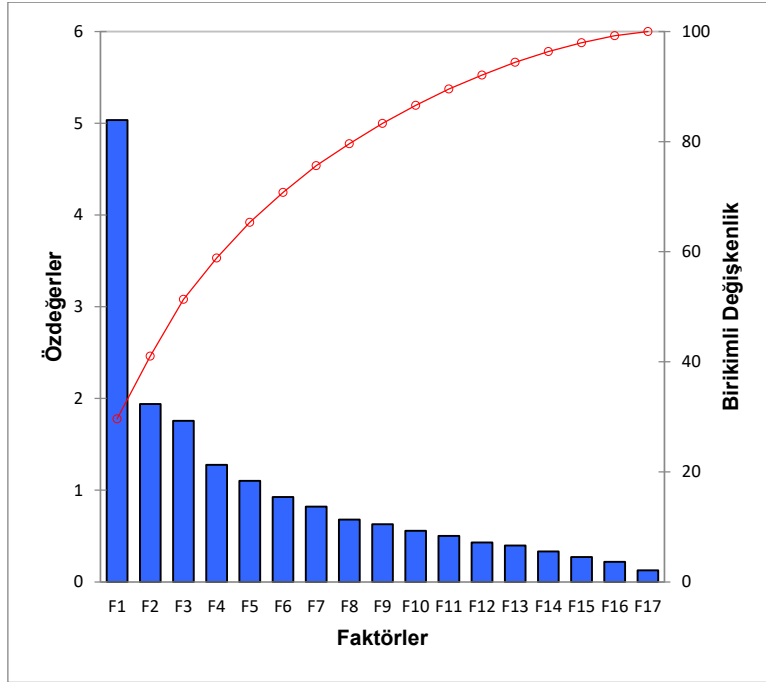

24. Pazarlama

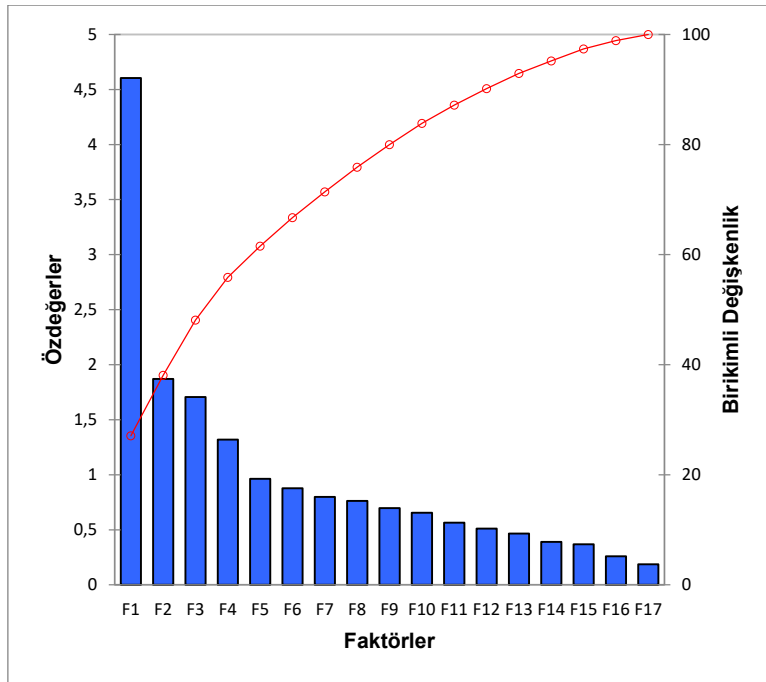

EK D.13. ALT ÖLÇEKLER ÖZDEĞER GRAFİKLERİ (Devam Ediyor)

25. Yönetim-Denetim

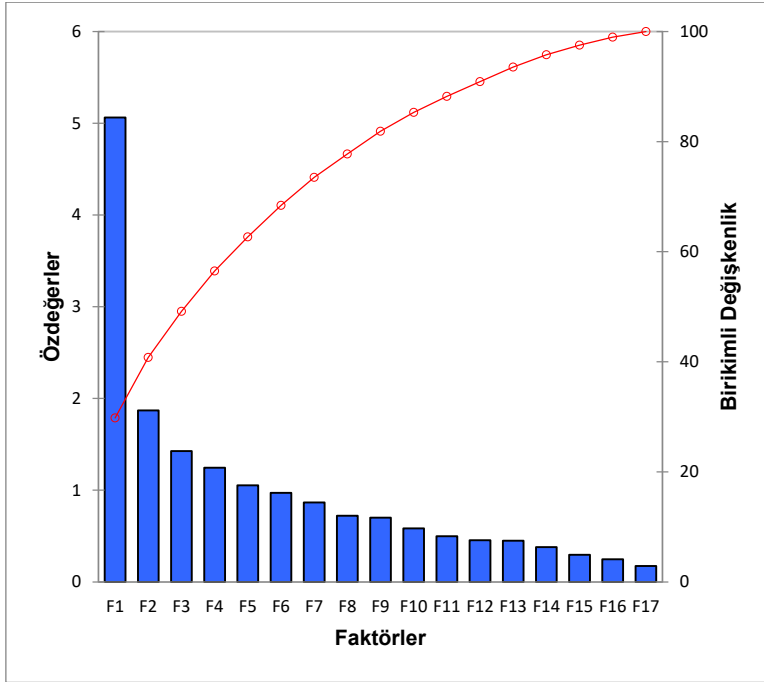

26. İnsan İlişkileri Yönetimi

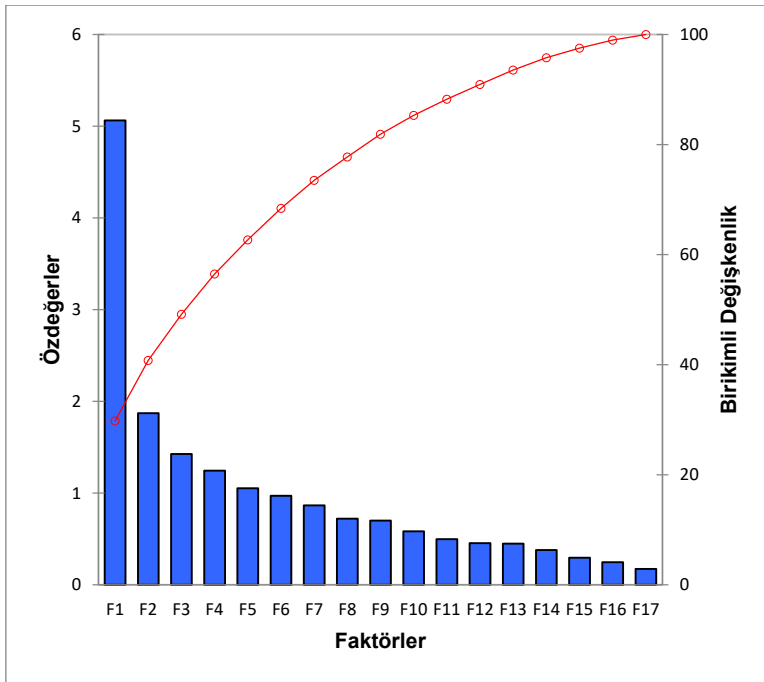

EK D.14. ALT ÖLÇEKLER ÖZDEĞER GRAFİKLERİ (Devam Ediyor)

27. Hukuk

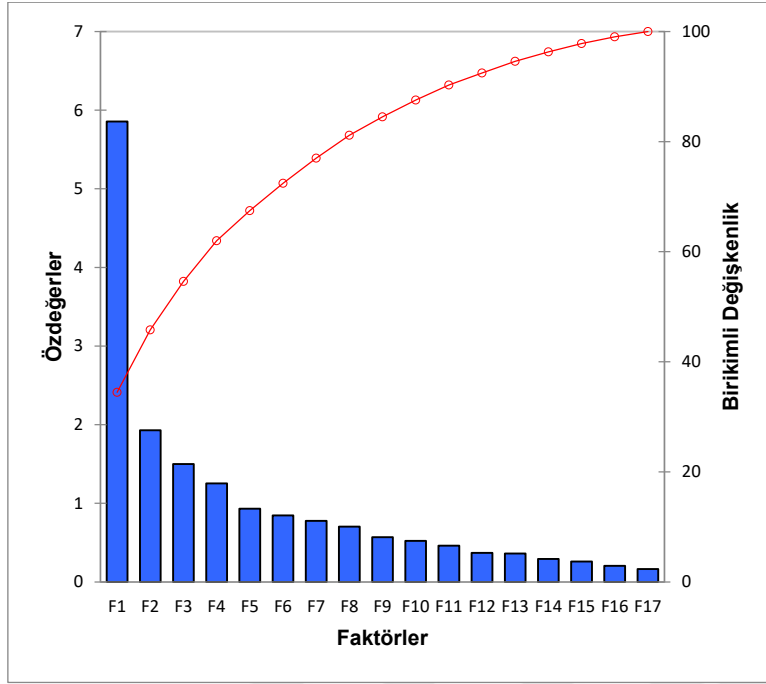

28. Profesyonel Danışmanlık

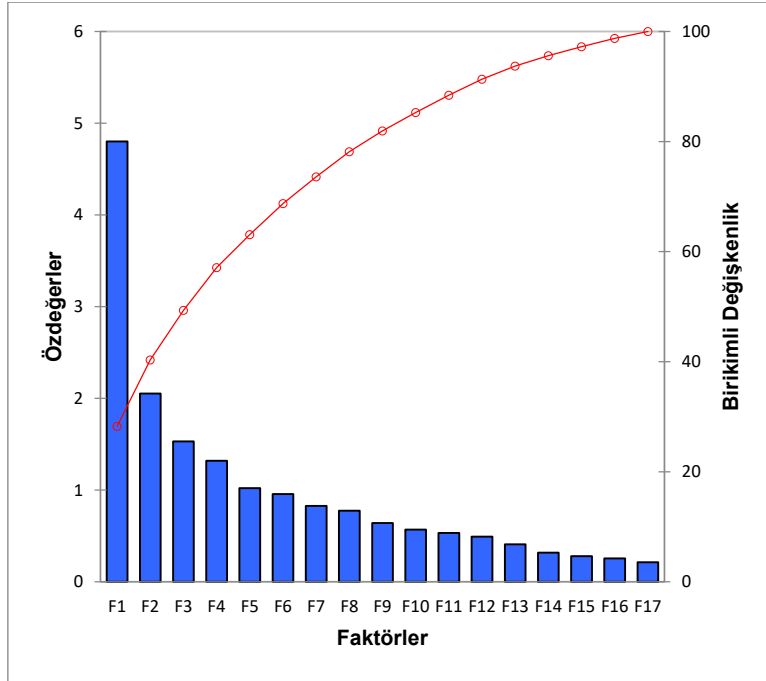

EK D.15. ALT ÖLÇEKLER ÖZDEĞER GRAFİKLERİ (Devam Ediyor)

29. Yazarlık-Gazetecilik

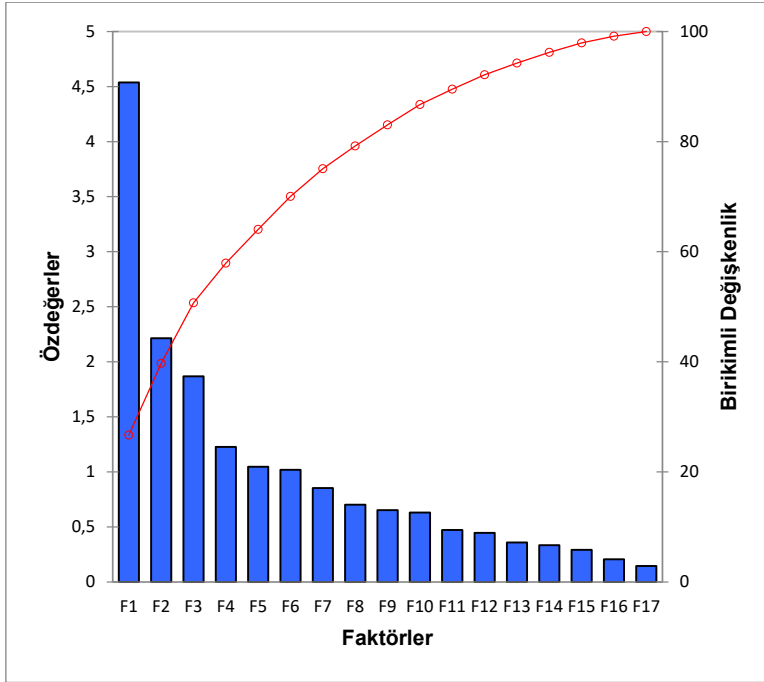

30. Akademik Başarı

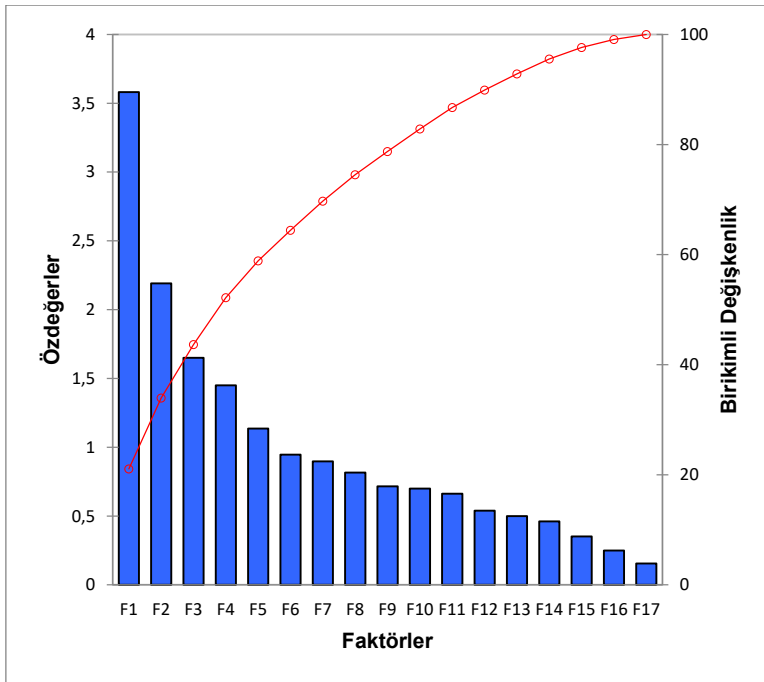

EK D.16. ALT ÖLÇEKLER ÖZDEĞER GRAFİKLERİ (Devam Ediyor)

31. Teknik Yazılar

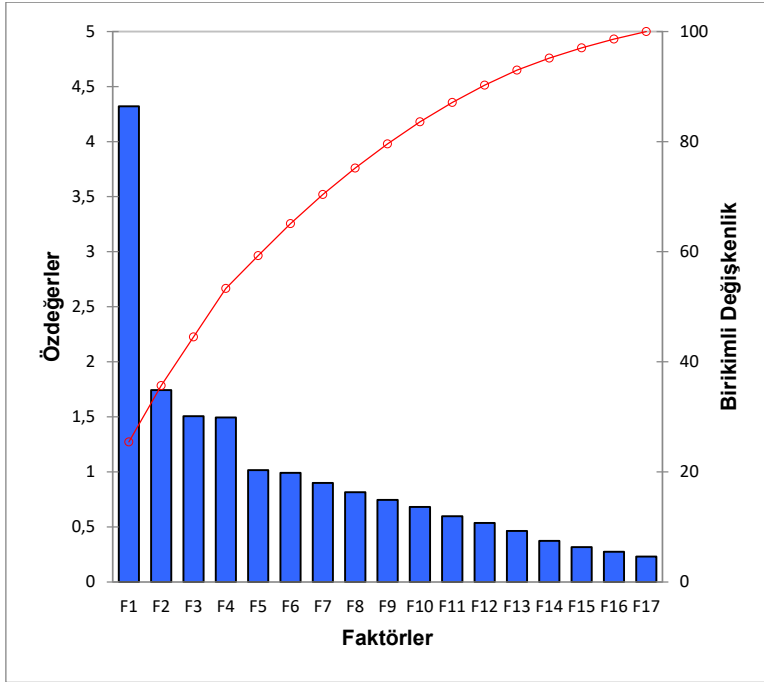

32. Bağımsızlık

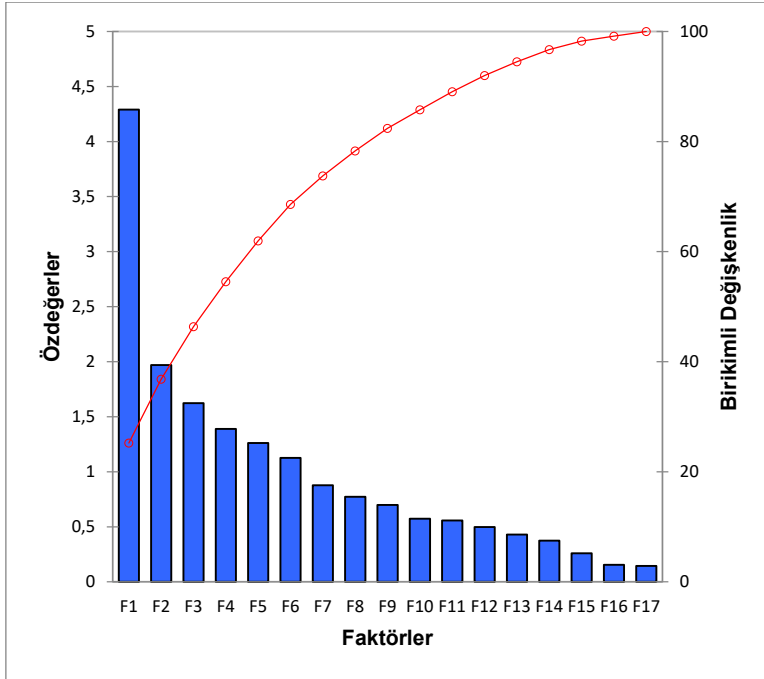

EK D.17. ALT ÖLÇEKLER ÖZDEĞER GRAFİKLERİ (Devam Ediyor)

33. Planlılık

34. Kişilerarası Güven

EK-E. MADDE ANALİZLERİ GENEL BULGULAR

Sıra	Alt Ölçekler	İlgi Türü	Sorunlu Madde Sayısı
1	Yaratıcı Sanatlar	Mesleki Rol	1
2	Performans Sanatları	Mesleki Rol	1
3	Matematik	Mesleki Rol	0
4	Fiziksel Bilimler	Mesleki Rol	0
5	Mühendislik	Mesleki Rol	0
6	Yaşam Bilimleri	Mesleki Rol	0
7	Toplum Bilimleri	Mesleki Rol	2
8	Macera	Mesleki Rol	0
9	Doğa-Ziraat	Mesleki Rol	0
10	El Sanatları	Mesleki Rol	0
11	Kişisel Hizmetler	Mesleki Rol	0
12	Aile Etkinlikleri	Mesleki Rol	2
13	Tıp Hizmetleri	Mesleki Rol	0
14	Başat Liderlik	Mesleki Tarz	2
15	Güvenli İş	Mesleki Tarz	1
16	Dayanıklılık	Mesleki Tarz	2
17	Sorumluluk	Mesleki Tarz	1
18	Öğretim	Mesleki Rol	1
19	Toplumsal Hizmetler	Mesleki Rol	0
20	Temel Eğitim	Mesleki Rol	0
21	Finans	Mesleki Rol	0
22	İşletme	Mesleki Rol	0
23	Büro İşleri	Mesleki Rol	1
24	Pazarlama	Mesleki Rol	0
25	Yönetim-Denetim	Mesleki Rol	0
26	İnsan İlişkileri Yönetimi	Mesleki Rol	1
27	Hukuk	Mesleki Rol	0
28	Profesyonel Danışmanlık	Mesleki Rol	1
29	Yazarlık-Gazetecilik	Mesleki Rol	0
30	Akademik Başarı	Mesleki Tarz	2
31	Teknik Yazılar	Mesleki Rol	0
32	Bağımsızlık	Mesleki Tarz	2
33	Planlılık	Mesleki Tarz	3
34	Kişilerarası Güven	Mesleki Tarz	0
TOPLAM			23

**EK-F.1. ÇALIŞMA GRUBU ALT GRUPLARI ALT ÖLÇEK ORTALAMALARI
VARYANS ANALİZİ**

Alt Gruplar		Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık
1. YARATICI SANATLAR	Gruplararası	495,966	5	99,193	6,576	,000
	Gruplariçi	15883,396	1053	15,084		
	Toplam	16379,362	1058			
2. PERFORMANS SANATLARI	Gruplararası	199,601	5	39,920	2,844	,015
	Gruplariçi	14781,946	1053	14,038		
	Toplam	14981,547	1058			
3. MATEMATİK	Gruplararası	2674,531	5	534,906	25,909	,000
	Gruplariçi	21739,820	1053	20,646		
	Toplam	24414,351	1058			
4. FİZİKSEL BİLİMLER	Gruplararası	2117,767	5	423,553	25,129	,000
	Gruplariçi	17748,807	1053	16,855		
	Toplam	19866,574	1058			
5. MUHENDİSLİK	Gruplararası	1710,678	5	342,136	24,519	,000
	Gruplariçi	14693,256	1053	13,954		
	Toplam	16403,934	1058			
6. YASAM BİLİMLERİ	Gruplararası	1674,494	5	334,899	18,457	,000
	Gruplariçi	19106,908	1053	18,145		
	Toplam	20781,401	1058			
7. TOPLUM BİLİMLERİ	Gruplararası	439,267	5	87,853	9,746	,000
	Gruplariçi	9491,812	1053	9,014		
	Toplam	9931,078	1058			
8. MACERA	Gruplararası	289,226	5	57,845	3,570	,003
	Gruplariçi	17064,266	1053	16,205		
	Toplam	17353,492	1058			
9. DOĞA-ZİRAAT	Gruplararası	296,654	5	59,331	4,162	,001
	Gruplariçi	15012,470	1053	14,257		
	Toplam	15309,124	1058			
10. EL SANATLARI	Gruplararası	214,882	5	42,976	3,913	,002
	Gruplariçi	11565,125	1053	10,983		
	Toplam	11780,008	1058			
11. KİSİSEL HİZMETLER	Gruplararası	343,094	5	68,619	5,288	,000
	Gruplariçi	13663,089	1053	12,975		
	Toplam	14006,183	1058			
12. AİLE ETKİNLİKLERİ	Gruplararası	402,153	5	80,431	4,752	,000
	Gruplariçi	17820,971	1053	16,924		
	Toplam	18223,124	1058			
13. TIP HİZMETLERİ	Gruplararası	3255,486	5	651,097	31,124	,000
	Gruplariçi	22028,453	1053	20,920		
	Toplam	25283,940	1058			
14. BASAT LİDERLİK	Gruplararası	401,680	5	80,336	7,384	,000
	Gruplariçi	11455,747	1053	10,879		
	Toplam	11857,428	1058			
15. GÜVENLİ İŞ	Gruplararası	111,333	5	22,267	2,366	,038
	Gruplariçi	9911,921	1053	9,413		
	Toplam	10023,254	1058			

**EK-F.2. ÇALIŞMA GRUBU ALT GRUPLARI ALT ÖLÇEK ORTALAMALARI
VARYANS ANALİZİ (Devam Ediyor)**

Alt Gruplar		Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık
16. DAYANIKLILIK	Gruplararası	213,400	5	42,680	3,769	,002
	Gruplarıçi	11924,424	1053	11,324		
	Toplam	12137,824	1058			
17. SORUMLULUK	Gruplararası	63,071	5	12,614	1,337	,246
	Gruplarıçi	9931,283	1053	9,431		
	Toplam	9994,353	1058			
18. OGRETİM	Gruplararası	754,395	5	150,879	13,203	,000
	Gruplarıçi	12033,443	1053	11,428		
	Toplam	12787,838	1058			
19. TOPLUMSAL HİZMETLER	Gruplararası	1768,770	5	353,754	23,654	,000
	Gruplarıçi	15748,240	1053	14,956		
	Toplam	17517,010	1058			
20. TEMEL EĞİTİM	Gruplararası	1135,916	5	227,183	15,565	,000
	Gruplarıçi	15369,401	1053	14,596		
	Toplam	16505,316	1058			
21. FİNANS	Gruplararası	913,363	5	182,673	13,529	,000
	Gruplarıçi	14218,411	1053	13,503		
	Toplam	15131,773	1058			
22. İŞLETME	Gruplararası	386,590	5	77,318	7,669	,000
	Gruplarıçi	10615,899	1053	10,082		
	Toplam	11002,489	1058			
23. BÜRO İŞLERİ	Gruplararası	182,881	5	36,576	3,170	,008
	Gruplarıçi	12151,489	1053	11,540		
	Toplam	12334,370	1058			
24. PAZARLAMA	Gruplararası	539,604	5	107,921	10,350	,000
	Gruplarıçi	10979,888	1053	10,427		
	Toplam	11519,492	1058			
25. YÖNETİM- DENETİM	Gruplararası	525,406	5	105,081	8,235	,000
	Gruplarıçi	13437,129	1053	12,761		
	Toplam	13962,534	1058			
26. İNSAN İLİSKİLERİ	Gruplararası	666,157	5	133,231	11,245	,000
	Gruplarıçi	12476,001	1053	11,848		
	Toplam	13142,159	1058			
27. HUKUK	Gruplararası	2196,356	5	439,271	36,822	,000
	Gruplarıçi	12561,962	1053	11,930		
	Toplam	14758,317	1058			
28. PROFESYONEL DANISMANLIK	Gruplararası	595,132	5	119,026	12,825	,000
	Gruplarıçi	9773,006	1053	9,281		
	Toplam	10368,138	1058			
29. YAZARLIK- GAZETECİLİK	Gruplararası	1376,617	5	275,323	20,102	,000
	Gruplarıçi	14422,224	1053	13,696		
	Toplam	15798,840	1058			
30. AKADEMİK BASARI	Gruplararası	544,318	5	108,864	10,401	,000
	Gruplarıçi	11021,712	1053	10,467		
	Toplam	11566,030	1058			

**EK-F.3. ÇALIŞMA GRUBU ALT GRUPLARI ALT ÖLÇEK ORTALAMALARI
VARYANS ANALİZİ (Devam Ediyor)**

Alt Gruplar		Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık
31. TEKNİK YAZILAR	Gruplararası	952,265	5	190,453	17,419	,000
	Gruplarıçi	11513,135	1053	10,934		
	Toplam	12465,399	1058			
32. BAGIMSIZLIK	Gruplararası	173,034	5	34,607	4,455	,001
	Gruplarıçi	8179,799	1053	7,768		
	Toplam	8352,833	1058			
33. PLANLILIK	Gruplararası	177,759	5	35,552	3,611	,003
	Gruplarıçi	10366,940	1053	9,845		
	Toplam	10544,699	1058			
34. KISILERARASI GUVEN	Gruplararası	561,515	5	112,303	12,159	,000
	Gruplarıçi	9725,392	1053	9,236		
	Toplam	10286,907	1058			